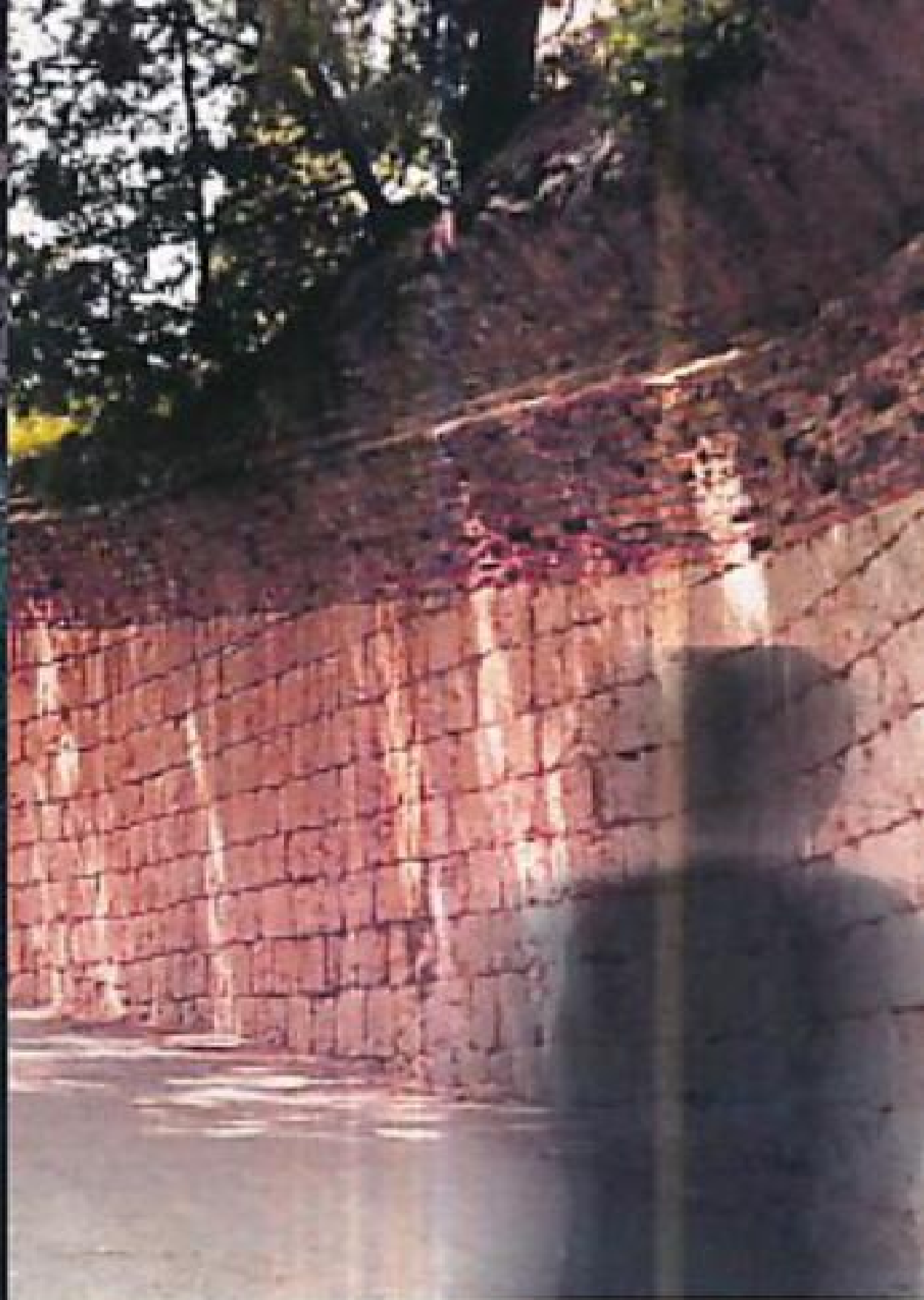

Agatha Christie

**Smrt lorda
Edgwarea**

Smrt lorda Edgwarea (*Lord Edgwarea umire, 13 za stolom*)

Lord Edgware Dies (*Thirteen at Dinner*)

Agatha Christie, 1933

1. Kazališna zabava

Sjećanje javnosti vrlo je kratko. Već sada je intenzivno zanimanje i uzbuđenje koje se podiglo oko ubojstva Georgea Alfreda st Vincenta Marsha, četvrtog baruna Edgwarea prošla i zaboravljena stvar. Novije senzacije došle su na to mjesto.

Moj prijatelj Hercules Poirot nikada nije bio otvoreno spomenut u svezi s ovim slučajem. To je bilo, ako smijem kazati, u potpunosti prema njegovoj vlastitoj želji. On nije svojevoljno izabrao u njemu se pojaviti. Pohvale su otišle drugdje a tako je i želio. Štoviše, s Poirotove osobne, posebne točke gledišta ovaj slučaj je bio jedan od njegovih neuspjeha. On se uvijek zaklinje kako mu je slučajna primjedba neznanca na ulici pokazala put prema rješenju.

Kako god bilo, njegov genijalni um otkrio je istinu o cijeloj stvari. Da nije bilo Herculesa Poirota sumnjam da bi se ikad otkrio počinitelj zločina.

Osjećam da bih zbog toga trebao napisati istinu o cijelom tom slučaju. Znam sva događanja u svezi sa zločinom a mogao bih spomenuti kako ću zapisujući ovaj slučaj ujedno ispuniti i želje jedne vrlo zanosne dame.

Često se prisjetim onoga dana u Poirotovoj dotjeranoj i urednoj maloj dnevnoj sobi kada nam je hodajući gore-dolje po tepihu moj mali prijatelj izložio svoj vješt i iznenađujuće sažet slučaj. Započet ću moj prikaz tamo gdje je to učinio Poirot toga dana u jednom londonskom kazalištu lipnja prošle godine.

Carlotta Adams bila je tada pravi hit u Londonu. Prethodne godine nastupala je u dvije matinee koje su imale velikog uspjeha. Ove godine imala je trojednu sezonu a ovo joj je bila predzadnja večer.

Carlotta Adams bila je djevojka iz Amerike sa zadivljujućim talentom u solo izvedbi skečeva bez šminke ili pak scenografije. Činilo se da s lakoćom govori jezike. Njezin skeč jedne večeri u stranom hotelu zaista je bio prekrasan. Na sceni su se mijenjali jedan za drugim različiti turisti, engleske obitelji srednjega staleža, sumnjive dame, osiromašeno rusko plemstvo i umorni konobari.

Nastupi su bili tužni ili sretni te ponovno ispočetka. Njezina izvedba umiruće Čehinje u bolnici zasuzila je svima oči. Minutu kasnije ljujuškali smo se od smijeha dok je zubar veličao svoj posao te prijateljski razgovarao sa svojim 'žrtvama'.

Program se završio onim što je najavila kao 'izvjesne imitacije'.

Ovdje je ponovno bila zadivljujuća i dosjetljiva. Bez ikakve šminke njezine crte lica su odjednom naoko nestale preobrazivši se u slavnoga političara, poznatu glumicu ili pak ljepoticu. Svaki njezin lik iznosio je kratki, karakteristični govor. Ti govori su bili neobično domišljati. Izgledali su kao da su dotakli svaku slabost izabranoga subjekta.

Jedna njezina posljednja imitacija bila je Jane Wilkinson, nadarena mlada američka glumica poznata u Londonu. To je doista bilo vrlo dosjetljivo.

Luckastosti su joj klizile niz jezik ispunjene snažnom emocionalnom privlačnošću te ste usprkos sebi osjetili kako je svaka riječ izgovorena nekakvim snažnim i dubokim značenjem. Glas joj je bio sjajne dubine, dubokog hrapavog tona, ujedno, bio je opojan. Suzdržani pokreti, svaki za sebe i te kako značajni, neznatno savijanje tijela te čak dojam snažne tjelesne ljepote, bili su njezina snaga a kako je to postigla - ne mogu ni zamisliti!

Oduvijek sam bio obožavatelj lijepe Jane Wilkinson. Ushićivala me osjećajnim ulogama te sam se uvijek sukobljavao s onima koji su priznavali njezinu ljepotu ali i govorili da nije prava glumica već samo posjeduje značajne histrijske sposobnosti.

Bilo je pomalo čudno čuti taj poznati, pomalo promukli fatalni glas koji me mnogo puta uznemirio. Neobično je bilo gledati taj naizgled oštar pokret zatvaranja i otvaranja ruke te nagli pokret glave kojim bi podigla kosu s lica (shvatio sam kako to uvijek čini pri zatvaranju dramske scene).

Jane Wilkinson je jedna od onih glumica koja je napustila pozornicu udajom te joj se ujedno i vratila nekoliko godina kasnije.

Prije tri godine udala se za imućnog ali i pomalo ekscentričnog lorda Edgwarea. Glasine su kružile da ga je ubrzo i ostavila. Kako god bilo osamnaest mjeseci nakon vjenčanja glumila je u filmovima snimanim u Americi a ove sezone nastupala je u uspješnom djelu u Londonu.

Dok sam gledao dosjetljivu ali možda pomalo zlobnu imitaciju Carlote Adams počeo sam se pitati koliko su te imitacije cijenili ljudi koji su bili izabrani za subjekte. Da li su bili zadovoljni tom popularnosti - s oglašavanjem koje im je ono pribavljalo? Ili im je pak smetalo ono što je na koncu bilo namjerno otkrivanje trikova njihova zanata? Zar nije Carlotta Adams bila u položaju suparničkog opsjenara koji kaže " Oh!, ovo je stari trik! Vrlo jednostavno. Pokazat ću vam kako se to radi!"

Zaključio sam da bi mi smetalo kad bih bio predmet njezina imitiranja. U tom slučaju prikrio bih svoje nezadovoljstvo ali svakako to ne bih volio. Osoba je morala posjedovati veliku slobodoumnost i izrazit smisao za humor da bi mogla cijeniti takvo nemilosrdno izlaganje.

Upravo sam bio došao do toga zaključka kada sam iza sebe začuo jeku očaravajućeg i promuklog smijeha (sa scene).

Naglo sam okrenuo glavu. Na sjedalu iza mene, naginajući se naprijed pomalo otvorenih usana, nalazio se subjekt nazočne imitacije - lady Edgware, bolje poznata kao Jane Wilkinson.

Odmah sam zaključio kako je moje razmišljanje bilo potpuno pogrešno.

Naginjala se put naprijed otvorenih usana s izrazom oduševljenja i uzbuđenja u očima.

Dok se imitacija završavala glasno je pljeskala smijući se i okrećući prema svom pratiocu, visokom i izuzetno privlačnom čovjeku grčkoga tipa. Njegovo lice sam prepoznao kao prepoznatljivije s filmskoga platna nego s pozornice. Bio je to Bryan Martin, najpopularniji junak filmova u ovom trenutku. On i Jane Wilkinson zajedno su nastupali u nekoliko filmskih produkcija.

"Divna je, zar ne?", govorila je lady Edgware.

Nasmijao se.

"Pa, zbilja je prekrasna! Mnogo bolja nego sam i mislila da će biti."

Nisam čuo odgovor Bryan Martina. Carlotta Adams započela je novu improvizaciju.

Ono što se kasnije zbilo, vjerovao sam, bila je izuzetno čudna podudarnost.

Poslije kazališta Poirot i ja otišli smo na večeru u Savoy.

Na stolu odmah do našega sjedila je lady Edgware, Bryan Martin te još dvoje ljudi koje nisam poznavao. Pokazao sam ih Poirotu a dok sam to činio još jedan par je došao i zauzeo mjesta za stolom iza njihovoga. Lice žene činilo mi se poznato ali začudo na trenutak se nisam mogao nikako sjetiti.

Tada sam odjednom shvatio da sam zurio u Carlottu Adams! Muškarca nisam poznavao. Izgledao je njegovano s radosnim ali pomalo praznim izrazom lica. On nije osoba kojima se treba diviti.

Carlotta Adams je bila odjevena vrlo neprimjetno, u crno. Njezino lice nije zahtijevalo trenutačnu pažnju ili prepoznavanje. Bilo je to jedno od onih osjetljivih lica koja se većinom 'posuđuju' s umjetnosti mimikrije. Vrlo lako je moglo preuzeti bilo koji karakter ali nije posjedovalo vlastiti prepoznatljivi.

Prenio sam ova svoja razmišljanja Poirotu. Pažljivo me slušao (jajolika mu glava pomalo nagnuta na jednu stranu) te bacio oštar pogled na stolove koji su bili upitni.

"Dakle, to je lady Edgware? Da, sjećam se - uočio sam njezinu glumu. Ona je bellefemme."

"I dobra glumica također."

"Moguće."

"Ne izgledate mi uvjereni."

"Mislim kako bi to ovisilo o postavu, moj prijatelju. Ukoliko je ona centar glume i ako se sve vrti oko nje tada ona može odigrati svoju ulogu. Sumnjam da bi mogla primjereno odglumiti malu ulogu ili kako pak nazivamo - karakternu ulogu. Djelo mora biti napisano on joj ili za nju. Ona mi izgleda poput onih žena koje se zanimaju samo za sebe." Zastao je i pomalo neočekivano dodao: "Takvi ljudi prolaze kroz život u velikoj opasnosti."

"Opasnosti?" rekao sam iznenađeno.

"Upotrijebio sam riječ koja vas iznemađuje, shvaćam to, mon ami. Da, opasnost. Jer žene kao što je ona vide samo jednu stvar - samo sebe. Takve žene ne primjećuju nikakve opasnosti i rizike koji ih okružuju - milijune sukobljenih interesa i životnih odnosa. Ne, oni samo vide vlastiti put prema naprijed. Stoga prije ili kasnije su katastrofe."

Zainteresirao sam se. Priznao sam sebi da mi takav pogled na stvari nikada ne bi pao na pamet.

"A ostali?" upitao sam.

"Gospođica Adams?"

Njegov pogled produžio se do njezina stola.

"Dakle?" rekao je osmjehujući se "što želite da kažem o njoj?"

"Samo kako vas se ona doima."

"Mon cher, jesam li večeras proročica koja čita iz dlana i govori sudbine?"

"Mogli bi to učiniti bolje od većine", ponovno sam se uključio.

"Lijepo što da imate takvu vjeru u mene, Hastings. To me ganulo. Zar vam nije poznato prijatelju moj kako je svatko od nas tamna misterija, labirint sukobljenih strasti, želja i stavova? Mais oui, c'est vrat Pojedinač prosuđuje o pojedincu ali od deset puta devet puta je u krivu."

"Ne i Hercule Poirot", rekao sam osmjehujući se.

"Čak i Hercule Poirot! Oh! Znam veoma dobro kako uvijek mislite o mojoj taštini ali uistinu vas uvjeravam kako sam vrlo skromna osoba."

Nasmijao sam se.

"Vi skroman!?"

"Istina. Osim da sam malo ponosan na svoje brkove. U cijelom Londonu nisam primijetio ništa što bi se moglo s njima usporediti."

"Prilično ste sigurni" suho sam rekao. "Nećete. Pa nećete riskirati prosudbu o Carlotti Adams?"

"Elle est artiste!" kazao je Poirot jednostavno. "To sve pojašnjava, zar ne?"

"Zar ne smatrate da ona u opasnosti prolazi kroz život?"

"Svi mi to činimo, prijatelju moj", rekao je ozbiljno Poirot. "Nesreća nas uvijek može čekati. Ali u svezi s pitanjem o gđici Adams, smatram kako će ona uspjeti. Mudra je i još nešto! Primijetili ste bez sumnje kako je ona Židovka?"

Nisam zapazio. Ali kako je on to sada napomenuo vidio sam slabe tragove semitskoga porijekla. Poirot je klimnuo.

"To čini uspjeh. Uza sve to postoji još jedna opasnost budući o njoj govorimo."

"Što mislite pod tim?"

"Ljubav prema novcu. Takva ljubav može osobu skrenuti s razboritog i opreznog puta."

"Može to učiniti svima nama", kazao sam.

"Istina, ali u svakom slučaju vi ili ja uvidjeli bi kakva je opasnost u tome."

"Izvagali' bi za i protiv. Ukoliko je osobi prekomjerno stalo do novca onda vidi samo novac a sve ostalo je u sjeni."

Nasmijao sam se njegovoj ozbiljnosti.

"Esmeralda, romska kraljica, u dobroj je formi" zadirkujući sam primijetio.

"Psihologija karaktera je vrlo zanimljiva", odvratio je Poirot ne obazirući se.

Pojedinac se ne može zanimati za zločin a da ga ne interesira i psihologija. Ono što zanima stručnjaka nije samo čin ubojstva nego i ono što leži iza toga. Pratite li me Hastings?"

Kazao sam kako ga pratim u potpunosti.

"Primijetio sam da me kada zajedno radimo na slučaju uvijek potičete na tjelesnu akciju, Hastings. Želite da mjerim otiske stopala, analiziram pepeo cigareta, da se ispružim na stomaku kako bi pregledao detalje. Nikada ne shvaćate kako osoba zavaljena u naslonjaču zatvorenih očiju može doći bliže rješenju bilo kojega problema. Tada pojedinac gleda očima uma."

"Ne shvaćam", rekao sam. "Kada ležim u naslonjaču zatvorenih očiju meni se događa jedna stvar i samo jedna stvar!"

"To sam i primijetio!" kazao je Poirot. "Vrlo čudno. U takvim trenucima mozak bi trebao snažno raditi a ne tonuti u lijenost. Mentalna aktivnost je tako zanimljiva, tako stimulativna! Upošljavanje malih sivih stanica je mentalno zadovoljstvo. One i samo one mogu pouzdano voditi nekoga kroz maglu do istine..."

Bojim se da mi je postala navika skrenuti svoju pažnju kad god bi Poirot spomenuo male sive stanice. To sam čuo već toliko puta ranije.

U ovom slučaju pažnja mi je odlutala do četvorice ljudi koji su sjedili za susjednim stolom. Kada se Poirotov monolog približio kraju primijetio sam smijuljeći se:

"Postigli ste uspjeh Poirot. Preljepa lady Edgware ne može skinuti oči s vas."

"Nesumnjivo su je obavijestili tko sam", rekao je Poirot pokušavajući izgledati skromno ali bez uspjeha.

"Mislim da je to zbog poznatih brkova" kazao sam. "Zanesena je njihovom ljepotom."

Poirot ih je kradomice pogladio.

"Istina je da su jedinstveni" priznao je. "Oh, moj prijatelju, četkica za zube kako ih vi nazivate, to što nosite užas je i grozota, tvrdoglavo sprječavanje rasta velikodušnosti prirode. Napustite to moj prijatelju, molim vas."

"Tako mi svega", kazao sam zanemarujući Poirotove žalbe. "Lady je ustala."

Vjerujem da dolazi kako bi s nama razgovarala. Bryan Martin negoduje ali ona ga ne želi slušati."

Zbilja Jane Wilkinson užurbano ustane te dođe do našega stola. Poirot je ustao uz naklon a ja također.

"Gospodin Poirot, zar ne?" rekao je mekani promukli glas.

"Na vašem raspolaganju."

"Gospodine Poirot želim s Vama razgovarati. Moram s Vama razgovarati."

"Ali svakako madame, zar nećete sjesti?"

"Ne, ne, ne ovdje. Želim s Vama razgovarati privatno. Otići ćemo ravno u moj apartman."

Pridružio joj se Bryan Martin koji je progovorio uz podsmijeh:

"Morate pričekati malo Jane. Upravo je u tijeku naša večera. Također i večera gosp. Poirota."

Ali Jane Wilkinson nije bila odvrćena od svoga cilja.

"Zašto, Brvane što je tu bitno? Imat ćemo večeru poslanu gore u naš apartman. Recite im o tome, hoćete li?"

Slijedila ga je dok je skretao te je izgledalo kao da ga tjera u hodu. On se tome protivio, zaključio sam, tresući glavom i mršteći se. No ona je govorila sve više ističući svoj zahtjev i konačno je slijeganjem ramena popustio.

Jednom, dvaput za vrijeme govora bacila je letimičan pogled na stol za kojim je sjedila Carlotta Adams te sam bio radoznalac da li je ono što je predlagala imalo ikakve veze s američkom djevojkom.

Njezino je gledište postiglo uspjeh i Jane se vratila natrag blistajući.

"Mi ćemo sada ići do vrha" rekla je uključivši i mene u svome blistavom osmijehu.

Pitanje našega slaganja ili neslaganja s njezinim planom izgleda nije se zbivalo i u njezinu umu. Pomutnju je u nas unijela na brzinu, bez imalo ispričavanja.

"Najveća mi je sreća što Vas vidim večeras ovdje gosp. Poirot", rekla je vodeći nas do dizala. "Divno je kako se sve ispravno odvija za mene (bar izgleda).

Upravo sam razmišljala i nagađala što ću napraviti te sam pogledala prema gore i vidjela Vas za obližnjim stolom rekavši sebi da će mi gosp. Poirot kazati što trebam napraviti."

Zastala je kako bi rekla kat dječaku zaduženom za dizalo.

"Ukoliko Vam mogu pomoći", započeo je Poirot.

"Sigurna sam da možete. Čula sam kako ste najčudesniji čovjek koji je ikada postojao. Netko me mora pomoći izvući iz zapleta u kojem se nalazim i osjećam kako ste Vi pravi čovjek za to."

Izišli smo na drugome katu, vodila nas duž hodnika, zastala na vratima i ušla u jedan od najluksuznijih Savoy apartmana.

Ostavljajući svoj bijeli krzneni ogrtač na jednoj stolici i malu dijamantnu torbicu na stolu, glumica je utonula u sjedalo i uzviknula:

"Gosp. Poirot na ovaj ili onaj način moramse riješiti svoga supruga!"

2. Svečana večera

Nakon trenutačne zapanjenosti Poirot se oporavio!

"Ali madame", rekao je dok su mu oči svjetlucale "rješavanje supruga nije moja specijalnost."

"Pa naravno, ja to znam."

"Vama su potrebni odvjetnici."

"Upravo tu griješite. Zbilja mi je dosta odvjetnika. Imala sam poštenih i 'pokvarenih' odvjetnika i ni jedni ni drugi nisu mi učinili ništa dobra. Odvjetnici samo poznaju pravo a čini mi se da nemaju nikakva prirodna razuma."

"A vi mislite da ja imam?"

Ona se nasmijala.

"Čula sam da ste lukavi kao mačka."

"Comment? Lukav kao mačka? Ne razumijem."

"Dakle, da ste Vi taj."

"Madame, ja možda imam ili pak i nemam mozga - činjenica je da ga imam - zašto se pretvarati? Ali vaš mali problem nije moj genre."

"Ne vidim zašto nije. To je problem."

"Oh! problem!"

"I on je težak", nastavila je Jane Wilkinson. "Mogla bih reći kako niste čovjek koji zazire od poteškoća."

"Madame, dozvolite mi da Vam uručim kompliment na sposobnosti opažanja.

Ali svejedno, ja ne radim istrage za razvode. To nije ugodno - ce metier-la."

"Moj dragi čovječe, ne tražim od vas špijunažu. To ne bi bilo dobro. Ali jednostavno se moram riješiti supruga i sigurna sam kako mi vi možete reći na koji način."

Poirot je načas zastao prije no što je odgovorio. Kada je prozborio u njegovu glasu osjetila se nova nota.

"Najprije madame recite mi zašto se toliko nestrpljivo želite riješiti lorda Edgwarea?"

Nije bilo odgode ili pak kolebanja oko njena odgovora. On je došao brz i spreman.

"Zašto, naravno. Želim se ponovno udati. Kakav bi drugi razlog mogao postojati?"

Njene velike plave oči otvorile su se domišljato.

"Sigurno je razvod lako dobiti?"

"Vi ne poznajete moga muža, gospodine Poirot. On je, on je..." ona je zadrhtala. "Ne znam kako to objasniti. On je čudan čovjek, on nije kao ostali ljudi."

Zastala je pa nastavila: "On se nikada nije trebao oženiti.. znam o čemu govorim. Ja ga jednostavno ne mogu opisati, ali, on je čudan. Njegova prva žena, znate, pobjeglaje od njega. Ostavila je za sobom bebu od tri mjeseca. Nikada se od nje nije razveo i ona je umrla jadno negdje u inozemstvu. Tada se oženio sa mnom. Pa, jednostavno nisam

izdržala. Bila sam preplašena. Ostavila sam ga i otišla u Ameriku. Nemam osnova za razvod i ako imam on na njih ne obraća pažnju. On je... on je nekakav fanatik."

"U nekim državama Sjedinjenih Država mogli biste dobiti razvod, madame."

"To mi ništa ne znači ako ću živjeti u Engleskoj."

"Želite živjeti u Engleskoj?"

"Da."

"Tko je čovjek za kojega se želite udati?"

"U tome je stvar. Vojvoda od Mertona."

Duboko sam udahnuo. Vojvoda od Mertona je do sada bio očaj majkama u potrazi za budućim zetovima, mlad čovjek redovničkih sklonosti, anglikanac, govorilo se da je u cijelosti pod kontrolom svoje majke 'oklopne' udovice, vojvotkinje. Njegov život je bio strog do krajnosti. Skupljao je kineski porculan a uživao je reputaciju da posjeduje ukus za istančanu ljepotu. Pretpostavljalo se kako se uopće ne zanima za žene.

"Potpuno sam luda za njim." kazala, je Jane osjećajno. "On nije nalik nikome koga sam ikada srela i dvorac Merton je jednostavno predivan. Cijeli slučaj mi je nešto najromantičnije što se ikada dogodilo. On je tako zgodan, kao pospani redovnik."

Zastala je.

"Kad se udam ostavit ću pozornicu. Čini mi se kako me za to više i nije briga."

"U međuvremenu" suho je kazao Poirot "lord Edgware stoji na putu svih romantičnih snova."

"Da, to me čini rastresenom." Zamišljeno se nagnula put nazad. "Naravno da smo u Chicagu mogla bih ga lako odstraniti, ali ovdje izgleda nije tako lako pronaći plaćenog ubojicu."

"Ovdje" smiješeći se rekao je Poirot, "mi smatramo da svako ljudsko biće ima pravo živjeti. "Pa, ne znam o tome... pretpostavljam da bi vam bilo bolje bez nekih vaših političara a znajući o Edgwareu ono što ja znam mislim da on ne bi bio nikakav gubitak - radije upravo suprotno."

Začulo se kucanje na vratima i ušao je konobar noseći večeru. Jane Wilkinson je nastavila raspravljati o svom problemu bez ikakva obzira na njegovo prisustvo.

"Ali ja ne želim da ga Vi za mene ubijete, gospodine Poirot."

"Merci, madame."

"Mislila sam da ga možda možete pametno uvjeriti. Navesti ga da popusti pred idejom o razvodu. Sigurna sam da biste to mogli."

"Mislim da precjenjujete moje sposobnosti uvjeravanja."

"Oh! ali sigurno možete nešto smisliti gospodine Poirot." Nagnula se prema naprijed a njezine velike plave oči široko su se otvorile. "Željeli biste me vidjeti sretnom, zar ne?"

Glas joj je bio mekan, nizak i očaravajuće zavodljiv.

"Volio bih da svi budu sretni", oprezno je kazao Poirot.

"Da, ali nisam mislila na sve. Mislila sam samo na sebe."

"Rekao bih da to uvijek činite madame."

Nasmijao se.

"Vi mislite da sam sebična?"

"Oh! nisam to rekao madame."

"Usudujem se reći da jesam. Ali, vidite, tako mrzim kad sam nesretna. To utječe i na moju glumu. A bit ću toliko nesretna sve dok se on ne složi s razvodom ili pak umre."

"Sve u svemu", nastavila je zamišljeno "bilo bi puno bolje kad bi umro, osjećala bih da sam ga se potpunije riješila."

Pogledala je Poirota tražeći suosjećanje.

"Vi ćete mi pomoći, zar ne gospodine Poirot?" ustala je uzimajući bijeli ogrtač te zastala gledajući molećivo u njegovo lice. Začuo sam više glasova na hodniku a vrata su se otvorila. "Ako vi nećete?" izustila je.

"Ako ja neću, madame?"

Nasmijala se.

"Morat ću pozvati taksi kako bih otišla tamo i sredila ga sama."

Smijući se nestala je kroz vrata u susjednu sobu upravo kada je ušao Bryan Martin u društvu Amerikanke Carlote Adams i njezina pratioca te dvoje ljudi koji su večerali s njim i Jane Wilkinson. Bili su mi predstavljeni kao gospodin i gospoda Widburn.

"Zdravo!" kazao je Bryan. "Gdje je Jane? Želim joj reći kako sam uspio u punomoći koju mi je dala."

Jane se pojavila na vratima spavaće sobe. U jednoj ruci je držala ruž za usne.

"Imaš je? Kako divno. Gospođice Adams tako se divim vašem nastupu. Osjećala sam kako vas jednostavno moram upoznati. Dođite ovamo i razgovarajmo dok uređujem svoje lice. Ono za sada izgleda umorno i napaćeno."

Carlotta Adams je prihvatila poziv. Bryan Martin se 'bacio' u stolicu.

"Pa, gospodine Poirot" kazao je "pravovremeno su vas zaokupili. Da li vas je naša Jane uvjerila u borbi za njezine bitke? Možete se bolje predati prije nego kasnije. Ona ne razumije riječ ne."

"Možda se s njom još nije susrela."

"Jane je vrlo zanimljiva osoba" reče Bryan Martin. Bio je zavaljen u svojoj stolici te lijeno puckao dim cigarete prema stropu. "Tabui nemaju za nju nikakva značenja, nikakva morala. Ne mislim kako je ona stvarno amoralna, ona to nije."

Amoralan je izraz koji se koristi, vjerujem. Ona jednostavno vidi samo stvar u životu koju želi."

Nasmijao se.

"Vjerujem da bi sasvim radosno nekoga ubila te se osjetila povrijeđenom ako je uhvate i ako je zbog toga žele optužiti. Nevolja je u tome što bi je lišili slobode. Ona nema mozga. Njezina zamisao o umorstvu bila bi ući u kuću pod vlastitim imenom i zapucati."

"Zanima me što vas tjera tako govoriti?" promrmljao je Poirot.

"Ha?"

"Monsieur, da li je dobro poznajete?"

"Rekao bih da je tako."

On se ponovno nasmijao a dojmilo me se kako je njegov smijeh bio neobično gorak.

"Vi se slažete, zar ne?" okrenuo se prema drugima.

"Oh! Jane je egoist" složila se s njim gospoda Widburn. "Jedna glumica zapravo mora biti takva ako želi izraziti svoju osobnost."

Poirot nije govorio. Njegov pogled je bio na licu Brvana Martina, počivao je ondje izrazom nagađanja koji nisam mogao potpuno razumjeti.

U tom trenutku Jane je doskočila iz susjedne sobe a Carlotta Adams iza nje.

Pretpostavljam kako je sada Jane uredila svoje lice čime je taj izraz zračio njezinim zadovoljstvom. Meni je njezino lice izgledalo isto kao i ranije te mu nije trebalo nikakvog poboljšavanja.

Večera i zabava koje su slijedile bile su zaista vesele ali sam ipak povremeno imao osjećaj da postoje neka potajna strujanja koje nisam mogao shvatiti.

Jane Wilkinson mogu 'optužiti' za profinjenost. Očigledno je ona bila mlada žena koja je vidjela samo jednu stvar u određenom trenutku. Željela je razgovarati s Poirotom te objasnila što hoće i postigla ono što je željela. Sada je očito bila dobro raspoložena. Zaključio sam kako je njezina želja u društvo uključiti i Carlottu Adams bila samo hir. Nju je izuzetno zabavila, kao što se i dijete zabavlja, dosjetljiva imitatorka iste.

Ne, potajna strujanja koja sam osjetio nisu imala nikakve veze s Jane Wilkinson. U kojem su se smjeru ona kretala?

Naizmjenično sam proučavao goste. Bryan Martin? On se sigurno nije ponašao sasvim prirodno ali to može biti odlika filmske zvijezde, kazao sam sebi.

Prenaglašena samosvijest taštoga muškarca koji je navikao glumiti ulogu te je se ne može osloboditi eto tek tako.

U svakom slučaju Carlotta Adams se ponašala potpuno prirodno. Bila je tiha djevojka s ugodnim dubokim glasom. Proučavao sam je s određenom pažnjom kad god sam imao priliku to učiniti izbliza. Pomislio sam kako posjeduje osebujan šarm ali i šarm ponešto negativnog predznaka. Sastojao se u odsutnosti bilo kakva negativnog ili oštrog tona. Bila je oblik personificiranog nježnog slaganja.

Njezina pojava bila je negativna. Mekana tamna kosa, oči pomalo bezbojne blijedo-plave, blijedo lice i živahna osjećajna usta. Lice koje vam se sviđa ali koje bi teško prepoznali da je opet sretnete recimo u drugoj odjeći.

Ona je izgledala zadovoljna zbog Janenih blagonaklonih riječi i komplimenata.

A i svaka bi djevojka bila; pomislio sam u tom trenutku o nečemu što se zbilo, što je prouzročilo moje pomalo preuranjeno mišljenje.

Carlotta Adams je pogledala preko stola u svoju domaćicu koja je u tome trenutku okrenula glavu kako bi razgovarala s Poirotom. U djevojčinu pogledu postojalo je začudno ispitivanje, izgledalo je kao namjerno proučavanje te sam u tom trenutku shvatio kako je postojalo određeno negodovanje u tim blijedoplavim očima.

Možda mašta. Ili možda profesionalna ljubomora. Jane je bila uspješna glumica koja je zvanično uspjela. Carlotta se tek uspinjala.

Pogledao sam tri druga člana zabave. Gospodin i gospođa Widburn, što je s njima? On je bio visok blijed muškarac, ona bucmasta, svijetle puti i puna ushita.

Izgledali u kao imućni ljudi s posebnom strasti prema svemu što je povezano s pozornicom. U suštini, nisu bili voljni razgovarati o bilo čemu drugome.

Zahvaljujući mom nedavnom izostanku iz Engleske utvrdili su da sam loše obaviješten te mi je gospođa Widburn okrenula svoja bucmasta leđa i više se nije ni sjetila moga postojanja.

Posljednji član društva bio je tamnopusi mladi muškarac s veselim okruglim licem koji je bio pratilac Carlote Adams. Otpočetak sam sumnjao u njegovu trijeznost. Pijući tako sve više šampanjca to je postajalo sve očitiije.

Izgledalo je da je duboko povrijeđen. Početkom večere sjedio je tužno u osami. U drugom dijelu večeri povjerio mi se naizgled pod dojmom kako sam jedan od njegovih najstarijih prijatelja.

"Ono što sam želio reći", kazao je "a nije... ne, dragi stari prijatelju, to nije..."

Nisam obratio pažnju na pomalo nejasno spajane riječi.

"Mislio sam reći", nastavio je "pitam vas? Mislim ako uzmete djevojku, odnosno mislim, ako upadnete... idete okolo i uznemiravani.. ne kao da sam joj rekao jednu riječ koju nisam trebao. Ona nije takva. Znate, puritanski očevi, starosjedioci, sve to... tako mi svega, djevojka je u redu. Ono što mislim jest, što sam ono govorio?"

"Da je bila loša sreća" kazao sam umirujuće.

"Pa, tako mi svega, jeste. Zamislite morao sam posuditi novac od svog krojača za ovo odijelo. Vrlo uslužan momak, moj krojač. Već godinama mu dugujem novac.

To čini nekakvu posebnu vezu između nas. Ništa nije kao povezanost, zar ne dragi stari prijatelju. Vi i ja - ja i vi. Usput, tko ste vi do vruga?"

"Zovem se Hastings."

"Nemojte mi reći. Dakle mogao sam se zakleti da ste vi momak po imenu Spencer Jones. Dragi stari Spencer Jones. Sreo sam ga na Eton i Harrowu te od njega posudio petaka. Ono što vam govorim jest kako je jedno lice veoma nalik drugome - to je ono što govorim. Da smo svi hrpa Kineza ne bi razlikovali jedan drugoga."

Tužno je protresao glavom a zatim se pribrao te popio još malo šampanjca.

"Kako god bilo" kazao je "nisam prokleti crnac."

Ova ga je misao naizgled tako ushitila da je odmah iznio nekoliko primjedaba punih nade.

"Gledaj dobru stranu moj čovječe" preklinjao me. "Ono što govorim jest da treba gledati dobru stranu. Kada napuni sedamdeset i pet godina ili tako nešto a to će biti skoro bit ću bogat čovjek a kada moj ujak umre moći ću platiti svoga krojača."

Sretno se nasmiješio na tu pomisao.

Nešto čudnovato a dopadljivo na tome mladom čovjeku osvježavalo me. Imao je okruglo lice i male crne brkove koji su izgledali kao da su iznikli usred pustinje.

Uočio sam da ga Carlotta Adams pogledava te poslije jednoga takvog pogleda u njegovu pravcu ustala je i prekinula društvo.

"Bilo je od vas iznenađujuće što ste se popeli ovdje" rekla je Jane. "Ja volim raditi stvari neplanirano, a Vi?"

"Ne", rekla je gospođica Adams. "Mislim da uvijek planiram vrlo pažljivo prije nego bilo što učinim. To mi prištedi brigu."

Postojalo je nešto jedva primjetno a neugodno u njezinu ponašanju.

"Pa, kako god bilo rezultat Vas opravdava" nasmijala se Jane. "Ne znam kad sam uživala u nečemu zadnji put toliko kao u vašoj večerašnjoj predstavi."

Lice mlade Amerikanke se opustilo.

"Pa, to je vrlo lijepo od vas", rekla je toplo. "Valjda cijenim to što ste mi kazali. Potrebno mi je hrabrenje. Ono nam

je svima potrebno."

"Carlotta", kazao je mladić s crnim brkovima. "Rukuj se i zahvali tetki Jane na zabavi pa krenimo."

Način na koji je izlazio predstavljao je snažnu koncentriranost. Carlotta ga je užurbano slijedila.

"Dakle" rekla je Jane. "Zašto me tako iznenada nazvao tetka Jane? Nisam ga ranije primijetila."

"Draga moja" rekla je gospoda Widburn. "Ne smiješ na njega obraćati pažnju.

Zbilja je krasan, kao mladić u vojsci. Sada bi to bilo teško i pomislili, zar ne?

Mrzim kad netko na početku puno obećava a na kraju ispadne ništa. Ali Charles i ja zbilja moramo odlepršati!?"

Windburnovi su primjereno odlepršali, a Bryan Martin je otišao s njima.

"Dakle, gospodine Poirot?"

Nasmiješio joj se.

"Eh bien lady Edgware?"

"Za ime božje nemojte me tako zvati. Dopustite da to zaboravim, a ako Vi niste europski čovječuljak s najtvrdim srcem!?"

"Ali ne, ne, nemam tvrdo srce."

Pomislio sam kako je Poirot već popio podosta šampanjca, možda čašu previše.

"Onda ćete otići i razgovarati s mojim suprugom? Natjerati ga da učini što želim?"

"Otići ću ga posjetiti", odgovorio je Poirot oprezno.

"Kad vas odbije kao što i hoće, Vi ćete smisliti nešto pametno. Govore za Vas da ste najpametniji čovjek u Engleskoj, gospodine Poirot."

"Madame, kad mi govorite da sam tvrdoga srca spominjete Europu. Ali kad spominjete pamet, onda kažete samo Engleska."

"Ako ovo progurate reći ću cijeli svemir."

Poirot je podigao ruku.

"Madame, ništa ne obećavam. U interesu psihologije pokušat ću dogovoriti sastanak s Vašim mužem."

"Psihoanalizirajte ga koliko god želite. Možda će mu to i pomoći. Ali morate u ovome uspjeti zbog mene. Moram dobiti svoju romancu, gospodine Poirot."

Zaneseno je dodala: "Samo zamislite kakva će to biti senzacija."

3. Čovjek sa zlatnim zubom

Bilo je to nekoliko dana kasnije, dok smo sjedili za doručkom, kada mi je Poirot dobacio preko stola pismo koje je upravo otvorio.

"Dakle, mon omi' rekao je "što mislite o ovome?"

Poruka je bila od lorda Edgwarea te je ukočenim i formalnim jezikom ugovarao sastanak sljedećega dana u jedanaest sati.

Moram reći kako sam bio poprilično iznenađen. Shvatio sam Poirotove riječi kao izgovorene olako u prigodnom trenutku te nisam znao da je on u stvarnosti poduzeo korake kako bi ispunio svoje obećanje.

Poirot, koji je bio vrlo promućuran, pročitao je moje misli a njegove oči pomalo su zasvijetlile.

"Ali da, mon ami, nije bio u pitanju samo šampanjac."

"Nisam tako mislio."

"Ali da, da, u sebi ste pomislili, jadni starčić, opila ga zabava, obećava stvari koje neće učiniti, koje nema namjeru učiniti. Ali, moj prijatelju, obećanja Herculesa Poirota su svetinja."

Uspravio se dostojanstveno dok je izgovarao posljednje riječi. "Naravno.

Naravno. Znam to", brzo sam kazao. "Ali pomislio sam kako je Vaša prosudba bila pomalo, kako da kažem, pod utjecajem."

"Nemam običaj dopuštati da moja prosudba bude pod utjecajem, kako Vi to nazivate Hastings. Najbolji i najsuhliji šampanjci, najplavokosije zavodljive žene - ništa to ne utječe na prosudbu Herculesa Poirota. Ne mon ami, mene zanima i to je sve."

"Ljubavna veza Jane Wilklinson?"

"Ne baš tako. Njezina ljubavna veza, kako je Vi nazivate, nešto je vrlo uobičajeno. To je korak u uspješnoj karijeri jedne vrlo lijepe žene. Kada vojvoda Merton ne bi imao ni plemićku titulu ni svoje bogatstvo njegova romantična sličnost sa zamišljenim redovnikom ne bi više zanimala damu. Ne, Hastings, ono što me zanima je psihologija cijele stvari - međusobni odnosi karaktera. Pozdravljam priliku da izbliza proučim lorda Edgwarea."

"Ne očekujete da ćete biti uspješni u svojoj misiji?"

"Pourquoi pas? Svaki čovjek ima svoju slabu točku. Ne zamišljajte, Hastings da stoga što razmatram slučaj s gledišta psihologije neću pokušati uspjeti što bolje mogu u zadatku koji mi je povjeren. Uvijek uživam u vježbanju svoje domišljatosti."

Pobojao sam se aluzije na male sive stanice te bio zahvalan što sam toga pošteđen.

"Dakle idemo u Regant Gate sutra u jedanaest?" kazao sam.

"Mi?" Poirot je upitno podigao obrve.

"Poirot!" povikao sam. "Nećete me ostaviti. Ja uvijek idem s vama."

"Kad bi u pitanju bio zločin, umorstvo, ah! To su stvari koje Vas oduševljavaju.

Ali kad je u pitanju samo stvar socijalne prilagodbe?"

"Ne govorite više ništa", kazao sam odlučno. "Idem s vama."

Poirot se nježno nasmijao a u tom trenutku rečeno nam je da je došao jedan gospodin.

Na naše veliko iznenađenje pokazalo se da je naš posjetilac Bryan Martin.

Glumac je izgledao stariji danju. Još uvijek je bio zgodan ali to je bio neki oblik ružnoće u privlačnosti. Palo mi je na um da možda potajno uzima i drogu.

Postojala je nekakva živčana napetost u njemu koja je sugerirala tu mogućnost.

"Dobro jutro gospodine Poirot", kazao je radosno. "Vi i kapetan Hastings doručkujete u razumno vrijeme, drago mi je to vidjeti. Usput, pretpostavljam da ste sada vrlo zaposleni?"

Poirot mu se prijateljski nasmiješio.

"Ne", rekao je. "U ovom trenutku praktično nemam nikakav važniji posao u rukama."

"Ma dajte sada", smijao se Bryan. "Nije Vas zvao Scotland Yard? Nema delikatnih stvari koje morate istražiti za kraljevsku obitelj? Teško to mogu povjerovati."

"Vi miješate fikciju sa stvarnosti moj prijatelju", kazao je Poirot smijući se.

"Ja sam u ovom trenutku, uvjeravam Vas, bez posla, doduše ne još na Birou za nezaposlene. Dieu merci."

"Pa to je za mene prava sreća", reče Bryan uz još jedan osmijeh. "Možda biste željeli preuzeti nešto za mene."

Poirot je zamišljeno promatrao mladića.

"Imate za mene problem, da?" kazao je poslije nekoliko minuta.

"Dakle, ovako. Imam i nemam."

Ovaj put smijeh je bio pomalo nervozan. Još uvijek ga je zamišljeno promatrao i Poirot mu pokaže stolac. Mladi muškarac ga je prihvatio. Sjeo je okrenut licem prema nama jer sam zauzeo sjedalo pored Poirota.

"A sada", kazao je Poirot, "da čujemo već o tome."

Činilo se kako Bryan Martin još uvijek ima malih poteškoća u tome.

"Problem je u tome što vam ne mogu reći onoliko koliko bih želio." Oklijevao je.

"Vrlo je teško. Vidite cijela stvar je započela u Americi."

"U Americi? Da?"

"Jedan mali incident mi je na to u početku privukao pažnju. U stvari, putovao sam vlakom te primijetio određenu osobu. Ružan mali čovjek, uredno obrijan, naočale, i - zlatan zub."

Poirot je klimnuo glavom nekoliko puta.

"Počinjem shvaćati. Nastavite."

"Pa, kako sam govorio, samo sam primijetio čovjeka. Usput, putovao sam u New York.

Šest mjeseci kasnije bio sam u Los Angelesu i opet sam primijetio toga čovjeka. Ne znam zašto, ali jesam. Još uvijek ništa."

"Nastavite."

"Mjesec dana nakon toga imao sam priliku otputovati u Seattle i kratko vrijeme nakon što sam tamo stigao koga sam

vidio nego opet moga znanca (ovaj put imao je bradu)."

"Izrazito neobično."

"Nije li tako? Naravno, nisam smatrao kakve to veze ima sa mnom ali kada sam ugledao ponovno toga čovjeka iz Los Angelesa, bez brade, ali u Chicagu i s brkovima te drukčijim obrvama (u planinskom selu prurušenog u skitnicu), počeo sam se pitati."

"Prirodno."

"Konačno, činilo se čudnim ali nije bilo u to sumnje. Dobio sam kako to nazivaju - sjenu."

"Zaista neobično."

"Nije li bilo? Poslije toga sam bio potpuno siguran. Gdje god sam se nalazio, negdje u blizini bila je moja sjena prurušena na drugi način. Na sreću zahvaljujući zlatnom zubu uvijek sam ga mogao primijetiti."

"Ah! Taj zlatni zub, to je bila vrlo sretna okolnost."

"Bila je."

"Ispričajte me gospodine Martin, ali zar nikada niste progovorili s tim čovjekom?, ispitali ga koji je razlog njegova upornog praćenja?"

"Ne, nisam." Glumac je oklijevao. "Pomislio sam da to učinim jednom ili dvaput, ali sam uvijek odlučio protiv toga. Činilo mi se da bih na taj način samo upozorio čovjeka da bude oprezniji a ne bih ništa doznao. Možda kad bi otkrili kako sam ga primijetio te stavili drugu osobu na njegovo mjesto, koga možda ne bih prepoznao .."

"En effet... nekoga tko nema taj korisni zlatni zub."

"Upravo tako. Možda nisam bio u pravu ali tako sam sve otkrio."

"Vi to ne znate. Može biti."

"Ali Vi biste učinili ono što je najbolje za nju - za nas?"

"To svakako."

Za trenutak je bio tih a onda je rekao:

"Recite mi taj vaš pratitelj, ta sjena, koliko je imao godina?"

"Oh! sasvim mlad. Oko tridesetak."

"Ah!" reče Poirot. "To je zbilja neobično. Da, to čini cijelu stvar puno zanimljivijom."

Zurio sam u njega. To je činio i Bryan Martin. Ta njegova primjedba bila je, siguran sam, jednako neobjašnjiva nama obojici. Bryan me zapitkivao podizanjem obrva. Zatresao sam glavom.

"Da", mrmljao je Poirot. "To čini cijelu priču vrlo zanimljivom."

"On je mogao biti i stariji", sumnjičavo je kazao Bryan "ali mislim da nije."

"Ne, ne, siguran sam kako je Vaše zapažanje točno gospodine Martin. Vrlo zanimljivo, neobično vrlo zanimljivo."

Pomalo začuđen Poirotovim enigmatskim riječima Bryan Martin izgledao je izgubljeno ne znajući što bi sljedeće kazao ili učinio. Započeo je s nevezanim razgovorom.

"Zanimljiva zabava prethodnu večer" kazao je. "Jane Wilkinson je najodlučnija žena koja je ikad postojala."

"Ona ima samo jednu viziju", rekao je Poirot nasmijan. "Samo jednu stvar u određenom trenutku."

"Ona u tome uspijeva, također!" kazao je Martin. "Kako ljudi to podnose, zbilja ne znam!"

"Pojedinaac će trpjeti puno toga od strane lijepe žene, moj prijatelju", reče Poirot uz treptaj. "Kada bi ona imala nos poput profesionalnog boksača, žućkastu kožu, masnu kosu, tad - ah! Tada ona ne bi lako prošla, kako Vi kažete."

"Pretpostavljam da ne bi", priznao je Bryan. "Ali to me ponekad izluđuje."

Unatoč tome odan sam Jane iako na neki način, nemojte mi zamjeriti, mislim kako nije baš sasvim svoja."

"Baš suprotno, rekao bih da je ona izuzetno bistra."

"Nisam baš tako mislio. Ona može paziti na svoje interese u potpunosti. Ona posjeduje poslovnu bistrinu. Ne, ja mislim moralno."

"Ah! Moralno."

"Ona je ono što nazivaju amoralna. Pravo i krivo za nju ne postoji."

"Ah! Sjećam se kako ste rekli nešto slično neku večer."

"Upravo smo razgovarali o zločinu."

"Da, moj prijatelju?"

"Pa, ne bi me nikada iznenadilo kad bi Jane počinila zločin."

"A Vi je sigurno dobro poznajete" promrmljao je Poirot zamišljeno. "Vi ste s njom dosta nastupali, zar ne?"

"Da. Pretpostavljam da je zbilja dobro poznajem od glave do pete. Mogu je zamisliti kako ubija i to s lakoćom."

"Ah! Ona ima takvu narav, da?"

"Ne, ne, nije tako uopće. Hladna je kao krastavac. Mislim ako bi joj se itko našao na putu ona bi ga jednostavno uklonila, bez razmišljanja. Ja mislim da je ne može za to nitko moralno kriviti. Ona jednostavno pomisli da bilo tko se suprotstavi Jane Wilkinson mora i nestati."

U njegovim posljednjim riječima bilo je gorčine koja je prije nedostajala.

Pitao sam se čega se on prisjećao.

"Mislite kako bi ona počinila umorstvo?"

Poirot ga je pažljivo promatrao.

Bryan je duboko udahnuo.

"Tako mi moje duše, mislim. Možda se jedan od sljedećih dana sjetite mojih riječi... Vidite, ja je poznajem. Ona bi ubila s lakoćom kao ispijanje jutarnjeg čaja. Zbilja tako mislim gospodine Poirot"

On je ustao.

"Da", tiho je rekao Poirot. "Vidim da tako mislite."

"Ja je poznajem", reče Bryan Martin ponovno. "Poznajem je u potpunosti."

Stajao je mršteći se na trenutak a onda je promijenjenim tonom istaknuo:

"Što se tiče ovoga o čemu smo razgovarali obavijestit ću Vas gospodine Poirot za nekoliko dana. Vi ćete to prihvatiti, je li?"

Poirot je gledao na trenutak u njega bez odgovora.

"Da", na koncu je rekao. "Prihvatit ću to. Nalazim da je vrlo zanimljivo."

Bilo je nešto čudno u načinu na koji je izrekao posljednju riječ. Pošao sam dolje s Brvanom Martinom. Na vratima mi je kazao:

"Da li ste shvatili što je mislio s onim o neznančevim godinama? Mislim, zašto je bilo zanimljivo to što ima tridesetak godina? To nisam uopće shvatio."

"Ništa više od mene", priznao sam.

"To naizgled nema nikakva smisla. Možda se samo sa mnom poigravao."

"Ne", kazao sam. "Poirot nije takav. Možete biti sigurni kako ta činjenica ima veliku važnost ukoliko on tako kaže."

"Pa to stvarno ne mogu uočiti. Drago mi je što ne možete ni Vi. Mrzio bih da se osjećam potpuno glupast."

On je otprašio dalje. Ja sam se pridružio ponovno svome prijatelju.

"Poirot", rekao sam "što je bilo ono o godinama tajnog pratioca?"

"Zar ne vidite? Moj jadni Hastings!", nasmijao se i zatresao glavom. Tada je upitao: "Što mislite o ovom razgovoru u cijelosti?"

"Imamo vrlo malo informacija i bilo što reći bilo bi suvišno a kad bi znali više..."

"Čak i bez više informacija zar Vam se ne nameću određene ideje, mon amt?"

Telefon koji je u tom trenutku zazvonio spasio me sramote priznavanja i nisam se prisjetio baš nikakve zamisli. Podigao sam slušalicu.

Začuo se ženski glas odrješit, jasan i djelotvoran.

"Govori tajnica lorda Edgware. Lord Edgware žali što mora otkazati svoj sastanak s gospodinom Poirotom za sutra ujutro. On neočekivano mora sutra otputovati u Pariz. Mogao bi primiti gospodina Poirota na nekoliko minuta u dvanaest i petnaest ovoga jutra ukoliko bi to i njemu odgovaralo."

Savjetovao sam se s Poirotom.

"Naravno, moj prijatelju, otići ćemo ovoga jutra."

Ponovio sam u slušalicu:

"Vrlo dobro", kazao je odrješit poslovan glas. "U dvanaest i petnaest ovoga jutra."

Spustila je slušalicu.

4. Razgovor

Stigao sam s Poirotom do kuće lorda Edgwarea u Regant Gate u vrlo ugodnu iščekivanju. Iako nisam shvatio Poirotovu odanost psihologiji ipak je onih nekoliko riječi kojima je lady Edgware opisala svoga supruga uzбудilo moju znatiželju. Bio sam nestrpljiv da vidim kakav će biti moj sud.

Kuća je bila imponzantna, dobro građena, privlačna i pomalo sumorna. Nije bilo prozorskih vaza za cvijeće ili sličnoga.

Vrata je otvorio, ne sjedokosi batler neodređenih godina kakav bi bio u skladu s vanjskim izgledom kuće već, baš suprotno, jedan od najzgodnijih mladića kojega sam ikada vidio. Visok, plav, mogao je pozirati kiparu za statuu Hermesa ili Apola. Unatoč svom dobrom izgledu postojalo je nešto pomalo ženskasto u mekoći njegova glasa što mi se nije sviđjelo. Također na jedan čudan način podsjećao me na nekoga, nekoga koga sam nedavno sreo ali ga se nikako nisam mogao sjetiti.

Upitali smo za lorda Edgwarea.

"Ovim putem gospodo."

Poveo nas je kroz hodnik, pored stepenica, do vrata na kraju hodnika.

Dok je otvarao vrata najavio nas je mekanim glasom u koji instinktivno nisam imao povjerenja.

Soba u koju su nas uveli bila je neki oblik biblioteke. Zidovi su bili puni knjiga, namještaj je bio taman, stolice službene ali ne pretjerano udobne.

Lord Edgware koji je ustao da bi nas primio bio je visok čovjek od pedesetak godina. Njegova kosa bila je tamna, prošarana sijedim vlasima, uskoga lica i podrugljivih usana. Izgledao je kao gorak čovjek loše naravi. Njegove su oči imale u sebi nešto čudno i tajnovito. Postojalo je u njima nešto nastranoga.

Ponašanje mu je bilo ukočeno i službeno.

"Gospodin Hercules Poirot? Kapetan Hastings? Molim vas sjednite."

Sjeli smo. U sobi je bilo prohladno. Malo svjetla je dolazilo kroz jedan prozor te je tama pridonosila hladnoj atmosferi.

Lord Edgware je podigao pismo za koje sam vidio da je napisano rukopisom moga prijatelja.

"Naravno, poznato mi je vaše ime gospodine Poirot. Komu nije?" Poirot se naklonio pri komplimentu. "Ali ne mogu sasvim razumjeti vaš položaj u ovoj stvari. Naveli ste kako biste me željeli vidjeti u ime", zastao je "moje supruge."

Posljednje dvije riječi je izgovorio na osebujan način kao da je bilo uz napor prebaciti ih preko usana.

"Tako je", kazao je moj prijatelj.

"Shvatio sam da ste vi istražitelj zločina, gospodine Poirot?"

"Problemi lorde Edgware. Postoje problemi zločina, naravno. Postoje i drugi problemi."

"Svakako. Kakav je problem ovdje u pitanju?"

Podrugljivost u njegovim riječima sada se već osjećala. Poirot na to nije uopće obraćao pažnju.

"Imam čast doći u ime lady Edgware", kazao je. "Lady Edgware, kao što možda znate, želi razvod."

"Toga sam sasvim svjestan", reče hladno lord Edgware.

"Njezin je prijedlog bio kako bi Vi i ja trebali raspraviti tu stvar."

"Tu se nema što raspravljati."

"Vi dakle odbijate!?"

"Odbijam? Sigurno ne."

Što god je drugo Poirot očekivao, ovakav odgovor sigurno nije. Rijetko sam ikada vidio svoga prijatelja tako iznenađenoga kao ovom prigodom. Izgledao je apsurdno - otvorenih usta, obješenih ruku i uzdignutih obrva. Izgledao je kao lik iz stripova.

"Comment?", zavikao je. "Što je sad to? Vi ne odbijate?"

"Ne razumijem vaše iznenađenje, gospodine Poirot."

"Ecouchez, Vi ste dakle spremni razvesti se od svoje supruge?"

"Naravno da sam spreman. Ona to savršeno dobro zna. Pisao sam joj i to joj rekao."

"Pisali ste joj i to joj rekli?"

"Da. Prije šest mjeseci."

"Ali ne razumijem. Apsolutno ništa ne razumijem."

Lord Edgware nije ništa govorio.

"Shvatio sam da se Vi protivite razvoda u načelu."

"Ne vidim kako Vas se tiču moja načela, gospodine Poirot. Istina je da se nisam razveo od svoje prve žene. Savjest mi to nije dozvoljavala. Moj drugi brak, priznat ću otvoreno, bio je pogreška. Kada mi je supruga predložila razvod bez oklijevanja sam odbio. Prije šest mjeseci ponovno mi je pisala požurujući me u tom pitanju. Mislim kako se ona želi ponovno udati - nekakav filmski glumac ili nešto slično. Moji su se pogledi, od toga vremena, promijenili. Pisao sam joj u Hollywood i tako joj kazao. Zašto mi je Vas poslala, ne mogu shvatiti. Vjerojatno je u pitanju novac."

Dok je izgovarao posljednje riječi njegove su usne bile pune prezira.

"Izuzetno čudnovato", gundao je Poirot. "Izuzetno čudnovato. Tu postoji nešto što uopće ne razumijem."

"Što se tiče novca", nastavio je lord Edgware "moja me supruga napustila po vlastitu nahođenju. Ukoliko se želi udati za drugoga muškarca ja je mogu osloboditi kako bi to mogla učiniti. Međutim nema razloga zašto bi od mene dobila ijedan novčić i sigurno ga neće dobiti."

"Ne postoji pitanje nikakva financijskog dogovora."

Lord Edgware je podigao obrve.

"Jane se udaje za bogatoga čovjeka", cinično je promrmljao.

"Ovdje postoji nešto što ne razumijem", rekao je Poirot. Njegovo lice bilo je zbunjeno i naborano pri ozbiljnom razmišljanju. "Preko lady Edgware sam razumio da Vas je ona više puta kontaktirala putem odvjetnika?"

"Tako je", suho je odgovorio lord Edgware. "Engleski i američki odvjetnici, svi oblici pravnika bili su u službi sve do najnižih ljugavaca. Naposljedku, kao što sam već rekao, osobno mi je napisala pismo."

"Vi ste je prethodno odbili?"

"Tako je."

"Ali kada ste primili njezino pismo promijenili ste mišljenje lorde Edgware?"

"Nije bilo u svezi nečega iz toga pisma", oštro je kazao. "Moja su se stajališta promijenila i to je sve."

"Promjena je na neki način bila iznenadna."

Lord Edgware nije odgovorio.

"Kakve su posebne okolnosti dovele do toga da promijenite mišljenje lorde?"

"To je stvarno samo moja stvar gospodine Poirot. Ne mogu ulaziti u tu temu."

Možemo reći kako sam postepeno uvidio prednosti prekidanja jedne, oprostite mi što govorim otvoreno, veze koju sam smatrao degradirajućom. Moj drugi brak je bio pogreška."

"Vaša žena to isto govori", mekano je kazao Poirot.

"Da?"

Za trenutak se pojavilo čudno svjetlucaje u njegovim očima ali je gotovo u istome trenutku nestalo.

Ustao je s namjerom da završi razgovor i dok smo se opraštali njegovo držanje postalo je mekše.

"Morate mi oprostiti što sam promijenio vrijeme našega sastanka. Sutra moram otići u Pariz."

"Sasvim, sasvim."

"Radi se o prodaji umjetničkih djela. Želim već dugo jednu malu statu u svoj način, savršena je, macabre, možda pomalo stravična. Ali ja obožavam macabre."

Oduvijek. Imam osebujan ukus."

Opet taj čudan osmijeh. Pogledao sam knjige na obližnjim policama. To u bili Memoari Kazanove, svezak o Markizu de Sadeu, zatim drugi o srednjovjekovnim mučenjima.

Sjetio sam se malog drhtaja Jane Wilkinson dok je govorila o svome mužu. To nije bila gluma. Bila je to stvarnost. Pitao sam se kakav je čovjek bio George Alfred St Vincent Marsh, četvrti barun Edgware.

Ispratio nas je vrlo ljubazno držeći prst na zvoncu dok se opraštao. Otišli smo. Grčki bog u obliku batlera je čekao na hodniku. Dok sam zatvarao vrata knjižnice bacio sam pogled unazad, u sobu. Zamalo nisam uzviknuo kad sam to učinio.

Prijazno nasmiješeno lice se transformiralo. Usne su bile navučene s prezirom, oči su gorjele bijesom i skoro luđačkim gnjevom.

Nisam se više pitao zašto su dvije žene ostavile lorda Edgwarea. Ono čemu sam se divio bila je njegova čelična samokontrola. Proći kroz cijeli razgovor s takvom zaleđenom samokontrolom, takvom 'dalekom' uljudnošću - bilo je iznenađujuće!

Baš kada smo došli do prednjih vrata, desno od nas su se otvorila druga.

Djevojka je stajala na ulazu sobe, a kad nas je ugledala malo se povukla unazad.

Bila je visoka i vitka, tamne kose i bijeloga lica. Njezine oči, tamne i uznemirene na trenutak su pogledale u moje. Tada se kao sjena povukla opet nazad u sobu zatvarajući vrata.

Trenutak kasnije našli smo se na ulici. Poirot je mahnuo taksiju. Ušli smo u jedan te se odvezli do Šavova.

"Dakle Hastings", kazao je žmigajući "taj se razgovor uopće nije odvijao kako sam ja zamišljao."

"Stvarno je tako. Kakav neobičan čovjek taj lord Edgware."

Ispripovijedao sam mu kako sam pogledao nazad prije nego sam zatvorio vrata sobe te što sam tada vidio. On je kimao glavom polako i zamišljeno.

"Pretpostavljam da je vrlo blizu granice ludila, Hastings. Mogu zamisliti kako upražnjava mnogo neobičnih poroka te da se ispod te frigidne vanjštine duboko krije ukorijenjen instinkt surovosti."

"Nije čudno što su ga obje žene ostavile."

"Tako je kako kažete."

"Poirot da li ste zapazili djevojku dok smo Izlazili iz kuće? Tamna djevojka bijeloga lica."

"Da, primijetio sam je, mon omi. Mlada dama koja je bila nesretna i preplašena."

Njegov glas je bio zabrinut.

"Što mislite tko je ona?"

"Vjerojatno njegova kćerka. On ima kćerku."

"Zaista je izgledala preplašeno", kazao sam polako. "Ta kuća je sigurno vrlo sumorno mjesto za jednu mladu djevojku."

"Da, svakako. Ah! Evo nas, mon ami. Sada upoznajmo njezino gospodstvo sa dobrim vijestima."

Jane je bila u svom apartmanu te nas je nakon telefonskog poziva uposlenik obavijestio da dođemo gore. Poslužitelj nas je odveo do njezinih vrata.

Otvorila nanije uredna žena srednjih godina koja je nosila naočale i imala besprijekorno namještenu sijedu kosu. Pozvao ju je promukao glas Jane Wilkinson koji je dolazio iz spavaće sobe.

"Da li je to gospodin Poirot, Ellis? Natjeraj ih da odmah sjednu. Pronaći ću neku krpku da nabacim na sebe i odmah ću doći."

Predodžba Jane Wilkinson o krpi bila je kućna haljina nalik paučini koja je otkrivala više nego je sakrivala. Ušla je hitro govoreći: "Da li je sve u redu?"

Poirot je ustao i naklonio joj se.

"Prave riječi, madame, sve je u redu."

"Zašto, kako to mislite?"

"Lord Edgware je savršeno spreman pristati na razvod."

"Što?"

Ili je zapanjenost na njenom licu bila iskrena ili je ona uistinu bila zadivljujuća glumica.

"Gospodine Poirot! Uspjeli ste! Iz prve! Samo tako! Pa Vi te genije. Kako ste za ime božje to uspjeli?"

"Madame, ne mogu ubirati komplimente tamo gdje ih nisam zavrijedio. Prije šest mjeseci vaš muž vam je poslao pismo kako bi povukao svoje protivljenje."

"Što je to što Vi govorite? Meni pisao? Gdje?"

"To je bilo onda kada ste boravili u Hollywoodu, kako sam razumio."

"Nikada ga nisam primila. Mora da se zagubilo, pretpostavljam. A kada pomislim kako sam razmišljala i planirala i brinula se i kako sam zamalo poludjela svih ovih mjeseci.."

"Lord Edgware je izgledao pod utiskom kako se Vi želite udati za glumca."

"Prirodno. Tako sam mu rekla." Nasmijala se kao zadovoljno dijete. Odjednom se to promijenilo u izgled uzbune. "Zaista, gospodine Poirot, niste mu valjda rekli za mene i vojvodu?"

"Ne, ne, budite u to sigurni. Ja sam diskretan. To nikako ne bi bilo dobro, eh?"

"Pa, vidite, on ima narav čudaka. Moja udaja za Mertona bila bi po njemu možda na neki način korak naprijed za mene; tada bi on prirodno to pokušao spriječiti. Ali filmski glumac je nešto drugo. Iako sve to je isto. Ja sam iznenađena. Da, jesam. Zar nisi i ti iznenađena Ellis?"

Primijetio sam kako je sobarica ulazila i izlazila iz spavaće sobe pospremajući različite odjevne predmete koji su ležali razbacani po naslonima stolica. Ja sam bio mišljenja da je ona slušala naš razgovor. Sada je izgledalo kako Jane u nju ima potpuno povjerenje.

"Da, tako je gospo. Njegovo lordstvo mora da se puno promijenilo od vremena kada smo ga mi poznavale", reče zajedljivo sobarica.

"Da, mora da se promijenio."

"Ne možete razumjeti njegov stav. Zbunjuje Vas?" predložio je Poirot.

"Oh, da. Ali kako bilo o tome više ne moramo brinuti. Kakve ima veze što ga je ponukalo promijeniti mišljenje ako ga je i promijenio?"

"Možda Vas to ne zanima, ali mene zanima, madame."

Jane na njega nije obraćala pažnju.

"Činjenica je da sam slobodna - napokon."

"Ne još, madame."

Pogledala ga je nestrpljivo.

"Dobro, biti ću slobodna. To je ista stvar."

Poirot je izgledao kao da nije bio toga mišljenja.

"Vojvoda je u Parizu", kazala je Jane. "Moram mu odmah poslati telegram.

Zamislite, zar neće njegova majka biti jednostavno bijesna!"

Poirot je ustao.

"Drago mi je madame, da sve ispada onako kako ste željeli."

"Do viđenja gospodine Poirot i puno Vam zahvaljujem."

"Ništa nisam učinio."

"U svakom slučaju donijeli ste mi dobre vijesti gosp. Poirot a tako sam Vam zahvalna. Stvarno jesam."

"I to je to", rekao mi je Poirot kad smo napuštali apartman. "Sama je ideja njezina! Ona nema nagađanja, nema znatiželje kao ni to zašto joj pismo nikada nije stiglo. Ti je promatraj Hastings, ona je izvan sumnje oštroumna u poslovnom smislu ali ona apsolutno nema razuma. Dakle, dakle, dobri Svevišnji ne može nam sve dati."

"Osim Herculu Poirotu", suho sam rekao.

"Vi se ismijavate sa mnom, moj prijatelju", odgovorio je smireno.

"Ali dođite i dozvolite mi da hodam duž obale. Želim urediti svoje ideje po slijedu i metodično."

Održavao sam diskretnu tišinu sve do onoga trenutka kada je prorok bio spreman progovoriti.

"Pismo", vratio se unazad kada smo koračali uz obalu rijeke. "Ono me vrlo zanima. Postoje četiri rješenja toga problema, moj prijatelju."

"Četiri?"

"Da. Prvo je da je bilo izgubljeno u pošti. To se događa, znate. Ali ne često. Ne, ne vrlo često. Netočna adresa, bilo bi vraćeno lordu Edgwareu davno prije ovoga.

Ne, sklon sam isključiti ovu mogućnost iako, naravno adresa može biti točna.

"Rješenje broj dva, naša prelijepa dama laže kada kaže kako ga nikada nije primila. To je, naravno, sasvim moguće. Ta šarmanтна dama sposobna je izreći bilo kakvu laž koja će joj koristiti uz dječju iskrenost. Ali ne vidim, Hastings, kako joj to može koristiti. Ukoliko zna da će joj muž dati razvod zašto slati mene da ga molim to učiniti? To nema smisla."

"Treće rješenje. Lord Edgware laže. A ukoliko netko laže izgleda vjerojatnije da je to on a ne njegova žena. Ali ne vidim puno smisla u takvoj laži. Zašto izmisliti fiktivno pismo koje je poslano prije šest mjeseci? Zašto se jednostavno složiti s mojim prijedlogom? Ne, sklon sam vjerovati kako je on zbilja poslao pismo iako nikako ne mogu pogoditi što je bio uzrok za njegovu iznenadnu promjenu mišljenja.

"Dakle dolazimo do četvrtoga rješenja - netko je pismo zadržao. A tu Hastings, ulazimo u polje vrlo zanimljivih spekulacija, jer pismo je moglo biti zadržano na oba kraja - u Americi ili Engleskoj.

"Tko god je zaustavio pismo bio je to netko tko ne želi da se taj brak raspadne. Hastings, dao bih puno toga da saznam što se skriva iza svega ovoga.

Tu je nešto, kunem se da postoji nešto."

Zastao je te polako dodao:

"Nešto što sam dosad imao priliku samo načas vidjeti."

5. Ubojstvo

Sljedeći dan je bio 30. lipnja.

Upravo je prošlo devet i trideset kada nam je rečeno da je dolje inspektor Japp te nas nestrpljivo želi vidjeti.

Prošlo je nekoliko godina od kada smo posljednji put vidjeli inspektora Scotland Yarda.

"Ah! Ce bon Japp", rekao je Poirot. "Pitam se što želi?"

"Pomoć", naglo sam rekao.

"Nekakav slučaj je previše za njega te je došao k Vama."

Nisam uživao u Jappu kao Poirot. Nije mi toliko smetalo što dolazi izazivati Poirotov mozak, na koncu Poirot je uživao u tom procesu, bilo je to delikatno laskanje. Ono što me smetalo bilo je Jappovo licemjerno pretvaranje kako takvo nešto uopće nije činio. Volio sam iskrenost kod ljudi. Tako sam i rekao te se Poirot nasmijao.

"Ti si buldog u psećoj sorti, eh, Hastings? Ali moraš zapamtiti kako jadni Japp mora spasiti svoj obraz. On se malo pretvara i to je vrlo prirodno."

Smatrao sam to glupim te sam tako i rekao. Poirot se nije složio.

"Vanjski oblik je - bagatel e - ali je ljudima važan. Omogućava održavanje amour propre."

Smatrao sam kako bi dodavanje kompleksa manje vrijednosti Jappu bilo od koristi ali nije bilo svrhe diskutirati slučaj. Osim toga bio sam nestrpljiv saznati što se dogodilo sa Jappom.

Pozdravio nas je obojicu srdačno.

"Vidim da ste se uputili na doručak. Ipak nemate kokoši koje legu kvadratista jaja za Vas gosp. Poirot?"

To je bila aluzija na Poirotov prigovor na različite veličine jaja koje su uvrijedile njegov osjećaj za sklad.

"Još uvijek nemam", rekao je Poirot smješkajući se. "Što Vas je dovelo u tako rani posjet moj dragi Japp?"

"Nije rano - za mene barem. Ustao sam se i proveo na poslu dobra dva sata. U vezi s onim što me dovelo ovdje - dakle to je ubojstvo."

"Ubojstvo?"

Japp je klimnuo glavom.

"Lord Edgware je ubijen u svojoj kući u Regant Gate prošle noći. Njegova ga je žena ubola u vrat."

"Njegova žena?", zavikao sam.

U trenutku sam se prisjetio riječi Brvana Martina izrečene prethodnoga jutra. Da li je posjedovao proročansko znanje o tome što će se dogoditi?

Također sam se sjetio olakih izjava koje je Jane davala o tome kako će ga se riješiti. Bryan Martin nazivao ju je amoralnom. Ona je bila taj tip, da.

Bezosjećajna, egoistična i glupa. Bio je potpuno u pravu u svojoj prosudbi.

Sve je ovo prolazilo kroz moj um dok je Japp nastavio govoriti:

"Da, znate, ona glumica. Vrlo poznata. Jane Wilkinson. Udala se za njega prije tri godine. Nisu se slagali. Ostavila ga je."

Poirot je izgledao zbunjeno i ozbiljno.

"Zbog čega mislite da ga je baš ona ubila?"

"Nema sumnje. Prepoznali su je. Nije bilo puno prikrivanja. Dovezla se u taksiju."

"Taksi?", nenamjerno sam ponovio dok su mi se vraćale njezine riječi izgovorene te večeri u Savovu.

"... pozvonila je na vratima, pitala da li je lord Edgware kod kuće. Bilo je deset sati. Batler je kazao da će provjeriti. 'Oh!' rekla je ona hladna kao krastavac.

Ne trebate. Ja sam lady Edgware. Pretpostavljam da je u biblioteci.' Kada je to rekla ušetala je te otvorila vrata biblioteke, ušla i zatvorila ih za sobom.

Dakle, batler je pomislio kako je to čudno ali je u redu. Ponovno je sišao dolje.

Poslije otprilike desetak minuta čuo je kako se zatvaraju ulazna vrata. Pa, kako bilo, nije dugo ostala. Zaključao je vrata te večeri oko jedanaest. Otvorio je vrata biblioteke ali bio je mrak pa je pomislio da je njegov gazda, otišao u krevet.

Tijelo je jutros otkrila spremačica. Uboden je u stražnju stranu vrata upravo u korijenu kose."

"Zar nije bilo povika? Ništa se nije čulo?"

"Kažu da nije. Ta biblioteka ima vrlo dobra vrata za izoliranje zvuka, znate. Tu je također i promet sa ceste. Kod takvog uboda smrt nastupa zapanjujuće brzo - pravo kroz kičmenu moždinu - tako je doktor kazao ili neki stručni naziv. Ukoliko pogodite točno u pravo mjesto smrt nastupa trenutačno."

"To uključuje znanje o tome gdje točno treba udariti. Skoro da podrazumijeva medicinsko znanje."

"Da, to je istina. Poen u njezinu korist što se toga tiče. Ali deset prema jedan da je to bila čista slučajnost. Imala je sreću. Neki ljudi imaju ludu sreću, znate."

"Ne baš sreća ako je posljedica toga da vas objese mon ami!, primijetio je Poirot.

"Ne, naravno da je bila glupa uletjeti na taj način, dajući svoje ime i ostalo."

"Zaista, vrlo neobično."

"Možda nije imala namjeru činiti štetu. Oni su se posvađali te je ona izvukla džepni nožić ijednom ga probola."

"Da li je to bio džepni nožić?"

"Nešto takvo, kaže doktor. Štogod je bilo ona je uzela sa sobom. Nije ostavljeno u rani."

Poirot je nezadovoljno zatresao glavom.

"Ne, ne, moj prijatelju, nije bilo tako. Poznajem damu. Ona nije sposobna počinuti tako strastven impulzivan čin. Pored toga, nije vjerojatno da ona sa sobom nosi džepni nožić. Malo žena to čini - sasvim sigurno Jane Wilkinson nije jedna od njih."

"Rekli ste da je poznajete, gospodine Poirot?"

"Da. Ja je poznajem."

Za trenutak nije više ništa rekao. Japp ga je ispitivački promatrao.

"Skrivate nešto u rukavu, gospodine Poirot?", konačno se usudio.

"Ah!", kazao je Poirot "to me podsjetilo što Vas je dovelo k meni? Eh? Sigurno niste došli kako biste proveli dan sa starim prijateljem? Sigurno ne. Ovdje imate lijepo' jednostavno umorstvo. Imate počinioca. Imate motiv - usput, što je točno motiv?"

"Htjela se udati za drugoga muškarca. Čuli su je prije tjedan dana da to govori. Čuli su je i kako prijeti. Kazala je kako namjerava ukrcati se u taksu, otići i odaljiti ga."

"Ah!", reče Poirot "vrlo dobro ste obaviješteni, vrlo dobro obaviješteni. Netko je bio vrlo uslužan."

Pomislio sam kako mu u očima vidim pitanje, ali ako je i bilo tako, Japp nije odgovorio.

"Mi čujemo različite stvari gospodine Poirot", kazao je ravnodušno.

Poirot je kimnuo glavom. Posegnuo je za dnevnim novinama. Japp ih je nesumnjivo otvorio dok nas je čekao, te su bile nestrpljivo stavljene sa strane kada smo došli. Mehaničkom radnjom Poirot ih je presavio na srednjoj strani, izravnao ih i posložio. Iako su mi oči bile na novinama, njegov umje bio duboko u nekom obliku zagonetke.

"Niste odgovorili", konačno je rekao. "Budući sve ide tako glatko zašto ste došli k meni?"

"Zato jer sam čuo da ste bili u Regant Gateu jučer ujutro."

"Vidim."

"Dakle, čim sam to čuo, kazao sam sebi 'nešto tu ima'. Njegovo gospodstvo je poslalo po Poirota. Zašto? Nešto je sumnjalo? Čega se bojalo? Prije nego učinim nešto određeno bolje da odem do njega kako bi porazgovarali."

"Što mislite pod tim nešto određeno? Pretpostavljam kako ste pod tim mislili hapšenje dame?"

"Upravo tako."

"Niste je još vidjeli?"

"Oh!, da, jesam. Prvo sam otišao do Šavova. Nisam htio riskirati da mi izmakne."

"Ah!", rekao je Poirot. "Dakle vi?"

Zastao je. Njegove oči koje su do sada bile zamišljeno i slijepo 'prilijepljene' za novine ispred njega, sada su poprimile drukčiji izraz. Podigao je glavu i progovorio promijenjenim glasom:

"I što je ona rekla? Eh!, moj prijatelju. Što je rekla?"

"Rekao sam joj uobičajene stvari o tome kako želim izjavu upozoravajući je - ne možete reći kako engleska policija nije fer."

"Po mome mišljenju tako naivno. Ali nastavite. Što je moja dama rekla?"

"Dobila je napad histerije - to je ona napravila. Mlatarala je oko sebe, zabacila ruke u zrak te konačno pala na pod. Oh! Dobro je to uradila, rekao bih.

Lijep glumački komad."

"Ah!, rekao je Poirot umiljato "stvorili ste dakle dojam kako napad histerije nije bio istinit?"

Japp je nepristojno namignuo.

"Što Vi mislite? Ja ne bih trebao podleći ovim trikovima. Ona nije bila u nesvjestici - ne ona! Samo se pravila. Mogu se zakleti kako je uživala u tomu."

"Da", rekao je Poirot zamišljeno. "Rekao bih kako je to savršeno moguće. Što je sljedeće?"

"Oh! dakle, ona se osvijestila - pretvarala se, mislim. Stenjala je i jaukala bez prestanka a njezina služavka kiseloga lica opijala je mirisnim solima te se na koncu tako oporavila da može zatražiti svog odvjetnika. Nije ništa htjela reći bez svog odvjetnika. Histerija jedan tren, odvjetnici sljedeći, pitam Vas sada da li je to normalno ponašanje, gospodine?"

"U ovom slučaju je posve prirodno, rekao bih", mirno je kazao Poirot.

"Mislite zato što je ona kriva a to zna?"

"Uopće ne, mislim zbog njezinog temperamenta. Prvo Vam je dala njezinu predodžbu kako treba odigrati ulogu supruge koja naglo saznaje o smrti svoga muža. Tada, kada je zadovoljila svoj histrionski instinkt, njezina prirodna promućurnost tjera je pozvati odvjetnika. To što je izvela umjetnu predstavu te u tomu uživala nije nikakav dokaz krivnje. To je samo pokazatelj da je rođena glumica."

"Ipak, ona ne može biti nevinna. U to sam siguran."

"Vi ste čvrsto uvjereni", kazao je Poirot. "Pretpostavljam da je onda tako.

Nije dala nikakvu izjavu, kažete? Uopće, nikakvu izjavu?"

Japp se nacerio.

"Nije htjela reći niti jednu riječ bez prisustva svog odvjetnika. Služavka mu je telefonirala. Ostavio sam tamo dva svoja čovjeka te došao vama. Pomislio sam kako moram prvo razjasniti stvari prije nego nastavim s poslom."

"Ipak niste sigurni?"

"Naravno da sam siguran. Ali volim znati što je moguće više činjenica. Vidite oko svega ovoga će se podići velika prašina. Ništa se neće moći prikriti. Sve će novine biti pune ovoga. A znate kakve su novine."

"Kad već govorimo o novinama", kazao je Poirot "kako ovo objašnjavate, moj dragi prijatelju? Niste pažljivo pročitali svoje jutarnje novine!"

Nagnuo se preko stola prstom ukazujući na odlomak u društvenim novostima.

Japp je glasno pročitao članak.

Sir Montogu Cornerje sinoć priredio vrlo uspješnu svečanu večeru u svojoj kući uz rijeku u Chiswicku. Među prisutnima su bili sir George i Lađu de Fisse, gosp. James Blunt, poznati dramski kritičar, sir Oscar Hammerfeldt iz filmskog studija Overton, gđica Jane Wilkinson (lady Edgware) i ostali.

Na trenutak je Japp izgledao iznenađeno. Potom je počeo peckati.

"Kakve to ima veze s tim? Ta je stvar prethodno poslana novinarima. Vidjet ćete. Otkrit ćete kako naša dama nije bila tamo ili je zakasnila - oko 11 sati otprilike. Blagoslovalo Vas gospodine, Vi ne smijete vjerovati svemu što pročitate u tisku kao da je evanđelje. Od svih ljudi Vi bi to trebali bolje znati."

"Oh! Ja znam, znam. To mi se učinilo neobičnim i to je sve."

"Takve podudarnosti se događaju. Znam, gosp. Poirot iz gorkog iskustva da ste nepokolebljivi. Ali ćete se susresti s takvim stvarima, zar ne? Reći ćete mi zašto je lord Edgware poslao po Vas?"

Poirot je protresao glavom.

"Lord Edgware nije po mene poslao. Ja sam bio taj koji je zatražio sastanak."

"Zbilja? A iz kojeg razloga?"

Poirot je na trenutak oklijevao.

"Odgovorit ću na Vaše pitanje", polagano je rekao "ali bih Vam želio na to odgovoriti na svoj vlastiti način."

Japp je uzdahnuo. Počeo sam pomalo suosjećati s njim. Ponekad Poirot može biti silno iritantan.

"Zatražit ću", nastavio je Poirot "da mi Vi dozvolite nazvati određenu osobu i da je pozovem doći ovamo."

"Koju osobu?"

"Gospodina Brvana Martina."

"Filmsku zvijezdu? Kakve on ima veze s tim?"

"Mislim", rekao je Poirot "da će njegove riječi Vama biti zanimljive - to je od moguće pomoći. Hastings, hoćete li biti tako dobri?"

Digao sam telefonski imenik. Glumac je imao stan u velikoj četvrti blizu St.

James Parka.

"Victoria 49499."

Prilično pospan glas Brvana Martina čuo se nakon nekoliko minuta.

"Da - tko je na liniji?"

"Što ću mu reći?" šaptao sam, prekrivajući rukom usta.

"Kaži mu", rekao je Poirot "da je lord Edgware ubijen te da ću cijeniti kao uslugu ako bi odmah došao da me vidi."

Precizno sam ovo ponovio. Na drugom kraju slušalice začuo se zaprepašten uzvik.

"Moj bože", rekao je Martin "Dokle ipak je to učinila!, odmah dolazim."

"Što je kazao?" upito je Poirot. Rekao sam mu.

"Ah!" reče Poirot. Izgledao je zadovoljan. "Dakle ipak je to učinila. Tako je rekao? Onda je onako kako sam mislio, onako je kako sam mislio."

Japp ga je znatiželjno gledao.

"Ne mogu Vas shvatiti, gospodine Poirot. Prvo zvučite kako mislite da žena to ipak nije počinila a sada se činite kao da ste cijelo vrijeme mislili upravo suprotno."

Poirot se samo nasmijao.

6. Udovica

Bryan Martirije bio od riječi. Pridružio nam se za manje od desetak minuta.

Za vrijeme dok smo čekali njegov dolazak Poirot je govorio jedino o nebitnim temama te je odbio imalo zadovoljiti Jappovu znatiželju.

Bilo je očigledno da je naša prisutnost strašno uznemirila mladoga glumca.

Njegovo liceje bilo bijelo i izduženo.

"Za ime božje, gospodine Poirot", rekao je dok se rukovao "ovo je užasna stvar. Do srži sam potresen - ali također ne mogu reći kako sam iznenađen.

Uvijek sam napola sumnjao kako se nešto ovakvo može dogoditi. Možda se sjećate kako sam to jučer govorio."

"Mais oui, mais ouf, rekao je Poirot. "Savršeno se sjećam što ste mi jučer priopćili. Dozvolite mi da Vas upoznam s inspektorom Jappom koji vodi ovaj slučaj."

Bryan Martin bacio je letimičan pogled poniženja k Poirotu.

"Nemam pojma", promrmljao je. "Trebali ste me upozoriti."

Hladno je kimnuo glavom k inspektoru.

Sjeo je dok su mu se usnice stiskale.

"Ne vidim", prigovorio je "zašto ste me zvali doći ovamo. Sve ovo nema nikakve veze sa mnom."

"Mislim da ima", rekao je Poirot ljubazno. "U slučaju ubojstva pojedinac mora zaboraviti na privatne nedosljednosti."

"Ne, ne. Glumio sam sa Jane. Dobro je poznajem. Svemu dodajte kako je ona moja draga prijateljica."

"Ipak ste odmah pretpostavili kada ste čuli da je lord Edgware ubijen kako ga je ona ubila", primijetio je Poirot suho.

Glumac je započeo:

"Želite li reći?" Njegove oči su izgledale kao da će mu iskočiti iz glave.

"Hoćete reći kako sam u krivu? Kako ona nije imala ništa s tim?"

Japp je provalio.

"Ne, ne, gosp. Martin. Ona je točno to napravila."

Mladić je ponovno utonuo u svoju stolicu.

"Za trenutak", promrmljao je "pomislio sam kako sam napravio strašnu pogrešku."

"U slučaju ovakvog događaja prijateljstvo ne smije utjecati na Vas", rekao je Poirot odlučno.

"To je sve vrlo dobro, ali -"

"moj prijatelju želiš li se opredijeliti na stranu žene koja je ubila? Umorstvo - najgornije od svih ljudskih zločina."

Bryan Martin je uzdahnuo.

"Ne razumijete. Jane nije obični obojica. Ona-ona nema osjećaj za ispravno ili pogrešno. Iskreno ona nije odgovorna."

"To će biti pitanje za porotu", rekao je Japp.

"Dođi, dođi", rekao je Poirot ljubazno. "To nije kao da ste je optuživali. Ona je već optužena. Ne možete nam odbiti kazati ono što znate. Imate obvezu prema društvu, mladiću."

Bryan Martin je uzdahnuo.

"Recimo kako ste u pravu" rekao je. "Što želite da Vam kažem?"

Poirot je pogledao Jappa. "Da li ste ikada čuli od lady Edgware - ili je možda bolje da je zovem gospođica Wilkinson - da je izrekla prijetnje protiv svoga supruga?" upitao je Japp.

"Da, više puta."

"Što je ona rekla?"

"Kazalaje da će ga ukoliko je on ne oslobodi morati ukloniti."

"A to nije bila šala, eh?"

"Ne. Mislim da je to ozbiljno mislila. Jednom je rekla da će uzeti taksi te otići i ubiti ga - Vi ste to čuli, gospodine Poirot?"

Patetično je molio moga prijatelja.

Poirot je kimnuo.

Japp je nastavio sa svojim pitanjima.

"Vidite sada, gospodine Martin, obaviješten sam da je željela slobodu kako bi se udala za drugoga muškarca. Da li znate tko je taj čovjek?"

Bryan je kimnuo.

"Tko?"

"Riječ je o vojvodi Mertonu."

"Vojvoda Merton! Opa..."

Detektiv je zazviždao.

"Puca na visoko, eh? Dakle, za njega govore da je jedan od najbogatijih ljudi u Engleskoj."

Bryan je kimnuo najsnuždenije.

Nisam sasvim razumio Poirotov stav. Bio je zavaljen u svojoj stolici, njegovi prsti stisnuti zajedno a ritmički pokret glave sugerirao je potpuno odobravanje čovjeka koji je na gramofon stavio odabranu ploču te sada uživao slušajući.

"Zar suprug nije želio razvod?"

"Ne, on je to apsolutno odbio."

"Znate to kao činjenicu?"

"Da."

"A sada", reče Poirot odjednom još jednom uzimajući udio u događajima, "sada vidite gdje ja tu ulazim, moj dobri Japp. Lady Edgware me zamolila da posjetim njezinoga muža kako bih ga pokušao uvjeriti da pristane na razvod. Imao sam ugovoren sastanak za današnje jutro."

Bryan Martin je protresao glavu.

"To Vam ne bi bilo od koristi", izjavio je sa sigurnošću. "Edgware se nikada ne bi s time složio."

"Mislite da ne bi?" rekao je Poirot, okrećući prijateljski pogled prema njemu.

"Sasvim sam siguran u to. Jane je to znala u dubini duše. Nije stvarno vjerovala da ćete uspjeti. Nije se više nadala. Čovjek je bio monomanijak kad je bio u pitanju razvod."

Poirot se nasmijao. Njegove oči su odjednom postale vrlo zelene.

"Vi niste u pravu dragi moj mladiću", kazao je nježno "vidio sam lorda Edgwarea jučer i on je pristao na razvod."

Bez sumnje je Bryan Martin ostao sasvim zabezeknut ovim podatkom. Zurio je u Poirota dok su mu oči umalo iskakale iz glave.

"Vi - Vi ste ga jučer vidjeli?", on je viknuo.

"U 12.15", rekao je Poirot u svom sustavnom maniru.

"A on je pristao na razvod?"

"On je pristao."

"Trebali ste to odmah kazati Jane", kukao je mladić ponizno.

"Pa jesam gospodine Martin."

"Rekli ste joj?" kliknuli su zajedno Martin i Japp.

Poirot se nasmijao.

"To pomalo slabi motiv, zar ne?" promrmljao je "A sada gosp. Martin, dozvolite mi da pozovem Vašu pažnju na ovo."

Pokazao mu je novinski odlomak.

Bryan je to pročitao ali bez velikog zanimanja.

"Mislite kako to čini alibi?" rekao je. "Vjerujem kako je na Edgwarea pucano iz vatrenog oružja sinoć navečer?"

"On je uboden nožem, a ne upucan", kazao je Poirot.

Martin je spustio novine polagano.

"Strah me kako ovo ne čini nikakvo dobro", rekao je pokajnički. "Jane nije otišla na tu večeru."

"Kako Vi znate?"

"Zaboravio sam. Netko mi je rekao."

"To je šteta", rekao je Poirot zamišljeno.

Japp ga je pogledao znatiželjno.

"Ne mogu Vas shvatiti monsignor. Sada izgleda kao da ne želite mladu ženu okriviti."

"Ne, ne, dragi moj Japp. Nisam pristaša onoga čega Vi mislite. Ali se slučaj na onaj način na koji ga Vi predstavljate protivi razumu."

"Kako to mislite, protivi se razumu? Mom se ne protivi."

Mogao sam vidjeti riječi koje drhte na Poirotovim usnama. On ih je obuzdavao.

"Imamo mladu ženu koja se želi, Vi kažete, riješiti svoga supruga. Tu točku ne želim pobijati. Tako mi je iskreno i ona rekla. Eh bien kako se ona navela na to?"

Ona nekoliko puta ispred svjedoka glasno i jasno ponavlja kako razmišlja o njegovom ubojstvu. Potom izlazi vani jedne večeri. Naziva njegovu kuću, najavljuje svoj dolazak, probode ga i odlazi. Kako to zovete, moj dragi prijatelju? Ima li to ikakvoga smisla?"

"Naravno, to je bilo malo glupo!"

"Glupo? To je besmislenost!"

"Dakle", rekao je Japp podižući glas "kada kriminalci izgube glavu to je velika prednost za policiju. Sada se moram vratiti natrag u Savoy."

"Dopuštate li da Vam činim društvo?"

Japp nije oklijevao te smo izišli vani. Bryan Martin nas je nerado napustio. Bio je u stanju nervne razdraženosti. Gorljivo je molio da se bilo koji daljnji razvoj događaja njemu prijavi.

"Nervozni mladić?", bio je Jappov komentar o njemu.

Poirot se složio.

U Savovu smo susreli gospodina izuzetno pravničkog izgleda koji je upravo stigao te smo svi zajedno produžili do Janeinog apartmana. Japp je govorio s jednim od svojih ljudi.

"Bilo što?" kratko se raspitivao.

"Željela je koristiti telefon!"

"Kome je ona telefonirala?" žestoko se Japp raspitivao.

"Jayu. Za žalost."

Japp je opsovao ispod glasa. Ušli smo u apartman.

Udovica lady Edgware isprobavala je šešire ispred ogledala. Bila je odjevena u filmsku crno-bijelu kreaciju. Pozdravila nas je blistavim osmijehom.

"Dakle, gosp. Poirot, tako lijepo od Vas što ste došli. Gosp. Moxon (odnosilo se na odvjetnika) tako mi je drago što ste stigli. Sjednite pored mene i recite mi na koja pitanja moram odgovoriti. Ovaj čovjek ovdje izgleda misli kako sam jutros izašla vani i ubila Georgea."

"Sinoć, madame", rekao je Japp.

"Rekli ste jutros, deset sati."

"Rekao sam deset navečer."

"Dakle. Nikada ne mogu razlikovati vremenske oznake za jutro i večer."

"Upravo sada je oko deset sati", dodao je inspektor ozbiljno.

Janeine oči su se širom otvorile.

"Merci", promrmljala je "prošlo je mnogo godina od kada sam zadnji put bila na nogama ovako rano. Zbilja mora da je bila rana zora kada ste došli ovamo."

"Samo trenutak inspektore", kazao je gospodin Moxon svojim izvještačenim pravničkim glasom. "Što sam trebao shvatiti kada se, hm ovaj žalostan, strašan, događaj zbio?"

"Oko deset sati prošle noći, gospodine."

"Dakle to je onda u redu", kazala je oštro Jane. "Bila sam na zabavi - oh!"

Naglo je prekrila usta. "Možda to nisam smjela reći."

Njezin pogled potražio je odvjetnika molećivo.

"Ukoliko ste u deset sati jučer navečer bili, hm, na zabavi lady Edgware, ja-hm, ja ne vidim nikakve zamjerke tomu da o toj činjenici obavijestimo inspektora - uopće nikakve zamjerke."

"Sve je u redu", reče Japp "samo sam Vas zamolio za izjavu o tome gdje ste se kretali jučer uvečer."

"Nije točno. Rekli ste deset sati, ne znam sad ujutro ili navečer. U svakom slučaju strašno ste me prepali. Onesvijestila sam se namrtvo, gospodine Moxon."

"U svezi s ovom zabavom lady Edgware?"

"Bila je to večera kod sir Montagu Cornera, u Chiswicku."

"Kada ste tamo stigli?" "Večera je bila zakazana, za osam i trideset."

"Otišli ste odavde - kada?"

"Krenula sam odavde oko osam sati. Svrtila sam na trenutak u Piccadilly Palače kako bih se oprostila od jedne prijateljice Amerikanke koja je odlazila u SAD - gospođe Van Dusen. Stigla sam u Chiswick u petnaest do devet."

"U koliko sati ste otišli?"

"Otprilike oko jedanaest i trideset."

"Vratili ste se ravno ovdje?"

"Da."

"U taksiju?"

"Ne. U mom osobnom autu. Unajmila sam ga kod Daimlera."

"Niste nigdje odlazili za vrijeme večere?"

Bilo je kao kad terijer progoni štakora.

"Ne znam što mislite. Pozvali su me na telefon za vrijeme večere."

"Tko Vas je zvao?"

"Pretpostavljam da je to bila nekakva šala. Glas je kazao: 'Da li je to lady Edgware?': odgovorila sam potvrdno a onda se ta osoba nasmijala i spustila slušalicu."

"Da li ste izašli iz kuće kako bi telefonirali?"

Janeine oči su se u čudu raširile.

"Naravno da nisam."

"Koliko Vas dugo nije bilo za stolom za večeravanje?"

"Otprilike minut i pol."

Poslije toga Japp je odustao. Bio sam potpuno uvjeren da joj nije vjerovao ni riječi, ali kako je čuo njezinu priču nije mogao više ništa učiniti dok ne utvrdi da li je to istina ili laž.

Hladno joj se zahvalio na razgovoru te se povukao.

Mi smo također počeli odlaziti ali je ona pozvala Poirota natrag.

"Gospodine Poirot. Da li biste učinili nešto za mene?"

"Svakako madame."

"Pošaljite za mene jedan telegram Vojvodi u Pariz. On je odsjeo u Crillonu.

Mora biti obaviješten o svemu ovome. Ne bih voljela sama ga poslati.

Pretpostavljam da tjedan ili dva moram izgledati kao tužna udovica."

"Nije potrebno slati telegram madame", nježno je kazao Poirot. "Sve će biti tamo u novinama."

"Dakle, Vi ste zbilja pametni! Naravno da će biti. Mnogo bolje nego slati telegram. Osjećam kako moram održati svoj položaj sada kada je sve pošlo po dobru. Želim se ponašati onako kako bi to činila udovica - uzvišeno, na neki način, znate. Mislila sam poslati vijenac od orhideja. One su sada sigurno jedno od najskupljega cvijeća. Pretpostavljam kako moram otići na sprovod. Što mislite?"

"Prvo ćete morati otići na službenu istragu o smrti, madame."

"Da, pretpostavljam da je tako", razmišljala je o tome načas. "Nimalo mi se ne sviđa inspektor Scotland Yarda. Na smrt me preplašio, gospodine Poirot?"

"Da?"

"Čini se kako je zbilja sreća što sam promijenila mišljenje te na koncu ipak otišla na tu zabavu."

Poirot je bio krenuo prema vratima. Odjednom, čuvši te riječi, naglo se okrenuo.

"Što to govorite madame? Vi ste se predomislili?"

"Da. Mislila sam je propustiti. Jučer popodne imala sam jaku glavobolju."

Poirot je progutao jednom ili dva puta. Izgledalo je kao da mu je teško govoriti.

"Da li ste to nekome rekli?" na koncu je upitao.

"Naravno da jesam. Bilo nas je dosta zajedno na čaju te su željeli da odem na koktel-zabavu a ja sam rekla 'ne'. Kazala sam da mi puca glava od boli te da idem pravo kući te kako također otkazujem večeru."

"Zbog čega ste promijenili mišljenje madame?"

"Ellis me napala. Kazala je kako ne mogu to sebi priuštiti. Stari sir Montagu vuče mnoge konce, znate, a vrlo je

svoje glav i lako se uvrijedi. Dakle, mene nije bilo briga. Kada se udam za Mertona gotovo je sa svim tim. Ali Ellis je uvijek oprezna. Rekla je da se štošta može dogoditi i tako dalje. Na koncu, pretpostavljam da je u pravu. U svakom slučaju ipak sam otišla."

"Dugujete Ellis veliku zahvalnost madame", ozbiljno je kazao Poirot.

"Pretpostavljam da je tako. Onaj inspektor je bio već sve smislio, zar nije?"

Nasmijala se, Poirot nije. Kazao je tihim glasom:

"Sve ovo isto tjera na bjesomučno razmišljanje. Da, na bjesomučno razmišljanje."

"Ellis", pozvala je Jane.

Služavka je došla iz druge sobe.

"Gospodin Poirot kaže kako je izuzetna sreća što si me sinoć natjerala da odem na onu zabavu."

Ellis je jedva pogledala Poirota. Izgledala je ozbiljno i neodobravajuće.

"Nije u redu kada se ne pridržavamo dogovora gospo. Vama je to previše drago. Ljudi to ponekad ne opraštaju. Postanu zlobni."

Jane je podigla šešir koji je isprobavala kada smo ulazili. Probala ga je ponovno.

"Mrzim crno", rekla je žalosno "nikada ne nosim crno. Ali mislim da kao prava udovica to jednostavno moram. Svi ovi šeširi su zbilja strašni. Nazovi onu drugu trgovinu Ellis. Moram izgledati primjereno."

Poirot i ja smo tiho napustili sobu.

7. Tajnica

To nije bio posljednji put kako smo susreli Jappa. Pojavio se oko sat kasnije, bacio šešir na stol i kazao kako je potpuno uništen.

"Vi ste se raspitivali?", suosjećajno je pitao Poirot.

Japp je sumorno kimnuo glavom.

"I ukoliko četrnaest ljudi ne laže onda ona to nije učinila", gundao je.

Nastavio je:

"Ne smeta mi što ću vam reći gospodine Poirot kako sam očekivao lagan posao.

Na prvi pogled činilo se kako nitko drugi i nije mogao ubiti lorda Edgwarea. Ona je jedina osoba koja je imala povoda."

"Ne bih tako rekao. Mais continuez."

"Dakle kao što sam rekao očekivao sam pronaći namještenu igru. Znae kakve su kazališne publike - oni će se svi zajedno držati da bi zaštitili intimnog prijatelja. Ali ovo je svakako različit prijedlog. Ljudi koji su sinoć tamo bili (a svi su veliki moćnici), nitko od njih nije bio njezin blizak prijatelj, a neki od njih se nisu međusobno ni poznavali. Njihov je iskaz neovisan i pouzdan. Nadao sam se da ću otkriti kako je ona izašla vani na pola sata. Ona je to jednostavno mogla izvesti - izaći na pauzu za dotjerivanje ili nešto slično. Ali ne, ona je napustila stol za večerom kao što nam je i rekla kako bi odgovorila na telefonski poziv no i glavni sluga je bio s njom te je usput govoreći sve bilo kako nanije i kazala. On je čuo njezine riječi. "Da, upravo tako.

Ovo je lady Edgware." Potom je druga strana spustila slušalicu. To je znaš, jako zanimljivo iako s tim ne mora imati nikakve veze."

"Možda ne - ali je zanimljivo. Znae li tko je telefonirao - muškarac ili žena?"

"Mislim da je bila žena, ona je rekla."

"Zanimljivo", rekao je Poirot zamišljeno.

"Ne brinite o tome", rekao je Japp nestrpljivo. "Vratimo se na važan dio.

Cijela je večer protekla upravo onako kako nam je ona rekla. Stigla je tamo u 20.45, otišla u 23.30 i vratila se natrag ovdje u 23.45. Vidio sam vozača koji ju je doveo - on je jedan od Daimlerovih pouzdanih ljudi. Također su je vidjeli i ljudi u Savovu kada je dolazila te su potvrdili vrijeme."

"Eh bien, to izgleda veoma uvjerljivo."

"Onda što je s ono dvoje u Regent Gateu? Nije je samo batler vidio.

Sekretarica lorda Edgwarea također ju je vidjela. Oboje se kunu na sve što im je sveto kako je lady Edgware došla ovdje u 22.00 sata."

"Koliko dugo batler tamo radi?"

"Šest mjeseci. Usput rečeno, zgotan mladić."

"Da, uistinu. Eh bien moj prijatelju, ukoliko je on svega šest mjeseci tamo proveo nije mogao prepoznati lady Edgware budući je prije nije ni vidio."

"No on ju je poznavao preko novinskih slika. Uostalom sekretarica ju je poznavala. Ona radi pet-šest godina za lorda Edgwarea i ona je jedina apsolutno sigurna."

"Ah!" rekao je Poirot. "Volio bih vidjeti sekretaricu."

"Zašto onda ne biste otišli zajedno sa mnom?"

"Hvala, mon omi, bit ću ushićen. Nadam se da ste uključili i Hastingsa u Vašem pozivu?"

Japp se nasmiješio.

"Što Vi mislite? Gdje god ide gospodar, pas ga slijedi", dodao je što nisam ocijenio najukusnijim ispadom.

"Podsjeća me na slučaj Elisabeth Canning", kazao je Japp. "Sjećate se? Kako se najmanje dvadesetak svjedoka na svakoj strani zaklelo kako su vidjeli Ciganku, Mary Squires, u dva različita dijela Engleske. Također uvaženi svjedoci. Ona s tako strašnim licem nije mogla biti na dva mjesta istodobno. Ta misterija se nikada nije raščistila. Ovdje je vrlo slično. Imamo dvije odvojene grupe ljudi koji su spremni zakleti se kako je žena bila na dva različita mjesta istodobno. Tko od njih govori istinu?"

"To ne bi trebalo biti teško saznati?"

"Dakle Vi kažete kako je ova žena gđica Carroll, doista poznavala lady Edgware. Ona je živjela u kući s njom svakodnevno. Prema tome nije vjerojatno da će pogriješiti."

"Uskoro ćemo to vidjeti."

"Tko dolazi u nasljedstvo?", pitao sam.

"Nećak, kapetan Ronald Marsh. Shvatio sam kao da je pomalo propalica."

"Što je liječnik rekao o vremenu smrti?", upitao je Poirot.

"Morat ćemo sačekati na autopsiju kako bismo bili precizni. Vidite gdje nas je večera odvela." Žao mi je to reći ali Jappov način razmišljanja bio je daleko od rafiniranog. "Ali deset sati dovoljno dobro uklapa. Posljednji put je viđen živ kada je ustao sa stola poslije večere, a batler je odnio whisky i sodu u biblioteku. Kada se u jedanaest sati batler popeo na kat da pode spavati svjetlo je bilo ugašeno - dakle sigurno je bio mrtav. Ne bi bio sjedio u mraku."

Poirot je zamišljeno kimao glavom. Koji trenutak kasnije zaustavili srao se ispred kuće na kojoj su sada rolete bile spuštene.

Vrata nam je otvorio zgodan batler.

Japp je vodio te i prvi ušao. Poirot i ja smo ga slijedili. Vrata su se otvorila ulijevo tako da je batler stajao uza zid na toj strani. Poirot je bio na mojoj desnoj strani i kako je manjega rasta od mene batler ga je primijetio tek kada smo ušli u hodnik. Budući sam se nalazio blizu njega začuo sam kako je on naglo uzdahnuo te sam oštro pogledao prema njemu. Vidio sam kako batler preneraženo zuri u Poirota s vidljivim izrazom straha. Zapamtio sam to u slučaju da može biti korisno.

Japp je umarširao u blagovaonicu koja se nalazila nadesno od nas te je pozvao batlera sa sobom.

"Pazite sada Alton, želim ovo pažljivo razmotriti. Bilo je deset sati kada je došla ta dama?"

"Njezino gospodstvo? Da gospodine."

"Kako ste je prepoznali?", upitao je Poirot.

"Rekla mi je svoje ime, gospodine, a uz to vidio sam njezinu sliku u novinama.

Vidio sam je također i kako glumi."

Poirot je kimnuo.

"Kako je bila obučena?"

"U crno, gospodine. Crna haljina i mali crni šeširić, niska bisera i sive rukavice."

Poirot je upitno pogledao Jappa.

"Bijela večernja haljina od tafta i ogrtač od lasice", ovaj je kratko odgovorio.

Batler je nastavio. Njegova priča je slijedila točno onako kako nam je to Japp prenio.

"Da li je bilo tko drugi došao vidjeti tvoga gospodara te večeri?", upitao je Poirot.

"Ne gospodine."

"Na koji način su bila zaključana ulazna vrata?"

"Na vratima je Yale brava, gospodine. Ja obično povučem zasune kada idem leći. U jedanaest, to jest. Ali prošle je noći gospođica Geraldine bila u operi tako da sam ostavio otključano."

"Kako je bilo zaključano jutros?"

"Zasuni su bili navučeni, gospodine. Gospođica Geraldine je zaključala sinoć kada je došla kući."

"Kada je došla kući? Da li znate?"

"Mislim da je bilo petnaest do dvanaest gospodine."

"To znači kako za vrijeme te večeri sve do petnaest do dvanaest vrata nisu mogla biti otvorena izvana bez ključa? Iznutra su se mogla jednostavno otvoriti samo povlačenjem kvake."

"Da gospodine."

"Koliko ključeva postoji?"

"Njegovo gospodstvo je imalo jedan, zatim je tu bio drugi ključ koji se nalazio u ladici u hodniku kojega je gospođica Geraldine uzela prošlu večer. Ne znam postoje li drugi ključevi."

"Da li itko u kući ima ključ?"

"Ne gospodine, gospođica Carroll uvijek pozvoni."

Poirot je naznačio kako je to sve što je želio pitati te smo krenuli u potragu za tajnicom.

Našli smo je kako piše za velikim radnim stolom.

Gospođica Carroll je bila žena ugodne vanjštine i efikasnog izgleda od oko četrdesetpet godina. Njezina plava kosa pomalo je počela sijedjeti a nosila je malene naočale kroz koje su nas promatrale pronicave plave oči. Kada je progovorila prepoznao sam jasan poslovni glas koji je sa mnom razgovarao telefonom.

"Ah! gospodine Poirot", kazala je nakon Jappovog predstavljanja. "Da. S vama sam bila ugovorila sastanak za jučer ujutro."

"Upravo tako mademoiselle."

Pomislio sam kako je Poirot bio s njom ugodno impresioniran. Svakako, ona je predstavljala oličenje urednosti i točnosti.

"Dakle inspektore Japp", kazala je gospođica Carroll "što još mogu učiniti za Vas?"

"Samo ovo. Jeste li apsolutno sigurni kako je lady Edgware bila ovdje prošle večeri?"

"To je treći put da me pitate. Naravno da sam sigurna. Vidjela sam je."

"Gdje ste je vidjeli, mademoiselle?"

"U predvorju. Nakratko je razgovarala s batlerom, a potom je otišla niz predvorje i prošla kroz biblioteku."

"A gdje ste Vi bili?"

"Na prvom katu gledajući prema dolje."

"Sasvim ste sigurni da niste pogriješili?"

"Upravo tako. Sasvim jasno sam vidjela njezino lice."

"Zar niste mogli biti zavarani sličnošću?"

"Zasigurno ne. Izgled Jane Wilkinson je jedinstven. To je bila ona."

Japp je bacio pogled na Poirota koji kao da je govorio. "Vidite. Da li je lord Edgware imao neprijatelja?", iznenada je upitao Poirot.

"Gluposti", rekla je gđica Carroll.

"Kako mislite - gluposti, mademoiselle?"

"Neprijatelje! Ljudi u današnje vrijeme nemaju neprijatelja. Barem ne Englezi!"

"Unatoč tome lord Edgware je ubijen."

"To je učinila njegova supruga", rekla je gđica Carroll.

"Supruga nije neprijatelj zar ne?"

"Sigurna sam da se dogodilo nešto izuzetno neobično. Nikada nisam čula da se nešto slično dogodilo, mislim na ikoga iz naših društvenih krugova."

Očito je mišljenje gospođice Carroll bilo kako ubojstva vrše samo pijani pripadnici nižih slojeva.

"Koliko ima ključeva za ulazna vrata?"

"Dva", odgovorila je gđica Carroll spremno. "Lord Edgware je uvijek nosio jedan. Drugi je bio u ladici u predvorju kako bi ga onaj tko je kanio ući mogao uzeti. Postojao je i treći ključ kojega je kapetan Marsh izgubio. Vrlo nepažljivo."

"Da li je kapetan Marsh često dolazio u kuću?"

"On je ovdje živio sve do prije tri godine."

"Zašto je otišao?" zapitao je Japp.

"Ne znam. Vjerojatno nije izlazio na kraj sa svojim stricem."

"Mislim kako znate malo više od toga mademoiselle", ljubazno je dodao Poirot.

Naglo je odapela brz pogled k Poirotu.

"Ja nisam od onih koji naklapaju gospodine Poirot."

"Ali nam možete reći istinu u svezi glasila o ozbiljnim nesuglasicama između lorda Edgwarea i njegovog nećaka."

"To nije bilo toliko ozbiljno. Lord Edgware je bio težak čovjek s kojim biste izašli na kraj."

"Čak ste i Vi to zaključili?"

"Ne govorim o sebi. Nikada nisam imala nesporazuma s lordom Edgwaerom."

Uvijek me smatrao savršeno pouzdanom."

"Ali što se tiče kapetana Marsha!"

Poirot se zadržao na tome nastavljajući je nježno poticati k daljnjim otkrićima.

Gospođica Carroll slegnula je ramenima.

"On je bio ekstravagantan. Zadužio se. Bilo je i ostalih problema- ne znam točno kojih. Oni su se svađali. Lord Edgware mu je zabranio dolazak u kuću. To je sve."

Njezina usta čvrsto su se stisla. Očito nije namjeravala ništa više reći.

Soba u kojoj smo s njom razgovarali nalazila se na prvome katu. Kada smo odlazili Poirot me uhvatio za ruku.

"Samo malo. Ako biste molim Vas ostali ovdje Hastings. Ja idem dolje sa Jappom. Gledajte dok mi ne dođemo do knjižnice, potom nam se pridružite tamo."

Odavno sam odustao od postavljanja pitanja Poirotu koja počinju sa 'zašto?'.

Poput izreke u vojsci 'moje nije da pitam zašto, moje je da napravim ili poginem' iako na sreću nije još došlo do umiranja! Mislio sam kako je moguće da je on sumnjičio batlera, da ga je špijunirao, te želio saznati da li je to istina.

Zauzeo sam poziciju gledajući preko stalaka na stepenicama. Poirot i Japp su prvi otišli na prednja vrata - izvan moga vidokruga. Potom su se ponovno pojavili hodajući polagano duž predvorja. Pogledom sam slijedio njihova leđa dok nisu ušli u knjižnicu. Pričekao sam još nakratko u slučaju da se pojavi batler ali nije bilo nikakvih znakova da će se netko pojaviti pa sam se spustio dolje i pridružio im se.

Tijelo je, naravno, bilo uklonjeno. Zastori su bili navučeni i gornje je električno svjetlo. Poirot i Japp su stajali na sredini sobe te se osvrтали oko sebe.

"Ovdje nema ničega", govorio je Japp.

A Poirot je s osmijehom odgovorio:

"Alas!, nema pepela cigareta niti otisaka stopala, niti damske rukavice, niti čak mirisa parfema! Ništa što detektivi iz romana tako prikladno pronađu."

"Policija je uvijek prikazana kao potpuno slijepa u detektivskim pričama", kazao je Japp cereći se.

"Jednom sam pronašao ključ zagonetke", rekao je zamišljeno Poirot. "Ali je bio dug četiri stope umjesto četiri centimetra te nitko u njega nije povjerovao."

Sjetio sam se okolnosti i nasmijao. Tada sam se prisjetio svoga zadatka.

"Sve je u redu Poirot", kazao sam. "Promatrao sam ali nitko Vas nije špijunirao koliko sam mogao vidjeti."

"Oči moga prijatelja Hastingsa", rekao je Poirot s nekom vrstom osobita izrugivanja. "Recite mi moj prijatelju da li ste primijetili ružu između mojih usana?"

"Ružu između vaših usana?", upitao sam zapanjeno. Japp se okrenuo sa strane pucajući od smijeha.

"Ubit ćete me gospodine Poirot", rekao je. "Ubit ćete me. Ruža. Što je sljedeće?"

"Pretvarao sam se da sam Carmen", rekao je Poirot sasvim smireno.

Pitao sam se da li su oni poludjeli ili ja.

"Niste to primijetili Hastings?" Osjetila se primjedba u Poirotovu glasu.

"Ne", rekao sam zureći. "No nisam mogao vidjeti Vaše lice."

"Nije važno." Protresao je lagano glavom.

Da li su se sa mnom šalili?

"Dakle", rekao je Japp. "Mislim da ovdje više nemam što raditi. Ukoliko mogu volio bih ponovno vidjeti kćerku. Ranije je bila previše uznemirena da bih mogao od nje išta saznati."

Pozvonio je za batlera.

"Pitajte gospođicu Marsh da li bih je mogao vidjeti na nekoliko trenutaka?"

Čovjek je otišao. Nekoliko minuta kasnije u sobu je ušla gospođica Carroll, a ne batler.

"Geraldine spava", rekla je. "Jadno dijete, doživjela je 'težak' šok. Nakon Vašeg odlaska dala sam joj nešto za smirenje te je sada čvrsto usnula. Možda se probudi za sat-dva."

Japp se složio.

"U svakom slučaju ona Vam ne može ništa više reći od mene", rekla je gđica Carroll čvrsto.

"Kakvo je Vaše mišljenje o batleru?", upitao je Poirot.

"Ne sviđa mi se mnogo i to je činjenica", odgovorila je gđica Carrol. "Ali Vam ne mogu objasniti zašto."

Došli smo do ulaznih vrata.

"Mademoiselle Vi ste stajali točno ovdje gore prošle večeri?", rekao je iznenada Poirot pokazujući prstom na gornji kat.

"Da. Zašto?"

"I vidjeli ste lady Edgware kako ide uzduž predvorja u sobu za učenje?"

"Da."

"I vidjeli ste jasno njezino lice?"

"Tako je."

"Ali niste mogli vidjeti njezino lice mademoiselle. S pozicije na kojoj ste stajali mogli ste vidjeti samo njezin potiljak."

Gospođica Carroll ljutito se zarumenjela. Izgledala je iznenađeno.

"Njezin potiljak, njezin glas, hod! To je jedno te isto. Apsolutno nepogrešivo!"

Govorim Vam kako znam da je to bila Jane Wilkinson - ako je ikada postojala sasvim pokvarena žena onda je to bila

ona."

Okrećući se naglo je otišla gore.

8. Mogućnosti

Japp nas je morao napustiti. Poirot i ja smo krenuli u Regent Park i pronašli tiho mjesto.

"Sada vidim poantu Vaše ruže u usnama", rekao sam smješkajući se. "Na trenutak sam pomislio kako ste poludjeli."

Kimnuo je bez osmijeha.

"Primijetili ste Hastings kako je sekretarica opasan svjedok, opasna jer je netočna. Uočili ste kako je pozitivno tvrdila da je vidjela posjetitelj evo lice?"

Tada sam smatrao to nemogućim. Dolazeći iz sobe za učenje, da, ali nije je mogla vidjeti kako ide prema sobi za učenje. Stoga sam napravio svoj mali pokus koji je rezultirao onako kako sam i mislio i potom namjestio za nju moju zamku. Ona je odmah promijenila svoje stajalište."

"Njezino je uvjerenje ipak ostalo nepromijenjeno", usprotivio sam se. "Povrh svega glas i hod su jednako tako nedvojbjeni."

"Ne, ne."

"Zašto Poirot, ja smatram kako su glas i način hoda skoro najkarakterističnije osobine pojedinca."

"Slažem se. Stoga se najlakše i oponašaju."

"Mislite?!"

"Bacite sjećanje unatrag nekoliko dana. Sjećate li se jedne večeri dok smo sjedili u kazališnim prostorijama?"

"Carlotta Adams? Ah! No ona je genij."

"Poznatu osobu nije toliko teško oponašati. Ali slažem se kako ona ima neobičan talent. Vjerujem kako bi mogla uspješno oponašati nekoga bez pomoći reflektora i scene!?"

Iznenadna misao je prostrujala mojim umom.

"Poirot", uzviknuo sam. "Ne mislite to mogućim - ne, to bi bilo previše podudarnosti."

"Ovisi kako na to gledate, Hastings. Gledajući s jednog ugla to ne bi bila nikakva podudarnost."

"Ali zašto bi Carlotta Adams željela ubiti lorda Edgwarea? Ona ga nije uopće poznavala."

"Kako znate da ga nije poznavala? Nemojte pretpostavljati stvari Hastings."

Možda je između njih postojala veza za koju mi uopće ne znamo. Ali baš to nije moja teorija."

"Znači imate teoriju?"

"Da. Odmah sam posumnjao na mogućnost umiješanosti Carlote Adams."

"Ali Poirot!"

"Pričekajte Hastings. Dopustite da Vam izložim nekoliko činjenica. Lady Edgware bez ikakva ustezanja razmatra odnose između nje i supruga idući tako daleko da spominje njegovo ubojstvo. Nismo samo mi to čuli. Konobar je to posvjedočio, vjerojatno njezina služavka mnogo puta, Bryan Martin te zasigurno Carlotta Adams. Osim njih tu su i ljudi kojima su ovi tu priču prepričali. Potom je iste večeri razmatrano o njezinoj umješnosti oponašanja Jane. Tko ima motiv za umorstvo lorda Edgwarea? Njegova supruga."

"Sada pretpostavimo kako netko drugi želi ukloniti lorda Edgwarea. Ovdje ima žrtveno janje u rukama. Onoga dana kada je Jane Wilkinson obznanila kako ima glavobolju te će provesti tihu večer, plan je stavljen u akciju."

"Lady Edgware mora biti viđena kako ulazi u kuću. Dakle ona i jest viđena. Ona čak ide tako daleko da priopćava svoj identitet. Ah! c'est peu trop, ca! To bi u svakoga probudilo sumnju."

"A još jedna stvar, mala stvar priznajem. Žena koja je sinoć došla u kuću nosila je crno. Jane Wilkinson nikada ne nosi crno. Čuli smo je gdje to govori."

Dozvolite nam da pretpostavimo kako žena koja je prošle večeri došla u kuću nije bila Jane Wilkinson, da je to bila žena koja se pretvarala da je Jane Wilkinson.

Da li je ta žena ubila lorda Edgwarea?"

"Da li je treća osoba ušla u tu kuću i ubila lorda Edgwarea? Ukoliko je tako da li je ta osoba ušla prije ili poslije pretpostavljenog posjeta lady Edgware?"

Ukoliko je ušla poslije, što je žena rekla lordu Edgwareu? Kako je objasnila svoje prisustvo? Ona je mogla zavarati batlera koji je nije osobno poznavao i tajnicu koja je nije vidjela izbliza. Ali nije se mogla nadati da će zavarati njezinoga muža. Ili se u sobi nalazilo samo mrtvo tijelo? Da li je lord Edgware ubijen prije nego je ona ušla u kuću - negdje između devet i deset?"

"Stanite Poirot!" zavikao sam. "Od Vas mi se vrti glava."

"Ne, ne, moj prijatelju. Mi samo razmatramo mogućnosti. To je kao isprobavanje odjeće. Da li ovo pristaje? Ne, gužva se na ramenu? Onda ovo? Da, to je bolje ali nije dovoljno veliko. Ono drugo je premaleno. I tako dalje i tako dalje - sve dok ne nađemo nešto što savršeno pristaje - istinu."

"Na koga sumnjate da je smislio tako zlobnu zavjeru?", upitao sam.

"Ah!, još je prerano reći. Moramo prvo razmotriti pitanje tko ima povod željeti lorda Edgwarea mrtvoga. Tu je, naravno, nećak koji sve nasljeđuje. To je možda pomalo previše očigledno. A onda unatoč dogmatskim izjavama gospođice Carroll tu je pitanje neprijatelja. Lord Edgware me se dojmio kao čovjek koji vrlo lako može stvoriti neprijatelje."

"Da", složio sam se. "To je točno."

"Tko god je to bio sigurno je mislio kako je prilično siguran. Sjetite se, Hastings, da nije u zadnji trenutak promijenila mišljenje Jane Wilkinson ne bi imala nikakav alibi. Mogla se nalaziti u svojoj sobi u Savovu a to bi bilo teško dokazati. Nju bi onda uhitili, išla bi na suđenje te bi je vjerojatno i objesili."

Naježio sam se.

"Ali tu je jedna stvar koja me zbunjuje", nastavio je Poirot. "Želja da ju se osumnjiči je sasvim jasna ali što je onda s telefonskim pozivom? Zašto ju je onda netko nazvao u Chiswick te kada se jednom uvjerio u njezino prisustvo, odmah je spustio slušalicu. Izgleda, zar ne, kao da je netko želio provjeriti da je ona tamo kako bi nastavio sa - čime? To je bilo u devet i trideset, skoro sasvim sigurno prije umorstva. Namjera se činila - nema za to drugog izraza - dobrohotna. Nije ubojica nazvao - ubojica je sve isplanirao kako bi Jane bila okrivljena. Tko je, dakle, to bio? Čini se kao da ovdje imamo dva različita sklopa okolnosti."

Zatresao sam glavom, sasvim izgubljen.

"Možda je to bila samo slučajnost", predložio sam.

"Ne, ne, sve to ne može biti samo slučajnost. Prije šest mjeseci zaustavljeno je jedno pismo. Zašto? Previše je stvari ovdje nerazjašnjeno. Mora postojati neki razlog koji ih sve međusobno povezuje."

Uzdahnuo je. Zatim je nastavio:

"Ono što nam je Bryan Martin došao ispričati -!"

"Poirot, pa valjda to nije povezano s ovim slučajem."

"Vi ste slijepi, Hastings, slijepi i namjerno tupi. Zar ne vidite kako se sve ovo uklapa u cjelinu? Cjelinu koja je sada izmiješana ali koja će se pomalo razjasniti..."

Imao sam osjećaj da je Poirot bio previše optimističan. Nisam osjećao da će išta ikada postati jasnije. Iskreno rečeno vrtjelo mi se u glavi.

"Nema smisla", iznenada sam kazao. "Ne mogu vjerovati da je to učinila Carlotta Adams. Ona izgleda kao, pa kao sasvim dobra djevojka."

Ipak, dok sam to izgovarao, sjetio sam se Poirotovih riječi o ljubavi prema novcu. Ljubav prema novcu - da li se to nalazilo u osnovu nečega naizgled neshvatljivoga? Osjetio sam da je te večeri Poirot bio nadahnut. Vidio je Jane u opasnosti kao rezultat čudne egoistične naravi. Vidio je Carlottu kako je zbog škrtosti zastranila.

"Ne mislim da je ona počinila ubojstvo Hastings. Ona je previše uravnotežena i razumna za takvo što. Moguće je da joj uopće nisu rekli da će biti počinjeno umorstvo. Možda je naivno iskorištena. Ali u tome slučaju!?"

Namršteno je zastao.

"Čak i ako je tako ona je sada sudionik poslije izvršenog zločina. Mislim, danas će vidjeti novosti. Tada će shvatiti."

Poirot je ispustio promukao uzvik.

"Brzo Hastings. Brzo! Bio sam slijep - slabouman. Taksi. Odmah."

Zurio sam u njega.

Mahnulo je rukama.

"Zovite taksi - odmah."

Jedan je upravo prolazio. On mu je mahnuo i mi smo uskočili.

"Da li znate njezinu adresu?"

"Ne", rekao sam. "Ne znam."

Poirot je potihio opsovao.

"Telefonski imenik? Ne, neće biti u njemu. Kazalište."

U kazalištu nisu bili voljni dati njezinu adresu ali ih je Poirot uvjerio. Bio je to stan u četvrti lijepih kuća blizu četvrti Sloane. Odvezli smo se onamo, Poirot u nestrpljivoj groznici.

"Samo da nisam zakasnio, Hastings. Samo da nisam zakasnio."

"Čemu sva ova žurba? Ne razumijem. Što ovo znači?"

"Znači da sam bio spor. Strašno spor dok sam shvatio očigledno. Ah! mon Dieu, samo da smo stigli na vrijeme."

9. Druga smrt

Iako nisam znao razlog Poirotove uznemirenosti dovoljno sam ga dobro poznao da sam bio siguran kako je za to imao dobar razlog.

Stigli smo u Rosedew Palače, Poirot je iskočio vani, platio vozača i požurio u zgradu. Stan gospođice Adams bio je na prvome katu kako nam je kazivala posjetnica s oglasne ploče.

Poirot je požurio prema gore ne čekajući lift koji je bio na jednom od gornjih etaža.

Pokucao je i pozvonio. Nakon male stanke vrata je otvorila uredna sredovječna žena sa skupljenom kosom povučenom čvrsto natrag s lica. Očni kapci su joj bili crveni kao da je plakala.

"Gospođica Adams?", upitao je Poirot žestoko.

Žena ga je pogledala.

"Zar niste čuli?"

"Čuli? Čuo što?"

Lice mu je problijedjelo te sam shvatio kako je ovo, štogod je bilo, bilo ono čega se on plašio.

Žena je i dalje nastavila lagano tresti glavom.

"Ona je umrla. Preminula je u snu. To je užasno."

Poirot se naslanjao na okvir vrata.

"Prekasno", promrmljao je.

Njegova uznemirenost bila je toliko očita da ga je žena pažljivije pogledala.

"Ispričavam se gospodine jeste li Vi njezin prijatelj? Ne sjećam se da sam Vas ranije ovdje vidala?"

Poirot na to nije odgovorio direktno. Umjesto toga je rekao:

"Bio je liječnik? Što je rekao?"

"Uzela je prekomjernu dozu tableta za spavanje. Oh! kakva šteta! Tako krasna mlada dama. Zločesto opasne stvari, ti lijekovi. On je rekao kako je to bio Veronal."

Poirot se iznenada uspravio. Njegovo ponašanje preuzelo je novi autoritet.

"Moram ući unutra", rekao je.

Žena je očito bila nepovjerljiva i sumnjičava.

"Ne mislim!", započela je.

Ali Poirot je mislio to što je i rekao. Postupio je možda na jedini način koji bi mu omogućio željeni rezultat.

"Morate me pustiti unutra", kazao je. "Ja sam detektiv i moram istražiti okolnosti pod kojima je Vaša gazdarica umrla."

Žena je uzdahnula. Stala je sa strane i mi smo prošli pored nje u stan.

Od tada nadalje Poirot je zapovijedao situacijom.

"To što sam Vam rekao" kazao je "vrlo je povjerljivo. Ne smije biti ponovljeno.

Svi moraju misliti kako je smrt gospođice Adams bila nesretan slučaj. Molim Vas da mi kažete ime i adresu doktora kojega ste bili pozvali."

"Dr. Heath, Ulica Carlisle broj 17."

"A vaše ime je?"

"Bennett - Alice Bennett."

"Gospođice Bennett vidim da ste bili privrženi gospođici Adams."

"Oh! da gospodine. Ona je bila jedna krasna mlada dama. Radila sam za nju prošle godine kada je bila ovdje. Nije ona bila jedna od onih glumica. Ona je bila prava mlada dama. Bila je tankočutna i nježna i voljela da sve bude upravo tako.

Poirot je slušao vrlo pažljivo i suosjećajno. Sada nije pokazivao nikakve znakove nestrpljivosti. Shvatio sam kako je pažljiv pristup bio najbolji način izvlačenja željenih informacija.

"Ovo je za Vas sigurno bio veliki šok", nježno je primijetio.

"Oh! stvarno je bio. Servirala sam joj čaj u devet i trideset kao i obično, a ona je tamo ležala - mislila sam da spava. Spustila sam pladanj, odmaknula zavjese, jedan obruč se bio zaglavio i morala sam zbilja jako povući. To je načinilo takvu buku. Iznenadila sam se kada sam se okrenula i vidjela kako se nije probudila. A onda iznenada kao da me nešto obuzelo. Nešto pomalo neprirodno u načinu na koji je ležala. Otišla sam do ruba kreveta i dotakla njezinu ruku. Bila je hladna kao led gospodine i ja sam kriknula."

Zastala je sa suzama u očima.

"Da, da", suosjećajno je kazao Poirot. "Mora da Vam je bilo užasno. Da li je gospođica Adams često uzimala napitke koji bi joj pomogli zaspati?"

"Ponekad je uzimala nešto za glavobolju gospodine. Nekakve tablete u bočici, ali prošle noći je uzela nešto drugo ili je bar tako rekao doktor."

"Da li je netko prošle noći posjetio? Posjetitelj?"

"Ne gospodine. Jučer navečer je bila vani."

"Da li Vam je rekla gdje ide?"

"Ne gospodine. Izašla je oko sedam sati."

"Ah! Kako je bila obučena?"

"Obukla je crnu haljinu, gospodine. Crnu haljinu i crni šešir."

Poirot me pogledao.

"Da li je nosila kakav nakit?"

"Samo nisku bisera koje je uvijek nosila, gospodine."

"A rukavice - sive rukavice?"

"Da gospodine. Njezine su rukavice bile sive."

"Ah! Sada budite ljubazni pa mi opišite kako se ponašala. Da li je bila dobro raspoložena? Uzbuđena? Tužna?"

Nervozna?"

"Meni je izgledalo kao da je zbog nečega zadovoljna. Stalno se sama sebi smiješila kao da se upravo odvija neka dobra šala."

"U koliko se sati vratila?"

"Malo poslije ponoći, gospodine."

"Kako je onda bila raspoložena? Isto?"

"Bila je strašno umorna."

"Ali ne uznemirena? Ili zabrinuta?"

"Oh! ne, gospodine. Mislim da je zbog nečega bila zadovoljna, ali nečega što je upravo počinila, ako znate što mislim. Počela je nekome telefonirati, a onda je rekla kako se ne može s tim umarati. Kako će telefonirati sutra ujutro."

"Ah! Poirotove oči su sjajile od uzbuđenja. Nagnuo se prema naprijed i govorio je u nazovimo ga indiferentnom tonu."

"Jeste li čuli ime osobe koju je ona telefonirala?"

"Ne gospodine. Ona je samo pitala broj i čekala, a onda je netko na centrali sigurno rekao 'Pokušavam ih dobiti', kao što obično rade te je ona rekla: 'U redu' te rekla: 'Oh! Ne mogu se sada s tim zamarati. Previše sam umorna' spustivši slušalicu natrag počevši se razodijevati."

"A broj koji je tražila? Sjećate li se toga? Razmislite. To može biti vrlo važno."

"Žao mi je što ne znam gospodine. Bio je to broj Viktorije i to je sve čega se sjećam. Nisam obraćala posebnu pažnju na to."

"Da li je ona nešto jela ili pila prije odlaska u krevet?"

"Šalicu toploga mlijeka kao što je i običavala."

"Tko ga je pripravio?"

"Ja gospodine."

"A nitko nije došao u stan te večeri?"

"Nitko gospodine."

"A ranije, istoga dana?"

"Ne sjećam se da je itko dolazio gospodine. Gospođica Adams bila je vani na ručku i čaju. Ona je došla natrag u šest sati."

"Kada je mlijeko stiglo? Mlijeko koje je ona popila sinoć?"

"To je bilo svježe mlijeko koje je ona popila gospodine. Poslijepodnevna isporuka. Dječak ga ostavlja ispred vrata u četiri sata. Ali, oh!, gosp. sigurna sam kako je s mlijekom bilo sve u redu. Ja sam ga jutros popila za doručak. A i liječnik je kazao kako je ona sama uzela lošu stvar."

"Moguće je kako nisam u pravu", rekao je Poirot. "Da, moguće je kako sam potpuno u zabludi. Posjetit ću liječnika. Ali vidite da je gospođica Adams imala neprijatelja. Stvari su veoma drukčije u Americi!"

Oklijevao je ali je draga Alice skočila na mamac.

"Oh!, znam gospodine. Čitala sam o Chicagu, njegovim ubojicama i o svemu lošem. To mora biti zemlja negativaca i što tu policija može učiniti ne mogu znati. Ne kao naši policajci."

Na sreću je Poirot ostavio sve na tome shvaćajući kako bi ga uskogrudne sklonosti Alice Bennett sačuvala nevolje pojašnjenjem.

Njegovo je oko palo na malenu putnu torbu - više taše torbicu koja je bila na sjedalici.

"Da li je gospođica Adams uzela ovu torbu sinoć kada je izašla vani?"

"Uzela ju je ujutro gospodine. Nije ju imala kada se vratila natrag u vrijeme čaja ali ju je posljednju donijela natrag."

"Ah!, dopuštate li mi da je otvorim?"

Alice Bennett dopustila bi bilo što. Kao većina lukavih i sumnjičavih žena kada je jednom prebrodila nepovjerenje, s njom se moglo vrlo lako manipulirati. Ona bi pristala na sugestiju Poirota.

Torba nije bila zaključana i Poirot ju je otvorio. Došao sam naprijed i pogledao preko njegovog ramena.

"Vidite Hastings, vidite?", mrmljao je uzbuđeno.

Sadržaj je sigurno bio znakovit.

Unutra je bila kutija kozmetičkih preparata, dva predmeta koja sam prepoznao kao podizače koje stavljamo u cipele kako bismo bili viši, par sivih rukavica, isto zlatno sjenilo kao što je imala i Jane Wilkinson i haljina poput njene te smotana u finu tkaninu probrano izrađena perika zlatne kose s razdjeljkom na sredini i uvojcima na stražnjem dijelu vrata.

"Da li sada sumnjaš Hastings?", upitao je Poirot.

Vjerujem kako sam do tada i sumnjao. No sada se više nisam kolebao.

Poirot je ponovno zatvorio torbu te je okrenuo služavki.

"Vi ne znate s kim je gospođica Adams večerala jučer navečer?"

"Ne gospodine."

"Znate li s kim je ručala ili pila čaj?"

"Ne znam ništa o čaju gospodine. Vjerujem kako je ručala s gospođicom Driver."

"Gospođicom Driver?"

"Da, s njenom izvrsnom prijateljicom. Ona je vlasnica prodavaonice šešira u Moffat ulici koja se nalazi upravo do Bond ulice. Trgovina se zove Genevieve."

Poirot je zabilježio adresu u notes točno ispod one doktorove.

"Još jedna stvar madame. Možete li se sjetiti čega - bilo čega što je mademoiselle Adams rekla ili učinila nakon što je došla kući u šest sati a što Vam se čini neobično ili na neki način značajno?"

Služavka je razmišljala na trenutak ili dva.

"Stvarno ne mogu reći da se sjećam, gospodine", na koncu je kazala. "Upitala sam je bi li što pojela, a ona je odgovorila kako je već jela."

"Oh!, rekla je da je već jela", prekinuo ju je Poirot.

"Pardon. Nastavite."

"A nakon toga je pisala pisma sve do vremena kada je izašla vani."

"Pisma, eh? Ne znate kome je pisala?"

"Da gospodine. To je bilo samo jedno pismo - njezinoj sestri u Washingtonu.

Redovno je pisala sestri dva puta tjedno. Ponijela bi pismo sa sobom kako bi što prije krenulo. Ali ona ga je zaboravila."

"Onda je pismo još uvijek tu?"

"Ne gospodine. Ja sam ga poslala. Ona ga se sjetila sinoć baš kada je odlazila u krevet. Ja sam kazala kako ću ga otrčati odnijeti. Ukoliko stavite još jednu marku i ubacite ga u sandučić s nazivom kasna naplata, pismo krene na vrijeme."

"Ah! - a da li je to daleko?"

"Ne gospodine, pošta se nalazi iza ugla."

"Da li ste za sobom zatvorili vrata stana?"

Bennett je zurila u njega.

"Ne gospodine. Ostavila sam ih kao što činim uvijek kada idem do pošte."

Poirot je izgledao kao da će nešto reći ali je onda odustao.

"Da li biste je željeli pogledati, gospodine?", upitala je služavka. "Izgleda prelijepo, zbilja."

Slijedili smo je u spavaću sobu.

Carlotta Adams je izgleda čudnovato mirno i mnogo mlađe nego je izgledala one večeri u Savovu. Izgledala je kao umorno dijete koje spava.

Dok je stajao ondje i promatrao je, na Poirotovu licu bio je čudan izraz. Vidio sam kako se prekrstio.

"J'aifait un serment, Hasting", rekao mi je dok smo silazili niz stepenice.

Nisam ga pitao kakva je njegova prisega. Mogao sam pogoditi.

Minutu ili dvije nakon toga kazao je:

"Imam jednu manje stvar o kojoj moram misliti. Nikako je nisam mogao spasiti. Do vremena kad sam čuo za smrt lorda ona je već bila mrtva. To me tješi. Da, to me mnogo tješi."

10. Jenny Driver

Sljedeća stvar koju smo uradili bilo je da odemo posjetiti doktora čiju nam je adresu dala služavka.

Ispostavilo se kako je on užurbani stariji muškarac pomalo rastresenog ponašanja. Poznavao je Poirotovu reputaciju te izrazio živahno zadovoljstvo što ga je imao priliku osobno upoznati.

"Što mogu učiniti za Vas gospodine Poirot?", upitao je Poirota poslije ovih uvodnih riječi.

"Bili ste jutros pozvani, M. le docteur, da pogledate gospođicu Carlottu Adams."

"Ah! da, jedna djevojka. Također i izuzetna glumica. Dva puta sam gledao njezinu predstavu. Takva šteta što je sve završilo na ovaj način. Zašto te djevojke moraju uzimati droge, ne mogu zamisliti."

"Mislite dakle da je bila ovisnica o drogama?"

"Pa, profesionalno govoreći, teško bih to rekao. U svakom slučaju nije ih ubrizgavala iglom. Nije bilo znakova uboda. Očito ih je uzimala oralno. Služavka je rekla kako je prirodno dobro spavala, ali služavke nikada ne znaju. Pretpostavljam da nije svake večeri uzimala veronal, ali ga je očito uzimala već neko vrijeme."

"Zašto tako mislite?"

"Ovo, tako mi svega- gdje sam stavio tu stvar?"

Zavirivao je u malu kutiju.

"Ah! evo je."

Izvukao je malu crnu ručnu torbicu izrađenu od finoga materijala.

"Naravno, mora se službeno utvrditi uzrok smrti. Odnio sam torbicu sa sobom kako je služavka ne bi dirala."

Budući je otvorio torbicu izvukao je malu zlatnu kutiju. Na njoj su se nalazili inicijali C.A. ispisani rubinima. Bio je to vrijedan i skupi ukras. Doktor je otvorio.

Bila je skoro puna bijeloga praha.

"Veronal", kratko je objasnio. "Sada pogledajte što je napisano iznutra."

Na unutrašnjoj strani poklopca bilo je ugravirano:

C.A. od D. Pariz, 10. studenoga. Slatki snovi.

"10. studenoga", zamišljeno je kazao Poirot.

"Točno, a mi smo sada u lipnju. Čini se kako to ukazuje da je to običavala uzimati najmanje već šest mjeseci, a kako nije navedena godina, može biti i osamnaest mjeseci ili dvije i pol godine, ili bilo koje drugo vremensko razdoblje."

"Pariz. D.", reče Poirot mršteći se.

"Da. Govori li Vam to nešto? Usput, nisam Vas pitao kakvo je Vaše zanimanje za ovaj slučaj? Pretpostavljam da imate dobre razloge. Sigurno želite znati da li je ovo bilo samoubojstvo? Pa, ja Vam to ne mogu reći... Nitko ne može. Prema tvrdnji sobarice ona je jučer bila savršeno dobro raspoložena. Izgleda kao nesretan slučaj i po mome mišljenju i jeste nesretan slučaj. Veronal je veoma nepouzdana stvar. Možete uzeti strašno puno i neće vas ubiti, a možete uzeti malu količinu pa ste gotovi. Zbog tog je razloga on vrlo opasan preparat.

Ne sumnjam da će mrtvozornik odlučiti kako je u pitanju smrt nesretnim slučajem. Bojim se da Vam ne mogu biti

više od pomoći."

"Smijem li pregledati malu torbicu koja je pripadala mademoiselle?"

"Svakako. Svakako."

Poirot je istresao sadržaj torbice. Tu se nalazio jedan lijep rupčić s izvezenim CM.A. u jednom kutu, rumenilo, ruž za usne, novčanica od jedne funte i nešto sitnoga novca te male naočale.

Ove posljednje Poirot je pažljivo pregledao. Imale su zlatni okvir te su izgledale pomalo strogo i bile su akademskoga tipa.

"Zanimljivo", rekao je Poirot. "Nisam znao da je gospođica Adams nosila naočale. Ali, možda su one za čitanje?"

Doktor ih je uzeo u ruke.

"Ne, ovo su naočale za vani", on je ustvrdio. "Uz to vrlo jaka dioptrijska. Osoba koja ih je nosila morala je biti vrlo kratkovidna."

"Vi ne znate da li je gospođica Adams?"

"Nikada je prije nisam posjetio. Jednom su me zvali da pogledam služavkinin zatrovan prst. Inače nikada prije nisam bio u stanu. Gospođica Adams, koju sam tada na trenutak vidio, sasvim sigurno tom prilikom nije nosila naočale."

Poirot je zahvalio doktoru i mi smo otišli.

Izgledao je zbunjen.

"Možda nisam bio u pravu", priznao je.

"U svezi imitacije?"

"Ne, ne. To izgleda potvrđeno. Ne, mislim što se tiče njezine smrti. Očito je kod sebe imala veronal. Moguće da je bila umorna i napeta prošle noći te se odlučila osigurati dobar noćni odmor."

Tada je stao kao ukopan - na veliko iznenađenje prolaznika - te glasno pljesnuo rukama jednom o drugu.

"Ne, ne, ne, ne!" izjavio je odlučno. "Zašto bi se nesreće događale tako prikladno? To nije bio nesretan slučaj. To nije bilo samoubojstvo. Ne, odigrala je svoju ulogu i čineći to potpisala svoju smrtnu presudu. Veronal je mogao biti izabran jednostavno zato što je bilo poznato da ga povremeno uzima te da je posjedovala tu kutijicu. Ali, ako je tako, onda je ubojica trebao biti netko tko ju je dobro poznao. Tko je D., Hastings? Dao bih dosta toga da saznam tko je D."

"Poirot", rekao sam dok je on ostao zaokupljen mislima. "Zar nije bolje da krenemo? Svi u nas zure."

"Eh? Dakle mislim kako ste u pravu. Iako mi ne smeta kada ljudi zure u mene.

To ni najmanje ne ometa moj tijek misli."

"Ljudi su se počeli smijati", promrmljao sam.

"To i nije važno."

Nisam se sasvim složio. Na smrt se bojim javnih scena. Jedina stvar koja brine Poirota je mogućnost utjecaja vlage ili vrućine na njegove slavne brkove.

"Uhvatit ćemo taksi", rekao je Poirot mašući štapom.

Jedan je stao pored nas i Poirot ga je usmjerio prema Genevieve u Moffat ulici.

Ispostavilo se kako je Genevieve jedna od onih trgovina gdje su jedan interesantan šešir i marama postavljeni u staklenom izlogu na donjemu katu, a gdje je pravo središte operacije jedan kat gore uz ustajale pljesnive stepenice.

Kada smo se popeli uza stepenice došli smo pred vrata s natpisom Genevieve.

Natpis "Molim vas uđite" stajao je na vratima i nakon što smo poslušali tu naredbu našli smo se u malenoj sobi punoj šešira dok nam je jedna imponantna plavuša prišla gledajući sumnjičavo k Poirotu.

"Gospođica Driver?", upitao je Poirot.

"Ne znam da li Vas madam može primiti. Što želite, molim Vas?"

"Molim Vas recite gospođici Driver da je prijatelj gospođice Adams želi vidjeti."

Plavokosa ljepotica nije imala potrebe uslišati ovu molbu. Crna baršunasta zavjesa se pomakla te se pojavilo maleno živahno crvenokoso stvorenje.

"Sto je to?" ona je upitala.

"Jeste li Vi gospođica Driver?"

"Da. Što je to s Carlottom?"

"Jeste li čuli loše vijesti?"

"Koje loše vijesti?"

"Gospođica Adams je sinoć preminula u snu. Prekomjerna doza veronala."

Njene oči su se širom otvorile.

"Kako grozno!" uzviknula je. "Sirota Carlotta. Ne mogu vjerovati u to. Zašto, jučer je bila puna života."

"Ipak je istina, mademoiselle", rekao je Poirot. "Sada je točno jedan sat.

Želio bih da nas počastite Vašim prisustvom i izađete s nama na ručak. Želim Vas pitati nekoliko pitanja."

Djevojka ga je gledala gore dolje. Bila je razbij ačko malo stvorenje. Na neki način me podsjećala na foks terijera.

"Tko ste Vi?" direktno je zapitala.

"Zovem se Hercule Poirot. Ovo je moj prijatelj kapetan Hastings."

Naklonio sam se iz poštovanja.

Njen brzi pogled putovao je od jednoga do drugoga.

"Čula sam o Vama", naglo je rekla. "Doći ću."

Povikala je plavokosoj:

"Dorothy?"

"Da, Jenny."

"Gospoda Lester dolazi u svezi modela Rose Descarte kojega joj radimo.

Isprobaj drukčije perje! Do viđenja, nadam se da se neću dugo zadržati."

Uzela je maleni crni šešir kojega je pričvrstila na jedno uho, napudrala nos te bijesno pogledala u Poirota.

"Spremni", rekla je iznenadno.

Pet minuta kasnije smo sjedili u malenom restoranu u Ulici Dover. Poirot je već naručio piće i kokteli su nas čekali.

"Sada", rekla je Jenny Driver. "Želim znati značenje svega ovoga. U što se Carlotta umiješala?"

"Ona se dakle u nešto umiješala, mademoiselle?"

"Odmah mi recite tko će postavljati pitanja, Vi ili ja?"

"Moj plan je bio da ih ja postavljam", rekao je Poirot kroz smijeh. "Doznao sam da ste Vi i gospođica Adams bile bliske prijateljice."

"Točno."

"Eh bien, stoga Vas molim mademoiselle da prihvatite moje iskreno uvjerenje da sve što radim činim u interesu Vaše preminule prijateljice. Uvjeravam Vas kako je to točno."

Osjetio se trenutak tišine dok je Jenny Driver razmatrala ovo pitanje. Potom je brzo i potvrdno kimnula glavom.

"Vjerujem Vam. Nastavite. Što želite znati?"

"Poznato mi je mademoiselle kako je Vaša prijateljica s Vama jučer ručala."

"Da, istina je."

"Da li Vam je rekla koji su joj bili planovi prošle večeri?"

"Ona baš nije spomenula proteklu večer."

"Ali je nešto napomenula?"

"Dobro, ona je spomenula nešto ka čemu Vi možda ciljate. Između nas rečeno, ona je govorila u povjerenju."

"To sam shvatio."

"Dakle dopustite mi sada... Mislim kako je najbolje da objasnim stvari svojim riječima."

"Ako biste mogli, molim Vas mademoiselle."

"Dobro, onda, Carlotta je bila uzbuđena. Nije često u tome stanju. Ona nije takva osoba. Nije mi htjela reći ništa određeno, rekla je kako je to obećala nekom ali bilo je nešto vrlo važno. Zaključila sam kao je bila riječ o velikoj prijeveri."

"Prijevera?"

"Tako je rekla. Nije kazala kako ili kada ili gdje. Samo-", namrštila se. "Pa - vidite - Carlotta nije bila osoba koja uživa u neslanim šalama ili prijeverama ili nečemu sličnom. Ona je jedna od onih ozbiljnih, razumnih, marljivih djevojaka."

Ono što mislim, netko ju je očigledno nagovorio da to izvede. I mislim - pazite, ona nije tako rekla."

"Ne, ne, sasvim razumijem. Recite mi što ste Vi pomislili?"

"Pomislila sam- bila sam sigurna- da je na neki način novac u pitanju. Bila je takva. Imala je smisao za posao više nego itko koga sam ikada srela. Ona ne bi bila toliko uzbuđena i zadovoljna osim ako novac- puno novca- nije bilo u pitanju."

Moj dojam je bio da je preuzela nekakvu okladu te kako je bila sasvim sigurna da će ju dobiti. A opet to nije sasvim istina. Mislim, Carlotta se nije kladila. Ne znam da se ikada kladila. Kako bilo, na ovaj ili onaj način, sigurna sam da je bio u pitanju novac."

"Ona nije to baš izričito kazala?"

"N-ne-ne. Samo je kazala kako će u skorij budućnosti biti u mogućnosti uraditi par stvari. Namjeravala je dovesti ovamo svoju sestru iz Amerike kako bi se našle u Parizu. Bila je luda za svojom mlađom sestrom. Ona je vrlo osjetljiva, vjerujem, i veoma glazbeno nadarena. Pa, to je sve što znam. Da li je to ono što ste htjeli?"

Poirot je kimnuo glavom.

"Da. To potvrđuje moju teoriju. Nadao sam se, priznajem, kako ću saznati nešto više. Očekivao sam da se gospođica Adams bila obvezala šutjeti. Ali nadao sam se da neće kao jedna žena, u to računati odavanje tajne svojoj najboljoj prijateljici."

"Pokušala sam je natjerati da mi kaže", priznala je Jenny. "Ali ona se samo nasmijala i kazala kako će mi sve jednoga dana ispričati."

Poirot je na trenutak ušutio. Tada je rekao:

"Da li Vam je poznato ime lorda Edgwarea?"

"Što? Čovjeka koji je bio ubijen? Bilo je na vijestima prije pola sata."

"Da. Da li znate je li ga gospođica Adams poznavala?"

"Mislim da nije. Sigurna sam da nije. Oh!, čekajte trenutak."

"Da, gospođice?" žurno je kazao Poirot.

"Što je ono bilo?" namrštila se, gladeći obrvu dok se pokušavala sjetiti. "Da, sad sam se sjetila. Jednom ga je spomenula. Vrlo ogorčeno."

"Ogorčeno?"

"Da. Kazala je - kako je ono bilo?- da ljudima kao što je on ne bi trebalo dozvoliti da uništavaju tuđe živote svojom surovošću i manjkom razumijevanja.

Kazala je - dakle, stvarno je kazala - kako je on čovjek čija bi smrt vjerojatno bila za sve dobra stvar."

"Kada je to ona rekla, mademoiselle?"

"Oh!, prije otprilike mjesec dana, mislim."

"Kako ste došli na tu temu?"

Jenny Driver je nekoliko minuta 'kopala' po sjećanju te konačno zatresla glavom.

"Ne mogu se sjetiti", priznala je. "Njegovo je ime iskrsnulo ili tako nekako..."

Možda je bilo u novinama. Sjećam se kako mi se činilo čudnim zašto bi Carlotta bila tako iznenadno strastvena kada uopće nije ni poznavala čovjeka."

"Zasigurno je to čudno" zamišljeno se složio Poirot. Potom je upitao:

"Jeli Vam poznato da je gospođica Adams imala naviku uzimanja veronala?"

"Ne koliko ja znam. Nikada je nisam vidjela kako uzima tablete ili ih spominje."

"Jeste li ikada u njezinoj torbi vidjeli malenu zlatnu kutiju s inicijalima C.A. na njoj od rubina?"

"Malenu zlatnu kutiju - ne. Sigurna sam da je nisam vidjela."

"Sjećate li se možda gdje je bila gospođica Adams prošloga studenog?"

"Samo malo. Mislim da je koncem studenoga otišla u Ameriku. Prije toga je bila u Parizu."

"Sama."

"Naravno, sama! Ispričavam se - možda niste tako mislili! Ne znam zašto svaki spomen Pariza uvijek sugerira najgore. U stvari je to lijepo i ugledno mjesto. No Carlotta nije bila djevojka za vikende ukoliko ste na to ciljali."

"Gospođice sada ću Vas pitati jedno veoma važno pitanje. Da li je postojao ijedan muškarac za kojega se gospođica Adams osobito zanimala?"

"Odgovor na to je - ne", rekla je Jenny polagano. "Carlotta je otkad je poznajem bila zaokupljena svojim poslom te svojom osjetljivom sestrom. Imala je jako razvijen stav 'glava sam obitelji o kojoj sve ovisi'. Stoga je odgovor NE - striktno govoreći."

"Ah! a ukoliko ne govorimo tako striktno?"

"Ne bih se začudila da se Carlotta u posljednje vrijeme počela zanimati za nekog muškarca."

"Ah!"

"Shvatite to kao potpuno nagađanje s moje strane. Sudila sam jednostavno samo po njezinom ponašanju. Bila je drukčija - ne baš zanesena ali odsutna. Na neki način drukčije je izgledala. Oh!, ne mogu to objasniti. To je osobina koju druga žena jednostavno osjeti - ali naravno, to može biti pogrešno."

Poirot je kimnuo.

"Hvala mademoiselle. Još jedna stvar. Znete li još nekog prijatelja gospođice Adams čije ime počinje sa D.?"

"D.", rekla je Jenny Driver pažljivo. "D. Ne, žao mi je. Ne mogu se nikoga sjetiti."

11. Egoist

Mislim da Poirot nije očekivao nikakav drukčiji odgovor na svoje pitanje.

Unatoč tome tužno je zatresao glavom. Ostao je zadubljen u misli. Jenny Driver se nagnula naprijed, laktovima oslonjena na stol.

"A sada", kazala je "da li će mi biti išta rečeno?"

"Mademoiselle", rekao je Poirot "prvo mi dopustite da Vam izrazim svoje komplimente. Vaši su odgovori na moja pitanja bili osobito inteligentni. Osjeća se razboritost u Vašim odgovorima, mademoiselle. Pitajte da li ću Vam sada išta reći.

Odgovaram Vam - ne puno toga. Reći ću Vam samo nekoliko golih činjenica, mademoiselle."

Zastao je, a onda tiho rekao:

"Prošle noći lord Edgware je ubijen u svojoj knjižnici. Jučer navečer u deset sati dama za koju vjerujem da je bila Vaša prijateljica Carlotta Adams došla je do njegove kuće, predstavila se kao lady Edgware te zatražila vidjeti lorda Edgwarea. Nosila je plavu periku te bila našminkana tako da sličí pravoj lady Edgware a to je, pretpostavljam da znate, glumica Jane Wilkinson. Gospođica Adams (ukoliko je to bila ona) ostala je u kući samo nekoliko minuta. Otišla je pet minuta poslije deset sati ali se nije vratila svojoj kući sve do iza pola noći. Otišla je u krevet uzevši prethodno prekomjernu dozu veronala. Sada, mademoiselle, možda vidite svrhu nekih pitanja koja sam Vam postavljao."

Jenny je duboko udahнула.

"Da", rekla je. "Vjerujem da ste u pravu, gospodine Poirot. Mislim da je to bila Carlotta. Barem zbog jedne stvari, a to je što je ona kod mene kupila jučer novi šešir."

"Novi šešir?"

"Da. Rekla je kako želi jedan koji će joj zakloniti lijevu stranu njezinoga lica."

Ovdje moram ubaciti nekoliko riječi objašnjenja jer ne znam kada će ove riječi biti čitane. Vidio sam mnoge oblike šešira u svoje vrijeme - klobuka koji je tako potpuno zaklanjao lice da bi osoba u očaju odustala od pokušaja prepoznavanja svoje prijateljice. Šešir gurnut put naprijed, šešir nevidljivo zakačen na zatiljku, beretka i mnogi drugi stilovi. U ovom određenom mjesecu šešir trenutka bio je oblikovan kao preokrenut tanjur za juhu a nosio se prikačen (kao usisan) preko jednog uha, ostavljajući jednu stranu lica i kose otkrivene, za gledanje.

"Ovi šeširi obično se nose na desnoj strani glave?", upitao je Poirot.

Mala modistkinja je to potvrdila glavom.

"Ali čuvamo nekoliko koji se nose na suprotnoj strani", objasnila je. "Zato jer ima dama koje daleko više vole svoj desni profil nego lijevi ili imaju običaj češljati kosu samo na jednu stranu. Sada mi recite da li je možda postojao neki poseban razlog zbog kojega je Carlotta željela da joj ta strana lica bude u sjeni?"

Sjetio sam se kako se kućna vrata u Regent Gateu otvaraju nalijevo tako da bilo tko da ulazi u kuću ima potpun pogled na batlera s te strane. Također se sjećam kako je Jane Wilkinson (to sam primijetio prije nekoliko dana) imala maleni madež pored lijevog oka.

Tako sam uzbuđeno izgovarao. Poirot se složio kimajući odlučno glavom.

"Točno tako. Točno tako. Vous avez parfaitement raison, Hastings. Da, to objašnjava kupnju šešira."

"Gospodine Poirot?" Jenny je sjela i iznenada se naglo uspravila. "Vi ne mislite - ne mislite ni na jedan trenutak da

je to Carlotta uradila? Mislim, ubila ga. Ne možete to misliti? Zar samo zbog razloga što je tako oporo o njemu govorila."

"Ne mislim tako. Ali je zanimljivo, svejedno - da je ona tako govorila. Volio bih znati razlog za to. Što je on uradio - što je ona o njemu znala da je nagna tako govoriti?"

"Ne znam - ali ga ona nije ubila. Ona je - oh!, bila je - dakle- previše ugladena."

Poirot je kimnuo odobravajući.

"Da, da. Jako ste lijepo to složili. To je psihološka točka. Slažem se. Ovo je bio znanstveni zločin - ali ne i ugladeni zločin."

"Znanstveni?"

"Ubojica je točno znao gdje udariti kako bi dosegao životne nervne centre u dijelu lubanje gdje se ona spaja sa sistemom."

"Izgleda kao da je to bio liječnik", pažljivo je rekla Jenny.

"Da li gospođica Adams poznaje nekog liječnika? Mislim, da li je bilo koji liječnik ujedno i njezin prijatelj?"

Jenny je otrešla glavom.

"Nikada nisam čula za nijednog. Barem ne ovdje."

"Sljedeće pitanje. Da li je gospođica Adams nosila malene naočale?"

"Naočale? Nikada."

"Ah!" Poirot se namrštitio.

U mojoj glavi se rađala vizija. Kratkovidni liječnik uvećanih zjenica od snažnih leća koji miriše po karbolu. Apsurd!

"Usput, da li je gospođica Adams poznavala Brvana Martina, filmskoga glumca?"

"Zašto pitate, da. Rekla mi je kako ga je poznavala još iz djetinjstva. Doduše ne vjerujem kako ga je mnogo vidala. Samo ponekad. Rekla mi je da joj se čini kako je postao vrlo uobražen."

Pogledala je na sat te uzviknula:

"Bože, moram ići. Jesam li Vam imalo pomogla gospodine Poirot?"

"Da. Uskoro ću Vas zamoliti i za daljnju suradnju."

"Na raspolaganju sam Vam. Netko je postavio na pozornicu sve ovo. Mi ga moramo otkriti."

S nama se brzo rukovala, iznenada se nasmijala pokazujući svoje bijele zube te nas je na sebi svojstven način i napustila.

"Zanimljiva osoba", kazao je Poirot dok je plaćao račun.

"Sviđa mi se", rekao sam.

"Uvijek je zadovoljstvo sresti nekoga tko brzo razmišlja."

"Možda malo teško", osvrnuo sam se. "Šok izazvan gubitkom prijateljice je nije toliko uzrujao koliko sam smatrao da će je uznemiriti."

"Zasigurno ona nije od onih koje jadikuju", složio se Poirot trpk.

"Jeste li dobili ono čemu ste se nadali iz razgovora?"

Potresao je glavom.

"Ne - nadao sam se - mnogo sam se nadao - da ću dobiti identifikaciju o identitetu D., o osobi koja joj je dala malenu zlatnu kutiju. Tu sam propao. Na nesreću Carlotta Adams je bila oprezna djevojka. Ona nije bila jedna od onih koja bi naklapala o svojim prijateljima, o mogućim ljubavnim vezama. U drugu ruku osoba koja je predložila prijevaru možda ne mora uopće biti njezin prijatelj. Mogao je to biti puki znanac te je to predložio sigurno iz nekih 'sportskih' razloga zasnovanih na novcu. Ta je osoba mogla vidjeti zlatnu kutiju koju je ona nosila sa sobom te je iskoristio povoljnu priliku da sazna njezin sadržaj."

"Ali kako su je natjerali da ga uzme? I kada?"

"Pa, tu je ono vrijeme kada su vrata stana bila otvorena - kada je služavka bila vani šaljući pismo. Ta me verzija ne zadovoljava. Ostavlja previše slučajnosti. Ali sada - na posao. Imamo još dva moguća traga."

"A to su?"

"Prvo je da telefoniramo broj u Viktoriji. Čini mi se vrlo vjerojatno da bi Carlotta Adams nazvala po povratku kako bi obavijestila o svom uspjehu. U drugu ruku, gdje je ona bila između deset i pet i ponoći. Možda je ona imala ugovoren sastanak s inicijatorom prijevare. U tom, slučaju telefonski poziv je možda bio samo poziv prijatelju."

"Što je drugi trag?"

"Ah!, za njega imam nade. Pismo, Hastings. Pismo njezinoj sestri. Moguće je - kažem samo moguće - da je u njemu opisala cijelu stvar. To ne bi smatrala povredom povjerenja, budući pismo ne bi bilo pročitano sve do tjedan dana kasnije i to u drugoj državi."

"Iznenadujuće ukoliko je tako!"

"Ne smijemo na tome puno toga graditi, Hastings. To je samo jedna mogućnost, to je sve. Ne, sada moramo raditi s drugoga kraja."

"Što to Vi nazivate drugim krajem?"

"Pažljivo proučavanje onih koji u bilo kojem stupnju imaju korist od smrti lorda Edgwarea."

Slegnuo sam ramenima.

"Osim njegovog nećaka i supruge!"

"I čovjeka za kojega se supruga namjerava udati", dodao je Poirot.

"Vojvoda? On je u Parizu."

"Točno. Ali ne možete poricati kako je on zainteresirana strana. Onda, tu su ljudi u kući, batler i posluga. Tko zna što su mu oni zamjerali? Ali, mislim kako bi naša prva točka napada trebao bi biti daljnji razgovor s mademoiselle Jane Wilkinson. Ona je oštromna. Možda nam može nešto predložiti."

Još jednom smo krenuli prema Savovu. Našli smo damu okruženu kutijama i papirnatim rupčićima, prekrasni crni odjevni predmeti bili su razbacani posvuda.

Jane je imala napet i ozbiljan izraz lica i upravo je isprobavala jedan mali crni šešir pred ogledalom.

"Gospodine Poirot, sjednite. To jest, ako se ima gdje. Ellis ukloni nešto, hoćeš li?"

"Madame. Izgledate divno."

Jane je izgledala ozbiljno.

"Ne želim stvarno izigravati licemjerku, gospodine Poirot. Ali moramo paziti na vanjski izgled, zar ne. Mislim, moram biti pažljiva. Oh!, usput sam dobila vrlo nježan telegram od vojvode."

"Iz Pariza?"

"Da, iz Pariza. Pažljiv, naravno, te naizgled samo sućut, ali tako složena da mogu čitati između redova."

"Moje čestitke, madame."

"Gospodine Poirot." Pljesnula je rukama, njezin promukao glas je nestao.

Izgledala je kao anđeo izuzetne svetosti. "Razmišljala sam. Sve ovo izgleda tako čudesno, ako razumijete što želim reći."

Zadržao sam dah. Poirot ju je pogledao, njegova glava malo je nagnuta na jednu stranu. Ona je bila sasvim ozbiljna.

"Tako Vam se čini, madame, eh?"

"Stvari su se zbile na moje dobro", rekla je Jane šapatom. "U posljednje vrijeme sam razmišljala i samo razmišljala - ako bi Edgware umro. I onda - on je mrtav! To je, skoro, kao odgovor na molitvu."

Poirot je pročistio grlo.

"Ne mogu reći da ja na to tako gledam, madame. Netko je ubio Vašega supruga."

Ona je kimnula.

"Pa da, naravno."

"Da li Vam je palo na pamet upitati se tko je taj netko bio?"

Zurila je u njega. "Da li je važno? Mislim - kakve to ima veze? Vojvoda i ja se možemo vjenčati zajedno četiri do pet mjeseci .."

Poirot se s teškoćom kontrolirao.

"Da, madame, to znam. Ali osim toga zar Vam nije palo na pamet upitati se tko je ubio Vašega muža?"

"Ne." Izgledala je sasvim iznenađeno tom idejom. Mogli smo vidjeti da o tome razmišlja.

"Zar ne želite saznati?", upitao je Poirot.

"Ne puno, bojim se", priznala je. "Pretpostavljam da će policija to saznati. Oni su vrlo promućurni, zar ne?"

"Tako kažu. Ja ću također pokušati saznati."

"Hoćete li? Kako smiješno."

"Zašto smiješno?"

"Pa, ne znam." Oči su joj odlutale nazad na haljine. Navukla je satenski kaput i motrila svoj odraz u zrcalu.

"Nemate zamjerki, eh?", rekao je Poirot dok su mu oči svjetlucale.

"Pa naravno da nemam, gospodine Poirot. Zbilja bih voljela kada biste se baš Vi dosjetili. Želim Vam uspjeh."

"Madame, želim od Vas više od dobrih želja. Želim Vaše mišljenje."

"Mišljenje?", kazala je Jane odsutno dok je okrenula glavu preko ramena. "O čemu?"

"Što mislite tko je najvjerojatnije ubio lorda Edgwarea?"

Jane je zatresla glavom. "Nemam pojma!"

Podigla je ramena isprobavajući haljinu te uzela čašu.

"Madame!", kazao je Poirot glasno i jasno. "ŠTO MISLITE TKO JE UBIO
VAŠEGA SUPRUGA?"

Ovaj put poruka je prošla. Jane ga je preplašeno pogledala.

"Geraldine, pretpostavljam", kazala je.

"Tko je Geraldine?"

Ali njezina je pažnja ponovno odlutala.

"Ellis, ušijte ovo malo na desnom ramenu. Tako. Što gospodine Poirot?"

Geraldine je njegova kćerka. Ne Ellis, desno rame. Tako je bolje. Oh!, zar morate otići gospodine Poirot? Strašno sam Vam zahvalna na svemu. Mislim na razvod iako on nije neophodan nakon svega. Uvijek ću smatrati kako ste predivni."

Samo sam dvaput ponovno vidio Jane. Jednom na pozornici, a drugi put kada sam sjedio nasuprot nje za vrijeme svečanoga ručka. O njoj uvijek razmišljam kao kada sam je tada vidio, srcem i dušom udubljena u odjeću, njezine usne nemarno izbacuju riječi koje će utjecati na daljnje Poirotove radnje, dok joj je um čvrsto i lijepo usredotočen na samu sebe .

"Epatanf kazao je Poirot sa štovanjem dok smo dolazili u Ulicu Strand.

12. Kćerka

Kada smo se vratili u naše sobe čekalo nas je rukom ispisano pismo na stolu.

Poirot ga je uzeo, otvorio njegovom uobičajenom urednošću te se potom nasmijao.

"Kako ono govorite - 'Mi o vragu, a vrag na vrata'? Pogledajte ovdje Hastings?"

Uzeo sam pismo od njega.

Pečat na papiru pokazivao je ulicu 17 Regent Gate, a rukopis je bio tipičan s uspravnim slovima koja se doimlju jednostavnima za čitanje, a začudo nisu.

Dragi gospodine (išlo je pismo),

Čula sam da ste jutros bili u kući s inspektorom. Žao mi je što nisam imala prigodu s Vama porazgovarati. Ukoliko Vam je to zgodno učinili biste mi uslugu da mi posvetite nekoliko minuta bilo kad danas poslije podne.

Iskreno Vaša Geraldine Marsh

"Neobično", rekao sam. "Zanima me zašto Vas ona želi vidjeti?"

"Da li je neobično da me ona želi vidjeti? Vi niste pristojni, moj prijatelju."

Poirot ima vrlo iritirajuću naviku zadirkivati u pogrešnom trenutku.

"Idemo tamo odmah, moj prijatelju", rekao je i s puno ljubavi otresao nevidljivu prašinu sa šešira te ga stavio na glavu.

Nemarna sugestija Jane Wilkinson kako je možda Geraldine ubila svog oca činila mi se gotovo apsurdnom. Samo izuzetno praznoglava osoba mogla je to predložiti. To sam i rekao Poirotu.

"Mozak. Mozak. Što mislite pod tim izrazom? U vašoj frazeologiji rekli biste kako Jane Wilkinson ima mozak jednoga zeca. To je izraz podcjenjivanja. Ali na trenutak razmotrimo zeca. On postoji i množi se, zar ne? To je, u prirodi, znak umne superiornosti. Lijepa lady Edgware ne zna povijest ili zemljopis niti klasike sans doute.

Ona bi mislila da je Chang Kal Shek ime nagrađenog rasnog pekinškog psa, a Moliere modna kuća. Ali kada je vrijeme da se bira odjeća, kad se sklapaju bogati i uspješni brakovi, kada treba biti onako kako ona želi - njezin uspjeh je fenomenalan. Mišljenje jednog filozofa o tome tko je ubio lorda Edgwarea meni ne bi bilo od koristi - motiv za ubojstvo sa gledišta filozofa bio bi najveće dobro najvećeg broja ljudi, a kako je to teško procijeniti vrlo malo filozofa postaje ubojicama. Međutim, bezbrižno razmišljanje lady Edgware meni može biti od koristi jer je njezino stajalište materijalističko te temeljeno na poznavanju onoga najgoreg u ljudskoj prirodi."

"Možda ima nešto u tome što govorite", priznao sam.

"Nous voici", kazao je Poirot. "Znatiželjan sam zašto me mlada dama tako hitno želi vidjeti."

"To je prirodna želja", rekao sam, vraćajući mu za prijašnje. "Tako ste sami rekli prije petnaestak minuta. Prirodna želja da izbliza vidi nešto jedinstveno."

"Možda ste Vi, moj prijatelju, bili taj koji je na nju ostavio dobar dojam prije neki dan", odgovorio je Poirot dok je zvonio na vratima.

Prisjetio sam se preplašenog lica djevojke koja je stajala u hodniku. Još uvijek sam mogao vidjeti sjajne tamne oči na bijelome licu. Kratki pogled je na mene ostavio duboki dojam.

Uveli su nas u crtaću sobu koja se nalazila na gornjemu katu i poslije par minuta nam se pridružila Geraldine Marsh.

Snažni dojam koji je ostavljala a što sam već ranije primijetio bio je sada još jači. Ta visoka, bjeloputa djevojka sa svojim velikim prodornim crnim očima stvarno je predstavljala dojmljivu figuru.

Bila je savršeno smirena - neobično s obzirom na njezinu mladost.

"Vrlo lijepo od Vas što ste tako brzo došli, gospodine Poirot", kazala je. "Žao mi je što se nismo sreli jutros."

"Vi ste bili ležali?"

"Da - gospođica Carroll - tajnica moga oca, znate - na tome je inzistirala. Ona je vrlo ljubazna."

Zbunilo me čudno predbacivanje u djevojčinu glas.

"Na koji način Vam mogu pomoći, mademoiselle?", upitao je Poirot.

Trenutak je oklijevala i onda kazala:

"Onoga dana kada je ubijen moj otac Vi ste ga došli posjetiti?"

"Da, mademoiselle."

"Zašto? Da li je on poslao po Vas?"

Poirot nije odmah odgovorio. Činilo se kao da se prisjeća. Sada vjerujem da je to s njegove strane bio namjeran potez. Htio ju je navući na taj način da kaže što više. On je shvatio kako je djevojka bila po naravi nestrpljiva. Željela je stvari požuriti.

"Da li se on nečega bojao? Recite mi. Recite mi. Moram znati. Koga se bojao?"

Zašto? Što Vam je kazao? Oh!, zašto ne možete govoriti?"

Prije sam pomislio kako je neprirodna njezina smirenost koja je brzo nestala.

Sada se nagingjala put naprijed s nervozno iskrivljenim rukama u krilu.

"Ono što je rečeno između lorda Edgwarea i mene bilo je rečeno u povjerenju", polako je kazao Poirot.

Nije s nje skidao pogled.

"Tada se radilo - mislim, mora da je to bilo u vezi - obitelji. Oh!, sjedite tu i mučite me. Zašto mi ne želite reći? Neophodno je da saznam. Neophodno, kažem Vam."

Poirot je ponovno, vrlo polako, zatresao glavom, naizgled zahvaljujući dubokoj zbunjenosti.

"Gospodine Poirot", uspravila se "ja sam njegova kćerka. Moje je pravo da znam čega se otac bojao na dan prije svoje smrti. Nije pošteno ostaviti me u neznanju. Nije pošteno prema njemu ne reći mi."

"Dakle Vi ste bili vrlo privrženi svome ocu, mademoiselle?", nježno je upitao Poirot.

Naglo se povukla kao da ju je nešto ubolo.

"Privržena?" šapnula je. "Privržena. Ja-ja!"

A onda je odjednom pukla njezina samokontrola. Iz nje su provalile hrpe smijeha. Naslonila se na stolicu, i smijala i smijala.

"Smiješno je", uzdahnula je "smiješno je to što me pitate."

Taj histerični smijeh nije prošao neopaženo. Vrata su se otvorila te je ušla gospođica Carroll. Bila je čvrsta i

učinkovita.

"Hajde, hajde, draga Geraldine, to neće ići. Ne, ne. Tiho sada, molim Vas. Ne.

Stanite. Zbilja to mislim. Odmah prestanite."

Njezin odlučan nastup imao je efekta. Geraldinin smijeh postajao je sve slabiji. Obrisala je oči i uspravila se.

"Ispričavam se", kazala je dubokim glasom. "Nikada mi se prije ovo nije dogodilo."

Gospođica Carroll ju je još uvijek zabrinuto promatrala.

"Sada sam dobro gospođice Carroll. Ovo je bilo glupo od mene."

Iznenada se nasmijala a čudan gorak osmijeh iskrivio je njezine usne. Sjela je vrlo uspravno u svojoj stolici te nije gledala u nikoga određenoga.

"Upitao me", reče hladno i jasno "da li sam bila vrlo privržena svome ocu."

Gospođica Carroll je ispustila nekakav neodređeni zvuk koji je označavao neodlučnost s njezine strane. Geraldine je nastavila povišenim i omalovažavajućim glasom.

"Pitam se da li je bolje govoriti laži ili istinu? Istinu, mislim. Nisam bila privržena svome ocu. Mrzila sam ga!"

"Geraldine, draga."

"Zašto se pretvarati? Vi ga niste mrzili jer vam nije ništa mogao! Vi ste bili jedna od rijetkih ljudi do koje nije mogao prodrijeti. Promatrali ste ga kao poslodavca koji vam je godišnje plaćao određenu sumu. Njegovi bjesovi i čudna ponašanja vas nisu zanimali - vi ste to ignorirali. Znam što ćete kazati 'Svatko mora nešto trpjeti u životu'. Vi ste bili dobro raspoređeni i nezainteresirani.

Snažna ste žena. Niste ljudsko biće. Ali naravno, mogli ste otići iz kuće u bilo kojemu trenutku. Ja nisam. Ja sam ovdje pripadala."

"Stvarno Geraldine, mislim da nema potrebe ulaziti u sve to. Očevi i kćerke često se ne slažu. Mišljenja sam kako je bolje u životu manje govoriti."

Geraldine joj je okrenula leđa. Obratila se Poirotu.

"Gospodine Poirot, ja sam mrzila svog oca! Drago mi je da je mrtav! To za mene znači slobodu - slobodu i nezavisnost. Uopće nisam nestrpljiva da pronađu njegovog ubojicu. Što mi znamo, možda je osoba koja ga je ubila imala za to dobre razloge - opravdane razloge - koji opravdavaju takvu akciju."

Poirot ju je zamišljeno pogledao.

"Vrlo je opasno prihvatiti takvo gledište, mademoiselle."

"Ako nekoga objese, da li će to oca vratiti u život?"

"Ne", suho je kazao Poirot. "Ali to može spasiti druge nevine ljude koji mogu biti ubijeni."

"Ne razumijem."

"Osoba koja je jednom ubila, mademoiselle, skoro uvijek ubija ponovno - ponekad ponovno i opet ponovno."

"Ne vjerujem u to. Ne - ne zbiljska osoba."

"Mislite - ne manijakalni ubojica? Ali da, to je istina. Jednom kada je uklonjen život - možda nakon užasne borbe ubojice s vlastitom savješću, tada - prijeti opasnost - drugo ubojstvo je moralno lakše. Na najmanji znak sumnje

slijedi treće. Tako malo po malo nastaje umjetnički zanos - to je metier - umjetnost ubijanja. To se čini skoro iz zadovoljstva."

Djevojka je skrila lice rukama.

"Grozno. Grozno. To nije istina."

"A što bi bilo kada bih vam rekao kako se to već dogodilo? Kako je već - da bi se spasio - ubojica po drugi put počinio umorstvo?"

"Što to govorite gospodine Poirot?", zavikala je gospođica Carroll. "Još jedno ubojstvo? Gdje? Tko?"

Poirot je nježno zatresao glavom.

"To je bilo samo radi ilustracije. Ispričavam se."

"Oh!, vidim. Za trenutak sam zbilja pomislila - hajde Geraldine, ukoliko ste završili s iskazom potpunih besmislica."

"Vi ste, vidim, na mojoj strani", kazao je Poirot uz mali naklon.

"Ne vjerujem u smrtnu kaznu", užurbano je rekla gospođica Carroll. "Inače sam svakako na Vašoj strani. Društvo mora biti zaštićeno."

Geraldine je ustala. Zagladila je svoju kosu.

"Ispričavam se", reče "bojim se da sam pomalo od sebe pravila budalu. Još uvijek odbijate kazati mi zašto Vas je moj otac bio pozvao?"

"Pozvao ga?", zapanjeno je rekla gospođica Carroll.

"Niste dobro razumjeli gospođice Marsh. Ja Vam nisam odbio to kazati."

Poirot je bio prisiljen otkriti se.

"Samo sam razmatrao koliko je bilo rečeno da je taj razgovor povjerljiv. Nije me Vaš otac pozvao. Ja sam zatražio da ga vidim u ime svoga klijenta. Taj klijent je bila lady Edgware."

"Oh!, vidim."

Neobičan izraz pojavio se na djevojčinu licu. Prvo sam pomislio da je to razočaranje. Onda sam vidio da je to olakšanje.

"Bila sam vrlo luckasta", polako je kazala. "Pomislila sam kako je možda moj otac mislio kako mu prijete neka opasnost. To je bilo glupo."

"Znate gospodine Poirot da ste me baš bili preplašili?", rekla je gospođica Carroll "kada ste sugerirali kako je ona počinila drugo umorstvo."

Poirot joj nije odgovorio. Obratio se djevojci.

"Vjerujete li da je lady Edgware počinila umorstvo?"

Ona je zatresla glavom.

"Ne, ne vjerujem. Ne mogu zamisliti da bi ona takvo nešto učinila. Ona je previše - pa, previše umjetna."

"Ne vidim tko je drugi to mogao učiniti", reče gospođica Carroll "i mislim da žene te vrste nemaju nikakav osjećaj za moralnost."

"To nije morala biti ona", raspravljala je Geraldine. "Ona je mogla doći ovdje i samo s njim razgovarati te potom otići, a pravi ubojica mogao bi biti neki luđak koji je ušao nakon toga."

"Sve ubojice su mentalno ograničeni - u to sam sigurna", kazala je gospođica Carroll. "Unutarnje izlučivanje žlijezda to kazuje."

U tom trenutku otvorila su se vrata, uđe muškarac - zatim nezgrapno zastane.

"Izvinite", rekao je "nisam znao da je netko ovdje."

Geraldine ga je mehanički predstavila.

"Moj rođak, lord Edgware. Gospodin Poirot. Sve je u redu Rolande. Ne prekidaš nas."

"Sigurna si, Dina? Kako ste gospodine Poirot? Da li vaše sive stanice rade na našoj obiteljskoj misteriji?"

'Kopao' sam po mozgu pokušavajući se sjetiti. To prijazno, okruglo, bezizražajno lice, oči s malim podbuhlinama, mali brkovi smješteni kao otok u sredini velikoga lica.

Naravno! To je bio pratilac Carlote Adams one noći na večeri u apartmanu Jane Wilkinson.

Kapetan Ronald Marsh. Sada lord Edgware.

13. Nećak

Novi lord Edgware imao je oštro oko. Primijetio je kada sam se malo trgnuo.

"Ah!, sjetili ste se", prijazno je kazao. "Mala večera kod tetke Jane. Bio sam malkice natočen, zar ne? Ali vjerujem kako je sve prošlo neprimijećeno."

Poirot se opraštao od Geraldine Marsh i gospođice Carol .

"Poći ću dolje s Vama", toplo reče Ronald.

Išao je ispred nas niza stepenice govoreći dok je hodao.

"Neobična stvar - život. Jedan dan izbačen na ulicu, drugi dan gospodar zamka. Moj jadni pokojni stric bio me izbacio, znate, prije tri godine. Ali pretpostavljam kako znate sve o tome, gospodine Poirot?"

"Čuo sam gdje se spominje ta činjenica, da", smireno je odgovorio Poirot.

"Prirodno. Stvar takve vrste sigurno će biti iskopana. Marljiv pas tragač ne može sebi priuštiti da takvo što propusti."

Nacerio se.

Zatim je otvorio vrata blagovaonice.

Uzmite nešto prije odlaska.

Poirot je odbio. Ja također. Ali mladi čovjek je sebi izmiješao piće te nastavio pričati.

"Nazdravljam umorstvu", veselo je kazao. "Tijekom jedne kratke noći preobražen sam iz očaja svakoga vjerovnika u nadu svakoga trgovca. Jučer mi je propast zurila u lice, danas je to bogatstvo. Bog blagosloвила tetku Jane."

Ispraznio je čašu. Tada se s malo promijenjenim ponašanjem obratio Poirotu.

"Sada ozbiljno, gospodine Poirot, što vi radite ovdje? Prije četiri dana tetka Jane je dramatično izjavila: Tko će me osloboditi ovoga nepodnošljivog tiranina?' i čujte i počujte, ona je oslobođena! Ne uz pomoć Vaše agencije, nadam se? Savršen zločin od strane Herculesa Poirota, bivšega psa tragača."

Poirot se nasmijao.

"Nalazim se tu ovoga poslijepodneva jer odgovaram na poziv koji sam dobio od gospođice Geraldine Marsh."

"Diskretan odgovor, eh? Ne, gospodine Poirot, što Vi stvarno radite ovdje? Iz nekog razloga osobno ste zainteresirani za smrt moga strica."

"Mene uvijek zanimaju umorstva, lord Edgware."

"Ali ih Vi ne činite. Vrlo oprezno. Morali biste tetku Jane podučiti tome.

Oprez i samo malo više prikrivanja. Ispričat ćete me što je nazivam tetka Jane.

To me zabavlja. Da li ste vidjeli njezin tupi izraz kada sam to učinio prije neku večer? Nije imala pojma tko sam ja."

"En verite?"

"Ne. Mene su odavde izbacili tri mjeseca prije nego je ona došla."

Prijazan izraz dobrohotnog čovjeka na trenutak je nestao s njegovoga lica.

Zatim je površno nastavio:

"Preljepa žena. Ali bez finoće. Metode su joj pomalo sirove, eh?"

Poirot je slegnuo ramenima.

"Moguće da je tako."

Ronald ga je znatiželjno pogledao.

"Vjerujem da Vi mislite kako ona to nije učinila. Smotala Vas je oko maloga prsta, je li?"

"Ja se divim ljepoti", odmjereno je kazao Poirot. "Također i - istini."

Posljednje riječi izrekao je vrlo mirno.

"Istina?", oštro je kazao ovaj drugi.

"Možda ne znate lorde Edgware, ali lady Edgware je bila na zabavi u Chiswicku jučer navečer, u vrijeme kada je navodno bila viđena ovdje."

Roland je opsovao.

"Dakle ipak je na kraju otišla! Baš nalik ženama! U šest sati se zaklinjala da je ništa na svijetu ne može natjerati da ode, a pretpostavljam da je deset minuta kasnije promijenila mišljenje! Planiranje ubojstva nikada se nije oslanjalo na ono što je jedna žena rekla da će uraditi. Tako propadaju najbolje smišljeni planovi umorstava. Ne, gospodine Poirot ja se ne inkriminiram. Oh, da, nemojte misliti da ne znam što Vam sada prolazi kroz glavu. Tko je osumnjičenik broj 1? Dobro poznati nevrijedni nećak!"

Zavalio se u svojoj stolici hihoćući se.

"Poštedujem Vaše male sive stanice, gospodine Poirot. Nema potrebe da trčite okolo tražeći nekoga tko me vidio na licu mjesta kada je tetka Jane izjavljivala kako nikako, nikako, nikako neće izlaziti te večeri itd. Bio sam tamo. Stoga se Vi pitate da li je zločesti nećak uistinu došao ovdje prošle večeri prerušen u plavu periku noseći pariški šešir?"

Naizgled uživajući u situaciji gledao nas je obojicu. Poirot ga je pažljivo promatrao, glavom nagnutom malo na stranu. Osjetio sam se pomalo nelagodno.

"Imao sam motiv - oh!, da priznajem motiv. A dat ću vam poklon u obliku vrlo vrijedne i značajne informacije. Jučer ujutro sam došao vidjeti svoga strica.

Zašto? Da ga pitam za novac. Da, možete se na ovo oblizati. DA GA PITAM ZA NOVAC. Otišao sam a da nisam ništa dobio. Te iste večeri - baš te iste večeri - umro je lord Edgware. Usput, to bi bio dobar naslov. Umro je lord Edgware.

Dobro bi izgledalo u knjižarama."

Zastao je. Još uvijek Poirot nije ništa govorio.

"Zbilja mi laska Vaša pažnja, gospodine Poirot. Kapetan Hastings izgleda kao da je ugledao duha ili će ga svakoga trenutka ugledati. Nemojte biti tako napeti moj dragi čovječe. Čekajte na antiklimaks. Dakle, gdje smo stali? Oh!, da, slučaj protiv zločestog nećaka. Krivnja će biti prebačena na omrznutu tetku po udaji.

Nećak, nekoć proslavljen po ulogama žena, izvodi svoju vrhunsku histrionsku točku. Ženskastim glasom predstavlja se kao lady Edgware i prolazi pored batlera izvještačenim korakom. Nije se posumnjalo. "Jane", više moj dragi stric.

"George", ja pištim. Bacam ruke oko njegovoga vrata i uredno zabijam džepni nožić; sljedeći detalji su čisto medicinski i ne možemo ih izostaviti. Izlazi lažna dama. I tako sam krenuo na spavanje poslije teškoga radnog

dana."

Nasmijao se, te ustajući natočio sebi još jedan whisky i sodu. Polako se vratio u svoj stolac.

"Sve se dobro slaže, zar ne? Ali, vidite, sada nailazimo na poteškoću.

Razočaranje! Razočaravajući je osjećaj da nas je netko vukao za nos. Jer sada, gospodine Poirot, dolazimo na alibi!"

Ispraznio je svoju čašu.

"Uvijek uživam u alibijima", primijetio je. "Kad god čitam detektivsku priču s jednim uspravno i obratim pažnju pri pojavi alibija. Ovo je izuzetno dobar alibi.

Trostruko jak i k tome židovski. Jednostavnije rečeno, gospodin i gospoda Dortheimer. Izuzetno bogati i izuzetno muzikalni. Oni imaju svoju ložu u Convent Gardenu. Tu oni pozivaju mlade ljude koji puno obećavaju. Ja sam, gospodine Poirot, mladi čovjek koji puno obećava - baš jedan kakvog se oni nadaju dobiti.

Da li volim operu? Iskreno, ne. Ali uživam u izvrsnom ručku u Grosvenor Squaru te također uživam u izvrsnoj večeri negdje drugdje poslije opere, čak i ako moram plesati s Rachel Dortheimer te imam ukočenu ruku dva dana poslije. Dakle vidite, gospodine Poirot, tako je to. Za vrijeme prolijevanja stričeve krvi ja šapućem slatke gluposti (u draguljima optočeno uho svijetle, ispričavam se, tamne) Rachel u loži u Convent Gardenu. Njezin dugi židovski nos savijao se od uzbuđenja. Sada uvidate, gospodine Poirot, zašto mogu biti tako otvoren."

Zavalio se u svoj stolac.

"Nadam se da Vam nisam bio dosadan. Imate li kakvih pitanja?"

"Uvjeravam Vas da mi nije bilo dosadno", kazao je Poirot. "Budući ste tako ljubazni, imam jedno malo pitanje koje bih Vam želio postaviti."

"Bit će mi drago."

"Koliko dugo, lorde Edgware, poznajete gospođicu Carlottu Adams?"

Što god je mladi čovjek očekivao sigurno nije bilo ovo pitanje. Naglo se uspravio s potpuno drukčijim izrazom lica.

"Zašto Vas to zanima? Kakve to ima veze s onim o čemu smo pričali?"

"Bio sam znatiželjan, to je sve. Sve ostalo što može imati bilo kakve veze sa slučajem ste detaljno objasnili tako da nemam potrebe bilo što pitati."

Ronald mu je dobio brz pogled. Činilo se skoro kao da mu se nije sviđjelo Poirotovo prijateljsko odobravanje. Pretpostavljao sam kako bi mu se više sviđjalo da je Poirot bio sumnjičaviji.

"Carlotta Adams? Da, vidim. Oko godinu dana. Malo više. Upoznao sam je prošle godine kad je dala svoju prvu predstavu."

"Dobro ste je poznavali?"

"Dosta dobro. Nije ona vrsta djevojke koju zbilja možete dobro upoznati. Bila je suzdržljiva i sve ostalo .."

"Ali bila Vam je draga?"

Ronald je zurio u njega.

"Želio bih znati zbog čega Vas dama toliko zanima. Je li to stoga što smo prije neku večer bili zajedno? Da, vrlo mi je draga. Ona je suosjećajna - sluša čovjeka i čini da se on osjeća nešto vrijednijim."

Poirot je kimnuo.

"Shvaćam. Onda će Vam biti žao."

"Žao? Zbog čega?"

"Zbog toga što je mrtva!"

"Što?" Ronald je iznenađeno poskočio. "Carlotta je mrtva?"

Izgledao je potpuno zbunjen ovim vijestima.

"Vi se sa mnom šalite, gospodine Poirot. Carlotta je bila u redu kada sam je zadnji put vidio."

"Kada je to bilo?", brzo je upitao Poirot.

"Prekjučer, mislim. Ne mogu se točno sjetiti."

"Tout de meme, ona je mrtva."

"Mora da je to bilo iznenada. Što se dogodilo? Saobraćajna nezgoda?"

Poirot je zurio u strop.

"Ne. Uzela je prekomjernu dozu veronala."

"Oh! Zamislite. Jadna djevojka. Kako tužno."

"N'est ce pas?"

"Zbilja mi je žao. A išlo joj je tako dobro. Namjeravala je ovamo dovesti svoju mlađu sestru i imala je raznih planova. Svašta. Ne mogu izraziti koliko mi je žao."

"Da", rekao je Poirot. "Tužno je umrijeti kada ste mladi - kada ne želite umrijeti - kada je život ispred vas i imate sve razloge zbog kojih je lijepo živjeti."

Ronald ga je znatiželjno pogledao.

"Mislim da Vas ne razumijem u potpunosti, gospodine Poirot."

"Ne?"

Poirot je ustao i ispružio ruku.

"Ja izražavam svoje misli - možda pomalo prejako. Ali ne volim vidjeti kada mladosti uskraćuju pravo na život, lorde Edgware. Nikako to ne volim. Želim Vam ugodan dan."

"Oh... do viđenja."

Izgledao je pomalo zatečen.

Dok sam otvarao vrata zamalo sam se sudario s gospođicom Caroll.

"Ah!, gospodine Poirot, rekli su mi da još niste otišli. Željela bih s Vama razgovarati, ako smijem. Pozivam Vas da se popnete u moju sobu to obaviti?"

"Radi se o djetetu, Geraldine", rekla je kada smo ušli u njezino utočište te kada je za sobom zatvorila vrata.

"Da, mademoiselle?"

"Danas Vam je rekla mnogo besmislica. Nemojte mi proturječiti. Besmislice!"

Tako ja to zovem a tako je i bilo. Ona ih leže."

"Mogu primijetiti kako je ona patila od pretjerane napetosti", rekao je Poirot ljubazno.

"Dakle - istinito govoreći - ona nije imala sretan život. Ne, ne možemo se zavaravati i reći kako jest. Iskreno gospodine Poirot, lord Edgware je bio svojstven čovjek - ne od one vrste ljudi koji imaju ikakve veze s odgojem djece.

Sasvim iskreno, on je terorizirao Geraldine!"

Poirot je kimnuo.

"Da, mogu zamisliti nešto takvoga."

"Bio je poseban čovjek. On - ne znam kako bih to rekao - je uživao gledati bilo koga tko ga se plašio. Izgledalo je kao da mu je to morbidni užitak."

"Potpuno točno."

"Bio je krajnje načitan čovjek te osoba znatnog razuma. Ali na neki način dakle - nisam se susrela s tom njegovom stranom ali to je bilo prisutno u njemu.

Doista nisam iznenađena da ga je supruga ostavila. Mislim na ovu suprugu. Ne odobravam joj, molim. Uopće nemam mišljenje o toj mladoj ženi. No udajom s lordom Edgwareom ona je dobila sve i više no što zaslužuje. Ipak ona ga je ostavila - i kao što se kaže kosti se nisu slomile. Ali Geraldine ga nije mogla ostaviti. Za dugo vremena on bi zaboravio sve o njoj i onda bi se iznenada sjetio.

Ponekad mislim - iako možda ne bih smjela reći-"

"Da, da. Mademoiselle recite."

"Ponekad sam mislila kako se on osvećivao majci - njegovoj prvoj supruzi- na taj način. Ona je bila nježno stvorenje s vrlo ugodnom naravi. Uvijek mi ju je bilo žao. Nisam Vam sve ovo trebala spominjati gosp. Poirot da nije bilo toga glupog Geraldininog izljeva upravo sada. Stvari koje je rekla o mržnji prema svom ocu - mogu zvučati čudno bilo komu tko nije poznavao stvari."

"Mnogo hvala mademoiselle. Zamišljam kako bi lord Edgware napravio mnogo bolje da se nije oženio."

"Mnogo bolje?"

"Nije nikada razmišljao o trećoj ženidbi!"

"Kako je mogao? Njegova je supruga bila živa."

"Dajući joj njezinu slobodu i sam bi postao slobodan."

"Mogu zamisliti kako je imao dovoljno poteškoća i sa dvije žene", oštro je rekla gospođica Carroll.

"Stoga smatrate kako nije bilo pitanje o trećoj ženidbi.

Nitko nije bio u planu? Razmislite mademoiselle. Nitko?" Boja glasa gospođice Carroll se promijenila. "Ne shvaćam zašto stalno svirate u iste note. Naravno da nikoga nije bilo."

14. Pet pitanja

"Zašto ste pitali gospođicu Carrol o mogućoj ponovnoj želji za ženidbom lorda Edgwarea?" Upitao sam znatiželjno dok smo se vozili natrag kući.

"Pojavila mi se misao o mogućnosti takve odluke, mon ami."

"Zašto?"

"Pretraživao sam u sebi nešto za objasniti iznenadno lord Edgwareovo volte face u svezi spomena razvoda. Moj prijatelju, postoji nešto neobično u tome."

"Da", rekao sam zamišljeno. "Svakako je to čudno."

"Vidite Hastings, lord Edgware je potvrdio što nam je madame rekla. Ona je uposlila odvjetnike svih vrsta no on se odbio pomaknuti za centimetar. Ne, on ne bi pristao na razvod. A potom je iznenadno popustio."

"Ili je samo tako rekao", podsjetio sam ga.

"Baš tako Hastings. Opažanje koje ste iznijeli upravo je takvo. Tako on kaže.

Mi nemamo dokaza da je pismo bilo napisano. Eh bien, u jednom dijelu, ce monsieur laže. Iz nekog razloga nam govori izmišljotinu. Zar to nije točno?

Zašto, mi ne znamo. Ali po teoriji da je on napisao to pismo mora postojati i razlog za takvo što. Razlog koji se najprirodnije nameće našoj mašti je da je on iznenadno susreo osobu za koju se želi 'vezati'. To savršeno objašnjava njegovu naglu promjenu. Stoga prirodno ja istražujem slučaj."

"Gospođica Carroll je vrlo odlučno odbacila tu ideju", rekao sam.

"Da. Gospođica Carroll...", rekao je Poirot meditirajućim glasom.

"Čemu Vi ciljate?", rekao sam ozlojeđen.

Poirot je stručnjak za sugeriranje sumnja po boji svoga glasa.

"Koji bi ona imala razlog lagati?", upitao sam.

"Aucune - aucune."

"No vidite Hastings, njezinim dokazima je teško vjerovati."

"Mislite da ona laže? Ali zašto? Ona izgleda kao najpoštenije biće?"

"To je upravo razlog. Ponekad je teško odrediti razliku između namjerne neistinitosti i nezainteresirane netočnosti."

"Kako to mislite?"

"Namjerno nekoga dovesti u zabludu - to je jedna stvar. Ali biti toliko siguran u svoje činjenice, svoje ideje i njihovu istinitost tako da vam detalji nisu važni - to je, moj prijatelju, posebno obilježje izuzetno poštenih ljudi. Zamijetite, ona nam je već kazala jednu laž. Kazala je kako je vidjela lice Jane Wilkinson a ona to nikako nije mogla. Sada da vidimo kako je do toga došlo? Pogledajmo na to ovako. Ona je pogledala put dolje i vidjela Jane Wilkinson u hodniku. Ona bez sumnje misli kako to i je Jane Wilkinson. Ona to zna. Kaže da je jasno vidjela njezino lice jer - kako je tako sigurna u svoje činjenice - točni detalji i nisu važni! Njoj se ukazalo na to kako nije bila u mogućnosti vidjeti lice. To je tako?"

Pa, nema veze da li je vidjela njezino lice ili ne - to je bila Jane Wilkinson. Tako je i s bilo kojim drugim pitanjem.

Ona zna. Tako i dalje odgovara na pitanja u svjetlu onoga što zna, ne po razumu ili zapamćenim činjenicama. Svjedoka koji je sasvim siguran u nešto uvijek treba promatrati s određenom sumnjom, moj prijatelju. Nesiguran svjedok koji se ne može sjetiti, misli se, mora razmisliti na trenutak - ah! da, tako je bilo - beskrajno je pouzdaniji!"

"Zaista Poirot", rekao sam "vi ste sada poremetili sve predodžbe o svjedocima koje sam do sada imao."

"Kao odgovor na moje pitanje o ponovnom braku, ona se smije - jednostavno stoga jer se to njoj nije nikada dogodilo. Ona se neće potruditi zapamtiti da li su bilo koji maleni znakovi pokazivali u tome pravcu. Prema tome mi smo upravo ondje gdje smo bili i ranije."

"Ona sigurno nije bila iznenađena kada ste joj ukazali kako nije mogla vidjeti lice Jane Wilkinson", pažljivo sam zamijetio.

"Ne. Stoga sam zaključio kako je ona jedna od onih osoba koje su iskreno neprecizne, a ne promišljeni lasci. Ne mogu uvidjeti motiv za promišljeno laganje osim - istina je jedna ideja!"

"Što to?", brzo sam zapitao.

Ali je Poirot protresao glavom.

"Pojavila mi se jedna ideja. Ali je ona sasvim nevjerojatna - da, previše nevjerojatna."

No on je odbio reći više o tome.

"Čini mi se da je veoma naklonjena djevojci", rekao sam.

"Da. Ona je zasigurno bila odlučna da nam pomogne kod našeg razgovora.

Kakav je bio Vaš dojam o časnoj Geraldine Marsh, Hastings?"

"Bilo mi je nje žao - duboko sam je sažalijevao."

"Uvijek ste imali mekano srce Hastings. Ljepotica u nevolji svaki put Vas uznemiri."

"Zar Vi niste isto osjećali?"

Ozbiljno je kimnuo.

"Da - ona nije imala sretan život. To je vrlo jasno očitano na njezinu licu."

"U svakom slučaju", toplo sam rekao "Vi uvidate kako je prijedlog Jane Wilkinson bio besmislen - mislim to da je imala ikakve veze sa zločinom."

"Bez sumnje njezin alibi je zadovoljavajući, ali Japp me o tomu još uvijek nije obavijestio .."

"Moj dragi Poirot - mislite li kazati kako čak i nakon što ste je vidjeli i s njom razgovarali još uvijek niste zadovoljni i želite saznati alibi?"

"Eh bien, moj prijatelju, što je rezultat susreta i razgovora s njom? Zamijetili smo kako je prošla kroz bolan period, priznala je da je mrzila svog oca, kako joj je drago što je mrtav te je duboko uznemirena zbog onoga što nam je on mogao reći jučer ujutro. Poslije svega Vi kažete - nije neophodan nikakav alibi!"

"Njena puka iskrenost dokazuje nevinost", rekao sam toplo.

"Iskrenost je njihova obiteljska vrlina. Novi lord Edgware s kakvom gestom je otvorio sve karte?"

"Da, zbilja je to učinio", rekao sam smijući se dok sam se prisjećao. "Pomalo originalan postupak."

Poirot je kimnuo.

"On je - kako ono Vi kažete? - pomakao tlo ispod naših nogu."

"Osujetio nam je planove", ispravio sam ga. "Da, zbog toga smo izgledali pomalo glupo."

"Kakva čudna zamisao. Vi ste možda izgledali glupavo. Ja se nisam glupo osjećao i mislim da nisam glupo izgledao. Upravo suprotno, moj prijatelju, izbacio sam ga iz ravnoteže."

"Jeste li?", kazao sam sumnjičavo, ne mogavši se sjetiti da sam vidio znakove nečega sličnoga tome.

"Si, si. Ja slušam - i slušam. Na koncu postavim pitanje o nečemu sasvim različitom, a to, možda ste i primijetili, našega gospodina sasvim izbacuje iz ravnoteže. Vi ne promatrate, Hastings."

"Ja sam pomislio da su njegova užasnutost i zapanjenost kada je čuo za smrt Carlotte Adams bile iskrene", rekao sam. "Pretpostavljam da ćete sada reći kako je to bila samo dobra gluma."

"Nemoguće je kazati. Izgledalo je iskreno."

"Što mislite zašto nanije cinično bacio u lice sve te činjenice. Samo za zabavu?"

"To je uvijek moguće. Vi Englezi imate sasvim čudan smisao za humor. A možda je i bilo namjerno. Činjenice koje se prikrivaju poprimaju sumnjivu važnost. Činjenice koje su iskreno otkrivene najčešće se smatraju manje značajne nego što u stvari jesu."

"Svađa s njegovim ujakom toga jutra, na primjer?"

"Točno. Zna kako će se ta činjenica sigurno saznati. Eh bien, on s njom paradira."

"Nije tako glupast kao što izgleda."

"Oh!, nije uopće glupast. Ima dovoljno mozga kada ga želi upotrijebiti. Vidi točno kakva mu je pozicija i onda, kako sam kazao, položi karte na stol. Vi igrate bridž, Hastings. Recite mi, kad se to radi?"

"Vi također igrate bridž", rekao sam smijući se. "Dobro znate kada su svi ostali aduti vaši te samo želite uštedjeti vrijeme do sljedeće podjele karata."

"Da, mon omi, sve je to vrlo točno. Ali ponekad postoji i drugi razlog. To sam jednom ili dvaput primijetio dok sam igrao s les dames. Postoji mala sumnja. Eh, bien, la dame, ona baci karte na stol i kaže 'A sada sve ostalo je moje' te skupi sve karte i siječe novi špil. Možda se ostali igrači slože posebno ako su pomalo neiskusni. Primijetite kako stvar nije očigledna. Potrebno ju je pratiti. Negdje na pola nove partije jedan od igrača pomisli ' .. da, ali ona je morala uzeti četvrti karo htjela ona to ili ne, a onda bi morala baciti onaj mali pik te bi moja devetka bila sasvim dovoljna da dobijem partiju.'"

"Dakle Vi mislite?"

"Mislim, Hastings, kako je to sve vrlo zanimljivo. Također mislim da je vrijeme za objed. Une petite omlette, n'est ce pas? A poslije toga, oko devet sati, želim obaviti još jedan posjet."

"A gdje to?"

"Prvo ćemo jesti, Hastings. Sve dok ne popijemo kavu nećemo raspravljati o slučaju. Kada se jede, mozak bi trebao biti sluga stomaka."

Poirot je održao riječ. Otišli smo u mali restoran u Soho gdje su ga dobro poznavali te smo tu pojeli izvrstan omlet, list, kokoš te jelo Baba au Rhum, koje je Poirot izuzetno volio.

A onda, dok smo pijuckali kavu, Poirot mi se prijateljski nasmiješio s drugoga kraja stola.

"Dobri moj prijatelju", reče "ovisim o Vama više nego što znate."

Bio sam zbunjen i obradovan ovim neočekivanim riječima. Nikada mi nije ništa slično kazao. Ponekad, kriomice, osjetio sam se pomalo povrijeđen. Izgledalo je kao da se trudi poniziti moje mentalne sposobnosti.

Iako nisam mislio kako su njegove moći slabile, odjednom sam shvatio da možda on ovisi o mojoj pomoći i više nego što je znao.

"Da", rekao je zamišljeno. "Vi možda ne shvaćate kako - ali ponovno i opet ponovno ukazujete na pravi smjer."

Skoro nisam povjerovao svojim ušima.

"Stvarno, Poirot", zamučao sam "zbilja mi je drago, pretpostavljam da sam dosta od Vas naučio na ovaj ili onaj način!"

Zatresao je glavom.

"Mais non, ce n'estpas ca. Naučili."

"Oh!", kazao sam pomalo zapanjeno.

"Tako i treba. Niti jedno ljudsko biće ne treba učiti od drugoga. Svaki pojedinac treba razviti do kraja svoje vlastite moći a ne pokušavati oponašati nečije druge. Ne želim da Vi budete drugi i inferiorni Poirot. Ja želim da Vi budete vrhunski Hastings. U vama, Hastings, nalazim skoro savršeno prikazan normalan um."

"Nisam abnormalan, nadam se", rekao sam.

"Ne, ne. Vi ste savršeno uravnoteženi. Da li shvaćate što mi to znači? Kada kriminalac započne zločin njegov prvi napor je da zavara. Koga želi zavarati? U njegovom umu je slika normalnoga čovjeka. Takva stvar vjerojatno ne postoji - to je matematička apstrakcija. Ali Vi ste koliko je moguće tomu najbliži. Postoje trenuci kada imate bljeskove nadarenosti i kada se uzdižete iznad prosjeka, trenuci (nadam se da ćete me ispričati) kada padate u začudne dubine tupavosti, ali sve u svemu, Vi ste izuzetno pribrani. Eh, bien, kako to meni koristi?"

Jednostavno na ovaj način. Kao u zrcalu ja vidim u Vašem umu odraz onoga što kriminalac želi da ja povjerujem. To mi je od izuzetne pomoći i vrlo sugestivno."

Nisam sasvim razumio. Činilo mi se da ono što je Poirot govorio nije bilo laskavo. U svakom slučaju brzo me razuvjerio.

"Loše sam se izrazio", brzo je rekao. "Vi imate uvid u zločinački um kakav meni nedostaje. Ukazujete mi na ono što zločinac želi da vidim. To je veliki talent."

"Uvid", zamišljeno sam kazao. "Da možda posjedujem određeni uvid."

Preko stola sam pogledao u njega. Pušio je svoje cigarete i vrlo prijazno me promatrao.

"Ce cher Hastings", mrmljao je. "Stvarno ste mi dragi."

Bilo mi je drago ali i neugodno te sam požurio promijeniti temu razgovora.

"Dajte", rekao sam poslovno. "Idemo raspraviti slučaj."

"Eh bien." Poirot je zabacio glavu unazad a oči su mu se skupile. Polako je otpuhnuo dim cigarete.

"Je me pose des questions", rekao je.

"Da", žustro sam rekao.

"Bez sumnje, Vi također?"

"Svakako", kazao sam. Također sam se zavalio i skupio oči pa izgovorio:

"Tko je ubio lorda Edgwarea?"

Poirot je odmah sjeo uspravno i odlučno zatresao glavom.

"Ne, ne. Nikako. Da li je to pitanje? Vi ste kao netko tko čita detektivske romane i koji počinje nagađati svaki lik naizmjenice bez razloga ili pak rime.

Jednom sam, priznajem, sam to morao uraditi. Bio je to vrlo neobičan slučaj.

Ispričaj ću Vam o njemu uskoro. Time se mogu podičiti. Ali o čemu smo mi razgovarali?"

"O pitanjima koja ste Vi sebi postavljali", suho sam odgovorio. Bilo mi je na vrhu jezika da natuknem kako je moja stvarna svrha bila osigurati Poirotu suradnika kojemu se on može hvalisati, no kontrolirao sam se. Ako je želio davati lekcije tada mu treba to i dopustiti.

"Počnite", rekao sam "saslušajmo ih."

To je bilo sve što je ljudska taština željela. On se nagnuo prema natrag te ponovno zauzeo svoj bivši stav.

"Prvo smo pitanje već razmotrili. Zašto je lord Edgware promijenio svoje mišljenje na temu razvoda? Jedna ili dvije misli su mi se same nametale na tu temu. Jednu od njih već znate.

"Drugo pitanje koje sebi postavljam je Što se dogodilo s tim pismom? U čijem je interesu bilo da lord Edgware i njegova supruga ostanu zajedno?"

"Treće, Koje je bilo značenje izraza njegova lica koje ste opazili kada ste se osvrnidijučer ujutro na izlazu iz knjižnice? Imate li odgovor na to Hastings?"

Potresao sam glavom.

"Ne mogu to razumjeti."

"Vi ste sigurni da to niste umislili? Hastings, vaša mašta je ponekad un peu vif."

"Ne, ne", odlučno sam potresao glavom. "Sasvim sam siguran kako to nisam pogrešno shvatio."

"Bien. Onda imamo činjenicu koja se mora objasniti. Moje četvrto pitanje tiče se naočala. Niti Jane Wilkinson niti Carlotta Adams nisu nosile naočale. Što onda naočale rade u torbi Carlote Adams?"

"I moje peto pitanje. Zašto je netko telefonirao ne bi li otkrio da li je Jane Wilkinson bila u Chiswicku i tko je to bio?"

To su pitanja moj prijatelju s kojima sebe mučim. Ako na njih mogu odgovoriti osjećat ću se puno sretnijim. Ako mogu razviti teoriju koja bi ih na zadovoljavajući način objasnila, moja amourpropre ne bi toliko mnogo patila."

"Postoji još nekoliko ostalih pitanja", rekao sam.

"Kao što su?"

"Tko je poticao Carlottu Adams na tu varku? Gdje je ona bila te večeri prije i poslije deset sati? Tko je D koji joj je dao zlatnu kutiju?"

"Ta pitanja se nameću sama sebi", kazao je Poirot. U njima nema rafiniranosti.

Postoje stvari koje mi jednostavno ne znamo. One su pitanja o djelu? Mi ih možemo saznati svakoga trenutka. Moja pitanja su psihološka mon omi. Male sive moždane stanice-"

"Poirot", rekao sam očajnički. Osjećao sam da ga moram zaustaviti pod svaku cijenu. Nisam mogao podnijeti da to ponovno slušam. "Govorili ste o posjetu večeras?"

Poirot je pogledao na sat.

"Istina je", rekao je. "Nazvat ću i provjeriti da li je zgodno za posjet."

Nestao je da bi se nekoliko minuta kasnije vratio.

"Dođite", rekao je "sve je u redu."

"Gdje idemo?" zapitao sam.

"U kuću sir Montagu Cornera u Chiswick. Želio bih saznati više o tom telefonskom pozivu."

15. Sir Montagu Corner

Bilo je otprilike deset sati kada smo stigli do kuće sir Montagu Cornera na rijeci u Chiswicku. Bila je to velika kuća s okućnicom. Bili smo primljeni u krasno aranžiran hodnik. Na našoj desnoj strani, kroz otvorena vrata, vidjeli smo blagovaonicu s dugim uređenim stolom i upaljenim svijećama.

"Hoćete li poći ovuda, molim vas?"

Batler nas je vodio širokim stubištem u veliku sobu na prvome katu koja je gledala na rijeku.

Bila je to soba krasne skladnosti s ustajalim zrakom i pažljivo zasjenjenim svjetiljkama. U jednom uglu sobe stajao je okrugli stol za bridž smješten blizu otvorenog prozora a za njim su sjedile četiri osobe. Kada smo ušli u prostoriju jedan od njih je ustao i pošao prema nama.

"Veliko mi je zadovoljstvo upoznati vas gospodine Poirot."

Gledao sam s određenim zanimanjem sir Montagu Cornera. Imao je izrazito židovski izraz lica, vrlo male inteligentne crne oči te brižljivo uređen tupe. Bio je malen čovjek (najviše oko 165 cm), primijetio sam. Njegovo ponašanje je bilo potpuno izvještačeno.

"Dopustite da Vas upoznam. Gospodin i gospoda Widburn."

"Već smo se ranije sreli", rekla je ozareno gospođa Widburn.

"I gospodin Ross."

Ross je bio mladić od oko 22 godine s ugodnim licem i svijetlom kosom.

"Ja ometam vašu igru. Uistinu se ispričavam", rekao je Poirot.

"Nimalo. Još nismo ni počeli. Upravo smo započeli miješati karte. Jeste li za kavu gospodine Poirot?"

Poirot je odbio ali je prihvatio ponudu staroga stocka. Piće nam je doneseno u velikim čašama za cognac.

Dok smo pili sir Montagu je razgovarao.

Govorio je o japanskim slikama, kineskom lakiranju, perzijskim tapetima, francuskim impresionistima, modernoj glazbi te Einsteinovim teorijama.

Potom je sjeo natrag i osmjehivao nam se blagonaklono. Očito je potpuno uživao u svomu nastupu. U polutama je izgledao poput srednjovjekovnog duha iz svjetiljke. Posvuda uokolo po sobi nalazili su se probrani primjerci umjetnosti i kulture.

"A sada sir Montagu", rekao je Poirot "ne želim narušavati vašu ljubaznost nimalo duže već ću odmah kazati razlog moga dolaska."

Sir Montagu je odmahnuo rukom koja je sličila pandži.

"Nema žurbe. Vrijeme je beskrajno."

"Osoba se uvijek tako osjeća u ovoj kući", uzdahnula je gospođa Widburn.

"Tako divno."

"Ne bih živio u Londonu ni za milijun funta", rekao je sir Montagu. "Ovdje se nalazite u mirnoj atmosferi staroga svijeta koji smo - halis!- ostavili iza sebe u ovim nepriličnim danima."

Pala mi je na um iznenadna luckasta zamisao da kada bi netko zbilja ponudio sir Montagu milijun funta, stari bi svijet mogao otići gdje hoće, ali sam brzo zatomio te heretičke osjećaje.

"Nakon svega, što znači novac?" promrmljala je gospođa Widburn.

"Ah!", zamišljeno je rekao gospodin Widburn te zašuškao novčićima koji su bili u džepu njegovih hlača.

"Charles", s prijekom je kazala gospođa Widburn.

"Ispričavam se", reče gospodin Widburn te se zaustavio.

"Osjećam da je govoriti o zločinu u ovakvoj atmosferi nepojmljivo", započeo je Poirot ispričavajući se.

"Nije tako." Sir Montagu je mahnuo rukom u znak odobravanja. "Zločin može biti umjetničko djelo. Detektiv može biti umjetnik. Ne mislim, naravno, na policiju. Danas je ovdje bio inspektor. Zanimljiva osoba. On nikada nije čuo za Benvenuta Cellinija, naprimjer."

"Došao je ovdje u svezi s Jane Wilkinson, pretpostavljam", rekla je gospođa Widburn s tračkom znatiželje.

"Sretnaje okolnost za damu da je bila u vašoj kući prošle noći", rekao je Poirot.

"Tako izgleda", kazao je sir Montagu. "Pozvao sam je ovdje znajući kako je ona lijepa i talentirana nadajući se kako ću možda biti sposoban pomoći joj."

Razmišljala je o odlasku u rukovodioce poslova. No ispada da sam bio predodređen pomoći joj na vrlo osoban način."

"Jane ima sreće", rekla je gospođa Widburn. "Ona je umirala za tim da se riješi Edgwarea i ovdje je netko otišao te je izbavio iz poteškoća. Sada će se udati za mladog vojvodu od Mertona. Svi tako govore. Njegova majka je poludjela u svezi toga."

"Bio sam pod dobrim dojmom o njoj", rekao je sir Montagu dobrostivo.

"Izrekla je nekoliko vrlo inteligentnih opaski o grčkoj umjetnosti."

Nasmijao sam se sebi u brk oslikavajući Jane kako govori "da" ili "ne", "stvarno, tako su krasne" njezinim magičnim hrapavim glasom. Sir Montagu je bio čovjek po kojem se inteligencija sastojala od obveze slušanja vlastitih primjedbi s prikladnom pažnjom.

"U svakom slučaju Edgware je bio neobičan čovjek", rekao je Widburn.

"Usudio bih se reći kako on ima nekoliko neprijatelja."

"Je li istina gospodine Poirot", zapitala je gospođa Widburn "da ga je netko probio džepnim nožem u vratni dio glave?"

"Upravo tako, madame. Bilo je to obavljeno jako uredno i efikasno - u stvari, znanstveno."

"Primjećujem vaše umjetničko zadovoljstvo, gospodine Poirot", rekao je sir Montagu.

"A sada", kazao je Poirot "dopustite mi da vam objasnim svrhu mog posjeta."

Kada je bila ovdje na večeri netko je telefonirao lady Edgware. Upravo tražim podatke o tom telefonskom pozivu. Nadam se da ćete mi dopustiti ispitati vaše ukućane o tome pitanju?"

"Naravno. Naravno. Samo pritisnite to zvono, hoćete li Ross."

Batler je odgovorio na poziv. On je bio visoki sredovječni čovjek svećeničkog izgleda.

Sir Montagu je pojasnio što je Poirot tražio. Batler se okrenuo prema Poirotu s ljubaznošću.

"Tko je odgovorio na telefon kada je zazvonio?", otpočeo je Poirot.

"Ja sam odgovorio gospodine. Telefon se nalazi u niši koja vodi izlazu iz hodnika."

"Da li je osoba koja je zvala tražila razgovarati s lady Edgware ili s gospođicom Jane Wilkinson?"

"S lady Edgware gospodine."

"Što su oni točno rekli?"

Batler je promišljao na trenutak.

"Koliko se sjećam gospodine ja sam rekao 'halo'. Glas s druge strane je tada pitao da li je to Chiswick 43434. Odgovorio sam mu kako je. Potom me upitao da ostanem na liniji. Drugi je glas potom pitao da li je to Chiswick 43434 i na moj potvrđan odgovor je rekao 'da li lady Edgware tu večera?' Ja sam rekao kako je gospoda upravo za stolom. Glas je rekao: 'Mogu li s njom razgovarati, molim vas'.

Otišao sam i prenio to gospodi za stolom. Gospoda je ustala te sam joj pokazao gdje je telefon.

"I potom?"

"Gospoda je podigla slušalicu i rekla: 'Halo, tko je na liniji?' Potom je rekla:

'Da, to je točno. Lady Edgware pri telefonu.' Upravo sam htio ostaviti gospodu kada me pozvala i rekla kako je linija prekinuta. Kazala je kako se netko nasmijao i očito poklopio slušalicu. Pitala me da li se osoba koja je zvala predstavila.

Negirao sam. To je bilo sve što se zbilježilo gospodine."

Poirot se namrštitio samome sebi.

"Da li uistinu mislite da taj telefonski poziv može biti u svezi s ubojstvom, gospodine Poirot?", upitala je gospoda Widburn.

"Nemoguće je to reći madame. To je samo zanimljiva okolnost."

"C'est toujours possible madame."

Ponovno je razgovarao s batlerom.

"Da li je to bio muški ili ženski glas na liniji?"

"Mislim da je bio ženski glas gospodine."

"Koja je bila vrsta glasa, visoka ili niska?"

"Niska gospodine. Pažljiv i svakako osebujuć glas." Zastao je. "Možda je to moja mašta gospodine ali je on zvučao poput stranoga glasa. Slova R bila su vrlo primjetna."

"Što se toga tiče mogao je biti škotski glas Donalde" rekla je gospoda Widburn smiješeći se Rossu.

Ross se smijao.

"Nisam krivac", dobacio je. "Bio sam za večerom."

Poirot se još jednom obratio batleru.

"Da li vi mislite", pitao je "da bi prepoznali taj glas da ga ponovno čujete u bilo koje doba?"

Batler je oklijevao.

"Ne baš sasvim gospodine. Možda bih i mogao. Smatram da je moguće prepoznati ga."

"Zahvaljujem ti moj prijatelju."

"Hvala Vama gospodine."

Batler se naklonio a zatim povukao.

Sir Montagu je nastavio igrati svoju prijateljsku ulogu starinskoga šarmera.

Nagovorio nas je da ostanemo i zaigramo bridž. Ispričao sam se - ulozili su bili veći nego mi se sviđalo. Mladi je Ross izgledao olakšan zbog mogućnosti da netko preuzme njegovo dijeljenje. On i ja smo sjedili dok su ostala četvorica igrala.

Večer se završila visokim Poirotovim i sir Montaguovim dobicima.

Potom smo se zahvalili našem domaćinu i otišli. Ross je pošao s nama.

"Pomalo čudan čovjek", rekao je Poirot dok smo izlazili u mrak.

Bila je lijepa večer te smo odlučili hodati dok ne uhvatimo taksi umjesto da smo telefonirali.

"Da, pomalo čudan čovjek", ponovio je Poirot.

"Vrlo bogat čovjek", rekao je Ross osjećajno.

"Vjerojatno jest."

"Izgleda da mu se sviđam", dodao je Ross. "Nadam se da će to potrajati."

Mnogo znači takav čovjek iza vas."

"Vi ste glumac gospodine Ross?"

Ross je rekao da je glumac. Izgledao je potišten zbog toga što njegovo ime nije bilo odmah prepoznatljivo. Očito je nedavno dobio izvrsne kritike za neku mračnu ulogu prevedenu s ruskoga.

Kada smo ga Poirot i ja međusobno umirili Poirot je neobvezno upitao:

"Poznavali ste Carlottu Adams, zar ne?"

"Ne. Večeras sam vidio njezinu osmrtnicu oglašenu u novinama. Prekomjerna doza neke droge ili pak nešto slično slabouman je način na koji se sve te djevojke predoziraju."

"Tužan je, da. Ona je bila pametna djevojka."

"Pretpostavljam da jest."

Pokazao je tipičan nedostatak zanimanja za bilo čiju izvedbu osim njegove.

"Jeste li uopće vidjeli njezinu predstavu?", upitao sam.

"Ne. To nije iz moga područja. Za tim trenutno vlada neka groznica ali ne mislim da će to dugo potrajati."

"Ah!", rekao je Poirot. "Evo taksija."

Mahnuo je štapom.

"Radije ću ići pješke", dodao je Ross. "Iz Hammersmitha hvatam vlak ravno kući."

Iznenada se nervozno nasmijao.

"Čudna stvar", dodao je. "Ta sinoćnja večera."

"Da?"

"Bilo nas je trinaest. U posljednji trenutak jedan momak nije došao. To nismo ni primijetili sve do kraja večere."

"I tko je prvi ustao?", upitao sam ga.

Nasmijao se čudnim, pomalo nervoznim hihotastim osmijehom.

"To sam bio ja", rekao je.

16. Glavna rasprava

Kada smo došli kući našli smo Jappa koji nas je čekao.

"Pomislio sam kako ću svratiti do vas i malo popričati prije nego završim dan, gospodine Poirot." Veselo je rekao:

"Eh bien, moj dobri prijatelju, kako Vam ide?"

"Pa, ne ide uopće dobro. I to je činjenica."

Izgledao je nesretno.

"Imate li za mene kakvu pomoć, gospodine Poirot?"

"Imam jednu ili dvije zamisli koje bih Vam želio izložiti", rekao je Poirot.

"Vi i vaše ideje! Na neki način Vi ste kao znak upozorenja. Nije kao da ih ne želim čuti. Želim. Ima dobrih stvari u toj vašoj glavi neobičnog oblika."

Poirot je prihvatio kompliment ponešto hladno.

"Imate li kakvih ideja o problemu duple dame - to želim znati? Eh, gospodine Poirot? Što s tim? Tko je ona?"

"Upravo o tome želim s Vama razgovarati."

Upitao je Jappa da li je ikada čuo za Carlottu Adams.

"Čuo sam ime. Trenutačno se ne mogu sjetiti gdje."

Poirot je pojasnio.

"Ona! Imitira ljude, zar ne? Zbog čega ste se na nju usredotočili? Što imate u vezi s njom?"

Poirot je ispričao koje smo korake poduzeli te koje smo zaključke iz toga izvukli.

"Za ime božje, čini se da ste bili u pravu. Odjeća, šešir, rukavice i tako dalje te plava perika... Da, mora da je tako. Moram kazati - pravi ste, gospodine Poirot."

Vrlo pametno, sve to! Iako mislim da ne postoji ništa što ukazuje da je ona bila uklonjena, to se čini neutemeljeno. Ne slažem se baš s Vama u tom pitanju. Vaša je teorija za mene pomalo fantastična. Imam od Vas više iskustva. Ne vjerujem u taj motiv o nekom zločincu iz pozadine. Carlotta Adams je bila dvojnica, svakako, ali reći ću da je ona bila jedan od ova dva načina. Otišla je onamo iz nekoga svog interesa - možda radi ucjene, natuknula je kako će dobiti određenu sumu novca. Oni su se posvađali. On je postao nasilan, ona je postala nasilna pa ga je dokrajčila. Rekao bih da se slomila kada je došla kući. Nije namjeravala počinuti ubojstvo. Moje je mišljenje da je uzela namjerno prekomjernu dozu kao najlakši izlaz iz te situacije."

"Mislite da se to slaže s ostalim činjenicama?"

"Pa, naravno, postoji mnogo stvari koje još ne znamo. Ovo je dobra radna hipoteza po kojoj možemo nastaviti. Drugo objašnjenje jest da prijevara i umorstvo nemaju ništa zajedničkoga jedan s drugim. U pitanju je samo prokleta čudna slučajnost."

Znao sam da se Poirot s ovim ne slaže. Unatoč tome samo je neobvezno kazao:

"Mais oui, c' est possible."

"Ili kako vam ovo zvuči? Prijevara je zamišljena potpuno nevino. Netko je za nju čuo te pomislio kako će mu dobro

poslužiti u njegovu svrhu. To nije tako loša ideja?" Zastao je i nastavio: "Ja profesionalno više volim zamisao broj 1; kakva je veza između lorda i djevojke već ćemo otkriti na neki način."

Poirot mu je rekao o pismu upućenom u Ameriku koje je poslala sluškinja i Japp se složio kako to može biti od velike pomoći.

"Odmah ću se za to pobrinuti", kazao je, zapisujući to u svoju malu knjižicu.

"Draže bi mi bilo da ubojica bude dama jer ne mogu pronaći nikoga drugoga", govorio je dok je sklanjao knjižicu.

"Što se tiče kapetana Marsha, on je sada lord. On ima motiv koji je vidljiv iz daljine. Također i lošu prošlost. U teškoj je poziciji što se tiče novca i nimalo skrupulozan po tom pitanju. K tomu jučer ujutro se posvađao sa svojim stricem.

U stvari sam mi je rekao što ga izvlači iz slučaja. Da, on bi mogao biti vjerojatna mušterija. Ali ima alibi za sinoć. Bio je u operi s Dortheimerovima. Bogati Židovi.

Trg Grosvenor. To sam provjerio i sve je u redu. Večerao je s njima, otišao na operu te poslije toga na večeru kod Sobranisa. To je to."

"A mademoiselle?"

"Mislite na kćerku? Ona je bila izvan kuće također. Večerala je s nekim ljudima koji se zovu Carthew West. Odveli su je na operu te su je poslije toga otpratili kući. Stigla je kući u 23.45. To nju isključuje. Sekretarica izgleda u redu - vrlo efikasna i pristojna žena. Povrh svih tu je i batler. Ne mogu reći da sam mu se mnogo posvetio. Za muškarca nije prirodno da toliko dobro izgleda.

Nešto je sumnjivo u vezi s njim - i pomalo, čudan je način na koji je on ušao u lord Edgwareovu službu. Da, ja ga provjeravam, naravno. Iako ne mogu uvidjeti nikakav motiv za ubojstvo."

"Svježi podaci još nisu došli na svjetlo?"

"Da, jedan ili dva jesu. Teško je reći znače li oni nešto ili ne. Za početak, nedostaje ključ lorda Edgwarea."

"Ključ od prednjih vrata?"

"Da."

"To je doista zanimljivo."

"Kao što sam rekao to može značiti nešto ili ništa. Ovisi. Sljedeće je malo značajnije za mene. Lord Edgware unovčio je jučer ček - ne osobito visoku sumu - stotinu funta da budemo precizniji. Uzeo je novac u francuskim novčanicama - zato je on unovčio ček, zbog njegovoga današnjeg puta u Pariz. Dakle taj novac je nestao."

"Tko vam je to rekao?"

"Gospođica Carroll. Ona je unovčila ček i dobila novac. To mi je spomenula i potom sam otkrio da je novac nestao."

"Gdje je bio prošle večeri?"

"Gospođica Carroll to ne zna. Dala ga je lordu Edgwareu u 15.30. Novac je bio u bankarskoj kuverti. U to vrijeme lord je bio u knjižnici. Uzeo ga je i stavio pored sebe na stol."

"To nam stvarno da je razlog za razmišljanje. To komplicira stvari."

"Ili pojednostavljuje. Usput rečeno - rana."

"Da?"

"Liječnik je kazao kako nije napravljena običnim džepnim nožićem. Bilo je nešto slično ali različitog oblika oštrice. Također je bilo iznenađujuće oštro."

"Možda je bila britva?"

"Ne, ne. Nešto mnogo manje."

Poirot se zamišljeno namrštio.

"Novi lord Edgware čini se naklonjen šalama", primijetio je Japp. Doima se kako on smatra zabavnim biti osumnjičen za ubojstvo. Također je siguran kako smo ga osumnjičili za ubojstvo. To izgleda malo čudno."

"Možda je to samo inteligencija."

"Vjerojatnije nečista savjest. Smrt njegova strica došla mu je veoma prikladno. Usput rečeno, on se preselio u kuću."

"Gdje je ranije živio?"

"U Ulici Martin, St. George cesta. Ne baš najelegantnije susjedstvo."

"Mogli bi to pribilježiti Hastings."

Napravio sam tako iako sam se pomalo čudio. Ako se Ronald preselio u Regent Gate teško je povjerovati kako bi njegova bivša adresa bila ikome potrebna.

"Ja mislim da je ta Adams djevojka počinila zločin", reče Japp ustajući.

"Krasan posao s vaše strane, gospodine Poirot, da naletite na to. Ali, naravno vi idete po kazalištima i zabavljate se. Stvari koje vi uočavate, ja nemam prilike vidjeti. Šteta što nema jasnoga motiva, ali pretpostavljam da će malo kopanja to iznijeti na vidjelo."

"Postoji jedna osoba s motivom na koju niste obratili pažnju", primijetio je Poirot.

"Tko je to, gospodine?"

"Gospodin za kojega se govori da želi oženiti suprugu lorda Edgwarea. Mislim na vojvodu Mertona."

"Da. Pretpostavljam da tu postoji motiv." Japp se nasmijao. "Ali nije vjerojatno da bi gospodin na njegovu položaju počinio umorstvo. U svakom slučaju, on je u Parizu."

"Dakle, ne sumnjate ozbiljno na njega?"

"A vi, gospodine Poirot?"

Smijući se apsurdnosti te ideje Japp nas je ostavio.

17. Batler

Sljedeći dan za nas je bio neaktivan, a za Jappa aktivan. Došao nas je posjetiti u vrijeme ručka.

Bio je sav crven i ljutit.

"Napravio sam veliki propust."

"Nemoguće, moj prijatelju", umirujuće je kazao Poirot.

"Da, jesam. Pustio sam onoga (ovdje je upotrijebio ružne riječi)- od batlera da mi klizne kroz prste."

"Nestao je?"

"Da. Ispario je. Ono zbog čega se duplo grizem je to što na njega nisam posebno sumnjao."

"Smirite se, dajte, smirite se."

"Lako je govoriti. Vi ne biste bili smireni da su Vas u glavnom stožeru zbog toga korili. Oh!, klizav je kao jegulja. Nije ovo prvi put da je nekome pobjegao.

Stara mušterija."

Japp je obrisao čelo; izgledao je otužno. Poirot je pustio zvukove suosjećanja pomalo nalik na kokoš koja leže jaja. Pošto sam bolje poznavao narav Engleza nego on, natočio sam veliki whisky i sodu te ga stavio pred tužnog inspektora. On se malo pribrao.

"Pa, ne zamjerite mi, ali hoću."

Uskoro je počeo veselije govoriti.

"Ja ni sada nisam siguran da je on ubojica! Naravno, izgleda loše što je 'ispario' na ovaj način, ali za to možda postoje i drugi razlozi. Počeo sam istraživati malo o njemu, vidite. Izgleda da je umiješan u par noćnih klubova loše reputacije. Neuobičajene stvari. Nešto puno više recherche i pokvareno. U stvari, on je stvarno neugodan."

"Tout de meme, to ne znači da je on i ubojica."

"Upravo tako! Možda je umiješan u neke čudne poslove ili slično, ali ne znači da je ubojica. Ne, više sam nego uvjeren da je to bila ona Adams djevojka.

Doduše, još uvijek nemam ništa čime bih to dokazao. Danas sam poslao svoje ljude i oni pretresaju njezin stan, ali još nisu našli ništa što bi nam moglo pomoći.

Bila je lukava. Nije čuvala pisma, osim nekoliko poslovnih o nekim novčanim ugovorima. Ona su uredno složena i označena. Nekoliko pisama od njezine sestre iz Washingtona. Sasvim uredna i izvan svake sumnje. Jedan ili dva komada dobrog starinskog nakita - ništa novo ili skupo. Nije vodila dnevnik. Njezina putovnica i čekovna knjižica ne sadrže ništa što bi nam moglo pomoći. Tako mi svega, čini se kao da ta djevojka nije uopće imala privatnog života!"

"Bila je vrlo povučena", kazao je Poirot zamišljeno. "S naše točke gledišta to je zbilja šteta."

"Razgovarao sam sa ženom koja je za nju radila. Tu nema ničega. Otišao sam i popričao s djevojkom iz trgovine šešira koja je, izgleda, bila njezina prijateljica."

"Ah! I što mislite o gospođici Driver?"

"Mene se dojmila kao pametna i vrlo svjesna djevojka. Unatoč tome, nije mi mogla pomoći. No to me ne

iznenađuje. Koliko sam nestalih djevojaka morao pronaći, a njihove obitelji i prijatelji uvijek govore istu stvar: bila je vesela i otvorena djevojka, ali nije imala momka... To nikada nije istina. To nije prirodno.

Djevojke moraju imati momke. Ukoliko nemaju onda s njima nešto nije u redu.

Odanost zbrkanih prijatelja i rodbine čini život detektiva tako teškim."

Zastao je da bi udahnuo, a ja sam mu napunio čašu.

"Hvala, kapetane Hastings, ne zamjerite ako se poslužim. Dakle, tu smo.

Morate loviti i loviti. Postoji otprilike desetak mladića s kojima je izlazila na večere i ples, ali ništa ne ukazuje na to da joj je jedan značio više od drugoga.

Medu njima je sadašnji lord Edgware, tu je filmska zvijezda gospodin Bryan Martin, te još nekoliko mladića - ali ništa posebno i određeno. Vaša zamisao o muškarcu iz pozadine potpuno je pogrešna. Mislim da ćete otkriti kako je ovo odigrala sama, gospodine Poirot. Ja sada tražim vezu između nje i ubijenog čovjeka. Ona mora postojati. Mislim da ću morati otići u Pariz. U onoj maloj zlatnoj kutijici bilo je napisano Pariz, a gospođica Carroll mi je kazala da je pokojni lord Edgware išao tamo više puta prošle jeseni prisustvujući prodajama te kupujući zanimljivosti. Da, mislim da ću morati otići u Pariz. Sutra je službena istraga gdje će utvrditi uzrok smrti. Bit će odgođena, naravno. Poslije toga uputit ću se popodnevnim brodom."

"Japp, vi posjedujete žestoku energiju. Zadivljujuće."

"Da, vi postajete lijeni. Sjedite tu i razmišljajte! Ono što vi nazivate upošljavanjem malih sivih stanica. Nije to dobro, morate potražiti podatke. Oni neće sami doći k vama."

Mala sluškinja je otvorila vrata.

"Gospodin Bryan Martin, gospodine. Da li ste zauzeti ili ćete ga primiti?"

"Odlazim, gospodine Poirot." Japp se dignuo. "Sve zvijezde kazališnog svijeta izgleda dolaze vama po savjet.

Poirot je skromno slegnuo ramenima a Japp se nasmijao.

"Sigurno ste do sada postali milijunaš, gospodine Poirot. Što činite s novcem?"

Štedite ga?"

"Svakako da sam ekonomičan. Kad već govorimo o novcu, kako je lord Edgware rasporedio svoj?"

"Ona imovina koja nije vezana uz titulu ostavljena je kćerki. Pet stotina gospođici Carroll. Nema drugih ostavština. Vrlo jednostavna oporuka."

"Bila je napravljena - kada?"

"Kad ga je napustila žena - prije nešto više od dvije godine. Usput, on je izričito izuzima iz nasljedstva."

"Osvetoljubiv čovjek", promumljao je za sebe Poirot.

Japp je otišao uz veselo: "Vidimo se."

Ušao je Bryan Martin. Bio je besprijeckorno odjeven te izgledao izuzetno pristalo. Ipak sam pomislio da je oronuo i ne baš sretan.

"Bojim se da sam odavno trebao doći, gospodine Poirot", ispričavajući se kazivao je. "Na kraju sam kriv što sam uzalud trošio vaše vrijeme."

"En verite?"

"Da. Posjetio sam damu o kojoj smo razgovarali. Svađao sam se s njom, molio je, ali bez uspjeha. Ona ne želi da se uplićete u cijelu stvar. Bojim se da ćete morati sve ostaviti. Vrlo mi je žao - žao što sam Vam smetao."

"Du tout - du tout", blago je kazao Poirot. "To sam i očekivao."

"Eh?", mladić je izgledao iznenađeno.

"Mais oui. Kada ste rekli da morate pitati za dopuštenje svoju prijateljicu - mogao sam predvidjeti da će se sve dogoditi kako se i zbililo."

"Znači Vi imate određenu teoriju?"

"Detektiv, gospodine Martin, uvijek ima teoriju. To se od njega očekuje. Jaje osobno ne nazivam teorija. Samo kažem da imam malu ideju. To je prva faza."

"A druga faza?"

"Ukoliko se mala ideja pokaže točnom - tada znami Vidite, to je vrlo jednostavno."

"Volio bih da mi kažete kakva je to Vaša teorija - mala ideja?"

Poirot je nježno zatresao glavom.

"To je opet jedno drugo pravilo. Detektiv nikada ne govori o tome."

"Možete li barem nešto sugerirati?"

"Ne. Samo ću kazati da sam oblikovao svoju teoriju čim ste Vi spomenuli zlatni zub."

Bryan Martin je buljio u njega.

"Sasvim sam zbunjen", izjavio je. "Ne mogu shvatiti na što ciljate. Kad biste mi barem dali neki znak."

Poirot se nasmijao i zatresao glavom.

"Dajte, promijenimo temu razgovora."

"Ali prvo Vaš honorar, morate mi dozvoliti -"

Poirot je zapovjedno mahnuo rukom.

"Pas un sou!

Ništa nisam uradio čime bi Vam pomogao."

"Izgubili ste na meni svoje vrijeme -"

"Kada me neki slučaj zanima, ne diram novac. Vaš me slučaj izuzetno zanimao."

"Drago mi je", nelagodno je rekao glumac.

Izgledao je jako nesretno.

"Dodite", toplo je kazao Poirot. "Pričajmo o nečemu drugom."

"Da li je ono bio čovjek iz Scotland Yarda što sam ga sreo na stepenicama?"

"Da, inspektor Japp."

"Svjetlo je bilo prigušeno pa nisam bio siguran. Usput, on je došao i pitao me nekoliko pitanja o onoj jadnoj

djevojci, Carlotti Adams, koja je umrla od prekomjerne doze veronala."

"Dobro ste je poznavali - gospođicu Adams?"

"Ne baš dobro. Poznavao sam je u Americi još dok je bila dijete ali je nisam često viđao. Bilo mi je jako žao kad sam čuo da je umrla."

"Da li Vam je bila draga?"

"Da. S njom je bilo neobično lako razgovarati."

"Vrlo suosjećajna osoba - da, to i ja mislim."

"Pretpostavljam da kažu kako je riječ o samoubojstvu? Ne znam ništa što bi moglo pomoći inspektoru. Carlotta je uvijek bila vrlo suzdržana o sebi."

"Ja ne mislim da je to bilo samoubojstvo", kazao je Poirot.

"Slažem se, vjerojatno je riječ o nesretnom slučaju."

Nastala je stanka.

Onda je Poirot sa smiješkom kazao:

"Zbivanja oko smrti lorda Edgwarea postaju sve zanimljivija, zar ne?"

"Apsolutno nevjerovatna. Da li znate - imate li kakvu ideju - tko je to učinio - sada kada se više ne sumnja na Jane?"

"Mais oui - imaju vrlo jake sumnje."

Bryan Martin je izgledao uzbuđeno.

"Zbilja? Na koga sumnjaju?"

"Batler je nestao. Shvaćate - bijeg je isto što i priznanje."

"Batler! Zaista me to iznenađuje."

"Izuzetno zgodan čovjek. Il vous ressemble unpeu." Naklonio se uz kompliment.

Naravno! Sada sam shvatio zašto mi se batlerovo lice učinilo pomalo poznato kada sam ga prvi put vidio.

"Laskate mi", kazao je Bryan Martin smijući se.

"Ne, ne, ne. Zar nije istina da sve mlade djevojke, sve služavke, radnice, tajnice, djevojke iz visokoga društva - sve one obožavaju gospodina Brvana Martina. Postoji li netko tko Vam može odoljeti?"

"Puno njih, uvjeren sam", rekao je Bryan Martin. Naglo je ustao.

"Pa hvala vam puno gospodine Poirot. Želio bih se još jednom ispričati što sam vam smetao."

Rukovao se s obojicom. Iznenada sam zamijetio da je izgledao dosta stariji.

Oronuli izgled bio je vidljiv.

Bio sam obuzet znatiželjom pa sam čim su se vrata zatvorila za njim navalio s onim što sam želio saznati.

"Poirot, jeste li doista očekivali da će se on vratiti i odbaciti ideju o istraživanju tih čudnih elemenata koji su mu se dogodili u Americi?"

"Čuli ste me gdje to govorim, Hastings."

"Ali onda", pratio sam logično cijelu stvar.

"Ali onda, sigurno znate tko je misteriozna djevojka koju je on morao upitati za dozvolu?"

On se nasmijao.

"Imam malu ideju, moj prijatelju. Kao što sam Vam rekao sve je počelo kada je spomenuo zlatni zub. Ukoliko je moja mala ideja točna onda znam tko je djevojka i znam zašto ona ne želi dopustiti gospodinu Martinu da se sa mnom savjetuje. Znam istinu o cijeloj stvari. A i Vi ste je mogli znati kada bi samo koristili mozak koji vam je dobri Bog dao. Ponekad sam u iskušenju povjerovati da Vas je Svemogući zaobišao."

18. Drugi čovjek

Ne želim priložiti opis istrage lorda Edgwarea niti onaj Carlotte Adams. U

Carlottinom slučaju presuda je glasila smrt nesretnim slučajem. U slučaju lorda Edgwarea istraga je odgođena nakon što su predstavljeni identifikacijski i liječnički dokazi. Kao rezultat analize stomaka vrijeme smrti je utvrđeno na ne manje od sata nakon završetka večere s mogućim produžetkom na sat poslije. To možemo svrstati kao vrijeme između 22 i 23 sata s većom vjerojatnošću ranijega sata.

Nijedan podatak koji se ticao Carlottina oponašanja Jane Wilkinson nije bio otkriven. Opis traženog batlera tiskanje u novinama te je opći dojam bio kao da je on tražena osoba. Njegova priča o posjetu Jane Wilkinson prihvaćena je kao bestidna laž. Ništa nije rečeno o sekretaričinom potvrđenom svjedočanstvu.

U svim novinama objavljene su kolumne u svezi ubojstva, ali s malo stvarnih podataka.

Znao sam kako je u međuvremenu Japp aktivno radio. Malo me uzrujalo da je Poirot prihvatio tako pasivan stav. Ne prvi put zabljesnula me sumnja kako je s tim povezano približavanje starosti. On mi se opravdavao ne baš odveć uvjerljivo.

"U mojoj životnoj dobi čovjek želi sebi olakšati", objasnio je Poirot.

"Ali Poirot, moj dragi kolega, ne smijete o sebi razmišljati kao o starom čovjeku", protestirao sam.

Osjećao sam kako on treba podršku. Sugestivni tretman - znam kako je to moderna ideja.

"Puni ste snage kao što ste i nekoć bili", ozbiljno sam kazao.

"Vi ste u najboljem životnom dobu Poirot. Na vrhuncu svojih snaga. Možete izaći vani i riješiti veličanstveno ovaj slučaj samo ako to želite."

Poirot je odgovorio kako on više voli riješiti slučaj sjedeći kod kuće.

"Ali to ne možete napraviti Poirot."

"Ne potpuno, istina je."

"Smatram kako mi ništa ne činimo! Japp sve obavlja."

"Što mi krasno odgovara .."

"Meni ni najmanje ne odgovara. Želim da Vi obavljate stvari."

"Pa to i činim."

"Što Vi činite?"

"Čekam."

"Čekate na što?"

"Pour que mon chien de chasse me rapporte le gibief, uzvratilo je trepćući Poirot.

"Što vi mislite time reći?"

"Mislim na dobroga Jappa. Zašto držati psa i lajati umjesto njega? Japp nam ovdje donosi rezultate fizičke energije koju toliko mnogo cijenite. On ima različita sredstva na svom raspolaganju koje ja nemam. Ne sumnjam kako će uskoro imati vijesti za nas."

Zahvaljujući upornom istraživanju bilo je točno da Japp polagano slaže gradu.

Ništa nije saznao u Parizu ali je nekoliko dana poslije došao izgledajući zadovoljan samim sobom.

"To je spor posao", rekao je. "No ipak na koncu negdje stižemo."

"Čestitam Vam moj prijatelju. Što se dogodilo?"

"Otkrio sam kako je plavokosa gospoda položila ataše torbicu u garderobi u Euston u 9 sati te večeri. Pokazao sam im torbu gospođice Adams koju su pozitivno identificirali. To je američki proizvod, znači samo malo drukčiji."

"Ah! Euston. Najbliža od velikih stanica do Regent Gatea. Bez sumnje je tamo otišla, sredila se u toaletu te potom ostavila torbicu. Kada je torbica ponovno uzeta?"

"U 10.30. Službenik kaže od iste gospođe."

Poirot je kimnuo.

"Došao sam do još nečega. Imam razlog za vjerovanje kako je Carlotta Adams bila u kući Lyons Cornera u Strandu u 11 sati te večeri."

"Ah! C'est tres bien cal Kako ste na to naišli?"

"Pa, više ili manje slučajno. Vidite u novinama su spomenuli malu zlatnu kutijicu s inicijalima od rubina. Jedan reporter je to napisao - pisao je članak o uzimanju droga među mladim glumicama. Romantične stvari iz nedjeljnih novina.

Smrtonosna mala zlatna kutijica s ubojitim sadržajem - patetični lik mlade djevojke sa cijelim svijetom pod njezinim nogama! Samo su uz to spomenuli gdje je dama provela svoju posljednju večer te kako se osjećala i tome slično.

"Pa, eto izgleda da je konobarica u Corner House pročitala ovo i sjetila se kako je gospođica koju je servirala te večeri imala takvu kutijicu u ruci. Sjetila se da su njoj bili inicijali C.A. Onda se uzбудila i počela pričati o tome svojim prijateljima - možda bi joj novine dale nešto za tu priču?"

Mladi novinar se uskoro time pozabavio te će u današnjem Večernjem vrisku izaći veliki plačljivi članak. Posljednji sati talentirane glumice. Provela ih je čekajući - na muškarca koji nikada nije došao - te priča o njezinoj suosjećajnoj intuiciji o tome kako nešto nije u redu s njezinom sestrom. Znaite kako oni to već pišu, gospodine Poirot?"

"A kako je sve to tako brzo došlo do vaših ušiju?"

"Oh!, pa mi smo u dobrim odnosima s Večernjim vriskom. Došao sam do informacija kada je jedan mladi novinar pokušao od mene saznati neke novosti o drugoj stvari. Onda sam odmah požurio do Corner House -"

Da, ovako je trebalo raditi. Osjetio sara sažaljenje prema Poirotu. Pred nama je sjedio Japp koji je sve te novosti saznavao iz prve ruke - vrlo vjerojatno propuštajući važne detalje, a Poirot je bio zadovoljan i s ustajalim vijestima.

"Razgovarao sam s tom djevojkom - mislim da nema sumnje. Nije mogla prepoznati fotografiju Carlote Adams, ali je rekla da nije posebno obraćala pažnju na lice dame. Zapamtila je da je ona bila tamna i vitka, vrlo lijepo odjevena. Imala je jedan od onih novih šešira. Zbilja bih volio kada bi žene obraćale više pažnje na lica, a manje na šešire."

"Lice gospođice Adams nije bilo lako zapamtiti", rekao je Poirot. "Posjedovalo je pokretljivost, osjetljivost - kao tekućina."

"Usudujem se reći da ste u pravu. Ne volim analizirati takve stvari. Djevojka kaže da je dama bila odjevena u crno a sa sobom je nosila ataše torbu. Posebno je to primijetila jer joj se učinilo čudno da tako dobro odjevena dama nosi sa sobom torbu. Naručila je kajganu i kavu ali djevojka smatra da je u stvari samo trošila vrijeme čekajući nekoga. Na ruci je imala sat i stalno na njega pogledavala. Kada je konobarica prišla da joj da račun, primijetila je zlatnu kutijicu. Dama ju je izvukla iz svoje ručne torbice te stavila na stol i promatrala."

Otvorila je poklopac pa ga ponovno zatvorila. Bila je nasmiješena a zamišljena.

Konobarica je posebno zapazila kutijicu jer je bila vrlo lijepa. "I ja bih voljela imati zlatnu kutiju sa svojim inicijalima ispisanim rubinima na njoj!", kazala je.

"Izgleda da je gospođica Adams tamo sjedila još neko vrijeme nakon što je platila račun. Tada je, pogledala na sat još jednom, naizgled odustala, te otišla."

Poirot se mrštio.

"To je bio rendezvous", promumljao je. "Sastanak s nekim tko se nije pojavio.

Da li je Carlotta Adams susrela tu osobu kasnije? Ili se nisu sreli pa je otišla kući i pokušala ga nazvati? Volio bih znati - oh! kako bih volio to znati."

"To je vaša teorija, gospodine Poirot. Misteriozni čovjek iz pozadine. To je mit. Ne kažem da ona nije čekala nekoga- to je moguće. Možda je s nekim na tome mjestu dogovorila sastanak kad sredi posao s lordom na zadovoljavajući način. Pa, svi znamo kako je to završilo. Izgubila je glavu i izbola ga. Ali ona nije od onih koje gube glavu dugo vremena. Promijenila je svoj izgled na željezničkoj postaji, izvadila torbicu, otišla na sastanak a tada ju je uhvatilo ono što nazivamo 'reakcija'. Užas zbog onoga što je učinila. Kada se njezin prijatelj nije pojavio, to ju je dokrajčilo. On je mogao biti netko za koga je znala da te večeri ide u Regent Gate. Osjeća da je igri kraj. Zato vadi svoju malu kutijicu s drogom.

Prekomjerna doza ovoga i sve će biti gotovo. U svakom slučaju neće je objesiti.

Sve je jasno i vidljivo kao nos na licu."

Poirotova ruka je sumnjičavo odlutala do njegovoga nosa a zatim su se prsti spustili do brkova. Nježno ih je pomilovao s ponosnim izrazom na licu.

"Nema dokaza o postojanju misterioznog čovjeka iz pozadine", rekao je Japp, uporno naglašavajući svoju prednost. "Još uvijek nemam dokaza o povezanosti djevojke i lorda, ali imam ću ih uskoro - to je samo pitanje vremena. Moram kazati da sam razočaran putem u Pariz, ali prošlo je devet mjeseci, a to je dugo vremena. Još uvijek tamo imam čovjeka koji se tamo raspituje. Nešto se još može rasvijetliti. Znam kako se Vi s tim ne slažete. Znae, Vi ste tvrdoglavi stari dječak."

"Najprije vrijeđate moj nos, a potom moju glavu!"

"Slikovit izraz, to je sve", rekao je Japp umirujući. "Bez uvrede molim."

"Odgovor na to", rekao sam "nema uvrede."

Poirot je gledao od jednoga do drugoga zbunjeno.

"Ikakve naredbe?", pitao je Japp podrugljivo s vrata.

Poirot mu je s osmijehom oprostio.

"Naredba, ne. Prijedlog - da."

"Dakle, što to? Recite?"

"Prijedlog da Vi okružnicom obavijestite sve taksije. Pronađite jednoga koji je uzeo vožnju - ili vjerojatnije dvije vožnje - iz susjedstva Covent Gardena do Regent Gatea u noći kada se zbilo umorstvo. Što se tiče vremena vjerojatno je bilo dvadeset minuta do jedanaest."

Jappov izgled se promijenio. Sada je sličio na pametnoga psa terijera.

"Dakle to je Vaša zamisao?", rekao je. "Pa, uradit ću to. Ne može škoditi - a Vi ponekad znate o čemu govorite!"

Čim je Japp otišao Poirot je ustao i s velikom energijom počeo četkati svoj šešir.

"Ništa me ne pitajte, prijatelju moj. Umjesto toga donesite mi benzin.

Komadić omleta jutros mi je pao na prsluk."

Donio sam mu.

"Prvi put", kazao sam "mislim da ne moram postavljati pitanja. Čini se očigledno. Ali, da li zaista tako mislite?"

"Mon ami, sada se brinem samo o svom izgledu. Izvinite što ću Vam reći, ali Vaša kravata me ne oduševljava."

"To je sasvim dobra kravata", rekao sam.

"Možda - nekada. Osjeća starost, baš kao što ste Vi rekli da je i ja osjećam.

Promijenite je, molim Vas, a također iščetkajte i desni rukav."

"Zar ćemo posjetiti kralja Georgea?", sarkastično sam zapito.

"Ne. Ali sam jutros pročitao u novinama da se vojvoda od Mertona vratio u Merton House. Kako sam shvatio on je među prvim članovima engleske aristokracije. Želim mu odati dužnu počast."

Poirot sigurno nije bio socijalist.

"Zašto ćemo posjetiti vojvodu od Mertona?"

"Želim ga vidjeti."

To je sve što sam iz njega mogao izvući. Kada je moja odjeća bila dovoljno pristojna da zadovolji Poirotovo kritično oko, krenuli smo.

U Merton Houseu sluga ga je zapitao da li ima ugovoren sastanak. Poirot je odgovorio negativno. Sluga je odnio posjetnicu i brzo se vratio kako bi rekao da je njegovoj ekscelenciji vrlo žao ali je ovoga jutra vrlo zaposlen. Poirot je odmah sjeo na stolac.

"Tres bien", kazao je. "Ja ću čekati. Čekat ću više sati ako treba."

U svakom slučaju to nije bilo potrebno. Kao najkraći put da se riješi dosadnog posjetitelja Poirot je primljen od gospodina koji ga je želio vidjeti.

Vojvoda je imao oko dvadeset i sedam godina. Svakako nije bio neodoljiva izgleda, onako tanak i boležljiv. Kosa mu je bila bezlična i postajala je tanja na sljepoočnicama; imao je mala usta i bljedunjave snene oči. U sobi se nalazilo nekoliko raspela te različita religijska umjetnička djela. Široka polica za knjige sadržavala je na prvi pogled samo teološke radove. Više je sličio na okorjelog mladog trgovca galanterijom nego na vojvodu. Znam da je školovan kod kuće jer je kao dijete bio izuzetno osjetljiv. Ovo je čovjek koji je postao plijen Jane Wilkinson! Ovo je zbilja bilo smiješno. Njegovo ponašanje je bilo izvještačeno, a način na koji nas je primio skoro i nepristojan.

"Možda ste čuli za mene?", započeo je Poirot.

"Nisam imao prilike."

"Ja proučavam psihologiju zločina."

Vojvoda je bio tih. Sjedio je za pisaćim stolom za kojim je bilo i nedovršeno pismo. Nestrpljivo je tapkao perom po stolu.

"Iz kojeg razloga me želite vidjeti?", hladno se raspitivao.

Poirot je sjedio nasuprot njega. Leda su mu bila okrenuta k prozoru. Vojvoda je gledao u istome pravcu.

"Trenutno sam zauzet istraživanjem okolnosti povezanih sa smrću lorda Edgwarea."

Niti jedan mišić se nije pomaknuo sa krhkog ali tvrdog lica.

"Zasigurno? S njim nisam bio upoznat."

"Ali Vi se poznajete s njegovom suprugom - sa gospođicom Jane Wilkinson?"

"To je tačno."

"Svjesni ste kako je ona imala jak motiv da bi zaželjela smrt svoga supruga?"

"Uistinu nisam upoznat s takvim nečim."

"Volio bih Vas otvoreno upitati, vaša uzvišenosti. Da li ćete se uskoro oženiti s gospođicom Jane Wilkinson?"

"Kada budem zaručen pred ženidbu taj podatak će biti objavljen u novinama.

Vaše pitanje smatram drskošću." Ustao je. "Do viđenja."

Poirotje također ustao. Izgledao je bespomoćno. Objesio je glavu, promućao.

"Nisam mislio... ja... je uou demande pardon .."

"Do viđenja", ponovio je vojvoda malo glasnije.

Ovoga puta Poirotje odustao. Napravio je karakterističnu uzaludnu kretnju i mi smo otišli. Bio je to nečasan otpust.

Bilo mi je žao Poirota. Njegov uobičajeni bombastični način nije prošao dobro ovaj put. Za vojvodu od Mertona veliki detektiv je očito bio manji od crnog skakavca.

"To nije prošlo dobro", rekao sam suosjećajno. "Taj je čovjek kao divljak ukočenoga vrata. Zašto ste ga doista namjeravali upotrijebiti?"

"Želio sam saznati da li se on i Jane Wilkinson stvarno misle oženiti."

"Ona je tako rekla."

"Ah! Ona je to kazala. Ali Vi shvaćate kako je ona od onih ljudi koji govore onako kako im odgovara. Možda se ona odlučila na udaju i on - siromah - još uopće ništa ne zna o tome."

"Dakle, on Vas je sigurno otjerao s bubom u uhu."

"Odgovorio mi je onako kako bi odgovorio i novinaru - tačno." Poirot se nasmijao u sebi. "Ali ja znam! Tačno znam kako taj slučaj stoji."

"Kako znate? Po njegovu ponašanju?"

"Ne. Vidjeli ste ga da je pisao pismo?"

"Da."

"Eh bien, u mojoj mladosti za vrijeme službovanja u belgijskoj policiji naučio sam kako je vrlo korisno savladati tehniku izvrnutog čitanja riječi. Mogu li vam reći što je on pisao u tome pismu? "Moja najdraža Jane, moja vodena, moj divni anđele, kako ću ti opisati što mi značiš? Tebi koja si toliko propatila! Tvoja prekrasna narav -"

"Poirot!" Viknuo sam užasnuto, zaustavljajući ga.

"Dotle je došao. Tvoja prekrasna narav koju jedino ja poznajem ..."

Uzrujao sam se. On je bio tako naivno zadovoljan svojom izvedbom.

"Poirot!", zavikao sam. "Ne smijete činiti takve stvari. Čitati tuđe pismo."

"Hastings, vi govorite gluposti. Apsurdno je govoriti ne smijete činiti o stvarima koje sam upravo učinio!"

"To nije - nije igranje po pravilima."

"Ja se ne igram. Vi znate to. Umorstvo nije igra. To je ozbiljna stvar. U svakom slučaju ne biste smjeli koristiti taj izraz - igrati po pravilima. On se više ne koristi. Taj izraz je mrtav. Mladi ljudi se smiju kada ga čuju. Mais oui, mlade djevojke će Vam se smijati ako kažete igram po pravilima."

Utihnulo sam. Nisam mogao prihvatiti ono što je Poirot uradio lakoga srca.

"To je bilo sasvim nepotrebno", kazao sam. "Da ste mu barem rekli kako ste otišli do lorda Edgwarea na zahtjev Jane Wilkinson. Tada bi se prema vama ponašao sasvim drukčije."

"Ah! Ali ja to nisam mogao uraditi. Jane Wilkinson je moj klijent. Ne mogu o njezinim stvarima raspravljati s nekim drugim. Govoriti o tome bilo bi nečasno."

"Nečasno!"

"Upravo tako."

"Ali ona će se udati za njega?"

"To ne znači da ona pred njim nema tajni. Vaše ideje o braku su vrlo zastarjele. Ne, ono što Vi predlažete ja nikako nisam mogao učiniti. Moram misliti na svoju detektivsku čast. Čast, to je vrlo ozbiljna stvar."

"Dobro, pretpostavljam da su potrebne različite vrste časti da bi se načinio svijet."

19. Velika dama

Posjet koji se zbilo sljedećega jutra po mome mišljenju je jedna od najiznenađujućih stvari u cijelome slučaju.

Bio sam u svojoj dnevnoj sobi kada se sjajnih očiju pojavio Poirot.

"Mon ami imamo posjet."

"Tko je to?"

"Udovica Vojvotkinja od Mertona."

"Vrlo neobično! Što želi?"

"Ako siđete sa mnom dolje, mon ami, sami ćete saznati."

Brzo sam ga poslušao. Zajedno smo ušli u sobu.

Vojvotkinja je bila malena žena za zavrnutim nosom i autokratskim očima.

Iako je bila malena rastom nitko je ne bi nazvao zdepastom. Odjevena u crno koje nije trenutačno bilo moderno ipak je bila u svakom pogledu grande dame.

Dojmila me se skoro kao nemilosrdna osoba. Tamo gdje je njezin sin bio negativan ona je bila pozitivna. Imala je ogromnu snagu volje. Mogao sam skoro osjetiti kako valovi snage izlaze iz nje. Nema sumnje da je ova žena uvijek dominirala ljudima s kojima se družila!

Promatrala je prvo mene a onda moga prijatelja. Tada se obratila Poirotu.

Njezin glas je bio jasan i zapovjednički, navikao da zapovijeda i bude poslušan.

"Vi ste gospodin Hercules Poirot?"

Moj prijatelj se naklonio.

"Vama na raspolaganju, madame la Duchesse."

Pogledala je u mene.

"To je moj prijatelj, kapetan Hastings. On mi pomaže u mojim slučajevima."

Na trenutak su joj oči bile sumnjičave. Zatim je kimnula glavom u znak prihvatanja.

Sjela je na stolicu koju joj je Poirot ponudio.

"Došla sam se savjetovati s vama o jednom vrlo osjetljivom problemu.

Gospodine Poirot moram vas zamoliti da sve što vam kažem bude shvaćeno kao potpuno povjerljivo."

"To se podrazumijeva, madame."

"Lady Yardly mi je pričala o Vama. Iz načina na koji je o Vama govorila te zahvalnosti koju ona izražava, osjetila sam da ste Vi jedina osoba koja mi može pomoći."

"Ne morate se brinuti da ću učiniti najbolje što mogu, madame."

Još uvijek je oklijevala. Na koncu, uz određeni napor, prešla je na temu i to tako jednostavno da me na čudan način podsjetila na Jane Wilkinson one nezaboravne večeri u Savovu.

"Gospodine Poirot, želim da vi učinite sve kako se moj sin ne bi oženio glumicom, Jane Wilkinson."

Ukoliko je i bio zapanjen Poirot se uspješno suzdržao.

"Možete li biti malo određeniji, madame, u svezi s tim što točno želite da učinim?"

"To nije lako. Osjećam da bi takav brak za njega bio velika propast. Uništio bi život moga sina."

"Zaista tako mislite, madame?"

"Sigurna sam u to. Moj sin ima visoke ideale. Zna vrlo malo o ovome svijetu.

Nikada mu se nisu sviđale djevojke iz njegove klase. Smatra da su one šupljoglave i rasipne. Što se tiče ove žene - pa, zaista je vrlo lijepa, to moram priznati. Posjeduje moć porobljavanja muškaraca. Ona je začarala moga sina.

Nadala sam se da će opčinjenost s vremenom i sama nestati. Na sreću ona nije bila slobodna. Ali sada kad je njezin muž mrtav -"

Tu je prekinula.

"Namjeravaju se vjenčati za nekoliko mjeseci. Radi se o životnoj sreći moga sina", govorila je odlučnije. "To se mora spriječiti, gospodine Poirot."

Poirot je slegnuo ramenima.

"Ne kažem kako niste u pravu, madame. Slažem se da brak nije prikladan. Ali što možemo uraditi?"

"Na Vama je da nešto učinite."

Poirot je polako zatresao glavom.

"Da, da, morate mi pomoći."

"Sumnjam da bi išta pomoglo, madame. Vaš sin, rekao bih, odbija čuti bilo što protiv te dame! A također, mislim da se protiv nje i nema mnogo toga reći!

Sumnjam da postoje bilo kakvi nečasni događaji u njezinoj prošlosti koji se mogu iskopati. Ona je uvijek - možemo li tako reći - oprezna?"

"Znam", ozbiljno je rekla vojvotkinja.

"Ah! Dakle Vi ste se o tome već raspitivali."

Malo se zacrvnjela pod njegovim ostrim pogledom.

"Ne postoji ništa što neću učiniti, gospodine Poirot, kako bih spasila svoga sina od ovoga braka." Ponovila je naglašeno tu riječ. "Ništa!"

Malo je zastala, a onda nastavila:

"Novac nije važan u ovoj stvari. Recite bilo koju sumu. Ali taj brak mora biti spriječen. Vi ste čovjek koji to može uraditi."

Poirot je polako zatresao glavom.

"Novac nije u pitanju. Ništa ne mogu učiniti iz razloga koji ću Vam sada objasniti. Ali također, moram to kazati, jer ne postoji ništa što se može učiniti.

Ne mogu vam pružiti pomoć, Madame la Duchesse. Da li ćete mi zamjeriti ako Vam pružim savjet?"

"Kakav savjet?"

"Ne svađajte se sa svojim sinom! Dovoljno je star da sam bira. Ako njegov izbor nije i vaš izbor nemojte odmah pretpostaviti da ste Vi u pravu. Ako je izbor nesretan - prihvatite to. Budite tu da mu pomognete kad mu pomoć zatreba. Ali nemojte ga okretati protiv sebe."

"Vi ne razumijete."

Ustala je. Usnice su joj se tresle.

"Ali da, madame la Duchesse, ja to vrlo dobro razumijem. Shvaćam srce jedne majke. Nitko ga ne razumije bolje od mene. Govorim Vam s autoritetom - budite strpljivi. Budite mirni i strpljivi i prikriti svoje osjećaje. Još uvijek postoji šansa da će se stvar sama raspasti. Suprotstavljanje će samo povećati tvrdoglavost vašega sina."

"Do viđenja, gospodine Poirot", hladno je kazala. "Razočarana sam."

"Vrlo mi je žao, madame, što Vam ne mogu biti od pomoći. U teškom sam položaju. Vidite, lady Edgware mi je već učinila čast i savjetovala se sa mnom."

"Oh!, tako dakle." Njezin glas je rezao kao nož. "Vi ste u suparničkom timu."

Bez sumnje to objašnjava zašto lady Edgware još nije uhapšena zbog umorstva svoga supruga."

"Comment, madame la Duchesse?"

"Mislim da ste čuli što sam rekla. Zašto je još nisu uhapsili? Bila je tamo one večeri. Vidjeli su gdje ulazi u kuću - kako ulazi u njegovu sobu. Nitko mu se drugi nije približio a pronašli su ga mrtvoga? Unatoč tome još nije uhapšena! Naša policija je sigurno korumpirana u potpunosti."

Drhtavim rukama je popravila šal oko svoga vrata te s najmanjim mogućim naklonom izjurila iz sobe.

"Uh!", rekao sam. "Kakva narav! Unatoč tome divim joj se, a vi?"

"Zato što želi urediti cijeli svemir po svojem mišljenju?"

"Pa, samo želi ono što je najbolje za svoga sina."

Poirot je kimnuo glavom.

"To je istina Hastings, ali da li bi stvarno bilo tako loše za vojvodu da oženi Jane Wilkinson?"

"Zašto, Vi mislite da ona nije stvarno u njega zaljubljena?"

"Vjerojatno nije. Sasvim sigurno nije. Ali ona je zaljubljena u njegov status."

Pažljivo će igrati svoju ulogu. Ona je izuzetno lijepa žena i vrlo ambiciozna. To i nije tako loše. Vojvoda se mogao vrlo lako oženiti mladom djevojkom iz svoje klase koja bi ga prihvatila iz istog razloga - ali o tome nitko ne bi govorio."

"To je istina, ali-"

"Uzmimo naprimjer da se oženio djevojkom koja ga strastveno voli, kakva je prednost toga? Često sam primijetio da je velika nesreća kada se muškarac oženi damom koja ga voli. Ona pravi ljubomorne scene, izvrgava ga ruglu, traži svu njegovu pažnju i vrijeme. Ah! non, nije sve ružičasto."

"Poirot", kazao sam "vi ste neizlječivi stari cinik."

"Mais non+mais non, samo razmišljam. Vidite, ja sam u stvari na strani dobre mamice."

Nisam se mogao suzdržati od smijanja kada sam čuo na koji način on opisuje oholu vojvotkinju.

Poirot je ostao sasvim ozbiljan.

"Ne biste se trebali smijati. Od velike važnosti je sve ovo. Moram razmišljati.

Moram mnogo razmišljati."

"Ne vidim što možete učiniti u svezi ovoga", kazao sam.

Poirot nije obraćao pažnju.

"Da li ste primijetili Hastings, kako je vojvotkinja dobro obaviještena? I kako osvetoljubiva. Ona zna za sve dokaze koji postoje protiv Jane Wilkinson."

"Slučaj za tužioca, ali ne i za obranu", rekao sam smijući se.

"Kako je ona to sve saznala?"

"Jane je kazala vojvodi. Vojvoda je rekao njoj", predložio sam.

"Da, to je moguće. Ipak imam-"

Zazvonio je telefon. Odgovorio sam.

Moja uloga se sastojala od toga da sam u različitim razmacima govorio da.

Konačno sam spustio slušalicu i uzbuđeno se okrenuo prema Poirotu.

"To je bio Japp. Prvo, hvali vas na sva usta. Drugo, došao je telegram iz Amerike. Treće, našao je vozača taksija. Četvrto, volio bi da ga posjetimo i čujemo što će kazati vozač. Peto, opet vas hvali i govori kako je on cijelo vrijeme znao da ste pogodili bit cijele stvari kada ste tvrdili da postoji misteriozni čovjek u pozadini svega ovoga! Propustio sam ga obavijestiti da smo upravo imali posjetioca koji tvrdi da je policija podmićena."

"Dakle, Japp je napokon uvjeren", promumljao je Poirot. "Čudnovato kako je teorija o čovjeku iz pozadine potvrđena baš u trenutku kada sam se naginjao prema drugoj mogućoj teoriji."

"Kakvoj teoriji?"

"Teoriji da motiv za ubojstvo možda nije imao ništa sa samim lordom Edgwareom. Zamislite nekoga tko je mrzio Jane Wilkinson, mrzio je toliko da bi je čak dali objesiti zbog ubojstva. C'est une idee, cal"

Uzdahnuo je a onda ustajući rekao:

"Hajde Hastings, idemo čuti što nam Japp ima reći."

20. Vozač taksija

Pronašli smo Jappa kako ispituje starijeg čovjeka čupavih brkova s naočalama.

Njegov glas je bio promukao i samosažalij evaj ući.

"Ah! Tu ste", rekao je Japp. "Dakle stvari idu svojim tijekom. Ovaj je čovjek - zove se Jobson - pokupio dvoje ljudi u Long Acreu u noći 29. lipnja."

"To je točno", suglasio se Jobson promuklo. "Bila je to noć s mjesecom i zvijezdama. Mlada dama i gospodin stajali su pored željezničke stanice te su me zaustavili."

"Jesu li bili u večernjim odijelima?"

"Da, gospodin je nosio bijeli prsluk a mlada dama je bila sva u bijelom sa pticama izvezenima na haljini. Pretpostavljam kako su izašli iz Royal Opere."

"U koliko je to bilo sati?"

"Malo prije 23 sata."

"Dakle, što je bilo poslije toga?"

"Rekli su mi da idem u Regent Gate - reći će mi koja kuća kada stignemo na odredište. Također su mi rekli da budem brz. Ljudi to uvijek kažu. Kao da vi želite tumarati uokolo. Što prije dođete do cilja i dobijete novu mušteriju bolje za vas. O tome nikada i ne razmišljate. I u slučaju nezgode vi ćete biti okrivljeni za opasnu vožnju!"

"Prekinite", rekao je Japp nestrpljivo. "Taj put nije bilo nezgode, zar ne?"

"N-ne", kao da je nerado izustio svoju tvrdnju o takvom događaju. "Ne, da budem precizan, nije bilo nesreće. Dakle stigao sam u Regent Gate za manje od sedam minuta; tada je gospodin zakucao po staklu i ja sam stao. To je bilo oko broja 8. Potom su gospodin i dama izašli vani. Gospodin je stajao na mjestu i rekao mi da učinim isto. Dama je prešla cestu te počela hodati unatrag duž kuća na drugoj strani. Gospodin je stajao pored taksija - stajao je na kolniku okrenut leđima k meni pazeći na damu. Imao je ruke u džepovima. Nakon otprilike 5 minuta čuo sam ga kako nešto govori - bio je to uzvik ispod glasa a potom je i on otišao. Gledao sam ga jer nisam želio biti prevaren. Prije mi se to događalo pa sam ga pratio pogledom ovoga puta. On se popeo stepenicama u jednu kuću s druge strane ceste i ušao unutra."

"Da li je gurnuo vrata za ući?"

"Ne, imao je ključ od brave."

"Koji je bio kućni broj?"

"Mislim da je bio 17 ili 19. Doimalo mi se čudnim da mi je naređeno sjediti i čekati. Stoga sam i nastavio gledati. Oko 5 minuta poslije on i mlada dama izašli su zajedno vani. Ušli su natrag u taksi i rekli mi da vozim ponovno u Covent Garden Opera House. Zaustavili su me upravo prije nego sam došao tamo i platili mi vozarinu. Primjereno su mi platili, mogu to reći. Ipak izgleda kako sam upao u poteškoće u svezi toga."

"U pravu ste", rekao je Japp. "Samo bacite oko na ove slike i recite mi da li je mlada dama među njima."

Bilo je tu 5-6 slika prilično sličnih. Pogledao sam sa zanimanjem preko njegovog ramena.

"To je bila ona", rekao je Jobson. Odlučno je uperio prst na jednu od slika Geraldine Marsh u večernjem odijelu.

"Jeste li sigurni?"

"Sasvim siguran. Bila je bljedunjava i tamne kose."

"Sada ćemo potražiti muškarca."

Još jedan snop slika bio mu je uručen.

Pažljivo ih je gledao i potom protresao glavom.

"Pa, ne bih mogao kazati - nisam siguran. Jedna od ove dvije mogla bi biti njegova."

Fotografije su uključivale i one Ronalda Marsha ali ih Jobson nije izabrao.

Umjesto toga je pokazao na dva druga muškarca slična po tipu Marshu."

Potom je Jobson otišao te je Japp bacio slike na stol.

"Dovoljno dobro. Da mi je barem dobiti jasniju identifikaciju njegova lordstva.

Naravno, to je stara fotografija od prije sedam ili osam godina. Jedina koju sam uspio pronaći. Da, volio bih jasniju identifikaciju, iako je slučaj dovoljno jasan.

Pucanj puške i ode nekoliko alibija. Razborito od vas da ste mislili na to gospodine Poirot."

Poirot je izgledao skromno.

"Kada sam saznao da su ona i njezina rodica bile zajedno u operi učinilo mi se mogućim kako su možda bile zajedno za vrijeme jedne od pauza, naravno kako bi društvo s kim su bile pretpostavilo kako nisu napustile operu. Ali stanka od 30 minuta vam daje dovoljno vremena da odete i vratite se iz Regent Gatea. U trenutku kada je novi lord Edgware uložio toliko napora da naglasi svoj alibi bio sam uvjeren kako s time nešto nije u redu."

"Vi ste vrlo sumnjičav čovjek, zar ne?" rekao je Japp odano. "Pa, skoro ste blizu. U ovakvom svijetu ne možete biti odveć sumnjičavi. Njegovo visočanstvo je naš čovjek, zar ne. Pogledajte ovo."

Izvadio je papir.

"Brzovjav iz New Yorka. Povezali su se s gospođicom Lucie Adams. Pismo je jutros bilo u pošti i njoj je dostavljeno. Nije bila voljna dati nam original osim ako nije apsolutno neophodno ali je voljno dopustila policajcu da ga prepíše i pošalje nam ga brzovjavom. Sada je pismo tu i takvo je baš kao što smo se i mogli nadati."

Poirot je uzeo brzovjav s velikim zanimanjem. Čitao sam ga preko njegova ramena.

Tekst koji slijedi upućen je Lucie Adams a datiranje 29. lipnja, adresa pošiljaoca je Rosedow Mansions 8, London, S. W.3.

Počinje ovako:

Najdraža sestrice, izvinjavam se što sam napisala onako površno pismo prošli tjedan ali imala sam dosta posla i stvari za koje sam se morala pobrinuti. Pa, draga moja, bio je to pravi uspjeh! Odlične kritike, dobra prodaja karata i svi vrlo ljubazni. Imam ovdje neke stvarno dobre prijatelje i sljedeće godine mislim zakupiti kazalište na dva mjeseca. Skeč sa ruskom plesačicom je prošao vrlo dobro, kao i onaj s Amerikankom u Parizu. Mislim da su još uvijek najomiljenije scene iz Hotela za strance. Tako sam uzbuđena da jedva znam što pišem, a vidjet ćeš uskoro i zašto, ali ti prvo moram napisati što su ljudi rekli. Gospodin Hogsheimer je bio izuzetno ljubazan i pozvat će me na ručak kako bih upoznala sir Montagu Cornera, koji mi može mnogo pomoći. Prije neku večer sam upoznala Jane Wilkinson i ona je bila vrlo draga kada je govorila o mom nastupu i mojoj imitaciji nje a to me vraća na ono što sam ti htjela reći. Nije mi baš draga jer sam u posljednje vrijeme čula dosta o njoj od nekoga koga poznajem. Mislim da se ponijela surovo i nepošteno - ali neću sada o tome. Znaš li da je ona u stvari lađu Edgware? Dosta sam u posljednje vrijeme čula i o njemu.

On nije ništa bolji, kažem ti. Prema svom nećaku kapetanu Marshu, već sam ti ga spominjala, ponio se vrlo sramotno - bukvalno ga je izbacio iz kuće i ukinuo njegov dohodak. Sve mi je ispričao i zbilja mi ga je žao. Rekao je da mu se zbilja sviđa moja predstava. "Vjerujem da bi se svidjela čak i lordu Edgwareu. Da li bi učinila nešto za okladu?" Nasmijala sam se i kazala: "Koliko plaćate?" Lucie, draga moja, odgovor mi je uzeo dah. Deset tisuća dolara. Deset tisuća dolara, zamisli - samo da bi nekome pomogla da dobije glupu okladu. "Za tu ću se svotu" odgovorila sam, "našaliti s Kraljem u palači Buckingham i riskirati lese majeste." Tada smo skupa razradili detalje.

Reći ću ti sve o tome sljedeći tjedan da li su me prepoznali ili ne. U bilo kojem slučaju, ako me prepoznaju ili ne, dobit ću deset tisuća dolara. Oh! Dragi Lucie, sestrice, što će nam to značiti. Nemam vremena da ti i dalje pišem - upravo idem uraditi svoju "prijevaru". Šaljem ti svoju ljubav, mala moja sestrice.

Tvoja Carlotta

Poirot je pustio pismo. Pogodilo ga je, mogao sam to uočiti.

Japp je, međutim, reagirao potpuno drukčije.

"Imamo ga", rekao je Japp radosno.

"Da", kazao je Poirot.

Glas mu je bio tvrd i hladan.

Japp ga je radoznavo pogledao.

"Sto je bilo, gospodine Poirot?"

"Ništa", kazao je Poirot. "Samo sve nije baš onako kao što sam očekivao. I to je sve."

Izgledao je vrlo nesretno.

"Ipak izgleda da je tako", rekao je sebi u bradu. "Da, mora da je tako."

"Naravno da je tako, pa sami ste cijelo vrijeme to i govorili!"

"Ne, ne. Niste me dobro razumjeli."

"Niste li govorili da u pozadini stoji netko tko je djevojku navukao to naivno učiniti?"

"Da, da."

"Pa, što onda još želite?"

Poirot je uzdahnuo i nije ništa rekao.

"Zbilja ste nešto posebno. Nikada vas ništa ne zadovolji. Ja vam kažem da smo imali sreću što je djevojka napisala ovo pismo."

Poirot se složio energičniji nego se do tada i pokazivao.

"Mais oui, to ubojica nije očekivao. Kada je gospođica Adams prihvatila deset tisuća dolara potpisala je svoju smrtnu presudu. Ubojica je mislio da je poduzeo sve korake predostrožnosti - a u potpunoj naivnosti ona ga je ipak nadmudrila.

Mrtvi govore. Da, ponekad i mrtvi govore."

"Nikada nisam ni mislio da je ona to sama učinila", rekao je Japp a da nije niti pocrvenio.

"Ne, ne", odsutno je kazao Poirot.

"Pa, moram nastaviti."

"Vi ćete uhititi kapetana Marsha - lorda Edgwarea, to jest."

"Zašto ne? Slučaj protiv njega izgleda dokazan bez ikakve sumnje."

"Istina."

"Izgledate vrlo razočarani zbog toga, gospodine Poirot. U suštini, vi volite kada su stvari komplicirane. Ovdje je upravo potvrđena vaša teorija pa vas čak ni to ne čini zadovoljnim. Vidite li koju manu u dokazima koje posjedujemo?"

Poirot je zatresao glavom.

"Da li je gospođica Marsh bila suučesnik ili ne, to ne znam", rekao je Japp.

"Izgleda kao da je morala znati, budući je pošla s njim iz opere. Ako nije, zašto ju je poveo sa sobom? Pa, čut ćemo što oboje imaju reći."

"Smijem li biti prisutan?"

Poirot je govorio gotovo skromno.

"Naravno da smijete. Vama dugujem tu ideju!"

Uzeo je telegram sa stola.

Povukao sam Poirota na stranu.

"Što nije u redu Poirot?"

"Vrlo sam nesretan, Hastings. Ovo naizgled sve teče glatko ali nešto nije u redu. Negdje ovdje postoji činjenica koja nam je pobjegla. Sve se lijepo složilo jedno s drugim, a ipak moj prijatelju, nešto nije u redu."

Nisam znao što bih rekao.

21. Ronaldova priča

Teško mi je bilo shvatiti Poirotov stav. Zsigurno je on sve to vrijeme predviđao?

Cijelim putem u Regent Gateu sjedio je smeten i namršten ne obraćajući pažnju na Jappovu samohvalu.

Na kraju je s uzdahom prekinuo sanjarenje.

"U svakom slučaju" promrmljao je "možemo vidjeti što on ima reći."

"Skoro ništa ukoliko je pametan", rekao je Japp. "Postoji veliki broj ljudi koji su sami sebe osudili na vješanje time što su bili previše žurni u davanju izjava.

Dakle nitko ne može reći kako ih mi ne upozoravamo! Sve je pošteno i jasno. Što su oni krivlji to su uznemireniji pa sviraju laži koje su smislili kako bi se opravdali. Oni ne znaju da laži najprije moraju podastrijeti svom odvjetniku."

Uzdahnuo je i rekao:

"Odvjetnici i mrtvozornici su najgori policijski neprijatelji. Mnogo puta se dogodilo da bi mrtvozornik pobrkao savršeno čist slučaj zavlčeći ga i dopuštajući krivoj strani da se izvuče. Pretpostavljam da odvjetnicima ne možete previše prigovarati. Oni su plaćeni za njihovo nepoštenje i izvrtanje stvari na ovaj ili pak onaj način."

Prilikom dolaska u Regent Gate otkrili smo da je naš svadljivac kod kuće.

Obitelj je još bila za stolom za objed. Japp je ponudio zahtjev da razgovara nasamo s lordom Edgwareom. Otrpatili su nas do knjižnice.

Uskoro nam se pridružio mladi lord. Na licu je imao bezbrižan osmijeh koji je ubrzo nestao kada nas je pogledao. Usne su mu se stisle.

"Zdravo inspektore", rekao je. "U svezi čega je sve ovo?"

Japp je rekao što je imao u klasičnom stilu.

"Dakle to je to, zar ne?" rekao je Ronald.

Povukao je stolicu prema sebi i sjeo. Izvadio je i kutiju s cigaretama.

"Mislim inspektore da bih volio dati izjavu."

"Kako god Vi želite gospodine."

"Znači da je to prokleta blesavo s moje strane. Svejedno, mislim da hoću.

"Nemam razloga da se bojim istine", kako heroji u knjigama uvijek kažu.

Japp nije ništa kazao. Njegovo lice je ostalo bezizražajno.

"Tu imamo maleni lijepi stol i stolicu", nastavio je dalje mladić. "Vaš ljubimac može sjesti i stenografski sve zapisati."

Mislim kako Japp nije navikao da netko tako pažljivo prati sve njegove pripreme. Prijedlog lorda Edgwarea bio je prihvaćen.

"Da započnemo", rekao je mladić. "Nisam baš toliko glup pa pretpostavljam da je moj alibi propao. Nestao je u dimu. Napustio je korisne Dortheimerove.

Pretpostavljam da vam je taksist nešto rekao?"

"Poznato nam je vaše kretanje te večeri", rekao je Japp ukočeno.

"Zadivljen sam Scotland Yardom. Svejedno, znate, da sam planirao počiniti zločin ne bih iznajmio taksi i odvezao se na mjesto zločina ostavljajući pritom taksistu da me očekuje. Da li ste promislili o tom? Ah! Vidim da gospodin Poirot jest."

"Promislio sam na to, da", rekao je Poirot.

"To nije način na koji se izvršava promišljeni zločin", kazao je Ronald. "Stavite crvene brkove i naočale s debelim okvirom, odvezite se do sljedeće ulice i onda platite taksistu.

Idite željeznicom - pa, neću ulaziti u sve to. Moj odvjetnik, uz honorare od nekoliko tisuća gineja uradit će to puno bolje od mene. Naravno, vidim kakav je odgovor. Zločin je bio iznenadni impuls. Bio sam tamo, čekajući u taksiju itd., itd.

Onda mi padne napamet "sada, stari moj, idi i učini to".

Pa, sada ću vam reći istinu. Trebao mi je novac. To je najjasnije što mogu reći.

Moglo bi se reći da sam bio očajan. Morao sam ga nabaviti do sljedećega dana ili odustati od svega. Probao sam sa svojim stricem. Znam da me nije nimalo volio, ali sam pomislio da mu je možda stalo do časti njegova imena. Muškarci srednjih godina su ponekad takvi. Moj se stric pokazao takvim u svome cinizmu i nezainteresiranosti.

Izgledalo je kao da ću morati stisnuti zube i podnijeti što slijedi. Imao sam namjeru pokušati posuditi od Dortheimerovih, ali sam znao da nema nade. A nisam se mogao oženiti njegovom kćerkom. Ona je i tako previše mudra da bi se udala za mene. Potom sam slučajno sreo rodicu u operi. Ne srećem je često ali je ona uvijek bila pristojno dijete kada smo živjeli zajedno. Rekao sam joj o čemu se radi. Nešto je prethodno čula od svog oca a potom je i pokazala svoju odvažnost. Predložila je da uzmem njezine bisere. Pripadali su njezinoj majci."

Zastao je. Osjetilo se nešto poput prave emocije u njegovu glasu. Ili je on glumio bolje nego što sam mogao vjerovati.

"Dakle - prihvatio sam blagoslovljenu ponudu djevojke. Mogao sam za njih posuditi novac koji mi je trebao i zakleo sam se da ću joj to vratiti makar značilo da moram početi raditi. No biseri su bili kod kuće u Regent Gateu. Odlučili smo da je najbolje otići tamo i odmah ih uzeti. Uskočili smo u taksi i otišli."

"Zamolili smo vozača da stane s druge strane ceste u slučaju da bilo tko začuje kako se taksi parkira ispred njihovih vrata. Geraldine je izašla i prešla na drugu stranu ceste. Sa sobom je imala ključ. Ona je trebala potihom ući, uzeti bisere i donijeti ih meni. Nije očekivala susresti nikoga osim možda služavke.

Gospođica Carroll, sekretarica moga strica običavala je ići u krevet oko 21.30.

Moj stric bi trebao vjerojatno biti u knjižnici."

"Tako je Dina otišla. Ja sam stajao na kolniku pušeci cigaretu. Svakih nekoliko trenutaka gledao sam prema kući kako bi je opazio da se vraća. A sada dolazim do onoga dijela priče u koji možete vjerovati ili ne, kako želite. Čovjek me zaobišao na kolniku. Okrenuo sam se vidjeti gdje on ide. Na moje iznenađenje krenuo je prema gore i ušao u broj 17. Barem sam pomislio kako je to bio broj 17 ali naravno, bio sam malo udaljen. To me iznenadilo iz dva razloga. Jedan je bio taj da je muškarac ušao unutra pomoću ključa, a drugi je bio da sam u njemu prepoznao poznatoga glumca."

"Bio sam tako iznenađen da sam odlučio bolje pogledati o čemu se radi.

Slučajno sam imao svoj ključ od broja 17 u džepu. Izgubio sam ga ili sam mislio da sam ga izgubio prije 3 godine, slučajno sam ga otkrio prije nekoliko dana i naumio ga vratiti stricu toga jutra. Kako bilo, u jeku naše diskusije to sam zaboravio učiniti. Premjestio sam ga s ostalim stvarima kada sam se presvlačio."

"Rekavši taksistu da pričekam, dugim sam korakom žurno odjurio uzduž kolnika, prešao cestu, otišao uza stepenice broja 17 te otvorio vrata mojim ključem.

Hodnik je bio prazan. Nije bilo znakova niti jednog posjetitelja koji je upravo došao. Zastao sam nakratko gledajući oko sebe. Potom sam otišao prema vratima knjižnice. Možda je onaj čovjek bio unutra s mojim stricem. Da je bilo tako trebao sam čuti mrmorenje glasova. Stajao sam ispred vrata knjižnice ali ništa nisam čuo."

"Iznenada sam se osjetio kao bijednik. Naravno da je čovjek sigurno otišao u drugu kuću - vjerojatno u onu kuću iza. Regent Gate je prilično loše osvijetljen u noći. Samo sam od sebe načinio pravu budalu. Stvarno nisam mogao shvatiti što me to bilo obuzelo pa sam išao pratiti toga čovjeka. Zbog njega sam završio tu, a kakav bih glupan izgledao kada bi moj stric odjednom izašao iz biblioteke i našao me ovdje. Uvalio bih Geraldine u nevolju i sve bih uznemirio. Sve to zato što me nešto u ponašanju onoga čovjeka nagnalo da pomislim kako on upravo radi nešto što nije htio da se sazna. Na sreću nitko me nije tu 'ulovio'. Sigurno sam otišao što sam brže mogao.

Na vrhovima prstiju vratio sam se nazad do ulaznih vrata a u istom trenutku Geraldine je sišla niz stepenice s biserima u svojim rukama.

Ona se stvarno prepala kada me ugledala, naravno. Prvo sam je izvukao iz kuće a onda sve objasnio."

Tu je zastao.

"Požurili smo natrag u operu. Stigli smo upravo kada se dizala zavjesa. Nitko nije posumnjao da smo bili odsutni. Bila je topla noć i nekoliko ljudi je izašlo vani uhvatiti svježega zraka."

Zastao je.

"Znam što ćete reći: zašto vam ovo nisam odmah rekao? Sada ću vam kazati kako je bilo: da li biste vi s motivom za umorstvo koji se vidi iz daljine, mirne duše priznali da ste u suštini bili na mjestu gdje je ubojstvo počinjeno baš te noći?"

Iskreno, prepao sam se! Čak da nam se i povjeravalo, bilo bi mnogo briga za mene i za Geraldine. Mi nemamo ništa s umorstvom, ništa nismo vidjeli, ništa nismo čuli. Očigledno, pomislio sam, to je učinila tetka Jane. Pa, zašto umiješati samoga sebe? Rekao sam Vam o svađi i o tome kako mi je nedostajalo novca jer sam znao da ćete to 'iskopati'. Da sam pokušao to prikriti vi biste postali još sumnjičaviji pa bi pobliže ispitali moj alibi. Kako je bilo, mislio sam ako vam dam toliko informacija one će vas na neki način skoro hipnotizirati da mislite kako je sve u redu. Znam da su Dortheimersovi iskreno uvjereni da sam bio cijelo vrijeme u Covent Gardenu. Nije im bilo sumnjivo što sam proveo jednu pauzu sa svojom rođakinjom. Ona je uvijek mogla reći da je bila tamo sa mnom i da nismo napuštali operu."

"Gospođica Marsh se složila s ovim - prikrićem?"

"Da. Čim sam primio vijest stupio sam s njom u kontakt i upozorio je da ni slučajno ne govori o našem izletu ovdje prošle noći. Ona je bila sa mnom, a ja s njom za vrijeme posljednje pauze. Malo smo pričali na ulici i to je sve."

Zastao je.

"Znam da izgleda neprimjereno izaći sa svim ovim nakon svega. Ali priča je istinita. Dat ću vam ime i adresu čovjeka koji mi je jutros posudio gotovinu za Geraldinine bisere. A ako pitate nju, potvrdit će svaku moju riječ."

Zavalio se u svoju stolicu i pogledao u Jappa.

Japp je nastavio sjediti bez ikakvog izraza na licu.

"Rekli ste kako ste mislili da je Jane Wilkinson počinila umorstvo?"

"Pa, zar ne biste i Vi to pomislili? Poslije batlerove priče?"

"Što je s vašom okladom s gospođicom Adams?"

"Oklada s gospođicom Adams? Sa Carlottom Adams, mislite? Kakve ona ima veze s ovim?"

"Poričete li da ste joj ponudili sumu od deset tisuća dolara kako bi u kući te večeri odglumila gospođicu Jane Wilkinson?"

Ronald je zurio.

"Ponudio joj deset tisuća dolara? Glupost. Netko se s vama našalio. Da li ona tako kaže? Oh! Zaboga - zaboravio sam, ona je mrtva, zar ne?"

"Da", tiho je rekao Poirot. "Ona je mrtva."

Ronald nas je gledao. Prije je bio debonair. Sada mu je lice problijedilo. Oči su mu izgledale uplašeno.

"Ne razumijem ništa od ovoga", kazao je. "Istina je ovo što sam vam rekao."

Pretpostavljam da mi ne vjerujete - nitko od vas."

A onda, na moje iznenađenje, istupio je Poirot.

"Da", kazao je. "Ja Vam vjerujem."

22. Čudno ponašanje Hercula Poirota

Bili smo u svojim sobama.

"Što zaboga -", počeo sam.

Poirot me zaustavio svojim najekstravagantnijim pokretom od bilo kojega koji sam do sada vidio da čini. Obje ruke vrtjele su se u zraku.

"Molim vas, Hastings! Ne sada. Ne sada."

Izgovarajući to ščepao je svoj šešir, nabio ga na glavu kao da nikada nije čuo za red i metodu, te izjurio bezglavo iz sobe. Još se nije bio vratio kada se, otprilike sat kasnije, pojavio Japp.

"Čovječuljak je negdje izašao?", raspitivao se.

Kimnuo sam.

Japp je utonuo u stolicu. Obrisao je čelo maramicom. Danje bio topao.

"Koji ga je vrag obuzeo?", upitao je. "Kažem vam, kapetane Hastings, mogli ste me srušiti na pod dodirrom pera kada je prišao čovjeku i rekao: Ja vam vjerujem.

Tako mi svega, kao da je nastupao u romantičnoj melodrami. Ne razumijem."

Ni ja nisam razumio, a tako sam i rekao.

"A onda je izjurio iz kuće", rekao je Japp.

"Što Vam je kazao o tome?"

"Ništa", odgovorio sam.

"Baš ništa?"

"Apsolutno ništa. Kada sam htio s njim razgovarati, odgurnuo me u stranu.

Pomislio sam da je najbolje ostaviti ga na miru. Kada smo se vratili kući počeo sam ga ispitivati. Mahnuo je rukama, zgrabio je šešir i ponovno izjurio."

Pogledali smo jedan u drugoga.

Japp se značajno potapšao po čelu.

"Mora biti malo ..", rekao je.

Za promjenu, bio sam voljan složiti se s njim. Japp je često prije znao natuknuti da je Poirot bio, kako on kaže pomaknut. Tada on jednostavno nije razumio na što je Poirot ciljao. U ovom slučaju, bio sam prisiljen priznati, ja nisam mogao razumjeti Poirotovo stajalište. Ako nije bio pomaknut, u svakom slučaju je bio vrlo promjenjiv. Upravo je njegova teorija bila trijumfalno potvrđena a on se odmah vratio na posao.

To je bilo dovoljno da obeshrabri i uznemiri njegove najodanije navijače.

Pretresao sam glavom obeshrabreno.

"Oduvijek je bio pomalo čudan", rekao je Japp. "Ima svoj poseban način gledanja na stvari - vrlo čudan način. On je neka vrsta genija, priznajem. Ali uvijek kažu da su geniji vrlo blizu granice te mogu skliznuti bilo kada. Njemu je

oduvijek bilo draže da su stvari kompliciranije. Jednostavan slučaj nikada mu nije bio i dovoljno dobar. Ne, to mora biti mučenje. Udaljio se od stvarnog života. Igra svoju igru. Kao stara dama kad igra pasijans. Ukoliko se karte ne poslože, ona vara. S njim je obrnuto. Ukoliko se sve rješava suviše lako onda on vara kako bi otežao stvari! Tako ja gledam na to."

Bilo mi je teško odgovoriti mu. Također sam smatrao Poirotovo ponašanje neuračunljivim. A kako sam bio toliko vezan za moga čudnog malog prijatelja to me brinulo više nego što sam želio izraziti.

Usred sumorne tišine Poirot je ušetao u sobu.

Bio sam sretan što sam ga mogao vidjeti sasvim smirenoga.

Vrlo pažljivo je skinuo šešir, stavio ga svojim štapom na stol i sjeo u svoju uobičajenu stolicu.

"Vi ste ovdje moj dragi Japp. Drago mi je. Bilo mi je na pameti da vas moram što prije vidjeti."

Japp ga je pogledao ne odgovarajući. On je vidio kako je to samo početak.

Čekao je na Poirota da se sam izjasni.

To je moj prijatelj i napravio, govoreći polagano i pažljivo.

"Ecoutez Japp. Nismo u pravu. Svi mi nismo u pravu. Žalim što moram priznati ali smo načinili pogrešku."

"To je u redu", rekao je Japp samouvjereno.

"Ali to nije u redu. To je bijedno. Žalosti me do srca."

"Ne smijete biti žalosni zbog toga mladića. On zaslužuje sve što je dobio."

"Nisam žalostan zbog njega - već zbog vas."

"Zbog mene? Ne trebate se brinuti za mene."

"Ali ja se brinem. Gledajući vas mislim na to tko vas je tako usmjerio? Bio je to Hercule Poirot. Mais oui ja sam vas poslao na taj trag. Usmjerio sam vašu pažnju na Carlottu Adams, spomenuo sam vam slučaj pisma za Ameriku. Svaki korak na putu, ja sam vas usmjerio!"

"Svejedno sam morao do toga doći", hladno je rekao Japp. "Bili ste malo ispred mene, to je sve."

"Ćela ce peut. No to me ne tješi. Ukoliko nastane šteta - ukoliko izgubite ugled zbog toga što slušate moje male ideje - gorko ću sebe kriviti."

Japp je samo izgledao kao da se zabavlja. Mislim da je on pripisivao Poirotu motive koji nisu bili odveć čisti. On je smatrao da mu je Poirot zamjerio slavu koja je proizišla iz uspješnog razjašnjenja cijele stvari.

"Ništa se ne brinite", on je rekao. "Neću zaboraviti obznaniti kako vam nešto dugujem u ovome poslu."

Namignuo mi je.

"Oh!, to uopće nije to." Poirot je 'škljocnuo' nestrpljivo jezikom. "Ne želim nikakvo priznanje. A štoviše govorim vam da neće biti priznanja. Sebi ste pripremili fijasko i ja Hercule Poirot sam uzrok tomu."

Iznenada na Poirotov izraz sjete Japp je uzviknuo smijući se. Poirot je izgledao uvrijeđeno.

"Ispričavam se gospodine Poirot." Obrisao je svoje oči. "Ali vi ste izgledali čitavomu svijetu poput patke koja umire u oluji. Zaboravimo na sve ovo. Spreman sam prebaciti slavu ili krivnju za ovaj posao. To će dignuti veliku buku - u pravu ste što se toga tiče. Iznijet ću sve kako bih osigurao da ga kazne. Može se dogoditi da će pametni odvjetnik izbaviti njegovo lordstvo iz nevolje - nikad se ne zna - s porotom. Ali čak ni tada mi to neće štetiti. Bit će opće

poznato da smo uhvatili pravog čovjeka čak i ako ga ne osude. Pa ako nekim slučajem treća služavka dobije napade histerije i prizna da je ona to učinila - progutat ću svoj lijek i neću prigovarati kako ste me vi odveli krivim putem. To je u redu."

Poirot je piljio u njega i blago i tužno.

"Vi imate sigurnost - uvijek samosvijest! Vi nikada ne stanete i sebi kažete - da li je to moguće? Vi nikada ne sumnjate - ili se pitate. Nikada ne pomislite: to je prelagano!"

"Možete se kladiti životom da se ne pitam. Ispričajte me što tako govorim ali baš je to mjesto gdje vi svaki put skrećete s puta. Zašto slučaj ne bi bio jednostavan? Koje je zlo u tome ako je stvar lagana?"

Poirot ga je pogledao, uzdahnuo, napola zabacio svoje ruke i potom protresao glavom.

"C'estfini Ništa više neću reći."

"Izvršno", rekao je srdačno Japp. "Sada se vratimo na početak. Vi biste voljeli saznati što sam radio?"

"Uvjeravam vas."

"Vidio sam uzoritu Geraldine i njezina se priča točno slagala s pričom njegovoga lordstva. Možda su oni oboje u tome zajedno ali ja smatram da nisu.

Po mome mišljenju on ju je prevario - on joj se i tako puno sviđa. Teško je prihvatila saznanje o njegovome uhićenju."

"Doista? A kako ga je prihvatila tajnica - gospođica Carroll?"

"Pretpostavljam da nije bila previše iznenađena. Dakako, to je samo moje gledište."

"A što je s biserima?", upitao sam. "Da li je taj dio priče bio istinit?"

"Sasvim. Dobio je za njih novac rano sljedećega jutra. Ali mislim da se to ne tiče glavne stvari. Kako ja to vidim, plan se stvorio u njegovoj glavi kada je sreo rođakinju u operi. Pojavio se u bljesku. Bio je očajan - ovdje je bio izlaz.

Pretpostavljam da je o nečemu sličnom prethodno razmišljao - zato je sa sobom i ponio ključ. Ne vjerujem u priču da se toga iznenada sjetio. Dakle, dok je pričao sa svojom rođicom shvatio je da će njezinim uključivanjem dobiti za sebe dodatnu sigurnost. Igra na njezine osjećaje, cilja na bisere, ona prihvaća te odlaze skupa. Čim je ona ušla u kuću, on je prati i odlazi u knjižnicu. Možda je lord drijemao u svojoj stolici. Kako bilo u dvije sekunde on je obavio svoje i ponovno izašao. Smatram kako nije planirao da ga djevojka uhvati u kući. Računao je na to da će ga zateći gdje hoda gore dolje blizu taksija. I mislim kako nije bilo predviđeno da ga vozač taksija vidi da ulazi u kuću. Dojam je trebao biti da je on pušeći hodao gore dolje dok je čekao djevojku. Sjetite se da je taksi bio okrenut u suprotnom pravcu.

Naravno, sljedećega jutra morao je založiti bisere. Još uvijek mora izgledati kao da mu treba novac. Kada je čuo za zločin, preplašio je djevojku kako bi ona prikrla njihov posjet kući. Reći će da su pauzu proveli zajedno u operi."

"Zašto onda tako nisu i učinili?", oštro je upitao Poirot.

Japp je slegnuo ramenima.

"Promijenio je mišljenje ili je prosudio kako ona neće moći to izvesti do kraja.

Djevojka je vrlo nervozna."

"Da", kazao je zamišljeno Poirot "ona je nervozan tip."

Poslije nekoliko minuta je rekao:

"Zar vam se ne čini da bi kapetanu Marshu bilo jednostavnije i lakše samom napustiti operu za vrijeme pauze. Mogao je tiho ući svojim ključem, ubiti strica i vratiti se u operu umjesto da ga vani čeka taksi a svaki trenutak će niza stepenice sići nervozna djevojka koja može izgubiti glavu i odati ga."

Japp se nacerio.

"To bi uradili Vi ili ja. Ali mi smo malčice pametniji nego kapetan Ronald Marsh."

"Nisam baš tako siguran. On izgleda inteligentno."

"Ali ne toliko inteligentno kao gospodin Hercule Poirot! Ma dajte, siguran sam u to!" Japp se nasmijao.

Poirot ga je hladno pogledao.

"Ako on nije kriv zašto je nagovorio gospođicu Adams da se preruši?", nastavio je Japp. "Može postojati samo jedan razlog za to - da zaštiti pravoga zločinca."

"Tu se s Vama sasvim slažem."

"Pa, drago mi je da se u nečemu slažemo."

"Možda je on zbilja razgovarao s gospođicom Adams", razmišljao je Poirot. "A u stvari - ne, to je glupost."

Tada je, iznenada pogledavši Jappa, izbacio brzo pitanje.

"Kakva je vaša teorija o njezinoj smrti?"

Japp je pročistio grlo.

"Sklon sam vjerovati - nesretan slučaj. Priznajem, prikladna nesreća. Ne vidim kako je on s tim mogao išta imati. Njegov je alibi sasvim provjeren poslije opere."

Bio je u Sobranis s Dortheimerovima do jednoga sata iza ponoći. Mnogo prije toga ona je spavala u svomu krevetu. Ne, mislim da je riječ o vražjoj sreći koju zločinci ponekad imaju. U suprotnom, da se ta nesreća nije zbila smatram da je imao plan riješiti je se. Prvo ju je nasmrtno preplašio - kazao joj kako bi bila uhapšena zbog ubojstva ako prizna istinu. Onda ju je primirio s novom količinom novca."

"Da li Vam se čini -", Poirot je buljio ispred sebe.

"Da li Vam se čini kako bi gospođica Adams pustila objesiti drugu ženu kada je ona imala dokaze koji bi je mogli osloboditi?"

"Jane Wilkinson ne bi bila obješena. Dokazi sa zabave kod Montagu Cornera su bili prejak za to."

"Ali ubojica to nije znao. On bi morao računati na to da će Jane Wilkinson biti obješena te da će Carlotta Adams šutjeti."

"Vi volite pričati, zar ne, gospodine Poirot? I vi ste sada sasvim uvjereni da je Ronald Marsh dobar dječak koji ne može učiniti ništa pogrešno. Da li vjerujete u tu njegovu priču kako je vidio čovjeka gdje se potajno šulja u kuću?"

Poirot je slegnuo ramenima.

"Da li Vi znate što on kaže da je mislio tko je bio?"

"Možda mogu pogoditi."

"Kaže da misli kako je to bio filmska zvijezda Bryan Martin. Što mislite o tome? Čovjek koji nikada nije sreo lorda Edgwarea."

"Onda bi svakako bilo čudno kada bi netko vidio takvoga čovjeka gdje ulazi u kuću s ključem."

"Dajte!", rekao Japp, izražavajući tako nezadovoljstvo. "A sada pretpostavljam da će vas iznenaditi kada čujete da Bryan Martin te večeri nije bio u Londonu. Odveo je jednu mladu damu na večeru u Molesev. Nisu se vratili u London sve do ponoći."

"Ah!", blago je kazao Poirot. "Ne, nisam iznenađen. Da li je mlada dama također njegove profesije?"

"Ne. Djevojka koja vodi trgovinu šešira. U stvari, bila je to prijateljica gospođice Adams, gospođica Driver. Mislim da ćete se složiti da je njezino svjedočenje izvan svake sumnje."

"Ne osporavam to, prijatelju moj."

"U stvari, vi ste gotovi i znate to, stari moj", smijući se kazao je Japp. "To je bila izmišljena priča i to je to. Nitko nije ušao u broj 17... i nitko nije ušao u kuće s objiju strana - dakle što nam to govori? Da mladi lord laže."

Poirot je tužno zatresao glavom.

Japp je ustao ponovno dobro raspoložen.

"Znate da smo u pravu."

"Tko je D., Pariš, studeni?"

Japp je slegnuo ramenima.

"Stara priča, pretpostavljam. Zar djevojka ne može imati šest mjeseci star suvenir a da to nije povezano s ovim zločinom? Moramo imati nekakav osjećaj za mjeru."

"Prije šest mjeseci", promumljao je Poirot, pojavila se iznenadna svjetlost u njegovim očima. "Dieu, que je suis bête!"

"Što on govori?", raspitivao se Japp kod mene.

"Slušajte", Poirot je ustao i potapšao Jappa po prsima.

"Zašto sluškinja gospođice Adams nije prepoznala kutijicu? Zašto gospođica Driver nije prepoznala kutijicu?"

"Što Vi mislite?"

"Zato jer je kutijica bila nova! Bila joj je tek poklonjena. Pariz, studeni - to je sve u redu - nema sumnje kutijica je trebala biti suvenir. Ali njoj je poklonjena tada a ne onda. Tek je bila kupljena! Upravo kupljena! Preklinjem vas dobri moj Japp. To je prilika, sigurno prilika. Kupljena je ne ovdje nego u inozemstvu.

Vjerojatno u Parizu. Da je bila kupljena ovdje neki zlatar bi se bio javio. Bila je slikana i opisana u novinama. Da, da, Pariz. Možda neki drugi strani grad, ali ja mislim Pariz. Otkrijte to, molim vas. Raspitajte se. Želim - tako želim - saznati tko je taj tajanstveni D."

"Neće štetiti", dobrodušno je kazao Japp. "Ne mogu reći da sam vrlo uzbuđen što se toga tiče ali učinit ću što mogu. Što više znamo to bolje."

Radosno nam je kimnuo i otišao.

23. Pismo

"A sada", rekao je Poirot "idemo na ručak."

Provukao je svoju ruku ispod moje. Smiješio mi se.

"Nadam se."

Bilo mi je drago vidjeti ga opet oporavljenog iako nisam bio ništa manje uvjeren u krivnju mladog Ronalda. Smatrao sam kako je i Poirot sam došao do toga zaključka uvjeren Jappovim argumentima. Potraga za kupcem kutijice bila je, možda, posljednji pokušaj da spasi obraz.

U dobrom raspoloženju otišli smo skupa na ručak.

Pomalo me zabavilo kada sam za stolom na drugom kraju prostorije vidio Bryan Martina i Jenny Driver gdje zajedno ručaju. Prisjećajući se onoga što je Japp kazao, posumnjao sam na moguću romancu.

Vidjeli su nas i Jenny nam je mahnula.

Dok smo pijuckali kavu Jenny je ostavila svoga pratioca i došla do našega stola.

Izgledala je dinamičnije i živahnije nego ikada prije.

"Mogu li sjesti i trenutak razgovarati s vama gospodine Poirot?"

"Naravno, gospođice. Oduševljen sam što vas vidim. Zar nam se gospodin Martin neće također pridružiti?"

"Zamolila sam ga da nas pusti na trenutak same. Vidite, željela sam s vama razgovarati o Carlotti."

"Da, gospođice?"

"Htjeli ste pronaći nekoga njezinog muškog prijatelja. Zar nije tako?"

"Da, da."

"Razmišljala sam i razmišljala. Ponekad ne možete odmah shvatiti stvari. Da bi ih raščistili morate misliti unazad - sjetiti se puno malih riječi i izraza na koje možda tada niste obraćali pažnju. Pa, ja sam učinila upravo to. Razmišljala i razmišljala - sjećala se točno onoga što je ona govorila. Tako sam došla do određenog zaključka."

"Da, mademoiselle?"

"Mislim da je muškarac do kojega joj je bilo stalo - ili joj je počelo biti stalo - bio Ronald Marsh - znate, onaj koji je upravo naslijedio titulu."

"Zbog čega mislite da je to bio on, mademoiselle?"

"Pa, na primjer, Carlotta je jednoga dana govorila općenito, o čovjeku koji nema sreće i kako to može utjecati na njegov karakter. Taj čovjek može biti sasvim pristojan a ipak poći 'nizbrdo'. Više su se ogriješili o njega nego što je on griješio - znate kako kažu. Prva stvar s kojom se žena zavarava kada joj se netko počne sviđati. Koliko puta sam to čula! Carlotta je bila vrlo razumna, ipak je tada govorila takve stvari kao nerazumna osoba koja ne zna ništa o životu. "Pazi sad", rekla sam sebi. "Nešto se zbiva." Nije spomenula njegovo ime - govorila je općenito. Ali gotovo odmah nakon toga počela je pričati o Ronaldu Marshu i tome kako misli da se prema njemu loše postupilo. Govorila je bez okolišanja. U to vrijeme nisam spojila te dvije stvari. Ali sada - pitam se. Čini se kako je mislila na Ronalda. Što vi mislite gospodine Poirot?"

Njezino lice puno očekivanja gledalo je u njegovo.

"Ja mislim, mademoiselle, da ste mi možda dali vrlo vrijednu informaciju."

"Dobro." Janny je pljesnula rukama.

Poirot je blago pogledao u nju.

"Možda niste čuli - džentlmen o kojem ste sada govorili, Ronald Marsh - lord Edgware - upravo je uhićen."

"Oh!", usta su joj se iznenadno otvorila. "Onda ovo moje razmišljanje dolazi pomalo kasno."

"Nikad nije kasno", rekao je Poirot. "Ne kod mene, razumijete. Hvala, mademoiselle."

Ostavila nas je da bi se vratila do Brvana Martina.

"Evo, Poirot", kazao sam. "Ovo je sigurno poljuljalo vaše uvjerenje."

"Ne Hastings. Upravo suprotno - učvrstilo ga je."

Unatoč toj čvrstoj izjavi vjerovao sam da je potajno popustio.

Sljedećih nekoliko dana nije nijednom spomenuo slučaj Edgware. Ukoliko sam o tome govorio, on bi odgovorio vrlo kratko i bez zanimanja. Drugim riječima, oprao je ruke od slučaja. Štoga se još vuklo u tom njegovom fantastičnom mozgu, sada je bio prisiljen priznati da se nije ostvarilo. Njegova prva predodžba bila je točna i Ronald Marsh je sasvim pravedno optužen za zločin.

Samo, kako je on bio Poirot, nije mogao otvoreno priznati da je to tako! Zbog toga se pretvarao da je izgubio zanimanje.

Takvo je bilo moje tumačenje njegovoga stava. Činio se pregažen činjenicama.

Postupci policije nisu ga ni najmanje zanimali koji su ionako bili samo formalni.

Kao što sam rekao sebe je opteretio ostalim slučajevima te nije pokazivao zanimanje kada bi se spomenula ta tema.

Bilo je skoro dva tjedna kasnije kada sam zbog događaja spomenutih u mom prethodnom poglavlju shvatio da je moje tumačenje njegovoga stava bilo sasvim pogrešno.

Bilo je vrijeme doručka. Uobičajeni teški snop pisama ležao je pored Poirotova tanjura. Sortirao ih je spretnim prstima. Potom je izbacio brzi uzvik užitka i uzeo pismo s američkom markom.

Otvorio ga je svojim malim nožem za otvaranje pisama. Gledao sam ga sa zanimanjem otkad je on izgledao tako dirnut tim užitkom. Osim pisma tu je bilo i prilično dosta priloženog materijala.

Poirot je pročitao staro pismo dvaput i podigao pogled.

"Da li biste voljeli ovo vidjeti Hastings?"

Uzeo sam ga od njega. Išlo je kako slijedi:

Dragi gospodine Poirot - bila sam tako dirnuta vašim ljubaznim - vašim veoma ljubaznim pismom. Osjećala sam se toliko zbunjena sa svim zbivanjima. Unatoč mom velikom jadu bila sam tako uvrijeđena stvarima koje su izgledale ciljane o Carlotti - najdražoj, najslađoj sestri koju sam ikad imala. Ne, gospodine Poirot ona nije uzela drogu. Sigurna sam u to. Ona se užasavala takvih stvari. Često sam je slušala kako to govori. Ako je ona odigrala ulogu u smrti toga sirotog čovjeka bila je to sasvim nevinna uloga - ali naravno njezino pismo za mene to i potvrđuje.

Šaljem vam traženo pismo pošto ste me za to zamolili. Mrzim se odvojiti od posljednjega pisma kojeg je napisala u životu ali znam da ćete vi o njemu brinuti i vratiti mi ga, a ukoliko pomaže u raščišćavanju misterije njezine smrti, kao što vi kažete da će možda i pomoći - tada naravno, pismo mora doći vama.

Pitate se da li je Carlotta spominjala nekog prijatelja, osobito u njezinom pismu. Dakako da je spomenula veliki broj ljudi ali nikoga nije spomenula na način da bi se isticao. Najviše se vidala s Brvanom Martinom kojega smo odavno poznavali, djevojkom zvanom Jenny Driver te kapetanom Ronaldom Marshom.

Voljela bih se dosjetiti nečega kako bih vam pomogla. Vi pišete tako ljubazno i s takvim razumijevanjem te se doimate da shvaćate što smo Carlotta i ja značile jedna drugoj.

Iskreno vaša, Lucie Adams

P.S. Policajac je upravo došao po pismo. Rekla sam mu kako sam vam ga već poslala. To naravno nije bilo točno no osjećala sam na neki način važnost činjenice da ga vi prvi pogledate. Izgleda da ga Scotland Yard treba kao dokaz protiv ubojice. Vi ćete ga njima proslijediti. Ali, oh!, molim vas budite sigurni da će vam ga oni vratiti natrag jednoga dana.

Shvaćate, to su bile Carlottine posljednje riječi upućene meni.

"Dakle i vi ste njoj pisali", zamijetio sam spuštajući pismo. "Zašto ste to rekli Poirot? I zašto ste tražili original pisma Carlote Adams?"

On se naginjao nad zatvorenim pismima koje sam ranije spomenuo.

"U pravilu ja to ne bih smio reći Hastings - osim da se nisam uzaludno nadao kako je originalno pismo moglo na neki način objasniti neobjašnjivo."

"Ne vidim kako ćete izvući nešto više iz teksta toga pisma. Carlotta Adams ga je dala sluškinji da ga pošalje. Oko toga nije bilo nikakvoga hokusa pokusa. I zvuči kao originalno pravo pismo."

Poirot je uzdahnuo.

"Znam. Znam. To i čini sve tako teškim. Zato Hastings, kako sada izgleda to pismo je nemoguće."

"Gluposti."

"Si, si, to je tako. Vidite kako sam već objasnio određene stvari moraju biti - one slijede jedna drugu poretkom i metodom u razumljivu obliku. No tada dolazi ovo pismo. Ono nije u skladu. Tko je onda u krivu? Hercule Poirot ili pismo?"

"Vi ne mislite kako je moguće da to bude Hercule Poirot?"

Sugerirao sam to najnježnije što sam mogao.

Poirot mi je uzvratio prijekornim pogledom.

"Bilo je slučajeva kada sam bio u zabludi no ovo nije jedan od njih. Stoga je jasno, do sada pismo izgleda nemoguće, ono je nemoguće. Postoji nešto u vezi s pismom što nam izmiče. Želim otkriti tu činjenicu."

Zatim je on nastavio proučavanje spornoga pisma koristeći maleni džepni mikroskop.

Kada je pomno pročitam svaku stranicu, proslijedio mi je pismo. Ja doista nisam mogao pronaći ništa krivog u njemu. Bilo je napisano čvrstim, prilično čitljivim rukopisom i bilo je napisano riječ po riječ isto onako kako su naveli u telegramu.

Poirot je duboko udahnuo.

"Ovdje nema nikakve krivotvorine - ne, sve je napisano istom rukom. A ipak kao što sam rekao, nemoguće je -"

Zastao je. Nestrpljivom gestom zatražio je pisma od mene. Dodao sam mu ih a on ih je još jednom polagano prelistao.

Iznenada je ispustio uzvik.

Ustao sam od stola za doručak i stajao gledajući vani kroz prozor. Na taj zvuk oštro sam se okrenuo.

Poirot se doslovno tresao od uzbuđenja. Oči su mu bile zelene poput mačjih.

Njegov je kažiprst drhtao.

"Vidite li Hastings? Pogledajte ovdje - brzo dođite i pogledajte."

Dotrčao sam do njega. Raširena na stolu ispred njega bila je jedna od srednjih stranica pisma. Nisam mogao vidjeti ništa neobično na njoj.

...

"Zar ne vidite? Sve druge stranice imaju ravan rub - to su pojedinačne stranice. Ali ovaj list - vidite - jedna stranica je nepravilna - bila je iskidana.

Vidite sada što mislim? Ova stranica je bila dvostruka, dakle shvaćate li, jedan list ovoga pisma nedostaje."

Bez sumnje, glupo sam zurio.

"Ali kako to može biti. Cijelo pismo zvuči logično."

"Da, da, ima smisla. Baš tu je izražena, dosjetljivost cijele zamisli. Čitajte pa ćete vidjeti."

Mislim da nisam mogao učiniti ništa bolje nego uzeti u ruke faksimil stranice o kojoj je bilo riječ.

"Vidite li sada?", rekao je Poirot. "Pismo se prekida na mjestu gdje govori o kapetanu Marshu. Ona ga žali, a onda kaže: "Uživao je u mojoj predstavi." Zatim na novoj stranici ona nastavlja: ".. on je rekao..." Ali, mon ami, jedna stranica nedostaje. "On" s nove stranice možda nije "on" na prethodnoj stranici. U stvari činjenica je da to nije on sa stare stranice. Sasvim drugi čovjek je predložio tu prijevaru. Za primijetiti je da se nigdje nakon toga ne spominje ime. Ah! C'est epatant! Na neki način naš je ubojica došao do ovoga pisma. Ono ga odaje. Bez sumnje pomislio je da ga sasvim zaustavi, a onda - ponovno ga je pročitao - vidi drugi način što s njim učiniti. Odstraniti jedan list i pismo se može izvrnuti u optužbu drugoga čovjeka - čovjeka koji ima motiv za ubojstvo lorda Edgwarea.

Ah! pa to je pravi dar! On je iskidao list i vratio pismo na mjesto."

Pogledao sam pomalo s divljenjem u Poirota. Nisam bio potpuno uvjeren u istinitost njegove teorije. Činilo mi se vrlo mogućim da je Carlotta upotrijebila preostali list papira koji je već bio iskidan. Ali Poirot je bio tako radostan da jednostavno nisam imao srca predložiti tu prozaičnu mogućnost. Napokon, on je ipak mogao biti u pravu.

Kako bilo, ipak sam se usudio ukazati na jednu ili dvije teškoće u njegovoj teoriji.

"Ali kako je čovjek, tko god to bio, došao do pisma? Gospođica Adams ga je uzela direktno iz svoje torbice i sama ga dala služavki da ga pošalje. Služavka nam je tako kazala."

"Zbog toga moramo pretpostaviti jednu od dvije stvari. Ili služavka laže, ili je u drugom slučaju, Carlotta Adams te večeri sreła ubojicu."

Kimnuo sam.

"Čini mi se da je ova posljednja mogućnost najvjerojatnija. Još uvijek ne znamo gdje je Carlotta Adams bila između vremena kad je napustila stan i devet sati kada je ostavila svoju torbicu na stanici Euston. U tomu vremenu, uvjeren sam u to, susrela se s ubojicom na nekom dogovorenom mjestu - vjerojatno su nešto skupa pojeli. On joj je dao posljednje upute. Što se točno dogodilo s pismom, ne znamo. Možemo samo nagađati. Možda ga je nosila u ruci s namjerom da ga pošalje. Možda ga je stavila na stol u restoranu. On je vidio adresu i nanjušio moguću opasnost. Mogao ga je spretno skupiti, ispričati se od stola, otvoriti ga, iskidati stranicu te ga onda ili vratiti nazad na stol ili ga

možda njoj vratiti dok je odlazila govoreći kako ga je ispustila a da to nije ni primijetila. Nije važno kako se to točno zbilo ali dvije stvari izgledaju jasne. Carlotta je sreća ubojicu te večeri ili prije umorstva lorda Edgwarea ili poslije (bilo je vremena za kratki razgovor nakon što je napustila Corner House). Imam osjećaj, iako možda nisam u pravu, da joj je ubojica dao zlatnu kutijicu - bila je to možda sentimentalna uspomena na njihov prvi susret. Ukoliko je tako ubojica je D."

"Ne vidim svrhu zlatne kutijice."

"Slušajte, Hastings, Carlotta Adams nije bila ovisnik o veronalu. Lucie Adams tako kaže, a i ja, također, vjerujem da je to istina. Ona je bila bistooka, zdrava djevojka, bez sklonosti prema takvim stvarima. Nitko od njezinih prijatelja a niti njezina sobarica ne prepoznaju kutijicu. Zašto je onda bila pronađena među stvarima nakon njezine smrti? kako bi se stvorio dojam da je uzimala veronal i da ga je koristila već duže vremena - to jest barem šest mjeseci. Recimo da je susrela ubojicu poslije umorstva čak možda samo nekoliko minuta poslije.

Zajedno su popili piće, Hastings, kako bi proslavili uspjeh svoga plana. A u djevojičino pismo on je stavio dovoljno veronala kako bi se osigurao da za nju sljedećega jutra ne bude buđenja."

"Užasno", rekao sam uz drhtaj.

"Da, to nije bilo lijepo", suho je kazao Poirot.

"Da li namjeravate sve ovo reći Jappu?", upitao sam ga poslije nekoliko minuta.

"Ne za sada. Što mu imam reći? Ništa. Riječ je o nečemu što se moglo dogoditi. Naš izvanredni Japp bi samo kazao da je to još jedna moja fantazija!

Djevojka je pisala na iskidanom listu papira! C'est tout."

Pokajnički sam gledao u pod.

"Što na to mogu odgovoriti? Ništa. Sve se ovo možda moglo dogoditi. Jedino znam da se nije dogodilo zato što se nije smjelo dogoditi."

Zastao je. Preko lica mu je prošao sjeni izraz.

"Zamislite sami, Hastings, da je samo taj čovjek imao red i metodu, onda bi on list odrezao a ne iskidao, a mi ne bismo ništa uočili. Baš ništa!"

"Stoga smo zaključili da je on nemaran", rekao sam smijući se.

"Ne, ne. Možda je bio u žurbi. Pogledajte pomno, vrlo je nemarno iskidano.

Oh!, sasvim sigurno nije imao vremena."

Zastao je a onda kazao:

"Nadam se da primjećujete jednu stvar. Taj čovjek - taj D.- on sigurno ima izuzetno dobar alibi za tu večer."

"Ne vidim kako uopće može imati alibi ako je svoje vrijeme proveo prvo u Regent Gateu ubijajući a potom je bio sa Carlottom Adams."

"Upravo tako", kazao je Poirot. "To sam i mislio. Njemu je neophodan alibi, stoga je bez sumnje jedan pripremio. Još jedna stvar: da li njegovo ime stvarno počinje sa D.? Ili možda na slovo D. počinje njegov nadimak kojim ga ona zove?"

Stao je na tren a onda mekano rekao:

"Muškarac čije ime počinje na D. Moramo ga pronaći, Hastings. Da, moramo ga pronaći."

24. Vijesti iz Pariza

Sljedećega dana smo imali neočekivan posjet.

Geraldine Marsh je bila najavljena.

Bilo mi ju je žao dok se Poirot pozdravljao s njom i namještao joj stolicu.

Njezine velike tamne oči izgledale su šire i tamnije no ikad. Oko njih su bili crni krugovi kao da dugo nije spavala. Lice joj je izgledalo izuzetno oronulo i klonulo za tako mladu ženu - malo stariju od djeteta.

"Došla sam vas vidjeti gospodine Poirot jer ne znam kako ću dalje nastaviti ovako. Tako sam strašno zabrinuta i tužna."

"Da, mademoiselle?"

Njegovo ponašanje bilo je ozbiljno i suosjećajno.

"Ronald mi je rekao što ste Vi njemu kazali toga dana. Mislim na onaj užasan dan kada je on bio uhapšen." Ona je zadrhtala. "Rekao mi je da ste mu iznenada prišli, upravo kada je kazao kao je pretpostavljao da mu nitko neće vjerovati te da ste mu rekli: 'Ja vam vjerujem.' Da li je to istina, gospodine Poirot?"

"To je točno mademoiselle, upravo sam to rekao."

"Znam ali nisam mislila da li je istina to što ste Vi rekli već da li su riječi zbilja bile istinite. Mislim, da li ste vjerovali u njegovu priču?"

Izgledala je užasno nervozno, nagnuta prema naprijed i čvrsto stisnutih ruku.

"Riječi su bile istinite mademoiselle", rekao je Poirot tiho. "Ne vjerujem da je vaš rođak ubio lorda Edgwarea."

"Oh!" Boja se vratila u njezino lice, a oči širom otvorile. "Znači morate vjerovati kako ga je netko drugi ubio!"

"Evidemment, mademoiselle". Nasmijao se.

"Ja sam glupa. Pogrešno se izražavam. Ono što mislim je - da li Vi znate tko je taj netko?"

Žudno se nagnula prema naprijed.

"Naravno da imam svoje male zamisli - moje sumnje ako ih tako možemo nazvati?"

„Hoćete li mi ih kazati? „

Molim Vas - molim Vas."

Poirot je protresao glavom.

"Bilo bi - možda - bilo i nepošteno."

"To znači da imate određenu sumnju u nekoga."

Poirot je jedva neobvezno mrdnuo glavom.

"Da sam makar malo više znala", obratila se djevojka "tada bi mi bilo mnogo lakše. U tom slučaju bih Vam možda mogla i pomoći. Da, uistinu možda bih Vam mogla pomoći."

Njezino obraćanje je bilo vrlo razoružavajuće, no Poirot je nastavio tresti glavom.

"Vojvotkinja od Mertona je još uvijek uvjerena kako je to bila moja pomajka", rekla je zamišljeno djevojka. Uputila je blag i upitan pogled prema Poirotu.

On nije reagirao.

"Ali ja ne mogu uvidjeti kako je to bilo moguće."

"Kakvo je Vaše mišljenje o njoj? O Vašoj pomajci?"

"Ja je jedva poznajem. Bila sam u školi u Parizu kada se moj otac oženio za nju. Kada sam se vratila kući ona je bila prilično ljubazna. Mislim, ona me uopće nije primjećivala. Gledala sam na nju kao na praznoglavu osobu koju jedino zanima novac."

Poirot je kimnuo.

"Govorili ste o vojvotkinji od Mertona. Mnogo ste se družile?"

"Da. Bila je vrlo ljubazna prema meni. Za vrijeme posljednja dva tjedna provele smo dosta vremena zajedno. Bilo je užasno - sa svim pričama, novinarima, Ronald u zatvoru i ostalo." Ona je zadrhtala. "Osjećam da nemam pravih prijatelja. Ali vojvotkinja je bila divna i on je također bio dobar - mislim na njezinoga sina."

"Sviđa li Vam se on?"

"On je sramežljiv, ukočen i prilično je teško s njim izaći na kraj. Ali njegova majka mnogo govori o njemu pa osjećam kako ga bolje poznajem no što je to uistinu slučaj."

"Shvaćam. Recite mi mademoiselle, da li ste naklonjeni svome rođaku?"

"Ronaldu? Naravno. On - nisam ga mnogo vidala u posljednje dvije godine - je prije živio s nama u kući. Ja - ja sam uvijek smatrala kako je on divan. Uvijek spreman na šalu i ludorije. Oh! u našoj sumornoj kući to je stvaralo razliku."

Poirot je kimnuo suosjećajući s njom ali je nastavio dalje kako bi dao opasku koja me šokirala svojom surovošću.

"Znači ne želite ga vidjeti obješenoga?"

"Ne, ne." Djevojka je jako zadrhtala. "To ne. Oh!, da je samo to bila ona - moja pomajka. Mora da je to bila ona. Vojvotkinja kaže kako to mora biti istina."

"Ah!", rekao je Poirot. "Da je samo kapetan Marsh ostao u taksiju - eh?"

"Da - barem, kako to Vi mislite?" Njena se obrva nabrala. "Ne razumijem."

"Da barem nije pratio toga čovjeka u kuću. Usput, da li ste čuli kako netko ulazi u kuću?"

"Ne, ništa nisam čula."

"Što ste radili kada ste došli kući?"

"Odmah sam potrčala ravno gore uzeti bisere, znate."

"Naravno. Uzelo Vam je poprilično vremena dok ste ih uzeli."

"Da. Nisam uspjela odmah pronaći ključ kutije za nakit."

"To se često događa. Što ste u većoj žurbi to ste sporiji. Prošlo je nekoliko minuta prije nego ste se spustili dolje, a zatim - pronašli ste svoga rođaka u hodniku?"

"Da, izlazeći iz knjižnice." Ona je progutala.

"Razumijem. To Vas je potpuno poremetilo."

"Da, istina je." Izgledala je zahvalna za njegov suosjećajni glas. "To me je preplašilo, shvaćate."

"Potpuno, potpuno."

"Ronnie je samo rekao: 'Zdravo Dina, imaš li ih?' i za mene - što me je natjeralo na skok."

"Da", rekao je Poirot polagano. "Kao što sam ranije rekao, šteta je što on nije ostao vani. Tada bi se taksista mogao zakleti kako nije nikada ulazio u kuću."

Ona je kimnula. Suze su joj počele kliziti nepažljivo padajući na njezina koljena. Ustala je. Poirot ju je uzeo za ruku.

"Želite od mene da Vam ga sačuvam - da li je to točno?"

"Da, da-oh!, molim vas, da. Vi ne znate .."

Stajala je nastojeći se kontrolirati, držeći se grčevito za ruke.

"Život Vas nije mazio mademoiselle", rekao je blago Poirot. "Ja to cijenim. Ne, nije Vam bilo lako. Hastings, hoćete li pozvati taksi za mademoiselle?"

Spustio sam se dolje s djevojkom i uveo je u taksi. Smirila se i lijepo mi zahvalila.

Ugledao sam Poirota kako hoda gore dolje po sobi sa stisnutim obrvama i dalekim mislima. Izgledao je nesretno.

Bilo mi je drago kada ga je telefonsko zvonilo omelo.

"Tko je to? Oh, to je Japp. Borgour, mon avnl"

"Što on ima kazati?", upitao sam približavajući se telefonu.

Na koncu nakon različitih uzvika Poirot je progovorio.

"Da i tko je za to zvao? Da li oni znaju?"

Koji god je bio odgovor nije to bio onaj kojega je očekivao. Njegovo lice ispalo je smiješno.

"Jeste li sigurni?"

"Ne, to je pomalo uznemirujuće, to je sve."

"Da, ja moram izmijeniti svoje zamisli?"

"Comment?"

"Svejedno, bio sam u pravu u svezi s tim. Da, detalj, kako vi kažete."

"Ne i dalje sam pri istom mišljenju. Molio bih vas da se i dalje raspitujete o restoranima u susjedstvu Regent Gatea i Eustona, u blizini ceste Tottenham Courta te možda Oxfordske ulice ."

"Da, žena i muškarac. Također i u susjedstvu Stranda točno prije ponoći.

Commenf?"

"Ali da, znam da je kapetan Marsh bio s Dortheimerovima. Ali ima još ljudi na svijetu osim kapetana Marsha."

"Kazati kako imam svinjsku glavu nije lijepo. Tout de meme, molim vas da me obvežete u ovom slučaju."

Ponovno je spustio slušalicu.

"Dakle?", upitao sam nestrpljivo.

"Jeli sve u redu? Bio sam radoznao. Hastings, ta zlatna kutija bila je kupljena u Parizu. Pismo je naručena i dolazi iz poznate pariške trgovine specijalizirane za takve stvari. Pismo je navodno bilo od lady Ackerlev - a bilo je potpisano od Constance Ackerlev. Naravno da ta osoba ne postoji. Pismo je primljeno dva dana prije ubojstva. Naručeni su bili inicijali (pretpostavljamo) pisca u rubinima i unutrašnji natpis. To je bila hitna narudžba - koju će preuzeti sljedeći dan. To je značilo, dan prije ubojstva."

"I da li je netko zvao za tu narudžbu?"

"Da, netko je zvao i za to platio novčanicama."

"Tko je zvao za tu narudžbu?", upitao sam uzbuđeno. Osjećao sam kako se približavamo istini.

"Bila je to žena, Hastings."

"Žena?", rekao sam iznenađeno.

"Mais oui. Žena - niska, sredovječna s malenim naočalama."

Zbunjeno smo se pogledali.

25. Zabava za ručkom

Mislim da je to bilo dan poslije onoga kada smo išli na ručak kod Widburnovih u Claridge.

Ni Poirot ni ja nismo bili odviše nestrpljivi otići tamo. Bila je to u stvari otprilike šesta pozivnica koju smo primili. Gospoda Widburn je bila uporna osoba i voljela je poznate osobe. Naše odbijanje nije je uznemirilo te je na kraju ponudila takav izbor datuma da je predaja bila neizbježna. Pod tim okolnostima što prije odemo i obavimo posjet, to bolje.

Poirot je bio vrlo nekomunikativan sve od kada je primio vijesti iz Pariza.

Na moje primjedbe o tome uvijek bi isto odgovarao.

"Tu postoji nešto što ne razumijem."

A jednom ili dva puta promumljao je sam sebi.

"Naočale. Naočale. Naočale u torbici Carlote Adams."

Zbilja mi je bilo drago što smo išli na tu zabavu za ručkom kako bi Poirotu malo odviklo pažnju.

Mladi Donald Ross je bio tamo te nam je prišao i veselo me pozdravio. Bilo je više muškaraca nego žena i on je za stolom sjedio pored mene.

Jane Wilkinson je sjedila skoro direktno nasuprot nas, a mladi vojvoda od Mertona sjedio je između nje i gospode Widburn. Činilo mi se - naravno možda je to bila samo moja mašta - da je on izgledao pomalo sumorno. Društvo u kojemu se našao bilo je, vjerujem, ne baš po njegovu ukusu. On je bio konzervativan i pomalo reakcionaran mladić - tip čovjeka koji kao da je nekom pogreškom upravo izašao iz srednjega vijeka. Njegova opčinjenost ekstremno moderne Jane Wilkinson bila je jedna od onih prastarih šala koje Priroda voli priređivati.

Gledajući damu i njezinu ljepotu, uživajući u šarmu njezinoga promukloga glasa čak i kada je izgovarala najobičnije rečenice, nisam se čudio njegovom porazu.

Ali čovjek se lako navikne na savršenu ljepotu i očaravajući glas! Palo mi je na pamet da možda upravo sada zraka zdravog razuma raspršuje maglicu začarane ljubavi. Razlog za takvo moje razmišljanje bila je slučajna primjedba - prilično ponižavajući gaffe Jane Wilkinson.

Netko - zaboravio sam tko - izgovorio je frazu razboritost Pariza, na što se odmah začuo prekrasan glas Jane Wilkinson.

"Pariz?", kazala je. "Pariz danas nije ništa. Danas su mjerilo samo London i New York."

Kao što se ponekad i događa riječi su pale u trenutku zatišja. Bio je to neugodan trenutak. S moje desne strane Donald Ross je oštro udahnuo. Gospoda Widburn počela je s interesom pričati o ruskoj operi. Svi su užurbano nešto govorili jedni drugima. Jane je jedina smireno pogledala uzduž stola potpuno nesvjesna da je rekla nešto neprimjereno.

Tada sam primijetio vojvodu. Usne su mu bile čvrsto stisnute, zacrvenio se i činilo se kao da se malo odmaknuo od Jane. Sigurno je upravo okusio kako ženidba čovjeka na njegovom položaju za Jane Wilkinson može dovesti do neugodnih scena.

Kao što se i događa, rekao sam prvu primjedbu koja mi je pala na pamet osobi koja mi je sjedila s lijeve strane, čvrstoj gospodi koja organizira dječje matinee. Sjećam se da je primjedba mome pitanju bila: "Tko je ta žena neobičnog izgleda na drugom kraju stola?" To je bila, naravno, gospodina sestra! Kako sam promućao svoje isprike, okrenuo sam se i počeo razgovarati s Rossom, koji mi je odgovarao izuzetno kratko.

Nakon što su me odbili na obje strane, primijetio sam Brvana Martina. Sigurno je zakasnio jer ga prije toga nisam

primijetio.

Nalazio se malo niže za stolom s moje strane i bio nagnut prema lijepoj plavuši te je s njom živahno pričao.

Prošlo je neko vrijeme od kada sam ga izbliza vidio te sam odmah bio iznenađen poboljšanjem njegova izgleda. Umoran izgled skoro je sasvim nestao.

Izgledao je mlade i u svakom pogledu bolje. Smijao se i razgovarao sa svima i činilo se da je izuzetno dobro raspoložen.

Nisam imao vremena dalje promatrati ga jer mi je u tome trenutku moja krupna susjeda oprostila... te mi ljubazno dopustila poslušati dugi monolog o ljepotama dječjih matineja koje je ona organizirala za dobrotvornu ustanovu.

Poirot je morao otići ranije jer je imao ugovoren sastanak. Istraživao je čudnovati nestanak čizama jednog ambasadora te imao sastanak ugovoren za dva i trideset. Mene je ovlastio prenijeti pozdrave gospodi Widburn. Dok sam čekao to učiniti - nije bilo lako jer je upravo bila okružena prijateljima koji su odlazili i svi velikom brzinom izgovarali "draga", netko me dotakao po ramenu.

Bio je to mladi Ross.

"Zar gospodin Poirot nije ovdje? Želio sam s njim razgovarati."

Objasnio sam da je Poirot upravo otišao.

Izgledao je iznenađeno. Kada sam ga bolje pogledao, vidio sam da izgleda, kao da ga je nešto uznemirilo. Bio je bijel u licu i napet a u očima mu je bio čudan, nesiguran pogled.

"Da li ste ga nešto posebno htjeli vidjeti?", upitao sam.

Polako je odgovorio.

"Ja - ne znam."

Bio je to tako čudan odgovor da sam zurio u njega iznenađeno. Zacrvenio se.

"Zvuči neuobičajeno, znam. U stvari dogodilo se nešto čudno. Nešto što ne mogu razumjeti. Zato jer, vidite, ne znam što da radim - ne želim ga gnjaviti, ali-"

Izgledao je tako zbunjeno i nesretno da sam požurio utješiti ga.

"Poirot je imao ugovoreni sastanak", kazao sam. "Ali znam da se namjerava vratiti do pet sati. Zašto ga onda ne nazovete ili ga dođite vidjeti?"

"Hvala. Znate, mislim da hoću. Pet sati!?"

"Bolje prvo nazovite", rekao sam. "Da budete sigurni prije nego što dođete."

"U redu. Hoću. Hvala Hastings. Vidite, mislim da to može biti - samo možda - može biti vrlo značajno."

Kimnuo sam glavom i okrenuo se prema mjestu gdje je gospođa Widburn dijelila slatke riječi i opušteno se rukovala.

Kada sam obavio svoju dužnost, baš sam se okrenuo kada je ruka kliznula ispod moje.

"Nemojte me zaboraviti", rekao je sretan glas.

Bila je to Jenny Driver - izgledala je usput izuzetno elegantno.

"Zdravo", kazao sam. "Odakle ste Vi došli?"

"Ručala sam za stolom do Vašega."

"Nisam Vas vidio. Kako posao?"

"Cvate, hvala na pitanju."

"Tanjuri se dobro prodaju?"

"Tanjuri, kako ih Vi prosto nazivate, prodaju se vrlo dobro. Kada se svi njima dobro opskrbe, dogodit će se nešto prljavo. Nešto kao plik s prikačenim perom nosit će se oh, na sredini čela."

"Beskrupulozno", rekao sam.

"Uopće ne. Netko mora spasiti nojeve. Svi su nezaposleni."

Nasmijala se i otišla dalje.

"Do viđenja. Uzimam slobodno popodne. Idem se provozati po selu."

"Dobra ideja", rekao sam odobravajući. "Danas je u Londonu zagušljivo."

Ja sam onda lagano šetao kroz park. Došao sam kući oko četiri sata. Poirot još nije bio došao. Vratio se dvadesetak minuta do pet. Bio je razdragan.

"Vidim, Holmes", primijetio sam "da ste pronašli ambasadorske čizme."

"Bio je to slučaj šverca kokaina. Vrlo dosjetljivo. Zadnjih sat vremena bio sam u Salonu za uljepšavanje za dame. Tamo je bila djevojka plamene kose koja bi sigurno odmah otela Vaše povodljivo srce."

Poirot je uvijek bio pod dojmom da sam osobito podložan crvenoj kosi. Nije mi se dalo svađati oko toga.

Zazvonio je telefon.

"To je vjerojatno Donald Ross", kazao sam dok sam išao prema telefonu.

"Donald Ross?"

"Da, mladić kojega smo sreli u Chiswicku. Želi Vas vidjeti u svezi nečega."

Dignuo sam slušalicu.

"Halo. Ovdje kapetan Hastings."

Bio je to Ross.

"Oh! Jeste li to vi Hastings? Da li se vratio gospodin Poirot?"

"Da, on je sada ovdje. Želite li s njim razgovarati ili ćete doći ovdje?"

"Nije ništa značajno. Mogu mu isto tako reći na telefon."

"Dobro. Pričekajte."

Poirot je prišao i uzeo slušalicu. Bio sam tako blizu da sam mogao čuti, slabo, Rossov glas.

"Da li je to gospodin Poirot?", glas je zvučao hitro i uzbuđeno.

"Da, to sam ja."

"Gledajte, ne bih Vam želio smetati, ali postoji nešto što mi se čini pomalo čudno. To je u vezi sa smrću lorda

Edgwarea."

Vidio sam kako se Poirot napeo.

"Nastavite, nastavite."

"Može Vam se činiti kao obična glupost -"

"Ne, ne. Recite mi, u svakom slučaju."

"Ponukao me Pariz. Vidite -", vrlo slabo začuo sam zvuk zvona.

"Samo trenutak", kazao je Ross.

Čuo se zvuk spuštanja slušalice na stol.

Čekali smo. Poirot sa slušalicom. Ja sam stajao pored njega.

Rekao sam - čekali smo...

Prošle su dvije minute... tri minute - četiri minute - pet minuta.

Poirot se nervozno premjestio s noge na nogu. Pogledao je na sat.

Onda je prekinuo vezu i razgovarao s centralom. Okrenuo se prema meni.

"Slušalica na drugom kraju je još uvijek dignuta, ali nema odgovora. Ne mogu dobiti odgovor. Brzo Hastings, potražite Rossovu adresu u imeniku. Moramo odmah tamo!"

26. Pariz?

Nekoliko minuta kasnije uskočili smo u taksi.

Poirotovo lice bilo je veoma ozbiljno.

"Strah me Hastings", rekao je. "Plašim se."

"Ne mislite-", rekao sam i zaustavio se.

"Borimo se protiv nekoga tko je već dvaput udario - ta se osoba neće ustručavati udariti ponovno. On se okreće i mijenja smjer poput štakora, boreći se za svoj život. Ross je opasan. Stoga će Ross biti uklonjen."

"Što je on imao reći toliko važno?", upitao sam sumnjičavo. "On to nije smatrao važnim."

"Znači kako nije bio u pravu. Očito je kako je ono što je imao reći od krajnje važnosti."

"Ali kako je itko to mogao znati?"

"Razgovarao je s vama, Vi kažete. Tu u Claridgeu. Uz mnoge ljude uokolo."

Mahnitost - potpuna mahnitost. Ah!, zašto ga niste donijeli natrag s vama - sačuvali ga - ne dopustivši nikome da ga čuje dok ga ja nisam saslušao."

"Nikada nisam mislio - nikada ni sanjao nisam -", promućao sam.

Poirot je napravio brzu kretnju.

"Nemojte sebe kriviti - kako ste mogli znati? Ja - ja bih znao. Vidite Hastings, ubojica je prepređen kao tigar i isto tako nemilosrdan. Ah! hoćemo li ikada stići?"

Naposljetku smo bili tamo. Ross je živio u malenom dvoetažnom stanu na prvome katu kuće na velikome trgu u Kensingtonu. Posjetnica zakačena za mali prorez pored zvona na vratima dala nam je podatak. Vrata hodnika bila su otvorena. Iznutra su bile velike uzlazne stepenice.

"Tako je jednostavno ući unutra. Nitko vas ne vidi", promrmljao je Poirot penjući se prema gore.

Na prvome je katu bila pregrada te uska vrata s Yale bravom. Rossova je kartica bila zakačena na sredini vrata.

TU smo zastali. Svuda uokolo bila je mrtva tišina.

Gurnuo sam vrata - na moje iznenađenje ona su popustila.

Ušli smo unutra.

Tu je bio uski hodnik te vrata otvorena s jedne strane, druga vrata ispred nas otvarala su se vodeći u dnevnu sobu.

Upravo smo i ušli u dnevnu sobu. Bila je podijeljena - polovina velike prednje sobe za crtanje. Bila je jeftino ali udobno namještena i nenastanjena. Na malenom stoliću bio je smješten telefon, a slušalica je bila spuštena pored aparata.

Poirot je žustro zakoračio naprijed, gledajući uokolo, a potom je protresao glavom.

"Ne ovdje. Dodite Hastings."

Istim putem smo se vraćali natrag te smo idući u hodnik prošli kroz druga vrata. Prostorija je bila malena dnevna soba. Na jednoj strani stola padajući postrance sa stolice i izvaljen preko stola ležao je Ross.

Poirot se nagnuo nad njim.

Naglo ga je uspravio - lice mu je bilo blijedo.

"On je mrtav. Probodjenje u podnožje lubanje."

Događaji ovoga poslijepodneva ostali su poput noćne more u mojoj svijesti dugo vremena poslije. Nikako se nisam mogao otarasiti velikog osjećaja odgovornosti.

Te večeri, mnogo kasnije kada smo bili zajedno nasamo promućao sam Poirotu svoje gorko osobno poniženje. On je brzo odgovorio:

"Ne, ne, nemojte sebe kriviti. Kako ste u ovo mogli sumnjati? Dobri Svevišnji nije Vam podario sumnjičavu prirodu."

"Vi biste posumnjali?"

"To je drugo. Cijeloga života slijedim ubojice. Poznato mi je kako svakoga puta nagon za ubojstvom postaje jači dok napokon iz prostog razloga... " Zastao je.

Od našeg stravičnog otkrića on je bio vrlo tih. Za vrijeme dolaska policije, ispitivanja drugih ukućana, stotinu i jednog detalja, omražene rutine koja slijedi ubojstvo Poirot je ostao po strani - čudesno tih - s udaljenim i nagadajućim pogledom u njegovim očima. Sada kada je prekinuo rečenicu taj isti udaljeni mozgajući pogled vratio se.

"Mi nemamo vremena za gubljenje u kajanju Hastings", rekao je tiho.

"Nemamo vremena za govoriti 'ako'- siroti mladić koji je mrtav imao nam je nešto reći. A mi sada znamo kako je to nešto bilo od velike važnosti - inače on ne bi bio ubijen. Kako nam to on više ne može kazati - mi moramo pretpostavljati. Mi moramo pretpostavljati sa samo jednim malim znakom koji nas vodi."

"Pariz", rekao sam.

"Da, Pariz." On se ustao i počeo hodati gore dolje.

"U ovom poslu Pariz se nekoliko puta spominjao ali na nesreću u različitim svezama. Riječ Pariz je ugravirana na zlatnoj kutiji. Pariz u prošleme studenom.

Tada je gospođica Adams bila tamo - možda je i Ross bio tamo također. Da li je tamo bio i neki Rossov poznanik koji je viđen s gospođicom Adams pod nekim čudnovatim okolnostima?"

"Nikada to nećemo znati", rekao sam.

"Da, da, mi to možemo saznati. Mi to moramo saznati! Moć ljudskog uma Hastings je skoro neograničena. Koja ostala spominjanja Pariza mi imamo u svezi sa slučajem? Imamo malenu ženu s naočalama koja je zvala zlatarnicu tražeći kutiju. Da li je ona bila poznata Rossu? Vojvoda od Mertona bio je u Parizu kada se dogodio zločin. Pariz, Pariz, Pariz. Lord Edgware je trebao ići u Pariz - ah!, možda tu imamo nešto. Da li je on ubijen kako bi bio spriječen otići u Pariz?"

Ponovno je sjeo skupljenih obrva. Umalo sam mogao osjetiti valove njegove snažne koncentracije.

"Što se dogodilo na toj zabavi za ručkom?", mrmljao je. "Neka slučajna riječ ili fraza morala je ukazati Donaldu Rossu važnost znanja koje je posjedovao ali kojega do tada nije bio svjestan. Je li se možda spomenula Francuska? Pariz?"

Mislim prema tvome kraju stola."

"Riječ Pariz je bila navedena ali ne u svezi s tim."

Rekao sam mu o gaffu Jane Wilkinson.

"To vjerojatno objašnjava", kazao je pažljivo. "Riječ Pariz bila bi dovoljna - uzeta zajedno s nečim drugim... Ali što je bilo to nešto drugo? U što je Ross gledao? Ili, o čemu je on govorio kada je ta riječ izrečena?"

"On je govorio o škotskom praznovjerju."

"A oči su mu bile usmjerene?"

"Nisam siguran. Čini mi se da je gledao prema čelu stola gdje je gospoda Widburn sjedila."

"Tko je sjedio do nje?"

"Vojvoda od Mertona, potom Jane Wilkinson zatim jedan mladić kojega nisam poznavao."

"M. le Duc. Moguće je da je gledao u M. le Duca kada je izgovorena riječ Pariz.

Vojvoda je sjećate se bio u Parizu ili je trebao biti u Parizu u vrijeme zločina.

Pretpostavljam kako se Ross iznenada sjetio nečega što je pokazivalo kako Merton nije bio u Parizu."

"Moj dragi Poirot!"

"Da, Vi to smatrate besmislenošću. Isto tako i svi ostali. Da li je M. le Duc imao motiv za zločin? Da i to vrlo jak. Ali pretpostaviti da ga je on i počinio - oh!, apsurd. On je tako bogat i s toliko sigurnom pozicijom uz dobro poznat uzvišeni karakter. Nitko neće previše pažljivo ispitivati njegov alibi. Otići tamo popodnevnim prijevozom - vratiti se - to može biti izvedeno. Recite mi Hastings, da li je Ross nešto rekao kada se spomenula riječ Pariz? Da li je pokazao kakve emocije?"

"Čini mi se da se sjećam kako je on dosta snažno uzdahnuo."

"A njegovo ponašanje kada je poslije s Vama razgovarao. Da li je bio smeten?"

Zbunjen?"

"To točno opisuje njegovo ponašanje."

"Precisement. Dobio je ideju. On misli da se to protivi zdravom razumu!

Apsurdno! Ali ipak - oklijeva to glasno izgovoriti. Prvo će razgovarati sa mnom.

Alas! Kada se napokon odlučio, ja sam već bio otišao."

"Da mi je barem malo više kazao", ja sam se požalio.

"Da je barem bilo tako - tko je tada bio u vašoj blizini?"

"Pa, manje ili više, svi. Opraštali su se od gospođe Widburn. Nisam nikoga posebno primijetio."

Poirot je ponovno ustao.

"Zar sam bio potpuno u krivu?", mrmljao je dok je još jednom započeo hodati po sobi. "Cijelo vrijeme, zar sam bio u krivu?"

Suosjećajno sam ga pogledao. Nisam znao koje su mu točno ideje prolazile kroz glavu. "Zatvoren kao ostriga", tako ga je zvao Japp. Riječi detektiva Scotland Yarda doista su ga dobro opisivale. Jedino sam znao da je sad, ovoga trenutka, ratovao sa samim sobom.

"U svakom slučaju", kazao sam "ovo umorstvo ne može se pripisati Ronaldu Marshu."

"Poen u njegovu korist", rekao je odsutno moj prijatelj. "Ali to nas u ovome trenutku ne brine."

Kao i prije, naglo je sjeo.

"Ne mogu biti potpuno u zabludi Hastings, da li se sjećate da sam sebi jednom postavio pet pitanja?"

"Čini mi se da se mutno sjećam nečega takvoga."

"Ona su bila: Zašto se lord Edgware predomislio po pitanju razvoda? Kakvo je objašnjenje pisma koje je kazao da je napisao svojoj ženi a za koje ona tvrdi da ga nikada nije dobila? Zašto je na njegovom licu bio takav izraz bijesa kada smo otišli iz njegove kuće toga dana? Što je par naočala radio u torbici Carlotte Adams? Zašto je netko telefonirao lady Edgware u Chiswick te odmah spustio slušalicu?"

"Da, to su bila pitanja", rekao sam. "Sada se sjećam."

"Hastings, cijelo vrijeme imao sam na pameti jednu određenu malu ideju.

Ideju o tome tko je bio čovjek - čovjek u pozadini. Odgovorio sam na tri pitanja - a odgovori se slažu s mojom malom idejom. Ali na dva pitanja, Hastings, ne mogu odgovoriti.

Vidite što to znači. Ili sam ja u krivu što se tiče osobe i to ne može biti ta osoba. Ili u drugom slučaju, odgovor na dva pitanja je cijelo vrijeme tu. Što od ovoga, Hastings? Što od onoga?"

Ustajući, otišao je do pisaćega stola, otključao ga i izvadio pismo koje je Lucie Adams njemu poslala iz Amerike. Zamolio je Jappa da mu dozvoli zadržati ga dan ili dva i Japp se složio. Poirot ga je stavio na stol ispred sebe i nad njim se duboko zamislio.

Prolazile su minute. Zijevnuo sam i podigao knjigu. Nisam mislio da će Poirot dobiti neki rezultat iz svoga proučavanja. Već smo bili razmotrili pismo. Ukoliko prihvatimo da se nije odnosilo na Ronalda Marsha nije postojalo ništa drugo što bi ukazalo tko to može biti.

Okretao sam stranice svoje knjige...

Možda sam i zadrijemao...

Iznenada je Poirot ispustio duboki krik. Naglo sam sjeo uspravno.

Gledao je u mene s neopisivim izrazom a njegove oči su bile zelene i sjajne.

"Hastings, Hastings."

"Da, što je bilo?"

"Da li se sjećate kako sam Vam kazao da ukoliko je ubojica bio muškarac od reda i metode, onda bi bio izrezao stranicu a ne je iskidao?"

"Da?"

"Nisam bio u pravu. U cijelom ovom zločinu postoji red i metoda. Stranica je morala biti iskidana, ne izrezana. Pogledajte i sami."

Pogledao sam.

"Eh bien, vidite?"

Zatresao sam glavom.

"Mislite da mu se žurilo?"

"Žurba ili ne, bila bi ista stvar. Moj prijatelju, zar ne vidite? Stranica je morala biti iskidana..."

Ponovno sam zatresao glavom.

Dubokim glasom Poirot je kazao:

"Bio sam glup. Bio sam slijep. Ali sada - sada - sada ćemo krenuti!"

27. U svezi sa naočalama

Minutu kasnije njegovo raspoloženje se promijenilo. Skočio je na noge.

Ja sam također skočio - ništa ne razumijevajući, ali spremno.

"Uzeti ćemo taksu. Tek je devet sati. Nije prekasno za posjet."

Požurio sam za njim niza stepenice.

"Koga ćemo posjetiti?"

"Idemo u Regent Gate."

Procijenio sam da je najudrije ako šutim. Vidio sam kako Poirot nije raspoložen za ispitivanje. To da je bio vrlo uzbuđen bilo je vidljivo. Dok smo sjedili jedan pored drugoga u taksiju njegovi prsti su kuckali po koljenima s nestrpljivošću koja je bila suprotna njegovoj uobičajenoj smirenosti.

Prisjetio sam se svake riječi iz pisma Carlotte Adams njezinoj sestri. Do tada sam ga skoro znao napamet. Ponavljao sam sebi stalno iznova Poirotove riječi o iskidanoj stranici.

Ali bez uspjeha. Što se mene tiče, Poirotove riječi jednostavno nisu imale smisla. Zašto je stranica morala biti iskidana. Ne, nisam mogao znati zašto.

Novi batler nam je otvorio u Regent Gateu. Poirot je upitao da li je gospođica Carroll kod kuće te dok smo išli za batlerom uza stepenice ja sam se po petnaesti put zapitao gdje bi se mogao nalaziti bivši grčki bog. Do sada je policija potpuno propala u pokušajima da ga pronađe. Prožela me iznenadna drhtavica dok sam razmišljao da je možda i on također bio mrtav...

Pogled na gospođicu Carroll, svježu i urednu i nadasve prisebnu, povratio me iz ovih fantastičnih nagađanja. Bila je očigledno vrlo iznenađena što vidi Poirota.

"Drago mi je što ste još ovdje, mademoiselle", reče Poirot dok joj se duboko naklonio. "Bojao sam se da možda više nećete biti u kući."

"Geraldine nije htjela ni čuti o mom odlasku", rekla je gospođica Carroll.

"Molila me da ostanem. I stvarno, u ovakvom trenutku, to jaderno dijete treba nekoga. Čak i ako joj ne treba ništa drugo, treba joj zaštita. Mogu Vam garantirati da, kada to treba, ja mogu biti vrlo djelotvorna zaštita, gospodine Poirot."

Usta su joj postala oštra crta. Osjetio sam da bi bila vrlo kratka s novinarima ili lovcima na vijesti.

"Gospođice, meni ste uvijek izgledali kao čista djelotvornost. Tome se veoma divim. Ona je rijetkost. Gospođica Marsh ne, ona nema praktičan um."

"Ona je sanjar", rekla je gospođica Carroll. "Potpuno nepraktična. Oduvijek je bila takva. Na sreću ne mora sama pribavljati za život."

"Da, tako je."

"Ali pretpostavljam da niste došli ovamo kako bi razgovarali o tome tko je praktičan a tko nije. Što mogu za vas učiniti, gospodine Poirot?"

Mislim da Poirot nije baš volio da ga ljudi na ovaj način podsjećaju. Činilo se da je pomalo ovisan o posrednom pristupu. Kako bilo, s gospođicom Carroll to baš nije bilo pametno. Sumnjičavo je žmirnula kroz svoje snažne naočale.

"Postoji nekoliko stvari o kojima trebam jasnu informaciju. Znam da se mogu pouzdati u vaše sjećanje, gospođice Carroll."

"Ne bih bila od mnoge koristi kao tajnica da je drukčije", ozbiljno je kazala gospođica Carroll.

"Da li je lord Edgware bio u Parizu prošloga studenog?"

"Da."

"Možete li mi reći točan datum njegova posjeta?"

"Moram pogledati."

Ustala je, otključala ladicu, izvadila malu uvezanu knjižicu, okrenula stranice i konačno objavila:

"Lord Edgware je otišao u Pariz trećega studenog a vratio se sedmoga.

Također je otišao dvadesetog studenog i vratio se četvrtog prosinca. Još nešto?"

"Da. Koja je bila svrha njegova posjeta?"

"Prvom prilikom otišao je da bi vidio neke kipiće koje je mislio kupiti i koji su kasnije trebali ići na aukciju. Drugom prilikom nije imao određeni razlog, koliko ja znam."

"Da li je mademoiselle Marsh išla sa svojim ocem tom prilikom?"

"Ona nikada nije pratila svog oca u nikakvoj prilici, gospodine Poirot.

Lord Edgware ne bi nikada ni pomislio na tako nešto. U to vrijeme ona je išla u samostansku školu u Parizu, ali mislim da je njezin otac nije otišao vidjeti ili pak s njom izašao vani - u svakom slučaju iznenadilo bi me da jest."

"Vi niste išli s njim?"

"Ne."

Znatiželjno ga je promatrala, a onda rekla:

"Zašto mi postavljate ova pitanja, gospodine Poirot? Koja je njihova svrha?"

Poirot nije odgovorio na to pitanje. Umjesto toga je rekao:

"Gospođica Marsh je veoma naklonjena svome rođaku, zar ne?"

"Uistinu gospodine Poirot ne vidim kakve to ima veze s vama."

"Ona je došla neki dan kako bi me vidjela! Vi ste to znali?"

"Ne, nisam." Izgledala je iznenađena. "Što je ona rekla?"

"Rekla mi je - iako ne iskrenim riječima - kako je bila veoma naklonjena svome rođaku."

"Dakle onda, zašto me pitate?"

"Jer tražim i Vaše mišljenje."

Ovoga puta gospođica Carrol je odlučila odgovoriti.

"Po mom uvjerenju previše mu je naklonjena. Uvijek je i bila."

"Ne sviđa vam se sadašnji lord Edgware?"

"Ne bih tako rekla. Od njega nemam koristi i to je sve. On je neozbiljan. Ne poričem da je on vrlo prijazan. On vas može zapričati. Ali bih više voljela da se Geraldine zanima za nekog odlučnijeg."

"Kao što je vojvoda od Mertona?"

"Ne poznajem vojvodu. U svakom slučaju on mi se doima kao da ozbiljnije shvaća obveze svoga položaja. Ali on trči za tom ženom - tom dragocjenom Jane Wilkinson."

"Njegova majka-!"

"Oh! Usuđujem se kazati kako bi njegova majka više voljela da on oženi Geraldine. No što majke mogu učiniti? Sinovi se nikada ne žene za djevojke koje im majke namjere."

"Smatrate li da je rođaku gospođice Marsh stalo do nje?"

"To da li on brine ili ne nije važno - bar ne u njegovu položaju."

"Mislite stoga kako će on biti osuđen?"

"Ne, to ne mislim. Ne mislim da je on to uradio."

"Ali on svejedno može biti osuđen?"

Gospođica Carroll nije odgovorila.

"Ne smijem Vas više zadržavati." Poirot je ustao. "Usput rečeno, da li ste poznavali Carlottu Adams?"

"Vidjela sam je gdje glumi. Vrlo domišljato."

"Da, bila je domišljata." On je izgledao izgubljen u razmišljanju. "Ah! Spustio sam rukavice."

Saginjući se prema naprijed da ih dohvati sa stola gdje ih je i ostavio, njegova manšeta je uhvatila lanac naočala gospođice Carroll i trgnula ih. Poirot je podignuo njih i rukavice koje je ispustio, mucajući i ispričavajući se.

"Također se moram još jednom ispričati što smo vam smetali", završio je "ali mislio sam da može postojati neka indicija u svađi koju je lord Edgware imao s nekim prošle godine. Zbog toga sam postavio pitanje o Parizu. Izgubljena nada, bojim se, ali mademoiselle je izgledala uvjerenjena da njezin rođak nije počinio umorstvo. Pa, laku noć mademoiselle i tisuću isprika što sam vam smetao."

Došli smo do vrata kada nas je gospođica Carroll pozvala nazad.

"Gospodine Poirot ovo nisu moje naočale. Ne vidim kroz njih."

"Comment?!", Poirot je zurio u nju iznenađeno. Tada mu se licem razvio osmijeh.

"Kakva sam ja budala! Moje naočale su mi ispale iz džepa dok sam se saginjao da skupim rukavice pa sam uzeo vaše. Izmiješao sam dva para. Vrlo su slični, vidite."

Izvršena je razmjena, s osmijesima na obim stranama, i mi smo otišli.

"Poirot", rekao sam kada smo izašli vani. "Vi ne nosite naočale."

Pogledao me.

"Kako pronicljivo! Kako brzo Vi shvaćate."

"To su bile naočale koje sam pronašao u torbici Carlote Adams?"

"Točno."

"Zašto ste Vi mislili da možda pripadaju gospodici Carroll?"

Poirot je slegnuo ramenima.

"Ona je jedina osoba povezana sa slučajem koja nosi naočale."

"Unatoč tome, nisu njezine", zamišljeno sam kazao.

"Tako ona tvrdi."

"Vi sumnjičavi stari vraže."

"Nisam uopće, uopće. Vjerojatno je ona govorila istinu. Mislim da je govorila istinu. Inače ne vjerujem da bi zamijetila zamjenu. Izveo sam je vrlo vješto moj prijatelju."

Šetali smo ulicama, manje-više nasumce. Predložio sam taksi, ali Poirot je zatresao glavom.

"Imam potrebu razmišljati, prijatelju moj. Hodanje mi pomaže."

Ništa više nisam rekao. Večer je bila lijepa i meni se nije žurilo vratiti se kući.

"Da li su vaša pitanja o Parizu bila samo kamuflaža?", znatiželjno sam upitao.

"Ne sasvim."

"Još nismo riješili zagonetku inicijala D.", rekao sam zamišljeno. "Neobično je kako nitko povezan sa slučajem nema inicijal D.- osim drugog imena ili krsnog imena - izuzev - oh! da, to je čudno - osim samoga Donalda Rossa. A on je mrtav."

"Da", reče Poirot otužno. "On je mrtav."

Sjetio sam se kada smo prije neku večer nas trojica noću hodali. Sjetio sam se još nečega, također, te sam duboko udahnuo.

"Tako mi svega, Poirot", kazao sam. "Da li se sjećate?"

"Sjećam čega, prijatelju moj?"

"Što je Ross kazao o trinaest ljudi za stolom. I on je bio prvi koji je ustao."

Poirot nije odgovorio. Osjetio sam se pomalo neugodno kao što se čovjek uvijek osjeća kada se njegovi predosjećaji obistine.

"To je čudno", rekao sam dubokim glasom. "Morate priznati kako je to čudno."

"Eh?"

"Rekao sam kako je to neobično - o Rossu i trinaest ljudi. Poirot, što vi mislite o tome?"

Na moje krajnje iznenađenje i moram priznati pomalo i na moju nelagodu Poirot se iznenada počeo tresti od smijeha. Tresao se i tresao. Nešto je kod njega očito izazvalo snažan smijeh.

"Koga se vraga smijete? Oštro sam rekao."

"Oh! Oh! Oh!, uzdahnuo je Poirot. "To je ništa. Samo sam mislio na zagonetku koju sam neki dan čuo. Ispričat ću vam je. Što je to što ima dvije noge, perje i laje kao pas?"

"Kokoš, naravno", rekao sam umorno. "Znao sam to i kao dijete."

"Vi ste odveć dobro informirani Hastings. Trebali biste reći 'ne znam'. A ja onda 'kokoš', a potom vi kažete: 'Ali kokoš ne laje poput psa' i ja odgovorim:

"Ah! To sam ubacio samo da bude teže.' Pretpostavimo Hastings da tu imamo objašnjenje za slovo D.?"

"Kakva besmislica!"

"Da, za većinu ljudi ali i za određenu vrstu uma. Oh! Da sam barem imao nekoga koga sam mogao upitati .."

Prolazili smo pored velikoga kina. Ljudi su izlazili iz kina raspravljajući o svojim stvarima, o njihovim slugama, prijateljima suprotnoga spola i samo povremeno o filmu koji su upravo gledali.

Sa grupom njih prešli smo Euston cestu.

"Uživala sam", djevojka je uzdisala. "Mislim kako je Bryan Martin divan. Ne propuštam niti jedan njegov film. Način na koji je jahao niz stijenu i tamo stigao na vrijeme s papirima."

Njezin pratilac bio je manje oduševljen.

"Idiotska priča. Da su bar bili dovoljno razumni da odmah pitaju El isa. Što bi netko imalo pametan i napravio!"

Ostatak se izgubio. Kada smo došli do pločnika okrenuo sam se natrag i vidio Poirota kako stoji nasred ceste s autobusima koji su dolazili k njemu s obje strane. Instinktivno sam rukama prekrio oči. Čulo se škripanje kočnica i prost jezik vozača autobusa. Poirot je dostojanstveno odšetao do ruba pločnika.

Izgledao je poput čovjeka koji hoda u snu.

"Poirot", rekao sam "jeste li vi ludi?"

"Ne, mon cimi. Samo mi se nešto ukazalo tamo toga trenutka."

"Prokleta loš trenutak", rekao sam "zamalo i Vaš posljednji."

"Nema veze. Ah, mon ami - bio sam slijep, gluh, bezosjećajan. Sada uviđam odgovore na sva ta pitanja - da, na svih pet. Da - sve ih vidim... Tako su jednostavni, tako djetinjasto jednostavni .."

28. Poirot postavlja nekoliko pitanja

Imali smo neobičnu šetnju kući.

Poirot je očito pratio slijed misli u svojoj glavi. Povremeno bi promrmljao riječ sebi u bradu. Čuo sam jednu ili dvije riječi. Jednom je rekao "svijeće" i drugi put je spomenuo nešto što je zvučalo poput "douzaine". Vjerujem da sam doista bio pametan kako bih uočio crtu vodilju njegovih misli. Bio je to doista tako jasan trag. Kako bilo meni je to zvučalo kao puko brbljanje.

Čim smo stigli kući on se poslužio telefonom. Nazvao je Savoy i zatražio lady Edgware.

"Nemate nikakve nade stari momče", rekao sam mu sa smiješkom.

Poirot je bio kao što sam mu to često govorio jedan od najlošije informiranih ljudi na svijetu.

"Zar ne znate?", nastavio sam "ona ima novu ulogu. Bit će u kazalištu. Sada je samo 10.30."

Poirot nije obraćao pažnju na mene. Razgovarao je s hotelskim službenikom koji mu je očito govorio isto ono što sam mu i ja rekao.

"Ah!, zar je tako? Tada bih volio razgovarati sa služavkom lady Edgware."

Za nekoliko minuta veza je ostvarena.

"Da li je to služavka lady Edgware? Gospodin Poirot pri telefonu. Gospodin Hercule Poirot. Sjećate me se, zar ne?"

"Tres bien. Sada, shvaćate, nešto se važno pojavilo. Volio bih da odmah dođete i porazgovarate sa mnom."

"Ali da, ovo je vrlo bitno. Dat ću vam adresu. Pažljivo slušajte."

Ponovio ju je dvaput, a zatim je zaklopio slušalicu sa zamišljenim izrazom lica.

"O čemu se radi?", upitao sam sa zanimanjem. "Da li uistinu imate neki podatak?"

"Ne Hastings, ona će mi dati taj podatak."

"Koji podatak?"

"Podatak o određenoj osobi."

"Jane Wilkinson?"

"Oh!, što se nje tiče imam sve potrebne informacije o njoj. Znam njezinu pozadinu otprije, kao što ste rekli."

"O kome se onda radi?"

Poirot mi je uputio jedan od njegovih prvorazrednih iritirajućih osmijeha te rekao da čekam i da ću vidjeti.

Potom se požurio kako bi dotjerao sobu.

Poslije deset minuta služavka je stigla. Izgledala je pomalo nesigurno i nervozno. Malena i uredna, odjevena u crno, gledala je oko sebe sumnjičavo.

Poirot se zaletio.

"Ah! došli ste. Vrlo ljubazno. Sjednite ovdje, hoćete li, gospođice Ellis, je li tako?"

"Da, gospodine. Ellis."

Sjela je na stolac koji joj je Poirot primakao.

Sjedila je s rukama naslonjenima na krilu gledajući čas jednoga čas drugoga.

Njezino malo bezizražajno lice bilo je sasvim smireno a usne su joj bile čvrsto stisnute.

"Da započnemo, gospođice Ellis, koliko ste dugo u službi lady Edgware?"

"Tri godine, gospodine."

"Kao što sam i mislio. Dobro poznajete njezine poslove."

Ellis nije odgovorila. Izgledala je kao da ne odobrava.

"Mislim kako Vi onda sigurno imate dobru ideju o tome tko bi mogli biti njezini neprijatelji."

Ellis je još čvršće stisnula usnice.

"Većina žena je pokušala nešto zavidno učiniti. Da, one su sve protiv nje, odvratna ljubomora."

"Njezin vlastiti spol je nije volio?"

"Ne gospodine. Ona prekrasno izgleda. I uvijek dobije ono što želi. U kazališnoj profesiji puno je zločeste ljubomore."

"Što je s muškarcima?"

Kiseli osmijeh je savladao njezinu pribranost; EUis se opustila. "Sa gospodom može raditi što god želi, gospodine, to je činjenica."

"Slažem se s Vama", rekao je Poirot smijući se. "Ipak, čak uzimajući to u obzir, mogu zamisliti kako nastaje situacija." Prekinuo se.

Promijenjenim glasom je onda prozborio:

"Poznajete li gospodina Brvana Martina, filmskoga glumca?"

"Oh! da, gospodine."

"Vrlo dobro?"

"Izuzetno dobro."

"Vjerujem da sam u pravu kada kažem da je prije nešto manje od godine dana gospodin Bryan Martin bio duboko zaljubljen u vašu gazdaricu."

"Preko ušiju, gospodine. A tako je jošb uvijek ako mene pitate."

"On je tada vjerovao da će se ona za njega udati - eh?"

"Da, gospodine."

"Da li je ona ikada ozbiljno razmotrila udaju za njega?"

"Razmišljala je o tome, gospodine. Da je mogla dobiti slobodu od lorda, vjerujem da bi se za njega udala."

"Tada se, pretpostavljam, na sceni pojavio vojvoda od Mertona?"

"Da, gospodine. Bio je na proputovanju kroz SAD. S njegove strane to je bila ljubav na prvi pogled."

"I tako je bilo zbogom Bryan Martinu?"

Ellis je kimnula.

"Naravno, gospodin Martin zarađuje velike količine novca", objasnila je. "Ali vojvoda od Mertona ima također i položaj u društvu. A njezino gospodarstvo izuzetno zanima položaj. Kada bi se udala za vojvodu, bila bijedna od prvih dama u zemlji."

Glas služavke sadržavao je zadovoljnu samodopadnost. To me zabavljalo.

"Dakle gospodin Bryan Martin je bio - kako da kažem - odbijen? Da li je to loše primio?"

"Izuzetno loše, gospodine."

"Ah!"

"Jednom joj je prijetio revolverom. Kakve je scene pravio. Zbilja me to plašilo.

Također je puno pio. Potpuno se slomio."

"Ali na koncu se i smirio?"

"Tako je izgledalo. Ali još se muvao uokolo. A meni se nije sviđao njegov pogled. Upozorila sam lady, ali ona se na to samo nasmijala. Ona je od onih koje uživaju u svojoj moći, ako znate na što mislim."

"Da", zamišljeno je rekao Poirot. "Mislim da znam što mislite."

"U posljednje vrijeme ga ne vidamo tako puno, gospodine. Po momu mišljenju - dobra stvar. Počinje je zaboravljati, nadam se."

"Možda."

Nešto u tome kako je Poirot izgovorio te riječi vrlo je dojmilo. Zabrinuto je upitala:

"Mislite li da je u opasnosti, gospodine?"

"Da", ozbiljno je kazao Poirot. "Mislim da je u velikoj opasnosti. Ali i sama je za to kriva."

Besciljno povlačeći ruku po polici iznad kamina dohvatio je vazu s ružama i ona se izvrnula. Voda se prolila po služavkinu licu i glavi. Rijetko sam vidio Poirota nespretnog te sam iz ovoga mogao zaključiti da je u stanju velike uzbuđenosti.

Bio je vrlo uznemiren - brzo je potražio ručnik- nježno pomogao služavki da osuši lice i vrat te se ispričao.

Na koncu je jedna velika novčanica promijenila vlasnika, a Poirot je otrpao služavku prema vratima, zahvaljujući joj na njezinoj dobroti što je navratila.

"Još uvijek je rano", rekao je, gledajući na sat. "Vratit ćete se prije povratka vaše gazdarice."

"Oh!, to je u redu, gospodine. Izašla je na večeru, mislim, ali u svakom slučaju ona od mene nikada ne očekuje da sjedim i čekam je, osim ako mi to posebno ne kaže."

Odjednom je Poirot promijenio temu.

"Gospođice, ispričavam se, ali Vi šepate."

"Nije to ništa, gospodine. Malo me bole noge."

"Kurje oči?" promrmljao je Poirot povjerljivim glasom kao jedan supatnik drugome.

Izgleda da su bile u pitanju kurje oči. Poirot se zatim raspričao o određenom lijeku koji je, po njegovim riječima, činio čuda.

Konačno je Ellis otišla.

Bio sam izuzetno znatiželjan.

"Dakle Poirot?", rekao sam. "Dakle?"

Nasmijao se mojoj revnosti.

"Večeras više ništa, prijatelju moj. Rano sutra ujutro, nazvat ćemo Jappa.

Zamoliti ćemo ga da nas posjeti. Također ćemo nazvati Brvana Martina. Mislim da će nam on moći reći nešto zanimljivo. Također, želim platiti ono što mu dugujem."

"Stvarno?"

Postrance sam pogledao Poirota. Na čudan se način sam sebi smješкао.

"U svakom slučaju", rekao sam "ne možete sumnjivati njega za ubojstvo lorda Edgwarea. Posebno nakon ovoga što smo čuli večeras. Ubiti muža kako bi omogućio dami da se uda za nekoga drugoga je pomalo nezanimljivo za bilo kojega muškarca."

"Kakva duboka prosudba!"

"Nemojte biti sarkastični", rekao sam pomalo iziritiran. "I sa čime se do vraga cijelo vrijeme poigravate?"

Poirot je 'podigao' pitanje u zrak.

"S naočalama dobre Ellis, prijatelju moj. Zaboravila ih je."

"Gluposti! Imala ih je na nosu kada je izašla."

Nježno je protresao glavom.

"Pogrešno! Potpuno pogrešno! Ono što je ona nosila, dragi moj Hastings, bile su naočale koje smo pronašli u torbici Charlotte Adams."

Uzdahnuo sam.

29. Poirot govori

Mene je dopalo da nazovem inspektora Jappa sljedećega jutra.

Glas mu je zvučao pomalo depresivno.

"Oh!, to ste vi, kapetane Hastings. Pa, čime se sada bavite?"

Prenio sam mu Poirotovu poruku.

"Da dođem oko jedanaest? Pa, mislim da mogu. Da nema možda nešto što bi nam pomoglo u vezi smrti mladoga Rossa? Moram priznati da bi nam koristilo bilo što. Ne postoji nikakav trag. Vrlo misteriozno."

"Mislim da ima nešto za Vas", neobvezno sam kazao. "Čini mi se kao da je vrlo zadovoljan sobom kod svih događanja."

"Mogu Vam reći da se ja tako ne osjećam. Dobro, kapetane Hastings, doći ću."

Moj sljedeći zadatak bio je da nazovem Brvana Martina. Njemu sam kazao kao što mi je i rečeno - kako je Poirot otkrio nešto vrlo zanimljivo za što je mislio da bi gospodin Martin volio čuti. Kada sam bio upitan o čemu je riječ, rekao sam da nisam upoznat sa stanjem. Poirot mi se nije povjerio. Nastupila je stanka.

"Dobro", na koncu reče Bryan. "Doći ću."

Spustio je slušalicu.

Zatim je, pomalo na moje iznenađenje, Poirot nazvao Jenny Driver i također je zamolio da bude prisutna.

Bio je tih i vrlo ozbiljan. Ništa ga nisam pitao.

Prvi je stigao Bryan Martin. Izgledao je zdravo i raspoloženo, ali - ili sam možda to umislio - pomalo nemirno. Jenny Driver stigla je skoro odmah iza njega.

Činilo se da je iznenađena što vidi Brvana a on je naizgled dijelio njezino iznenađenje.

Poirot je privukao dvije stolice i zamolio ih da sjednu. Pogledao je na sat.

"Očekujem da će inspektor Japp biti ubrzo ovdje."

"Inspektor Japp?" Bryan je izgledao uznemireno.

"Da, zamolio sam ga da dođe ovdje, neformalno - kao prijatelj."

"Razumijem."

Ponovno je utihnuo. Jenny ga je na brzinu pogledala zatim odvrtila pogled.

Jutros je izgledala zbog nečega zabrinuta.

Trenutak kasnije u sobu je ušao Japp.

Pomislio sam kako je bio pomalo iznenađen kada je ugledao Brvana Martina i Jenny Driver u sobi, ali nije to pokazao. Pozdravio je Poirota na uobičajeno šaljiv način.

"Dakle, gospodine Poirot, o čemu se radi? Pretpostavljam da imate nekakvu divnu teoriju."

Poirot je izgledao uzvišeno.

"Ne, ne - ništa posebno. Samo vrlo jednostavna mala priča - tako jednostavna da me i sram što je odmah nisam uočio. Želim, ukoliko mi dopustite, povesti vas kroz slučaj od samoga početka."

Japp je uzdahnuo i pogledao na sat.

"Ukoliko Vam neće trebati više od jednoga sata-", kazao je...

"Budite sigurni", reče Poirot. "Neće trebati toliko dugo. Vidite, vi želite saznati, zar ne, tko je ubio lorda Edgvrarea, tko je ubio gospođicu Adams, tko je ubio Donalda Rossa?"

"Volio bih saznati tko je ubio ovoga posljednjeg", oprezno je kazao Japp.

"Slušajte me i sve ćete saznati. Vidjet ćete, bit ću skroman." (To nije vrlo vjerojatno! Pomislio sam u nevjerici.) "Ja ću vam pokazati svaki korak - otkrit ću vam kako sam bio zaveden, kako sam postupio neoprostivo glupo, kako je bio potreban razgovor s mojim prijateljem Hastingsom i slučajna primjedba potpunoga stranca da me vrati na pravi put."

Zastao je i onda, budući je zakašljao, počeo govoriti glasom koji ja nazivam "predavački".

"Počet ću za večerom u Savovu. Prišla mi je lady Edgvrare i zamolila za privatni razgovor. Željela se riješiti svoga muža. Na kraju našeg intervjua kazala je - pomalo nerazborito, pomislio sam - kako će možda morati uzeti taksi, otići onamo i sama ga ubiti. Te je riječi čuo gospodin Bryan Martin, koji je upravo u tom trenutku bio ušao."

Okrenuo se.

"Eh? Tako je, zar ne?"

"Svi smo čuli", rekao je glumac. "Widburnovi, Marsh, Carlotta - svi mi."

"Oh! slažem se. Potpuno se slažem. Eh bien, nisam imao prilike zaboraviti te riječi lady Edgware. Gospodin Bryan Martin me posjetio sljedećega jutra s izričitim ciljem da me podsjeti na te riječi."

"Uopće ne", ljutito je zavikao Bryan Martin. "Došao sam-"

Poirot je podigao ruku.

"Došli ste, tobože, da mi kažete izmišljenu priču o tome kako vas prate. Priču za koju je i malo dijete moglo shvatiti da nije istinita. Vjerojatno ste je uzeli iz nekoga davnog filma. Djevojka koju ste morali upitati za privolu - čovjek kojega ste prepoznali po zlatnomu zubu! Mon omi, ni jedan mladi čovjek nema zlatni zub - to se više ne radi - posebno ne u Americi. Zlatni zub je zastarjeli zubarski zahvat u punom smislu riječi. Oh! sve je zvučalo - apsurdno! Svoju izmišljenu priču započeli ste s pravom svrhom svoga posjeta - da zatrujete moj um protiv lady Edgware. Da pojasnimo, pripremali ste teren za trenutak kada će ona ubiti svoga muža."

"Ne znam o čemu govorite", promucio je Bryan Martin. Lice mu je bilo samrtnički blijedo.

"Vi se smijete ideji da će se on složiti s razvodom! Mislite da ću ga ići posjetiti sljedećega dana, ali u stvarnosti se vrijeme sastanka promijenilo.

Otišao sam ga vidjeti toga jutra i on pristaje na razvod. Motiv ubojstva od strane lady Edgware ne postoji. K tome mi govori kako je o tome on njoj već i pisao."

"Ali lady Edgware izjavljuje da nije primila pismo. Ili ona laže, njezin muž ili ga je netko zadržao - ali tko?"

Sada se ja pitam zašto gospodin Bryan Martin ulaže napor i dolazi mi govoriti sve te laži? Kakva ga to unutarnja snaga vodi. Formiram ideju, gospodine, da ste Vi luđački zaljubljeni u tu damu. Lord Edgware kaže da mu je supruga rekla kako se želi udati za glumca. Pa, pretpostavimo da je tako, ali dama se predomisli.

Kada stigne pismo u kojem lord Edgware pristaje na razvod ona se želi udati za nekoga drugoga - ne za Vas! Tada

bi to bio razlog da vi zaustavite to pismo."

"Ja, nikada!"

"Uskoro ćete mi moći kazati sve što želite. Sada ćete mene poslušati."

"Kakav bi bio Vaš način razmišljanja - vi, razmaženi idol koji nikada nije upoznao odbacivanje? Kako ja to vidim, to je oblik bijesa, želja da se što je više moguće naškodi samoj lady Edgware. A kako joj možete naškoditi nego da je optuže - možda i objese - zbog ubojstva."

"Dragi Bože!", rekao je Japp.

Poirot se okrenuo prema njemu.

"Ali da, to je bila ideja koja se sastavljala u mojoj glavi. Pojavilo se nekoliko stvari koje su je poduprle. Carlotta Adams je imala dva najbolja muška prijatelja - kapetana Marsha i Brvana Martina. Dakle bilo je moguće da je bogataš Bryan Martin bio taj koji je predložio prijeveru te joj ponudio deset tisuća dolara da je izvede do kraja. Meni je izgledalo nevjerovatnim da je gospođica Adams ikada mogla vjerovati kako će Ronald Marsh imati deset tisuća dolara za nju. Znala je da je on u krajnjoj stisci s novcem. Bryan Martin je bio daleko vjerojatnije rješenje."

"Ja nisam - kažem vam", čuo se promukli glas sa glumčevih usana.

"Kada je sadržaj pisma gospođice Adams bio brzojavljen u Washington - oh! la, la, bio sam veoma uzrujan. Činilo se da je moje rasuđivanje sasvim pogrešno.

Ali sam kasnije napravio otkriće. I samo pismo mi je bilo stoga poslano te umjesto da je bilo cijelo, nedostajala je stranica pisma. Stoga, "on" se može odnositi na nekoga tko nije bio kapetan Marsh.

"Postojao je još jedan dokaz. Kada je bio uhapšen, kapetan Marsh je izričito izjavio kako misli da je vidio Brvana Martina gdje ulazi u kuću. To je dolazilo od optuženika pa izjava nije imala težinu. Također je gospodin Martin imao alibi. To je i prirodno! a bilo je i očekivano. Ukoliko je gospodin Martin počinio ubojstvo, postojanje alibija bilo je nužno.

"Taj alibi bio je posvjedočen samo od jedne osobe - gospođice Driver."

"Što želite reći?" rekla je oštro djevojka.

"Ništa mademoiselle", kazao je Poirot kroz smijeh "osim da sam Vas zapazio kako istoga dana ručate sa gospodinom Martinom te da ste se malo kasnije potrudili doći do nas i pokušali nas uvjeriti kako je vaša prijateljica gospođica Adams osobito zainteresirana za Ronalda Marsha - a ne kao što sam mislio da je bio slučaj - za Brvana Martina.

"To je sasvim pogrešno", rekla je energično filmska zvijezda.

"Možda toga niste bili svjesni gospodine", rekao je Poirot tiho "ali smatram da je to istina. To objašnjava kao što ništa drugo i nije moglo, njezin osjećaj nesimpatije prema lady Edgware. Ta nesklonost je bila vaša prednost. Rekli ste joj sve o tome kako vas je odbacila, zar ne?"

"Pa-da - osjećao sam kako s nekim moram razgovarati i ona?"

"Je bila suosjećajna. Da, ona je bila suosjećajna koliko sam ja zamijetio. Eh bien, što je bilo sljedeće? Ronald Marsh je uhićen. Vaše se raspoloženje odmah popravlja. Gotovo je i s bilo kakvom zabrinutošću. Zahvaljujući promjeni mišljenja lady Edgware o odlasku na zabavu u posljednji trenutak Vaš plan je propao. Štoviše netko drugi postaje žrtveno janje i oslobodili ste se zabrinutosti za sebe. A onda - za vrijeme zabave, za ručkom - čuli ste gdje Donald Ross, taj prijazni ali pomalo priglupi mladić, govori nešto Hastingsu što je ukazivalo na to da ipak niste tako sigurni."

"To nije istina", povikao je glumac. Znoj mu se cijedio niz lice, užasavao se.

"Kažem vam da ništa nisam čuo - ništa - ništa nisam učinio."

Tada je uslijedio, mislim, najveći šok toga jutra.

"Istina je", mirno je kazao Poirot. "Nadam se da ste sada dovoljno kažnjeni što ste došli - meni, Herculu Poirotu, s onom izmišljenom pričom."

Svi smo uzdahnuli. Poirot je zamišljeno nastavio.

"Vidite - pokazujem vam sve svoje greške. Postojalo je pet pitanja koje sam sebi postavio. Hastings ih zna. Odgovor na tri pitanja savršeno se uklapao. Tko je zaustavio pismo? Naravno, vrlo dobar odgovor na to pitanje je Bryan Martin.

Drugo pitanje je bilo što je navelo lorda Edgwarea da iznenada promijeni mišljenje i pristane na razvod? Pa, i o tome sam imao jednu zamisao. Ili se htio ponovno oženiti - ali nisam mogao naći nikakve dokaze koji bi na to ukazivali - ili je bio u pitanju neki oblik ucjene. Lord Edgware je bio čovjek osobitih sklonosti.

Moguće je da su činjenice o njemu izašle na vidjelo. One možda nisu davale njegovoj ženi pravo na engleski razvod, ali ih je njegova supruga mogla iskoristiti kao poticaj uz prijetnju publiciteta. Mislim da se i to zbilo. Lord Edgware nije želio otvoreni skandal povezan sa svojim imenom. Popustio je, iako je njegov bijes što je tako morao učiniti bio izražen kroz ubilački izraz na njegovom licu kada je mislio da ga nitko ne gleda. To također objašnjava sumnjivu brzinu kojom se izrazio 'Ne zbog nečega što je bilo u pismu', prije nego sam uopće sugerirao da je to možda tako.

Preostala su dva pitanja. Pitanje o čudnim naočalama u torbici gospođice Adams koje joj nisu pripadale. I pitanje zašto je netko nazvao lady Edgware dok je bila na večeri u Chiswicku. Nisam mogao uklopiti gospodina Brvana Martina ni ujedno ovo pitanje.

Tako sam bio prisiljen zaključiti da ili sam pogriješio u svezi s gospodinom Martinom ili u svezi pitanja. U očaju sam još jednom pažljivo pročitao ono pismo gospođice Adams. I nešto sam pronašao! Da, nešto sam pronašao!

Pogledajte i sami. Evo ga. Vidite kako je stranica iskidana? Nejednako, kao što se često događa. Pretpostavimo sada da je iza "n" tu na vrhu bilo jedno "a"...

Ah! imate ga! Vidite. Ne on, nego onal! Ženaje predložila prijevaru gospođici Adams.

Pa, napravio sam popis svih žena koje su bile na bilo koji način povezane sa slučajem. Osim Jane Wilkinson, bilo ih je još četiri - Geraldine Marsh, gospođica Carroll, gospođica Driver i Vojvotkinja od Mertona.

Od njih četiri, ona koja me je najviše zanimala bila je gospođica Carroll. Nosila je naočale, bila u kući te večeri, i bila netočna u svomu svjedočenju zahvaljujući želji da inkriminira lady Edgware i također, bila je žena velike djelotvornosti i dobrih živaca te je mogla izvesti takav zločin. Motiv je bio nejasan - ali na koncu, radila je s lordom Edgwareom niz godina i nekakav motiv o kojemu mi ništa nismo znali mogao je postojati.

Također sam osjetio da nisam iz ovoga slučaja mogao eliminirati Geraldine Marsh. Mrzila je svoga oca - tako mi je rekla. Bila je neurotičan tip, vrlo napeta.

Pretpostavimo kada je te večeri ušla u kuću da je namjerno izbola svog oca i onda hladnokrvno otišla na kat da uzme bisere. Zamislite njezinu agoniju kada je otkrila da njezin rođak kojega je odano voljela, nije ostao vani pored taksija, nego je ušao u kuću.

Njezino uznemireno ponašanje lako je moglo biti objašnjeno na taj način.

Jednako dobro moglo je biti objašnjeno time da je ona nevinna, ali se boji kako je njezin rođak počinio zločin. Postojala je još jedna mala stvar. Zlatna kutija nađena u torbici gospođice Adams imala je inicijal D. na sebi. Čuo sam gdje joj se njezin rođak obraća sa Dina. Također nalazila se u pariškoj školi prošloga studenoga te je možda mogla sresti Carlottu Adams u Parizu.

Možete misliti da je bilo čudnovato dodati listi Vojvotkinju od Mertona. Ali, ona me došla posjetiti i ja sam u njoj

prepoznao fanatični tip osobe. Ljubav cijeloga njezina života bila je usredotočena na sina te je ona mogla sebe dovesti u takvo stanje da smisli urotu kako bi uništila ženu koja je upravo trebala uništiti život njezina sina.

Zatim, tu je gospođica Jenny Driver-"

Zastao je, gledajući u Jenny. Uzvratila mu je beskrupuloznim pogledom i s nagnutom glavom upitala:

"A što imate o meni?"

"Ništa, mademoiselle, osim da ste prijateljica Brvana Martina - te da vaše ime počinje sa D."

"To nije puno."

"Još jedna stvar. Vi posjedujete um i nerve potrebne da se počini ovakav zločin. Sumnjam da ih itko drugi ima."

Djevojka je zapalila cigaretu.

"Nastavite", veselo je kazala.

"Da li je alibi gospodina Martina bio istinit ili ne? Morao sam to odlučiti. Ako je i bio, koga je Ronald Marsh vidio gdje ulazi u kuću? Iznenada sam se nečega sjetio. Zgodni batler u Regant Gateu bio je izuzetno nalik gospodinu Martinu.

Njega je kapetan Marsh vidio. Onda sam s tim u skladu oblikovao teoriju. Moja zamisao je da je on otkrio svoga gospodara mrtvoga. Pored njegovoga gospodara bila je kuverta sa francuskim novčanicama u vrijednosti od stotinu funta. Uzeo je novac, nestao iz kuće, ostavio ih na čuvanje kod nekoga svoga nevaljalog prijatelja i vratio se, otvarajući vrata ključem lorda Edgwarea. Pustio je da zločin otkrije služavka sljedećega jutra. Nije mislio da je u opasnosti jer je bio potpuno uvjeren kako je umorstvo počinila lady Edgware. Novac je bio izvan kuće i već promijenjen prije nego je primijećeno kako nedostaje. Kako bilo, kada je lady Edgware potvrdila svoj alibi te je Scotland Yard počeo istraživati njegova prethodna zaposlenja, on se uznemirio i 'zbrisao'."

Japp je potvrdno kimnuo glavom. "Preostalo je pitanje naočala. Ukoliko je gospođica Carroll bila njihov vlasnik, slučaj je izgledao riješen. Ona je mogla zadržati pismo, dok je dogovarala detalje s gospođicom Adams ili kad su se srele one večeri kad je ubojstvo počinjeno, naočale su se mogle nenamjerno naći u torbici gospođice Adams.

Ali, naočale izgleda nisu imale ništa s gospođicom Carroll. Išao sam kući s ovdje prisutnim Hastingsom, pomalo bio deprimiran, pokušavao sam posložiti stvari u svojoj glavi po redoslijedu... a onda se zbiljo čudo!

Prvo je Hastings govorio o određenom redu. Spomenuo je kako je Donald Ross bio trinaesti za stolom kod sir Montagu Cornera i kako je on prvi ustao. Pratio sam neki svoj slijed misli i nisam obraćao puno pažnje već mi je prošlo kroz glavu kako to nije bila istina. Možda je ustao prvi na kraju večere, ali lady Edgware je bila ona koja je prva ustala jer su je pozvali na telefon. Razmišljajući o njoj, pala mi je na um određena zagonetka - zagonetka koja se po momu mišljenju dobro slagala s njezinom djetinjastom psihologijom. Rekao sam je Hastingsu. On, kao kraljica Viktorija, nije bio zabavljen. Zatim sam se počeo pitati koga mogu upitati o detaljima glede osjećaja gospodina Martina za Jane Wilkinson. Ona sama mi ne bi rekla, znao sam to. A onda je prolaznik, dok smo prelazili ulicu, izgovorio prozaičnu rečenicu.

Kazao je svojoj prijateljici da je netko 'trebao pitati EUis'. I odmah mi se cijela stvar pojavila u bljesku!"

Pogledao je oko sebe.

"Da, da, naočale, telefonski poziv, žena niskoga rasta koja je predigla zlatnu kutijicu u Parizu. EUis, naravno, sluškinja Jane Wilkinson. Pratio sam sve korak po korak - svijeće - prigušeno svjetlo - gospoda Van Dusen - sve. Znao sam!"

30. Priča

Pogledao nas je.

"Idemo, prijatelji moji", kazao je nježno. "Dopustite mi da vam kažem pravu priču o tome što se zbilo te večeri."

"Carlotta Adams je napustila svoj stan u sedam sati. Odatle uzima taksu i ide u Piccadilly Palače."

"Što?", uzviknuo sam.

"Ide u Piccadilly Palače. Ranije toga dana uzela je sobu pod imenom gospođa Van Dusen. Nosi snažne naočale koje, kao što svi mi znamo, mijenjaju izgled osobe. Kao što sam kazao, rezervirala je sobu, govoreći da ide noćnim brodom do Liverpoola te da je njezina prtljaga već krenula. U osam i trideset dolazi lady Edgware i traži je na recepciji. Odveli su je do njezine sobe. Tamo mijenjaju odjeću. Noseći plavu periku, odjevena u bijelu haljinu od tafta i krzneni ogrtač Carlotta Adams a ne Jane Wilkinson odlazi iz hotela i vozi se u Chiswick. Da, da, to je savršeno moguće. Bio sam do te kuće predvečer. Stol za večeru osvijetljen je samo svijećama, svjetiljke su prigušene, nitko ondje ne poznaje Jane Wilkinson tako dobro. Tu je plava kosa, dobro poznati promukli glas i način ponašanja. Oh!, to je vrlo lako. A i da nije uspjelo - da je netko primijetio smicalicu - pa i za to su se pobrinuli. Lady Edgware, noseći crnu periku, Carlottinu odjeću i naočale, plaća svoj račun, odnose joj putnu torbu u taksu i odvozi se u Euston. U toaletu skida crnu periku, Carlottinu odjeću i ostavlja putnu torbu u garderobi. Prije nego što odlazi u Regent Gate naziva Chiswick i traži lady Edgware. Tako su se bile dogovorile. Ukoliko je sve dobro prošlo i Carlottu nisu otkrili, trebala je odgovoriti jednostavno 'tako je'. Ne trebam ni govoriti kako gospođica Adams nije znala pravi razlog telefonskog poziva. Kada je čula dogovorene riječi, lady Edgware nastavlja s planom. Odlazi do Regent Gatea, traži lorda Edgwarea, predstavlja se i odlazi u knjižnicu. Tu vrši prvo ubojstvo. Naravno, nije znala da je odozgo promatra gospođica Carroll. Koliko ona zna, bit će to riječ jednog batlera (a on je nikada nije vidio, sjetite se - također ona nosi šešir koji je zaklanja od njegovog pogleda) protiv riječi dvanaest dobro poznatih i uglednih ljudi.

Odlazi iz kuće, vraća se u Euston, mijenja se od plavokose do tamnokose još jedanput i prediže svoju putnu torbu. Sada mora nekako provesti vrijeme dok se Carlotta Adams vrati iz Chiswicka. Dogovorile su se za okvirno vrijeme. Odlazi do Corner Housea, povremeno gledajući na sat, jer vrijeme sporo prolazi. Tada se priprema za drugo ubojstvo. Stavlja malu zlatnu kutijicu koju je naručila iz Pariza u torbicu Carlote Adams, koju naravno nosi sa sobom. Možda je tada i našla pismo! Možda je to bilo ranije. Kako bilo, čim je vidjela adresu, 'njuši' opasnost. Otvara ga - njezine sumnje se ostvaruju.

Možda je njezin prvi impuls bio sasvim uništiti pismo. Ali osjeća kako postoji bolji način. Uklanjajući jednu stranicu pisma ono izgleda kao optužba Ronald Marsha - čovjeka koji ima jak motiv za zločin. Čak i ako Ronald ima alibi, pismo će biti optužba muškarca ukoliko iskida "a" na kraju u "ona". To i čini. Zatim ga stavlja nazad u kuvertu, a kuvertu natrag u torbicu.

Tada, kako vrijeme ističe, kreće u pravcu Savoy hotela. Čim je vidjela gdje je prošlo auto sa (navodnom) njom na sjedalu, ona ubrzava korak, ulazi u tome času i ide odmah uza stepenice. Odjevena je u neprimjetno crno. Nije bilo vjerojatno da će je netko primijetiti.

Na katu ide odmah u svoju sobu. Carlotta Adams se upravo približila. Sluškinji je rečeno da ode u krevet - sasvim uobičajeno ponašanje. Opet zamjenjuju odjeću i tada, zamišljam, lady Edgware predlaže malo piće - da proslave. U tome piću nalazi se veronal. Ona čestita svojoj žrtvi, govori da će joj sutra poslati ček. Carlotta Adams ide kući. Vrlo je pospana - pokušava nazvati prijatelja - možda gospodina Martina ili kapetana Marsha, jer obojica imaju brojeve iz Viktorije - ali odustaje. Previše je umorna. Odlazi u krevet - i više se nikada nije probudila. Drugi zločin je uspješno izvršen.

Sada do trećega zločina. Odvija se za ručkom. Sir Montagu Corner spominje razgovor koji je imao s lady Edgware u noći ubojstva. To je lako. Ali Nemesis joj se prišuljala kasnije. Spominje se 'prosudba Pariza' a ona misli da se govori o jedinom Parizu kojeg ona poznaje - Parizu mode i ukusa!

Nasuprot nje sjedi mladić koji je bio na zabavi u Chiswicku - mladić koji je te večeri čuo gdje lady Edgware

raspravlja Homera i grčku civilizaciju općenito. On je gleda. I odjednom shvaća. Ovo nije ista žena. Vrlo je uznemiren. Sjeti se mene. Govori s Hastingsom.

Ali dama je čula njegov razgovor. Ona je dovoljno brza i promućurna kako bi shvatila da se na neki način otkrila. Čuje gdje Hastings govori da se neću vratiti kući do pet. U dvadeset do pet odlazi do Rossovog doma. On otvara vrata, vrlo je iznenađen što je vidi, ali mu ne pada na pamet da bude uplašen. Snažan, zdrav mladić se ne boji žene. Odlazi s njom u blagovaonicu. Ona mu istresa neku priču.

Možda pada na koljena i baca mu ruke oko vrata. A tada, hitro i sigurno, ubada - kao i prije. Možda je prigušeno kriknuo - ništa više. On je također utišan."

Nastala je tišina. Tada je Japp promuklo progovorio.

"Mislite - ona je sve to uradila?"

Poirot je pognuo glavu.

"Ali zašto, ako joj je bio voljan dati razvod?"

"Zato što je vojvoda od Mertona stup anglokatolika. Zato jer on ne bi ni sanjao vjenčati se za ženu čiji je muž živ. On je mladić fanatičnih principa. Kao udovica, bila je skoro sigurna da će se moći za njega udati. Nema sumnje da je ona provizorno predlagala razvod, ali on nije zagrizao mamac."

"Ali zašto vas je onda poslala lordu Edgwareu?"

"Ah! parbleu!" Poirot je odjednom od engleskog pribranog ponašanja ponovno postao prirodan. "Da bi me zavarala! Da me učini svjedokom činjenice kako motiv za umorstvo ne postoji! Da, ona se usudila da učini mene, Herculea Poirota, svojim pijunom. Mafoi, u tome je i uspjela! Oh, taj čudan mozak, nalik djetetu i lukav. Uistinu ona zna glumiti! Kako je dobro odglumila iznenađenje kada joj je rečeno o pismu koje je njezin suprug napisao a za kojega se klela da ga nikada nije primila. Da li je osjetila i najmanje žaljenje za sva tri zločina koja je počinila? Mogu se zakleti da nije."

"Govorio sam vam kakva je", povikao je Bryan Martin. "Rekao sam vam. Znao sam da će ga ubiti. Osjetio sam to. Bojao sam se da će se na neki način izvući.

Ona je pametna - vraški pametna na neki slabouman način. A ja sam htio da ona pati. Želio sam da je za to objese."

Lice mu je bilo ljubičasto. Glas je bio hrapav.

"Hajde smiri se", rekla je Jenny Driver.

Govorila je točno onako kako sam čuo da dadilje govore maloj djeci u parku.

"A zlatna kutijica s inicijalom D., Pariz, studeni u unutrašnjosti?", rekao je Japp.

"Naručila ju je pismom i poslala Ellis, svoju služavku, da je predigne.

Prirodno, Ellis je samo predigla paket za koji je platila. Nije znala što je unutra. Također, lady Edgware je posudila Ellisine naočale kako bi joj pomogle u glumljenju Van Dusen žene. Zaboravila je na njih i ostavila ih u torbici Charlotte Adams - jedna njezina pogreška.

Oh!, svega sam se dosjetio dok sam stajao nasred ceste. Nije bilo pristojno ono što mi je rekao vozač autobusa, ali bilo je svega vrijedno. Ellis! Ellis i naočale. Ellis prediže kutijicu u Parizu. Ellis a stoga Jane Wilkinson. Vrlo vjerojatno je posudila još nešto od Ellis a ne samo naočale."

"Što?"

"Nož za kurje oči .."

Naježio sam se.

Nastala je trenutačna tišina.

Tada je Japp kazao s neobičnom žudnjom za odgovorom.

"Gospodine Poirot. Da li je to istina?"

"Istina je, monami"

Onda je progovorio Bryan Martin, a njegove riječi su bile, pomislio sam, za njega vrlo tipične.

"Ali pazite sada", rekao je tugaljivo. "Što je sa mnom? Zašto ste mene ovdje danas doveli? Zašto ste me skoro na smrt prepali?"

Poirot ga je hladno pogledao.

"Da Vas kaznim, monsieur, što ste bili drski! Kako se usuđujete igrati sa Hercuolom Poirotom?"

A tada se Jenny Driver nasmijala. Smijala se i smijala.

"Neka ti Bryane", na koncu je kazala.

Okrenula se prema Poirotu.

"Ne mogu biti radosnija što to nije bio Ronnie Marsh", rekla je. "Oduvijek mi se sviđao. Drago mi je, drago mi je, drago što Carlottina smrt neće proći nekažnjeno! A što se tiče Brvana, pa reći ću vam nešto, gospodine Poirot. Ja ću se za njega udati. I ako on misli da se može oženiti i razvesti svake dvije do tri godine u potvrđenoj holivudskoj maniri, pa, onda nikada u životu nije napravio veću pogrešku. On će me oženiti i biti uz mene."

Poirot ju je pogledao - pogledao njezino odlučno lice i njezinu vatrenu kosu.

"Sve je moguće, mademoiselle", kazao je. "Da, tako zbilja može biti. Rekao sam da imate dovoljno snage za bilo što. Čak i da se udate za filmsku zvijezdu."

31. Ljudski dokument

Dan ili dva nakon toga iznenada sam bio pozvan nazad u Argentinu. Tako se dogodilo da nikada više nisam vidio Jane Wilkinson nego samo pročitao u novinama o njezinu suđenju i osudi. Neočekivano, barem meni neočekivano, potpuno se slomila kada su je suočili s istinom. Sve dok je mogla biti ponosna na svoju dosjetljivost i igrati svoju ulogu nije pravila pogreške. Kada je jednom napustilo samopouzdanje, zahvaljujući tome što je bila otkrivena, bila je kao malo dijete - nesposobna održati neistinu. Na unakrsnom ispitivanju potpuno se slomila.

Dakle, kao što sam i ranije kazao, zabava za ručkom bila je posljednji susret s Jane Wilkinson. Ali kad god mislim o njoj, uvijek je vidim na isti način- kako stoji u svojoj sobi u Savovu ozbiljnoga lica udubljena u isprobavanje crne odjeće.

Uvjeren sam da to nije bila samo poza. Ona je tada bila potpuno iskrena. Njezin plan je uspio te stoga nije imala više nikakvih slutnja ili pak sumnja. Također ne mislim da je osjetila i najmanje žaljenje za sva tri zločina koja je počinila.

Ovdje navodim dokument za koji je ona odredila da bude poslan Poirotu nakon njezine smrti. On je, smatram, tipičan za tu vrlo lijepu i potpuno beskrupuloznu damu.

DRAGI GOSPODINE POIROT

— razmišljala sam ponovno o svemu i osjećam da bih vam voljela ovo napisati.

Znam da ponekad objavljujete svoje slučajeve. Mislim da nikada niste objavili dokument koji je napisala i sama osoba. Osjećam, također, kako bih voljela da svi saznaju točno kako sam sve to uradila. Još uvijek mislim da je sve bilo vrlo dobro isplanirano. Da nije bilo vas sve bi bilo u redu. Zbog toga sam dosta ogorčena, ali pretpostavljam da niste mogli odoljeti. Sigurna sam da ako vam ovo pošaljem, vi ćete pismu dati dosta prominentnosti (značaja). Hoćete, zar ne? Voljela bih da me se sjećaju. I zaista mislim da sam ja jedinstvena osoba. Svi ovdje tako misle.

Počelo je u Americi kada sam upoznala Mertona. Odmah sam vidjela da bi me on oženio samo kada bih bila udovica. Na nesreću, on ima čudnu predrasudu o razvodu. Pokušala sam je savladati, ali nije bilo koristi, a morala sam biti oprezna, jer je on bio vrlo hirovita osoba.

Uskoro sam shvatila da moj muž jednostavno mora umrijeti ali nisam znala kome to smjestiti. Takve stvari možete mnogo bolje smisliti u Americi.

Razmišljala sam i razmišljala ali nisam mogla vidjeti kako to uraditi. A onda, odjednom, vidjela sam Carlottu Adams kako me imitira i odmah sam počela uviđati način. Uz njezinu pomoć mogla sam pribaviti alibi. Te iste večeri vidjela sam Vas i iznenada mi je palo na pamet da bi bila dobra ideja poslati vas svome mužu da ga pitate za razvod. U isto vrijeme išla bih okolo i govorila o tome kako ću ubiti svoga muža jer sam primijetila da ako govorite istinu na pomalo luckast način, nitko vam ne vjeruje. To sam često činila s ugovorima. Također je dobra stvar kada izgledate gluplji nego jeste. Na drugom sastanku s Carlottom Adams sve sam isplanirala. Kazala sam joj da je to oklada i ona je odmah to prihvatila.

Trebala se pretvarati da sam to ja na nekoj zabavi i ukoliko bi uspjela, trebala je dobiti deset tisuća dolara. Bila je vrlo oduševljena i neke zamisli bile su njezine - o zamjeni odjeće i ostalo. Vidite, nismo to mogli ovdje uraditi zbog EUis i nismo to mogli uraditi kod nje, zbog njezine sluškinje. Ona, naravno, nije primijetila zašto nismo mogli. Bilo je pomalo nezgodno. Samo sam rekla 'ne'.

Mislila je da sam malo glupa zbog toga, ali je popustila i onda smo smislili plan o hotelu. Uzela sam Ellisine naočale.

Naravno ubrzo sam shvatila da će i ona morati biti uklonjena s puta. Bila je to šteta, ali na koncu, te njezine imitacije su bile vrlo bezobrazne. Imala sam nešto veronala kod sebe, iako ga rijetko koristim, pa je to bilo vrlo lako. A onda sam imala pravi moždani bljesak. Vidite, bilo bi puno bolje kada bi izgledalo da je ona imala običaj uzimati ga. Naručila sam kutiju - duplikat one koju su meni poklonili, a dala sam da se na nju stave njezini inicijali i natpis

iznutra. Smatrala sam da ako stavim neke čudne inicijale i Pariz, studeni s unutrašnje strane, to otežati stvar. Zatražila sam kutiju iz Ritza gdje sam i ručala jednoga dana. A El i-su sam poslala po kutiju. Ona nije znala što prediže naravno.

Sve je prošlo prilično dobro te večeri. Uzela sam jedan od noževa za povrće (bio je oštar i lijep) dok je ona bila u Parizu. Ona to nikada nije primijetila jer sam ga poslije stavila natrag. U San Franciscu sam upoznala liječnika koji mi je pokazao gdje probosti nožem. Govorio je o leđnim (kičmenim) i cistnim ubodima te naglasio kako moramo biti veoma oprezni inače samo jedan ubod koji prođe kroz cistertia magmi i u medullu oblongatu gdje su svi vitalni živčani centri, može uzrokovati trenutnu smrt. Tražila sam od njega da mi nekoliko puta pokaže točno mjesto. Mislila sam kako će mi možda jednom biti od koristi ta spoznaja.

Rekla sam mu kako želim iskoristiti ovu ideju na filmu.

Bilo je vrlo nečasno od Carlote Adams pisati svojoj sestri. Obećala mi je da nikome ništa neće reći. Mislila sam kako je najprimjerenije bilo istrgnuti jednu stranicu i ostaviti on umjesto ona. Sama sam to smislila. Čini mi se da sam ponosnija na to nego na ostalo. Svatko uvijek kaže kako nemam mozga - ali mislim kako sam doista morala imati mozga za smisliti ovakvo nešto.

Vrlo sam pažljivo smislila stvari te učinila točno ono što sam planirala kada je čovjek iz Scotland Yarda došao.

Svakako sam uživala u tomu činu. Možda sam mislila kako će me on uistinu lišiti slobode. Osjećala sam se sigurnom jer oni su morali vjerovati svim onim ljudima na večeri te ja nisam mogla uočiti kako će se pronaći istina o mojoj i Carlottinoj razmjeni odjeće.

Nakon toga sam se osjećala sretnom i zadovoljnom. Moja se sreća održala te sam zbilja osjećala kako će sve ići pravim putem. Stara je vojvotkinja bila neprimjerena prema meni ali je Merton bio drag. On me želio oženiti što je prije moguće te u mene nije ni jednoga časa posumnjao.

Mislim kako nikada nisam bila sretnija kao u posljednjih nekoliko tjedana.

Hapšenje muževa nećaka učvrstilo je moju sigurnost. Ponosnija sam na sebe razmišljajući o kidanju stranice pisma Carlote Adams.

Posao s Donaldom Rossom je bio puka nesreća. Ni sada nisam sasvim sigurna kako me baš on vidio. Nešto u svezi s Parizom koji je bio osoba, a ne mjesto. Čak i sada ne znam tko je bio Pariz - i svejedno mislim kako je to glupo ime za muškarca.

Zanimljivo je sada kada se sreća okrene protiv vas ona se i nastavlja okretati u tomu pravcu. Morala sam brzo nešto poduzeti u svezi s Donaldom Rossom i to je proteklo u redu. Nije moralo tako proći jer nisam imala vremena za umovanje ili razmišljanje o alibiju. Potom sam pomislila kako sam sigurna.

Naravno da mi je Ellis rekla kako ste je tražili i ispitivali ali sam zaključila kako je sve to bilo u svezi s Brvanom Martinom. Nisam mogla dokučiti na što ciljate. Niste je upitali da li je telefonirala Pariz za neki paket. Vjerujem kako ste Vi mislili ako bi mi ona to kasnije ponovila kako bih ja osjetila opasnost. Kao što je i bilo, stiglo je kao potpuno iznenađenje. Nisam mogla vjerovati. Način na koji se doimalo kako sve znate o mojim djelima bio je stvarno tajanstven.

Samo sam osjećala kako nešto nije bilo u redu. Protiv sreće se ne možete boriti. Bila je to nesreća, zar ne? Zanima me da li Vam je ikada žao zbog onoga što ste učinili.

Nakon svega samo sam željela biti sretna na svoj vlastiti način. I da nije bilo u svezi sa mnom Vi nikada ne biste imali ništa s ovim slučajem. Nikada nisam mislila da ste ubiti izuzetno pametni. Tako niste izgledali.

Smiješno ali istinito, ja nisam narušila niti malo svoj izgled unatoč toj teškoj istrazi i groznoj stvari koje mi je taj čovjek s druge strane rekao i načina na koji me lupao s pitanjima.

Izgledala sam mnogo bijede i tanje ali mi je to pristajalo na svoj način. Svi govore kako sam zadivljujuće hrabra. Više vas javno ne vještaju, zar ne? Smatram da je to šteta.

Sigurna sam kako prije mene nije bilo ovakve žene ubojice.

Pretpostavljam kako se moramo pozdraviti sada. To je vrlo neobično. Izgleda kako nimalo ne shvaćam stvari. Sutra ću vidjeti kapelana.

Vaša praštajuća (jer moram oprostiti svojim neprijateljima, zar ne?) Jane Wilkinson

P.S. - Mislite li kako će me staviti u muzej Madame Tussauds?

Kraj